הארץ

1.20 ש"ח יום ו' י"ט בחשון תשמ"ז, 21 בנובמבר 1986 VOL. 68/20538 NOVEMBER 21 1986

הממשלה חייבת לצאת מהעסק

לאורך השנים צבר מפעל מנועי בית שמש הפסדים כבדים. התחלפו השותפים במפעל בזה אחר זה.

גם לאחר כניסתה של הממשלה כשותף לעסק, נמשכו ההפסדים, אך משחר השנה בכל זאת — סוף סוף, נמצא המשקיע הנייב שיכסה את הפסדי המפעל.

אך מכיוון שגם לכריכות יש גבול, אין הממשלה יכולה להמשיך ולבזבז עשרות מליוני דולרים מן הקופה הציבורית.

הלקח ברור: מקומה של הממשלה אינו בעולם העסקים. על הממשלה לנהל את המדינה ואילו מפעלים יוקמו וינוהלו בידי משקיעים פרטיים.

אמת, חובתה של הממשלה לנקוט במדיניות המעודדת השקעות וצמיחה. אך דווקא מדיניות כזו הכרוכה במדרוג נטל המס, מחייבת את הממשלה לקצץ בתקציבה ולהימנע מהשקעות במפעלים וחברות.

שינוי מפלגת המרכז

400 שוטרים הוצבו בשכונת שמואל הנביא לאחר יום של התפרעויות

גל המהומות בירושלים בין יהודים לערבים ובין יהודים למשטרה נמשך זה היום החמישי ● ח"כ רן כהן שביקר בשכונה, נחבל בראשו ונזקק לשני תפרים: "ערפדים ממאה שערים הצליחו לשפוך לי קצת דם" ● המשטרה הציבה שמירה על בתי 7 משפחות ערביות שנטשו העיר העתיקה ● המשטרה טרם אישרה לקיים ביום א' תהלוכה אבל משכונת שמואל הנביא אל בית הקברות בהר הזיתים

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

המהומות והתגרויות היהודיות בין ערבים ויהודים בירושלים נמשכו אתמול זה היום החמישי ברציפות.
● בשכונת שמואל הנביא נחבל והוכה ח"כ רן כהן. תושבים מהשכונה שניסו להגן עליו נפגעו אף הם. 400 שוטרים רוכזו בשכונת שמואל הנביא כדי למנוע את המשך ההתפרעויות.
● שלושה כלי רכב ערבים נפגעו מידוי אבנים בשכונת שמואל הנביא.
● ארבעה בקבוקי תבערה הושלכו לעבר בית ערבי בשיך ג'ראח. אין נפגעים.
● נער ערבי בן 14 שלף סכין ואיים לדקור את הבן גוה, תלמיד ישיבת "שובו בנים".
● פעיל תנועת כך בן 16, נעצר בשמואל הנביא כשברשותו סכין ומיכל גז מדמיע.
● זוג יהודים, גבר ואשה, נרגמו באבנים בעת שהלכו בעיר העתיקה. האשה נפגעה קל.
● במעלה הלדיה הפקידה המשטרה שמירה על בתיהן של שבע משפחות ערביות שנטשו את ביתם. כוחות הביטחון נמנעו עד כה מלבצע את שחור רצה תלמיד הישיבה, מחשש למהומות בשעה

(סוף בעמוד 7, טור 1)

עזרה ראשונה לח"כ רן כהן, לאחר פציעתו אתמול (צילום יוסי צבקר, "חדשות")

ואנונו: הייתי גם במוסקווה

סיפר ל"סאנדיי טיימס" כי שהה שם זמן קצר, כתחנת מעבר בדרכו במטוסי "אירופלוט" למזרח הרחוק ● נשא עימו את שני סרטי הצילום של הכור, אך פיתח אותם רק לאחר מכן, באוסטרליה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). טכנאי הגרעין מרדכי ואנונו סיפר לאנשי "סאנדיי טיימס", כי היה במוסקווה. לדבריו, הגיע אל הבירה הסובייטית מתאילנד, אליה טס מישראל ושהה בברה"מ זמן קצר, לצורך נסיעה לנפאל ולתאילנד. בכוונתו של ואנונו היה להגיע להודו, אולם נסיונותיו להשיג באתונה אשרת כניסה לשם לא עלו יפה.

את הדברים האלה גילה אמש פיטר הונאם, מכתבית הבכירים של ה"סאנדיי טיימס", אשר פגש את ואנונו באוסטרליה והבא עמו ללונדון, לצורך פרסום הכתבה בשבועון.

(סוף בעמוד 7, טור 5)

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: דניאלה כרמי. כתבת "הסיפור ברחוב אוהל"
על: הערה סביב המחזה — והמהומות בבירה
(עמ' 2)

★

טדי קולק: אברכי "שובו בנים" — טרדנים; שר הפנים פרץ: התבטאות אומללה
(עמ' 2)

★

הרבנים הראשיים מאיימים לבטל ההיתר להשתלות לב
(עמ' 3)

★

ילד פלא, ילד פרא יורי הלר, המפגין מירושלים
(עמ' 3)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בהיר עד מעונן חלקית.
● ירושלים: 19–8
● תל־אביב: 26–11
● חיפה: 24–9
● באר־שבע: 25–5
הגולן 19–9, צפת 16–9, טבריה 26–11, עפולה 24–5, נתב"ג 25–7, אילת 27–12.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4970	+0.0059
נוסעים	1.7793	+0.0070
שחור	1.4800	—

שער הסל

יציג	1.4995	+0.0065

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים 7א, 8א, 9א, 10א
חלק ג 1–12

הדעה בארה"ב: רייגן טעה היטעה ואיבד את אמינותו

הופעת הנשיא המקובל ככוכב תקשורת במסיבת העתונאים על משלוחי הנשק לאיראן היתה מהוססת והוא נראה לא בטוח בעצמו ● הנשיא הכחיש תחילה מעורבות ישראל אך הבית הלבן פירסם הודעה מתקנת ● חומייני: הבית הלבן היה לבית שחור — וזה ניצחון לאיראן

מאת ג'ונתן פרבינג'ר
שירות "ניו יורק טיימס"
ושלמה שמיר סופר "הארץ"

הופעתו של הנשיא רייגן במסיבת עתונאים שלשום בערב לא היתה משכנעת ובתשובותיו הוא עורר תהיות חדשות במקום להבהיר את הישנות — הערכה זו רווחת בוואשינגטון ולה שותפים מבטורים, חברי קונגרס ופרשנים פוליטיים.

הופעתו של רייגן, המקובל ככוכב תקשורתי היתה מהוססת והוא נראה לא בטוח בעצמו. הנשיא הבהיר בצורה חד משמעית כי הוא זה שהחליט על המגעים והשאיים עם איראן והוא נושא על עצמו את מלוא האחריות לכך. אך מתשובותיו נראה כי הוא לא היה מודע לדרך בה יושמה החלטתו ופרטים מבצעיים רבים נעשו בלי ידיעתו.

הדבר בלט במיוחד בתשובתו לשאלה, אם הוא מוכן להבהיר את חלקה של ישראל במשלוחי הנשק. הנשיא השיב בשלילה וציין, כי למדינות אחרות אין שום חלק במשלוחי הנשק. זאת למרות ידיעות לפי מקורות מוסמכים על משלוחי נשק שיצאו מישראל לאיראן ו... דברים שאמרו ראשי הממשל בנושא זה בימים האחרונים.

הדמוקרטים והרפובליקנים אמרו אתמול, כי דברי הנשיא רייגן על מגעי הממשל עם איראן היו מבוכים ומטעים, והדמוקרטים סבורים שהם הסבו נזק נוסף לאמינותו.

בעקבות מסיבת העתונאים של הנשיא, ששודרה בכל רשתות

(סוף בעמוד 2, טור 2)

מסוקים הוזנקו לעבר סירה ליד נמל צידון והשמידוה

עם כניסתה לנמל פגע בה טיל ופוצץ אותה ● שני חיילי יוניפי"ל ו־3 תושבים נהרגו ממכונית תופת בדרום לבנון

מאת דן סגיר
סופר "הארץ"

מסוקי קרב של חיל האוויר השמידו אתמול אחה"צ ספינת מחבלים בנמל צידון. כל המסוקים שבו בשלום לבסיסם. עם כניסתה של הספינה לתוך נמל צידון פגע לעברה טיל אשר גרם להתפוצצותה.

התפוצצות הספינה העידה על העובדה שהיה בתוכה חומר נפץ וחומרי חבלה אחרים, כפי שהיה בשתי סירות מחבלים שנתפסו ע"י ספינות חיל הים בתחילת השבוע.

השמדת ספינת הטילים היתה הפעולה השלישית מן האוויר נגד מחבלים השבוע. אל אלה התווספו הצלחות חיל הים בלכידת הסירות. פעולות אלו של צה"ל נועדו לבלום ככל האפשר העברת ציוד לחימה דרך הים לאזור רצועת הבטחון בדרום לבנון ולשבש לחלוטין את פעילות המחבלים דרך הים מלבנון.

מכונית תופת הרגה שני חיילי יוניפי"ל

מנחם הורוביץ, סופר "הארץ"

בצפון, מוסר כי בהתפוצצות מכונית תופת אתמול אחר הצהריים בצפון תחום רצועת הביטחון בדרום לבנון נהרגו שני חיילים מכוח יוניפי"ל מפיג'י. שלושה חיילים נפצעו. כמו כן נהרגו שלושה תושבים מקומיים, וחייל צד"ל נפצע באורח קל.

ועדת הכספים תקבל מן הבנקים "סיכום גלובאלי" של שכר הבכירים

הבנקים תבעו שהנתונים יהיו חסויים לציבור — הוועדה דחתה התביעה

מאת עדנה אריזור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת הכספים של הכנסת מוכנה לקבל מהנהלות הבנקים, שמניותיהם כלולות בהסדר, נתונים על השכר הגלובאלי, כולל הטבות, של עשרת המנהלים הבכירים בכל אחד מהם. הוועדה דוחה את התנאי, שהציבו הנהלות הבנקים, כי הנתונים יהיו חסויים לציבור. על כך החליטה אתמול ועדת הכספים.

בתום דיון סגור, יו"ר הוועדה, ח"כ אברהם שפירא, הודיע, כי הנהלות הבנקים יתבקשו להמציא את הנתונים בתוך שבוע ימים. בתגובה לדרישת הנהלות הבנקים לאיסור פרסום הנתונים אמר שפירא: "הם דרשו, ועדת הכספים קבעה".

ח"כ שפירא אמר בתום הדיון, כי קבלת נתוני שכר גלובאלי תאפשר לחברי הוועדה לחשב את גובה השכר של המנהלה הפעילה, מתוך הנחה כי שכר המנהל בפועל גבוה משכר הסגנים והיחס בין שכר הבכירים הוא פי 1.5 או 1.2. לדבריו למרות שהנהלות הבנקים לא נענו למלוא דרישת הוועדה, יש לוועדה הישגים.

לא כל חברי הוועדה הסכימו עם דעת הרוב. חברי הכנסת יורם ארידור ויאיר צבן ממשיכים לדרוש רשימה שמית. צבן ביקר את ההחלטה ואמר כי רק תגדיל את הבעיה, תיצור מהומה בתוך המערכת. ח"כ חיים רמון, המוכן להתפשר על נתונים גלובאליים, אמר, כי אין לו בעיה לפרק את הנתון הגלובאלי ולהצמיד את השכר לכל אחד מעשרת הבכירים.

"התשתית האנושית ב'מנועי בית שמש' לא תאפשר בעתיד הפעלתו ברווח"

— קבעו התעשיה האווירית וכור, שבדקו כדאיות רכישת המפעל ★ "מרבית הבכירים ואנשי המקצוע המעולים פרשו לפני שנה" ★ הדיון בממשלה ביום ראשון

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

התעשיה האווירית ו"כור" שותפים לדעה, כי התשתית האנושית הנוכחית של מפעל "מנועי בית שמש", אינה מאפשרת את הפעלתו ברווח בעתיד.

התעשיה האווירית הגישה דו"ח כולל בנושא לפני שנה לממשלה ו"כור" בחנה אפשרות רכישת המפעל בחודשים האחרונים. בדיקות של שני הגופים הללו, שהינם היחידים, שגילו התעניינות ב"מנועי בית שמש", העלו, כי מצבת כח האדם הנוכחית במפעל לא תאפשר את מעבר החברה לרווח.

בבדיקות אלו התברר, כי כאשר הוצעו פיצויי פיטורים מוגדלים במארס '85 במטרה להקטין את מצבת כח האדם של המפעל ב־300 איש, בחרו מרבית העובדים הבכירים ואנשי המקצוע המעולים לפרוש ולקבל פיצויים מוגדלים. כך, נותרו במפעל על פי רוב עובדים, אשר לא מצאו תעסוקה חלופית. במפעל נותרו כ־650 עובדים בלבד מ־1,200 העובדים, בשעה שהתוכנית המקורית היתה כי לאחר תוכנית הצמצומים יוותרו ב"מנועי בית שמש" 900 איש. זו גם הסיבה, שתוכנית הפיטורים עלתה 12 מיליון דולר ולא 3.5 מיליון דולר, שכן 250 העובדים הנוספים שבחרו לפרוש מהחברה היו ברובם בדרגים הגבוהים, המשתכרים משכורות גבוהות יחסית.

בדיקות שנערכו במפעל לאחרונה הראו, כי ל"מנועי בית שמש" חסרים מספר רב של מהנדסים ואנשי מקצוע ופיתוח, אשר בלעדיהם המפעל לא יוכל להעלות את איכות מוצריו לרמה הבינלאומית.

התעשיה האווירית, כבר הודיעה, כי אין היא זקוקה למפעל "מנועי בית שמש" לשם קבלת המנועים למטוס הלביא והספקת המנועים לפרוייקט זה מכוסות על ידי מפעל "פראט אנד ויטני" מארה"ב. "פראט אנד ויטני" כבר התחייבה, כי תספק את המנועים הנדרשים במועד שקבע התעשיה האווירית, ולא יהיו כל עיכובים, דוגמאות אלו שנצפו במידה והספקת המנועים היתה מוטלת על "מנועי בית שמש".

דיון בממשלה ביום א'

צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי הממשלה תדון ביום א' במינוי כונס נכסים למפעל מנועי בית שמש.

הרצוג חוזר הבוקר; ערך ביקור מפתיע שתוכנן בחשאי בסרי לנקה

סרי לנקה ניתקה את קשריה עם ישראל ב־1970, ומלפני שנתיים פועלת מחלקה ישראלית בשגרירות ארה"ב במקום ● לאש"ף יש שגריר בסרי לנקה ● הביקור נחשב כהישג לדיפלומטיה הישראלית באסיה ומהווה פיצוי לביטול הביקור בפיליפינים

מאת גדעון אלון
שליח "הארץ" הנלווה לנשיא בדרום אסיה

קולומבו (מיוחד ל"הארץ"). נשיא המדינה חיים הרצוג ערך אתמול ביקור עבודה רשמי בקולומבו בירת סרי לנקה (ציילון) שבאוקיאנוס ההודי, במהלכו נפגש עם נשיא סרי לנקה ועם ראש הממשלה ובכירים.

ההחלטה על ביקור הנשיא שנמשך חמש שעות בלבד נשמרה בסוד במשך חודשים משום שנשיא סרי לנקה התנה את קיומו אי מתן פירסום מוקדם. סמנכ"ל משרד החוץ אבי פרימור שהה לפני חודשים בביקור חשאי בקולומבו בו הגיע לסיכום לגבי ביקורו של הנשיא. כאן בדרכו חזרה ארצה מסיורו באוקיאניה ובמדינות דרום מזרח אסיה.

כוחות צבא והמשטרה מתוגברים איבטחו את נמל התעופה של קולומבו בעת שמטוס חיל האוויר נחת כאן. מנמל התעופה הוסעו הנשיא ופמלייתו בשני מסוקי צבא לארמון הנשיא. במהלך פגישתו של הרצוג עם נשיא סרי לנקה שנמשכה כשע־

(סוף בעמוד 7, טור 5)

הנשיא הרצוג בפגישתו אתמול עם נשיא סרי לנקה, ג'ונגיוס ג'איווארדין בן ה־80 (תצלום אי.פי.)

שגריר ישראל בקהיר משה ששון

העתון "אלראי אל עאם": איראנים הודו בקשר לרצוח את. שגריר ישראל בקהיר

כוויית (ע"מ). 6 איראנים נעצרו לאחרונה במצרים עם דרכונים מזויפים והודו בתכנון רצח השגריר הישראלי בקהיר. העתון "אלראי אל עאם", המסתמך על מקורות במחלקת הבטחון של המדינה, מוסר שהם פועלים בשרות המודיעין האיראני. הם עברו אימונים אינטנסיביים ברצח וחיסולים במחנה מיוחד בקובה, ואחר כך נשלחו על ידי שלטונות איראן לפני 8 חודשים לביצוע משימתם בקהיר.

רבין: דעת הקהל תשלים עם ויתור חלקי בגדה — תמורת שלום

מאת אליהו זהבי

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). בהרצאה במכון ליחסי חוץ בקופנהאגן אמר אתמול השר רבין, כי דעת הקהל בישראל השלימה עם הוויתור על סיני תמורת שלום עם מצרים ולדעתו יחול שינוי בדעת הקהל בישראל גם לגבי השטחים בגדה המערבית, אם יסתמן כי תמורת ויתור (חלקי) ניתן יהיה להשיג שלום עם ירדן.

איפה מילר?

מאת מיכאל גרטי
סופר "הארץ"

הידיעה שהתפרסמה בעתון כוויתי, לפיה מטפל רופא ישראלי בשם פרופ' מרדכי מילר באיישולה חומייני — עוררה אתמול הדים בקרב הרופאים והעתונאים המקומיים והזרים בארץ: האמנם קיים רופא ישראלי בשם כזה, ואם כן — היכן הוא. הידיעה צוינה כי מדובר ברופא מבית החולים הדסה, אך בהדסה אין רופא בשם מילר. לעומת זאת בבית החולים איכילוב בתל אביב קיים ד"ר הילטון מילר, מומחה לצינתורי לב ולפתיחות חסימות בעורקים הכליליים בשיטת הבלון. ד"ר מילר יצא לחו"ל לפני כשבועיים ולדברי מנהלי בית החולים איכילוב, וכן לדברי בנו, הוא שוהה בדאלאס, בקונגרס של מומחי קרדיולוגיה.

ד"ר מילר אחר, שהוא אחיו של ד"ר הילטון מילר, רופא עבד בעבר בבית החולים הדסה. זהו ד"ר ארנולד מילר, כירורג מומחה לכלי דם, אך נמסר כי הוא שוהה זה תקופה ארוכה בבוסטון שבארה"ב.

שוק ההון

בנק ישראל רוכש בנקאיות

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ"

בנק ישראל ממשיך לרכוש מניות בנקאיות שבהסדר. בציבור בבורסה רכש אתמול את מניות הפסוק של בל"ל ואת מניות בנק הפועלים, בתמורה כספית של 290 אלף דולר. הבנק נאלץ להתערב נוכח הצעים הגדולים שהוגשו למניות אלה, נוכח הערכות המשקיעים כי שער החליפין יישאר ברמתו הנוכחית, לפחות עד אפריל.

ערך את העמוד: בועז שפירא

קולק: בחורי הישיבה הם טרדנים; השר פרץ: זו התבטאות אומללה

ראש עיריית ירושלים סייר בעיר העתיקה ואמר ליד "שובו בנים": את החשבון עימם יש לעשות לאחר שירגעו הרוחות; המתפרעים בשכונת שמואל הנביא משרתים בהתנהגותם את אש"ף

ראש עיריית ירושלים טדי קולק בסיורו אתמול בעיר העתיקה. (צילום ירון קמינסקי, "הרשות")

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

ראש עיריית ירושלים טדי קולק סייר אתמול בעיר העתיקה. ליד ישיבת "שובו בנים" אמר קולק, כי בחורי הישיבה הם קבוצת טרדנים, שכבר עשו צרות בעבר. "את החשבון עימם יש לעשות לאחר שירגעו הרוחות".

"התבטאות אומללה", כך כינה אתמול שר הפנים הרב יצחק פרץ את דבריו של טדי קולק על ישיבת "שובו בנים". "באווירה שנוצרה בע־קבות הרצח, ראש עיריית ירושלים צריך להרגיע את הרוחות ולא ללבות רגשות כואבים", אמר פרץ.

קולק ביקש בעבר לפנות את הישיבה ממקומה הנוכחי ולאכלס במקום ישיבה אחרת. מקורביו אמרו, כי יתכן שיעלה תביעה זו מחדש בעתיד. אתמול אמר קולק עוד, כי המתפרעים בשכונת שמואל הנביא משרתים בהתנהגותם את אש"ף.

בהתייחסו לדבריו של קולק כי יגמור את החשבון עם תלמידי הישיבה אחרי שירגעו הרוחות אמר הרב פרץ שעל ראש העיר לגמור את החשבון עם הרוצחים השפלים הפוגעים ביהודים חפים מפשע.

"ראש ישיבת עטרת כהנים שברובע המוסלמי בעיר העתיקה בירושלים, פרסם אתמול גילוי דעת המגנה בהמשך המפגשים בין יהודים וערבים תושבי המקום. "היה לנו ברור שאנו ראוים עוד להיפגש עם ערביי ארץ ישראל למען הרבות הבנה ויחסים טובים. לכן קראנו אלינו ביום רביעי את נכבדי השכונה תושביה למען הכבר להם את צורכינו לחיות בשלום", נאמר בגילוי הדעת.

קרבות כבדים בין שיעים ופלשתינים בדרום לבנון

ביירות (ע"ר וע"צ). קרבות כבדים התנהלו אתמול בין אנשי מיליציות שיעיות ללוחמים פלשתינים מסביב למחנות הפליטים בדרום לבנון. במקביל נמסר על ירי לסירוגין בדרום ביירות.

דובר של החזית להצלה לאומית פלשתינית, קואליציה פרו סורית העוינת ליאסר ערפאת, אמר, כי הלוחמים במחנה ראשידיה הדרומית מצור המכותרים מאז 30 בספטמבר הדפו שני נסיונות התקפה של לוחמי התנועה השיעית אמל. מחנה ראשידיה, בו מתגוררים 17,000 פליטים הופגז קשות, במיוחד על ידי קטיושות, אמר הדובר.

בינתיים נמסר, כי גם ההפגזה מסביב למחנה בורג' אל בראג'נה, שם מתגוררים 35,000 פליטים, נמשכה לסירוגין וגרמה לפציעתם של שלושה אנשים.

מאז חידוש מעשי האיבה בביירות ב־29 באוקטובר נהרגו 68 אנשים ו־444 נפצעו.

2 עתונאים מישראל מגישים דיבה על רבע מיליון ד': טיים התרשל

טוענים כי השבועון איחד את היועץ במועצה לביטחון לאומי בוואשינגטון הווארד טייכר עם העתונאי אלי טייכר מישראל וכך הוציא דיבה על הישראלי כאילו הוא עוסק בדיסאינפורמציה

מאת סופר "הארץ"

שני עתונאים ישראלים מגישים תביעת דיבה בסך רבע מיליון דולר על הוצאת דיבה נגד השבועון טיים, עורכו הראשי, הכתב דוד הלוי ואחרים במערכת העתון. העתונאי אלי טייכר ועמי דוראון, עורך החדשות של "מעריב", דורשים גם התנצלות של השבועון.

עו"ד יהודה רסלר כתב בשם התובעים לעורך ה"טיים", כי הפרסום הדיבתי קובע, כי "הווארד טייכר הוא דיסאינפורמטור של הממשל בוואשינגטון". "הווארד טייכר זה", כתב השבועון, "הוא האיש שלפני חמש שנים חיבר דו"ח דמיוני על הסודות הגרעיניים של ישראל ודו"ח זה הודלף על ידי הצנזור הצבאי הישראלי". האמת היא, כותב רסלר, כי הווארד טייכר הוא יועץ במועצה לביטחון לאומי, ולו ייחס השבועון הפצת דיסאינפורמציה. אולם איש זה מעולם לא כתב ספר על היכולת הגרעינית של ישראל. את הספר "ישוהד אחרינו — סיפורה של פצצת האטום הישראלית", כתבו טייכר ודוראון לפני שבע שנים והוא אשר נאסר לפרסום על ידי הצנזור.

"טיים" התרשל, לטענתו, באורח חמור, בכך שהחליט משום מה לאחד את הווארד טייכר מוואשינגטון עם אלי טייכר מישראל וכך הוציא דיבה על אלי טייכר, כאילו הוא עוסק בדיסאינפורמציה מטעם הממשל בוואשינגטון.

התובעים טוענים, כי השבועון היה חייב בזהירות כפולה ומכופלת בקטע שעליו חתום הלוי. הלוי נגוף בשעתו בחומרה על ידי המושבעים במשפט שרון נגד "טיים", אשר אמרו עליו "נהג ברשלנות, בפזיזות ובאי־אימות מידע". לדברי התובעים, אילו היה הקטע בעריכה ניון מינימאלי, היה העורך חייב להבין כי אורח אמריקאי הווארד טייכר אינו חייב להגיש כתב יד לביקורת מוקדמת של הצנזורה בישראל ואין בכוחו של הצנזור להורים כתב יד של אורח אמריקאי. "הטיים" תאר את הספר כבדיוני בעוד שלדברי רסלר איסור הפרסום נעשה בבית המשפט העליון בדלתיים סגורות.

טייכר ודוראון טוענים ש"טיים" פרסם את הידיעה לפני שאיש מטעם העתון שוחח עמם כלל.

בארה"ב אומרים: רייגן טעה

(סוף מעמוד 1)

הטלוויזיה בשידור חי מחדר־אל־חות, הצביעו כמה אנשי קונגרס על סתירות בין דברי הנשיא ובין דבריהם של כמה מעוזריו הבכירים. בולטת מכולן היא הסתירה בעניין האישור שנתן הבית הלבן בספטמבר 1985 למשלוח נשק מישראל לאיראן, זמן קצר לפני שחרורו של בן־הערובה האמריקאי הראשון בלבנון, הכומר בנג'מין וייר.

המשלוח הזה יצא לפני שהנשיא רייגן חתם, בינואר השנה, על מיסמך מודיעיני, אשר הסיר את אמברגו הנשק האמריקאי על איראן. במסיבת העתונאים שלו אמר הנשיא, שארה"ב לא נתנה את הסכמתה לשום משלוחי נשק לאיראן דרך צד שלישי.

לאחר מסיבת העתונאים, ובעקבות הביקורת, פירסם הבית הלבן הודעה, שהיתה בה משום נסיגה מדברי הנשיא, ששום מדינה שלישית, כמו ישראל למשל, לא היתה מעורבת במשלוחי נשק לאיראן באישור אמריקאי.

בעיה ממשית של אמינות

האיש מס' 3 במנהיגות הרפובליקנית בסנאט, הסנאטור ג'ון צ'אפי ממדינת רוד־איילנד, אמר: "אני חושב, שהנשיא נמצא במצב קשה, ויש לפנינו בעיה ממשית של אמינות".

הסנאטור צ'אפי הוסיף: "העניין הזה, לצערי הרב, עדיין אינו נמצא מאחורינו. בכל הפרשה הזו היה עניין אחד פגום מעיקרו, והוא משלוח הנשק. זה לא היה צריך לקרות מלכתחילה".

על הימנעותו של הנשיא, במשך 11 חודשים, מלדווח לראשי הקונגרס על עיסקת־הנשק, אמר צ'אפי: "יש אנשים המוטרדים מזה יותר ממני".

סנאטור רפובליקני בכיר אחר, היושב־ראש היוצא של ועדת החוץ ריצ'ארד לוגאר ממדינת אינדיאנה, אמר אתמול, שהנשיא לא הבין את משמעות החוק, המחייב אותו להודיע לקונגרס על כל עיסקת־נשק. החוק הזה קובע, שהודעה לקונגרס תימסר ב"מועד המתאים". גם הוא חשב, שדברי הנשיא על מעורבותו של צד שלישי הוסיפו מבוכה.

הסנאטור הדמוקרטי סאם נאן ממדינת ג'ורג'יה, העומד לקבל את ראשות ועדת השירותים המזויינים (ענייני צבא ובטחון) אמר, כי "הנשיא סתר את כל מה שאמרו יועציו במהלך השבוע".

"קיוויתי, שהוא יוכל לחזור ולחדש את אמינותו, אבל מניתי לפחות שבע סתירות מרכזיות בינו ובין בכירי פקידיו", אמר נאן. "זו עכשיו בעיה של ממש. אני חושש, שהיא כנראה תחמיר עוד יותר", בעקבות מסיבת העתונאים של הנשיא.

בהודעה כתובה לעתונות, לאחר מסיבת העתונאים, אמר המנהיג המיועד של הרוב הדמוקרטי בסנאט, רוברט ברד, כי "השיטה המוזרה ביותר בשביל הנשיא להפוך לברווז צולע היא להשמיע עוד ועוד תירוצים" על פרשת איראן.

"ברווז צולע" הוא הביטוי המקובל באמריקה לנשיא, המאבד את כוחו הפוליטי לקראת סוף תקופת כהונתו.

ההישג היחיד

ההישג היחיד של רייגן, לפחות בשלב זה, הוא ששר החוץ ג'ורג' שולץ דוחה את התפטרותו ולפי הערכה הוא יפרוש מכהונתו בחודש ינואר לאחר נאום הנשיא על מצב האומה. במסיבת העתונאים הודה רייגן כי היו חילוקי דיעות משמעותיים במימשל בדבר המגעים עם איראן וכי הוא זה שהחליט לבטל? לנהל מגעים אלה ואישר משלוחי טילים אנטי טנקים מדגם טאו וחלקים לטילי הוק לאיראן. צויין כי טענת הבית הלבן כי הנשק היה בעיקר הגנתי נסתרה על ידי הנשיא עצמו במסיבת העתונאים. הערכה היא כי ג'ורג' שולץ לא יוכל להמשיך לכהן כשר החוץ זמן ממושך מאחר והקרע בינו לבין עוזרי הנשיא לא ניתן לאיחוי. ידוע כי אחרים מעוזריו של רייגן מעוניינים ששולץ יעזוב את מחלקת המדינה.

הפופולאריות נפגעה

ניו יורק (ע"צ). הפופולאריות של הנשיא רייגן נפגעה קשות בעקבות הספקת הנשק לאיראן — זאת מגלה סקר דעת קהל שנערך על ידי רשת הטלוויזיה איי־בי־סי בתחילת השבוע.

הסקר מראה, כי 38 אחוז מהנשאלים תומכים במדיניות החוץ של הנשיא, 53 אחוז מתנגדים לה ו־26 אחוז לא הביעו דעה ברורה בנושא. יצויין כי בחודש אוקטובר אמרו 51 אחוז, כי הם תומכים במדיניות החוץ של רייגן.

משקיפים אומרים כי עתה נרשם הצמצום הניכר ביותר בתמיכת אזרחי ארה"ב בנשיא רייגן מאז נכנס לבית הלבן.

עקיבא אלדר, הסופר המדיני של "הארץ", מוסר כי "חובתנו לעשות בכל שיכולתנו למען אחינו באיראן ואנו עושים כך במסגרת האפשר. אנו מודאגים מן הרדיפות, אך כרגע אין הדעה מוחרת במצבם". כך אמר אתמול ראש הממשלה, יצחק שמיר, בהשיבו לשאלות מועדון כתבי החוץ בישראל, בעניין מצב יהודי איראן. הוא הוסיף, כי איראן היא מדינה חשובה באיזור ותקוותו היא, כי המצב בתוכה ישתנה. שמיר הביע גם תקווה לשיפור ביחסי ארה"ב־איראן, שיתרום לשיפור מעמדה של ארה"ב במזרח התיכון.

על דברי נשיא ארה"ב בעניין "מדינה שלישית שסיפקה נשק לאיראן" העיר שמיר, "אל תצפו ממני לשמוע משהו מנוגד לדבריו, אך מדיניותנו היא לא לפרסם פרטים לגבי מכירות נשק שלנו ונמשיך במדיניות זו גם עכשיו. אין זו מדיניותנו למכור נשק לאיראן", הוסיף ראש הממשלה.

"גם צרפת, גרמניה, שוודיה ובריטניה סיפקו נשק"

לוס אנג'לס (ע"צ). כמה מדינות, ביניהן צרפת, בריטניה ואוסטריה, סיפקו נשק לאיראן, בידיעת ארה"ב ובהסכמתה שבשתיקה, שעה שניהלה מו"מ חשאי עם טהרן, כך כתב אתמול ה"לוס אנג'לס טיימס".

העתון גורס, כי משלוחי הנשק לאיראן היו הרבה יותר גדולים מתכולה של מטוס־תובלה אחד, כפי שטען הנשיא רייגן.

הודאתו של הנשיא רייגן כי סיפק נשק לאיראן הובילה לציניות גוברת והולכת באירופה לגבי ההצהרות התקיפות של וואשינגטון על הצורך להילחם בטירור, מסרו משקיפים לכתב הדיפלומטי של סוכנות רויטר.

כמה מדינות מערב אירופיות ננזפו על־ידי וואשינגטון על שלא תמכו בהתקפה האמריקאית על לוב באפריל, שנועדה להעניש את קדאפי על תמיכתה בטרוריסטים. מנהיגים אירופיים, עליהם מתחה ארה"ב ביקורת משום שהעדיפו אינטרסים לאומיים על עקרונות, מגלים עתה שמחה לאיד.

עם זאת סבורים דיפלומטים ומשקיפים כי גילוייו של רייגן לא יגרמו נזק לטווח ארוך לקשרים עם מערב אירופה.

קראקסי מנע בקושי משבר

רומא (ע"צ) ממשלתו של בטינו קראקסי מנעה אתמול בקושי משבר ממשלתי בעניין משלוחי הנשק לאיראן, שעברו לפי מקורות מסויימים דרך איטליה, בהשיבה אתמול את אישור תקציב ההגנה, שנדחה ביום רביעי בערב.

"הבית הלבן היה לשותף"

טהראן (ע"צ) האייתולה חומייני הבהיר אתמול בנאום רדיו, כי העם האיראני מסרב לכונן יחסים דיפלומטיים עם ארה"ב.

לדבריו, "הבית הלבן היה לבית שוחד — וזה ניצחון לאיראן". זו תגובתו הראשונה של חומייני מאז נחשפו הקשרים בין ארה"ב ואיראן.

לדעתו של חומייני, "העובדה שמדינה כמו ארה"ב משמיעה דברים כה סותרים ודוויה הודה, מעידה על גדולתה של המהפכה האיסלמית, ועל כך מעידה גם העובדה ששליח אמריקאי בא לטהראן בלי להתקבל אצל מנהיגי המדינה".

ראיתי שמעתי

שמיר במבצרו של לוי

באמצע השבוע הבא מתכנן ראש הממשלה, יצחק שמיר, בעקבות ההתקרבות המחודשת שלו אל דוד לוי, לכבוש את מבצרו של שר השיכון ולקיים ביקור ממלכתי בבית שאן. שמיר הוזמן להיות אורח העיר על־ידי ידידו של לוי, ראש המועצה שלמה בן לולו. הביקור ייערך בחסות מרכז ההסברה. לשמיר מתוכננת פגישה עם תלמידי השמיניות באיזור, קבלת אורחות כבוד מטעם העיר, ביקור ברחובותיה של העיר וסיור בכמה מפעלים בסביבה. בשעות הערב יפגוש את פעילי תנועת החירות במקום.

עדיין לא ברור אם את שמיר ילווה גם תושב העיר, סגן ראש ממשלה דוד לוי, העתיד לשוב היום לארץ.

אילן שחורי

מי צריך להתפשט ראשון

חבר ועדת הכספים, ח"כ יהושע מצא, דרש אתמול מחברי ועדת הכספים, בדיון על חשיפת משכורות מנהלי הבנקים, להפסיק לטפל בעניין זה בבכיינות. מצא טוען כי לטיפול בעניין חשיפת שכר במגזר הציבורי צריך לבוא בניקיון כפיים. אי לכך, מן הראוי שחברי הכנסת יחשפו קודם כל את כל הכנסותיהם ממקורות שונים ורק לאחר מכן יישבו לשולחן וידונו כיצד להפשיט את הבכירים בבנקים.

ח"כ מצא לא זכה לתמיכה מאף אחד מחברי ועדת הכספים שהשתתפו בדיון.

עדנה אירידור

עיטור מסדר הכבוד הבלגי למשה שניצר

משה שניצר, נשיא בורסת היהלומים ונשיא כבוד של הפדרציה העולמית של בורסות היהלומים, קיבל אתמול את עיטור מסדר הכבוד הבלגי על שם המלך ליאופולד הראשון. את העיטור העניק לו שגריר בלגיה בישראל, ברנ לבק, מטעמו של מלך בלגיה בודואן והמלכה פאביולה. הטקס נערך במלון המלך דוד בירושלים בנוכחות ראש ממשלה יצחק שמיר, שרים, חברי כנסת ואישי ציבור. בדברי ברכתו ציין שמיר את הקשרים המיוחדים בין בלגיה, החברה בקהילייה האירופית, לבין ישראל.

העיטור הבלגי הוענק לשניצר כהוקרה לפועלו מהדינה הנחשבת לאחת המעצמות הגדולות של ישראל בסחר היהלומים העולמי... הסחר ההדדי בין השתיים בענף היהלומים הוא במיליארדי דולרים.

שניצר החל את דרכו בענף היהלומים בשנת 1942 כפועל פשוט (מצטרף), אחר כך מנהל עבודה, ובשנת 1953 הקים שותפות לייצוא יהלומים. במשך 22 השנים האחרונות נשא שניצר על תואר יצואן מצטיין, ובשנת ה־30 למדינה אף צוין לשבח כיצואן המצטיין ביותר במדינת ישראל. מזה כ־20 שנה הוא מכהן כנשיא בורסת היהלומים הישראלית.

א. לם

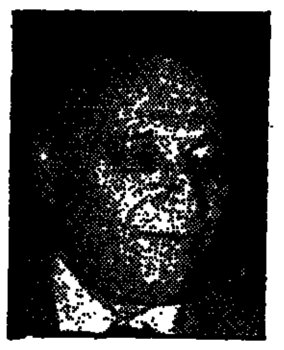

משה שניצר

במצרים רואים בפרשת ואנונו "סיפור מקומי"

"פרשת ואנונו היא בהחלט סנסציה בעיתונות המערבית. העניין שאנחנו במצרים גילינו בפרשה היה הרבה פחות מזה שגילו עיתוני המערב, מכיוון שאחרי ככלות הכל, פרשת ואנונו היא סיפור ישראלי מקומי". כך אמר אתמול סגן עורך היומון המצרי "אל אהראם", פואד חסאן, בפגישה עם עיתונאים באוניברסיטת באר שבע.

בתשובה לשאלה על בוררות טאבה השיב פואד: "אינני רוצה להתייחס לנושא ברגע זה, כל עוד לא התקיים תהליך הבוררות".

איתן רבין

בני ברמן נפגש עם עברו

הזמר בני ברמן, הזכור לדור שעוד זוכר את הזיפושיות, שוהה בשבועות אלה בארץ ומופיע ביפו. אתמול חגג את יום הולדתו במלון דן פנורמה, שם שוחח בטלפון באוקראי עם המפיקה מרים עציוני, שהופתעה לדעת על ביקורו בארץ.

מסתבר שהיכרותם החלה לפני שלושים שנה. במסגרת שירותה הצבאי היתה מרים ממונה על ארגון המופעים לחיילים ואצלה הופיע ברמן את הופעותיו הראשונות. מאז עברו מים רבים, ברמן מתגורר במיאמי ביץ' בארה"ב, הוא בעל יאכטות אחדות ומתפרנס מהן.

ע.ר.

יפה ירקוני הולמת שוב

דבר אחד אפשר לומר על יפה ירקוני: היא אינה חדלה להפתיע. בימים אלה מופיע דיוקנה על מודעות פרסומת של "דפי גיל הזהב" של "דפי הזהב", ובהן היא מצהירה: "אני בת 60 פלוס". אין ספק שהבחירה ... הוא, המייצג את המדריך המקביל בארה"ב הזוכה שם להצלחה מרובה.

מדריך זה הוא מדריך מרוכז לקבוצת האוכלוסיה של בני ששים פלוס. ירקוני ביאותה, לדבריה, להשתתף במבצע פרסום זה מתוך הכרה כי הפרויקט נושא מסר חברתי ממדרגה ראשונה.

ע.ר.

בעריכת עירית רוזנבלום

ראש ישיבת מיר הובא למנוחות

(עז). הרב נחום פרצוביץ, ראש ישיבת מיר בירושלים, נפטר אתמול בשנת ה־63 לחייו.

הלווייתו נערכה אמש בהר המנוחות, בנוכחות קהל אלפים וביניהם אדמו"רים, רבנים, ראשי ישיבות, תלמידי ישיבת מיר ובני ישיבות.

הרב פרצוביץ נולד בליטא. במלחמת העולם השניה נמלט עם תלמידי ישיבת מיר לשאנחאי, שם שהה שלוש שנים. עם עלותם לארץ הוקמה ישיבת מיר בירושלים בראשותו של ראש הישיבה הרב יהודה פינקל ז"ל. לאחר פטירתו נתמנה כראש הישיבה חתנו, הרב חיים שמואלביץ ז"ל. עם פטירתו בא במקומו חתנו הרב פרצוביץ.

תמיהות בצרפת סביב משלוח חיטה לסוריה

מאת יואב מוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). בחוגי יצוא צרפתיים שבו הובעו אתמול אמש "השערות תמיהות", נוכח אותם מן הפרטים המאפיינים את עסקת החיטה האחרונה בין צרפת לסוריה. העסקה, אודותיה נודע בסוף השבוע שעבר, היא מן הגדולות שבהיקפה בתולדות סוריה: כ־250,000 טונות. נראה, כי סוכמה במהירות וביעילות יוצאת־דופן, על רקע הפרעות בעלות אופי פוליטי של המימשל בפאריס.

מכירת החיטה לסוריה תוארה אמנם בפי דובר צרפתי כ"בעלת אופי מסחרי טהור" אולם היקפה יוצא הדופן של המכירה ומועד מימושה התפרשו על רקע המגעים הצרפתיים־סוריים האחרונים, בעניין שיחרור החטופים בלבנון, והעמדה הצרפתית בהקשר הצעדים הכלל־אירופיים למלחמה בטרור.

בניגוד למקובל בנסיבות "מסחריות טהורות", לא פורסמה בשוק המוצר החקלאי פנייה רשמית של הממשלה הסורית. המשווקים הצרפתיים (איגוד של תשע חברות פרטיות וציבוריות) מתמידים מזה כעשרה ימים בסירובם לציין את מחיר העסקה ואת מועדי המשלוחים.

שיחת היום / עקיבא אלדר

עם: דניאלה כרמי, מחברת "פיצוץ ברחוב אהלן" (הוצאת "כתר")
על: הסערה סביב המחזה והמהומות בבירה

זה ההיפך מ"הסמבה"

שמעתי היום את עו"ד מאמר אומר ברדיו שמאחורי המחזה "פיצוץ ברחוב אהלן" נעשה ניסיון לשטוף את מוחם של הילדים ולעוות את המציאות.

העניין של מטען התבלה הוא שולי בספר. רציתי להבליט את העובדה שהנוגעים אינם רשעים. הם מחייכים ואומרים מילים יפות ודברים ערכיים, ויחד עם זה הם עדיין נוגעים. אינני מבינה מדוע מתייחסים לספר בצורה דוקומנטרית. מישהו אפילו שאל אותי מתי קרה המקרה. זו ספרות ומי שרוצה להניח את הספר מתחת למיקרוסקופ, שיניח קודם את "הסמבה" מתחת לזכוכית מגדלת. מספיק להיזכר באיתנים של הערבים המטומטמים עם משקפי השמש.

ריצב אולן מעודד אסוציאציות לרחוב שמואל הנביא?

זה רק פסיק קטן לעומת הפרעות אצלנו במשך שנים בעיר העתיקה. יש כאן המשך של עוינות הנובעת מהכיבוש. בהתחלה חשבתי לכתוב על פתם ילדה בשכונה שעוזרת לגלות את המטען, אבל החלטתי שהאירועים צריכים לקרות אצלה בבית. אם בביתה יש מפגש ממשי של הבעיה היהודית־ערבית, אז היא אינה יכולה להתחמק וחייבת להתייצב מול המציאות.

וכאן את נותנת — לטענת מתנגדי המחזה — לגיטימציה לנישואי תערובת.

נישואי תערובת נשמע לי כביטוי מאד גזעני, כיוון שזה מריח כמו טוהר הגזע. אני מאמצת את מה שאמרה שוש אביגל, מנהלת התיאטרון לילדים ולנוער, שזה כמו להגיד על אדיפוס המלך שהוא מטיף לגילוי עריות. בעיני הנישואין בספר הם סמל להיותנו ביחד בארץ. מקריאה בספר אפשר ללמוד שהמושג נישואי תערובת אינו מטריד אותי.

יש סיכוי לספר כזה?

כל הזמן מציגים חומר אחר ואיני מבינה מה ההתרעמות על כך שיש על הבמה גם מחזה המבוסס על ספר ילדים, יחיד כמעט, שאינו מציג את הערבים כמו ב"הסמבה". נדמה לי שהיום יש יותר ביקורת, סרטים ותיאטרון העוסקים בכיבוש. ב־1967 לא העיזו להשתמש במילה הזו ואמרו שאין עם פלשתינאי. התיאטרון מתנהג באומץ לב ובתבונה כאשר הוא מציע לקיים בצד ההצגה דיון עם הילדים וההורים.

מזכיר ממשלת בריטניה סירב להודות בקיומו של אם־איי־6

בדיון באוסטרליה על בקשת בריטניה לאסור פרסום זכרונותיו של פיטר רייט, סוכן לשעבר של שרות הריגול

סידני (ע"ר) מזכיר ממשלת בריטניה, סיר רוברט ארמסטרונג, סירב אתמול להודות בקיומו של שירות הריגול הבריטי, אם־איי־6.

ארמסטרונג הופיע בבית המשפט העליון של חבל דרום ויילס החדשה שבאוסטרליה, שם מתנהל דיון על בקשתה של בריטניה לאסור את פירסום הזכרונות של פיטר רייט, סוכן לשעבר של אם־איי־5. בית המשפט פתח בדיון בדלתיים סגורות, לאחר שארמסטרונג סירב להשיב על שאלות אחדות, בנימוק כי מדובר בעניינים סודיים.

רייט, בן 71, החי כיום בטאסמאניה, היה בסגל האישי של סיר מייקל הנלי, מנהל אם־איי־5 מ־1973 עד 1976. הוא טען כי המנהל הכללי לשעבר של אם־איי־5, סיר רוג'ר הוליס, שמת בינתיים, היה מרגל סובייטי וכי גם סוכנים אחרים ביצעו מעשים פליליים, כולל בגידה.

חלק ניכר מהשאלות שהוצגו בבית המשפט נסבו על ספרים על אודות השירות החשאי הבריטי, כולל ספרו של צ'פמן פינצ'ר, "העסק שלהם הוא בגידה". פרקליטו של רייט שאל את ארמסטרונג, אם סיר ארתור פראנקס היה מקורב לסופר פינצ'ר, ואם פראנקס עמד בראש אם־איי־6 מ־1978 עד 1982.

ארמסטרונג אמר כי הוא סבור ששני אלה נפגשו מזמן לזמן, אך סירב לאשר את תפקידו של פראנקס.

בית המשפט העליון אסר זמנית את פירסום סיפרו של רייט, עד לקבלת החלטה לגבי איסור פרמננטי.

ממשלת אוסטרליה הצטרפה לדרישה הבריטית לאסור את הספר, בנימוק כי המידע של רייט עשוי לפגוע באינטרסים הבטחוניים של המדינה.

ראש עיריה בנפת רמאללה למאסר על שוחד ומעילה

מאת אורי נזר
סופר "הארץ" בשטחים

ראש עיריית ביתוניה שבנפת רמאללה, אחמד לוטפי עת'מאן, נדון אתמול בבית משפט השלום ברמאללה לשלוש שנות מאסר בפועל, ולקנס בסכום של 231,000 דינאר ירדני (יותר מ־900,000 ש"ח).

בית המשפט מצא אותו אשם בסידרה של מעשי שוחד, מעילה בכספי העירייה, ניהול לא תקין של קופת העירייה, הזיוף מסמכים.

עת'מאן נעצר לפני כשישה חודשים בעקבות חקירה משטרתית נרחבת, שנפתחה עקב תלונות של תושבים מהעיירה ביתוניה, על סידרה של עבירות לכאורה, בעיקר מכירה במירמה של קרקעות השייכות לתושבי העיירה. מייד לאחר מעצרו מונה לו ממלא מקום מקרב מועצת העירייה. המינהל האזרחי ביו"ש מתכוון למנות ראש עירייה קבוע במקום עת'מאן בעתיד הקרוב.

ירדן מנעה מ"בריטיש איירווייס" לטוס מעל ישראל

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ירדן מנעה ממטוסי "בריטיש איירווייס" לטוס בתחום ישראל בעקבות החלטת דמשק לאסור על המטוסים לעבור בתחומה בשל ... "ישראל הקטנה ..." למטוסים ... להקל עליהם את הגישה להודו, להונג־קונג, למזרח הרחוק, לאוסטרליה ולניו־זילנד. עתה, במקום לטוס מעל דמשק, הם עוברים מעל עמק הירדן ונכפים בין 40 ל־60 דקות לזמן הטיסה. עיכוב זה יעלה לחברה סכום של 50 מליון לישט"ש בשנה, אשר יתווספו להפסדיה האחרים, בגלל מיעוט נוסעים בעקבות ההפצצה האמריקאית על לוב.

הבריטים חוששים כי האיסור הסורי יעודד נוסעים רבים להשתמש בחברות תעופה אחרות, כדי לזכות במרווח הזמן. כאשר הציעה ישראל את שירותיה, הבהירה ירדן כי כמו כל מדינה ערבית אחרת, לא תתיר לכל מטוס להיכנס לתחומה, אחרי שהות בשמי ישראל.

השגריר סופר נועד עם שיראק

מאת יואב מוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"הארץ") ראש ממשלת צרפת והשגריר עובדיה סופר נועדו אתמול משך כשעה לשיחה, שהוגדרה על־ידי השניים כ"שיגרתית בהחלט".

השגריר סופר ואישים בממשלת שיראק העדיפו אמש שלא להגיב על ההשערות שגרסו, כי בשיחה נדונו, פעם נוספת, השלכות הראיון שהעניק ראש ממשלת צרפת ל"וואשינגטון טיימס".

נראה, כי השגריר סופר גם חזר אתמול בעל־פה על המחאה ששיגר בתחילת השבוע ללשכת ראש הממשלה, נגד ה"לגיטימאציה" שמעניק המימשל הצרפתי לאש"ף. בימים האחרונים קיבל שר החוץ הצרפתי ז'אן־ברנאר ריימון לשיחה רביעית זה כחודש שנה את מי שהוגדר כ"שר החוץ" של אש"ף, פארוק קאדומי.

צרפת תמכור טילים לסעודיה

אבו דאבי (ע"צ). סעודיה וצרפת חתמו לא מכבר על חוזה לאספקת טילי קרקע־אוויר, נשק קל וכלי רכב צבאיים למשמר הלאומי הסעודי, מסר אתמול העתון "אל־איתיחאד", הרואה אור באיחוד הנסיכויות הערביות.

העתון מוסיף, כי הפריגטה הרביעית והאחרונה, מדגם אף־2000, במסגרת חוזה קודם בין שתי המדינות, כבר סופקה על ידי צרפת לחיל הים הסעודי, והיא תשייט במימי סעודיה החל מינואר.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 47/86 שהתקיימה ביום 20/11/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך־ 180,000.00 ש"ח. זכה המספר 304528

הפרס המצטבר בסך 200,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 480,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך־ 12,000.00 ש"ח זכה המספר: 125428.

בסך־ 6,000.00 ש"ח זכו המספרים: 671100 318764.

בסך־ 300.00 ש"ח זכו המספרים:
021200; 032715; 080533;
098961; 126238; 133179;
171770; 221455; 236996;
2366689; 289284; 322987;
342846; 348742; 378290;
386785; 453536; 478644;
511715; 598720; 609805;
653992; 666898; 670020;
684937; 693365; 695814;
744758; 794865; 839540;
846154; 877818.

בסך־ 150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 1499; 6266.

בסך־ 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 094; 916.

בסך־ 16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 156; 354; 982.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך־ 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
011; 064; 123; 178; 202; 280;
336; 373; 376; 408; 409; 442;
476; 502; 573; 582; 678; 684;
697; 712; 713; 728; 830; 842;
895; 984.

בסך־ 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
04; 05; 07; 09; 17; 19; 25; 28; 29;
33; 40; 41; 42; 48; 54; 57; 59; 62;
63; 65; 68; 83; 86; 91; 99.

כשהרצח בין שני העמים הופך להיות מובן ומקובל לא נותר לנפש הדוויה שאינה נכנעת ללאומנות להגיע למסקנה המרה שכהנא וג'בריל משפשפים עיניהם בהנאה והשנאה המנוצחת צוהלת

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	5	7	גשום	8	2
אתונה	8	16	בהיר	17	6
בוקרשט	2	4	מעונן	–	–
בייסל	5	7	גשום	10	3
וינה	3	5	מ"ח	8	5
ז'נבה	7	11	מעונן	2	8
לונדון	7	11	מעונן	11	13
ליסבון	10	17	מ"ח	9	17
מדריד	5	10	בהיר	4	16
ניו־יורק	−4	−3	בהיר	8	14
פאריס	10	12	גשום	11	12
פרנקפורט	7	12	מ"ח	8	10
ציריך	2	8	בהיר	0	10
קהיר	6	8	מ"ח	15	24
קופנהאגן	10	16	מ"ח	8	14
רומא	0	3	גשום	8	16
שטוקהולם	3	7	גשום	2	5

ELAL אל על — בדרך המוצלחת

עדשות באמסטיקה
ביפוקלנס
עדשות מגע למבוגרים

פיתוח חדיש מאפשר כבר היום, לאנשים הסובלים מכאבי ראש בשעת הקריאה, ומצורך להרכיב ולהסיר את המשקפיים לסירוגין להתגבר על בעייתם. עדשות מגע "ביפוקל" מאפשרות להחליף מבט מקרוב למבט מרחוק מבלי להחליף משקפיים או לאמץ את העיניים. אפשר לקרוא עיתון, ולהביט בטלויזיה לסירוגין בלי טרחה — פשוט נוח וקל, כמו בתקופה שלא היית זקוק למשקפיים. לעדשות המגע החדישות יתרונות רבים על משקפי הביפוקל. משקפיים מסוג זה הם כבדים ומכשמים ומחליקים על האף בגלל העדשות המתמזגות עם המראה ומבטי שלך.

בנסיונות התאמה שנערכו בחו"ל האחוז שאותו השתמשו בעדשות אלו אצל מבוגרים גבוה מאוד וזאת כתוצאה מהמבנה החדיש של העדשות ויכולת ההתאמה גם לאנשים שהרכיבו משקפיים שנים רבות ולא ניסו עד עכשיו עדשות מגע. עדשות מגע ביפוקל הגיעו לאחרונה גם לישראל, הן נבדקו לאורך תקופה ולאחר שהצלחתן הוכחה, החלו לבקר ברשת "אישוניה" להתאמה ולשיווק הביפוקלנס בישראל.

רייגן: מדינה שלישית היתה מעורבת בפרוייקט עם איראן

בהודעת הבית הלבן לא נקבו בשם המדינה ★ הכחיש השמועות כאילו שולץ עומד להתפטר ★ "לא נשלח נשק נוסף לאיראן, אך בכוונתנו להמשיך בקו של שיפור היחסים עימם"

הנשיא רייגן במסיבת העיתונאים בבית הלבן (צילום: אי פי)

מאת ברנארד גוורצמן
שירות ה"ניו יורק טיימס"

(מיוחד ל"הארץ"). בהבריקו את הולכתו למכור כמשאי נשק ל־איראן, הודה אתמול הנשיא רייגן בראשונה, שמעורבים היו שניים ב"מחלוקת" עמוקה בין עוזריו הבכירים.

אבל למרות שמסיבת העיתונאים שלו נועדה לשים קץ לביקורת בע־קבות הגילויים של השבועיים האחרונים, לא היו דבריו של רייגן גלויים יותר מאלה שהשמיע בנאום טלוויזיוני לאומה, שבוע אחד קודם.

עם זאת אפשר שהנשיא נתן די היזקים להמשך כהונתו של שר החוץ, ג'ורג' שולץ, שעליו היו ידיעות, כי הוא שוקל להתפטר בגלל פרשת איראן. אולם המידע שסיפק מר רייגן אתמול לא התיישב עם מידע שנמסר לפני מסיבת העיתונאים.

במסיבת העיתונאים, בעבר התקשה הנשיא להתמודד עם פרטי מדיניות החוץ של ארה"ב, וגם אתמול ניכר הקושי הזה. היה מפתיע לשמוע אותו אומר, שלא ידע דבר על המעורבות הישראלית בעיסקות הנשק המשוערות עם איראן, למרות שפרסומים על המעורבות הזו הת־פרסמו כמעט בכל עיתון.

הן ארמיטג' בין פיצווטר, דובר הנשיא לביטחון לאומי, והן דונאלד ריגן, ראש המטה של הבית הלבן, הודו בשבוע שעבר, כי ארה"ב אישרה לפחות משלוח נשק ושאר ציוד מישראל, כדי לאפשר את שחרור של אחד מבני־הערובה האמריקאים בלבנון.

דברי הנשיא אתמול, שלא ידע דבר על מעורבותו של צד שלישי, וביטוי את בכירי עוזריו לפרסם הודעה בשמו שאמרה, כי למעשה "מדינה שלישית היתה מעורבת בת־כנית הסודית שלנו עם איראן".

נכשל באי דיוקים

הנשיא גם נכשל באי־דיוקים נוס־פים בשאלות על המשא והמתן לב־מצוא הנשק הנרקיבי עם ברה"מ. הנשיא סתר אפילו דברים שהוא עצמו השמיע בנאומו לאומה בשבוע שעבר. בנאום הוא אמר, שממשלת ארה"ב ואיראן עמדו בקשר זו עם זו. אתמול הוא אמר "אנחנו לא ניהלנו משא ומתן בדרג של ממשלות", אלא "עם יחידים באותה מדינה".

במסיבת העיתונאים ניכרה בנשיא נחישות לסיים את הניחושים, ש־המחלוקות בתוך ממשלתו יניעו אותו להודיע את יועצו לבטחון לאומי, או לקבל את התפטרותו של שר החוץ.

השר שולץ קרא לנשיא להתחייב שלא לשלוח נשק נוסף לאיראן.

מקבל מלוא האחריות

בהודעה מן הכתב, שקרא בתחילת מסיבת העיתונאים שלו, הטעים הנשיא כי הוא מקבל את מלוא האחריות למכירות הנשק המשוערות לאיראן. כדי להקל על ג'ורג' שולץ להישאר בתפקידו אמר רייגן: "הוד־עתי שלא יהיו עוד מכירות נשק מסוג כלשהו לאיראן".

בנאומו בשבוע שעבר אמר ה־נשיא, כי הוא "ידיעות כוזבות וספ־קולטיביות מעיקרן". ארה"ב "לא סיפקה נשק, אני חוזר, לא סיפקה נשק, או כל דבר אחר, תמורת בני־הערובה, וגם לא תעשה כן בעתיד".

מרבית אתמול עלה, שביסוד המגעים עם איראן עמדה עיסקת חליפין יותר מכפי שהיה רוצה להו־דות. הוא אמר, כי לאנשי־הקשר באיראן הובהר, שאם הם מתנגדים באמת לטירור, כפי שטענו, "הם יכו־לים להתחיל על ידי שחרור בני־הערובה שלנו".

בנאומו בשבוע שעבר היה הנשיא בוטה יותר בהאשמותיו, שהעיתונות האמריקאית אחראית לאי־שחרורם של כל בני־הערובה.

אתמול היתה נימת האשמותיו מרוככת יותר, וכאשר חזר והאשים את העיתונות, הכיר לו אחד העי־תונאים, שהידיעה הראשונה על המגעים והנשאים התפרסמה בעיתון לבנוני, במה שנראה כהדלפה מ־כוונת של אותם חוגים באיראן, המתנגדים למגעים עם ארה"ב.

רצים מתוחים בנושא

התערויות אמון הציבור

כמה מן הדיקות המתוחות ביותר במסיבת העיתונאים שלו באו כאשר התבקש הנשיא רייגן להשיב על שאלות בעניין התערערות האמון הציבורי בממשלה.

כתב רשת הטלוויזיה "אי־בי־סי" הזכיר לו, שסוקרי דעת הקהל מראים, כי "הרבה אמריקאים פשוט אינם מאמינים לך. אם היה עניין אחד שהצלחת בו במהלך נשיאותך, זה עניין האמינות, והוא נפגע קשה. האם אתה יכול לתקן את זה? מה זה אומר לגבי שארית נשיאותך?"

הנשיא השיב בטון, שהתגנבה אליו מרירות: "נדמה לי", הוא אמר לקהל העיתונאים הגדול, "שאני האדם הי־חיד כאן הרוצה לתקן את זה, ולא אני האיש שפגעתי בזה".

במשך מסיבת העיתונאים שאל אותו עוזר־העורך של רשת עיתוני הרסט: "יש הלילה אווירה כוואשינג־טון של נשיא, העומד במידה רבה במצור, שנמצא במידה רבה בהת־גוננות. מדוע אינך יוצא למתקפה?" הנשיא השיב, בין השאר: "איכפת אותי, כשאומרת שאני נשמע כמת־גונן. אני רק מנסה להשיב על שאלותיכם כמיטב יכולתי".

שר התקשורת: ירדה קרנה של העיתונות

בין היתר בשל עמדתה נגד הקמת ערוץ שני

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

שר התקשורת, פרופ' אמנון רובינשטיין, מתח אתמול ביקורת על העיתונות הכתובה בשל עמדתה נגד הפעלת הערוץ השני בטלוויזיה והטלוויזיה בכבלים. האמר, כי התנג־דות זו לא העלתה את קרנה בקרב הציבור.

רובינשטיין, שאמר את הדברים בכינוס בנושא התפתחות התקשורת המקומית, שאורגן על־ידי קבוצת עיתונות מקומית, במלון "דן פנורמה" בתל אביב אמר עוד, כי הוא מודאג מהירידה במעמדה של העיתונות בישראל והסביר, כי חלק מסיבות לתופעה תלויות בעיתונות עצמה. לדבריו חלה בשנים האחרונות ירידה בכוחה של העי־תונות להשפיע על מעצבי המדיניות ודעת הקהל.

עמדתה של העיתונות נגד הנהגת הערוץ השני — אמר רובינשטיין — לא העלתה את קרנה של העיתונות. "ראיתי בכמה מדינות כיצד נפתחים השמיים לשידורים, ומעולם לא ראיתי עמדה כה מלוכדת של העי־תונות הכתובה נגד תחרות. מעולם לא ראיתי דבר כזה, שעיתונות תוצגת לאינטרסים שלה לא כלוכד, אלא בצורה מערכתית. ציבור הקוראים הוא ציבור אינטליגנטי והוא יודע מה מסתתר מאחורי זה. כשהוא קורא את הדברים הללו, משהו במעמד העיתונות אבלו נשחק".

פייצל חוסייני פונה לוויזל לגנות צו הגרוש נגד אכרם הניה

ראש המרכז למחקרים פלשתינים בירושלים פנה במכתב בנושא לזתן פרס נובל

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

ראש המרכז למחקרים פלשתינים בירושלים, פייצל חוסייני, שנפגש בשבוע שעבר עם נתן שרנסקי בעניין צו הגירוש שהוצא נגד עורך העיתון "א־שעב", אכרם הניה, פנה במכתב בעניין זה לזתן פרס נובל, אלי ויזל, בו קרא לו לגנות את צו הגירוש.

במכתבו מזכיר חוסייני לוויזל, כי לאחר שקיבל את פרס נובל לשלום, אמר ש"נסיון הגולה גרם ליהודים לזהות רגישים במיוחד לדיכוי ולשי־לילה של זכויות האדם בכל מקום". נוכח זאת, כותב חוסייני, "אני קורא לך כזתן פרס נובל, כאיש שלום וכיהודי שאינו נתון לאווירת הכיבוש, להרים קולך נגד הגרוש, ולקרוא לאומך ולאחיותיך הוזיים כאן לעמוד נגד הכיבוש, הבער האנושות כולה".

עדות ראייה / נדב שרגאי

ילד פלא, ילד פרא

יורי הלר ושומר, במהלך המהומות בירושלים (צילום־רהומים ישראלי)

כשהיה בן 10, מילא יורי הלר, ילד פלא עם קסילופון ביד, אול־מות קונצרטים בתל אביב. שמעון פרס, שביקר באחת ההופעות, שיגר אליו כרטיס ברכה נרגש: "הקסמת מיטי הופעתך ונועם מנגינותיך". 20 שנה אחר־כך, שלשום ליתר דיוק, כשישבו אנשי עמרת כתנים עם דיירי מעלה הלויה והיבבו שלום, המתין בחוץ יורי הלר, כועס וזועם.

כשיצאו, פתח בזעקות "אין סליחה, אין כפרה. ערבים החוצה". אמיר חשין, מתי דן ואבריכיה, שושביני המפגש, חשבו שהנה הנה, הכל מתפוצץ להם. כאילו כדי לאושש את החשש התייצבה מול הלד ערביה מקומית בקריאות "פלשתין, פלשתין".

הלר, שכמעט ושבץ את "הפיוס", מתגורר עם אוחים מתנזייה, בבוך מבודד, מוקף אוכלוסיה ערבית בתוך חומות העיר העתיקה. הדירה הזאת, סמוך מאד לשער הפרחים, היא הנקודה היהודית המבודדת ביותר ברובע המוסלמי של העיר העתיקה בירושלים.

יורי של פעם אינו יורי של היום

יורי של פעם, עם הקסילופון, אינו יורי של היום.

יורם סכו, מ"כותרת ראשית", תיאר פעם את הבית ליד שער הפרחים: מטבח, מקרר ישן, שולחן רעוע, כיסאות ישנים. הסיד מקולף, הכל כאן מאולתר, המקלחת, השירותים. קווי החשמל והמים מרשתים את התקרה ואת הקירות. החלונות מסורגים ברשת ברזל עבה. על הקיר הדביק יורי דפים מלאים בכתב־יד ובהם פסוקים מתנ"ך, הכל על ארץ ישראל. בפינה אחרת מודבק שיר של נעמי שמר: "בודד לכאן פגשתי איש מוזר/ שהולך כמו סהרורי/ ממלמל בשקט לעצמו האומר/ על משכבי בלילות אני שומע קול/ פעמון גדול מצלצל/ ארץ ישראל שייכת לעם ישראל". יורי הלר מרגיש שהוא האיש המוזר.

אנשי הישיבות ברובע המוסלמי אומרים שהלר אינו מייצג איש, חוץ מעצמו. לפני זמן מה הוליט הלד וחבריו לארגן "שבע ברכות" לחבר שהתחתן. הם הניפו, לכבוד המאורע, את דגל ישראל על ביתם. ערבים הזלו לנתק לעבר הדגל שעל הגג אבנים וטמרטוטים בוערים. יורי יצא החוצה, עם אקדח אותו הוא מחזיק ברשיון, ירה באוויר, לכך תושב מקומי והסגיר אותו למשטרה. האוקדח הוחרם, ומאוחר יותר הוחזר לבעליו.

כאשר נעצרו לפני כמה שנים כמה עשרות בחורי ישיבה בביתו של הרב אריאל, ברובע היהודי שבעיר העתיקה, היה יורי הלד ביניהם. נגד בחורי הישיבה הועלה חשד, כי תכננו לפרוץ להר הבית. הוא הועמד למשפט וזוכה.

יורי הלר אומר על הימים במעצר: זו הייתה התקופה היפה ביותר שלי. הייתה אווירה מיוחדת. הרב אריאל לימד תורה ומצב הרוח שלנו היה מרומם.

הותר להחליף את השוטרים

בשבת, לפני שבוע היה הלד הראשון שהגיע אל אליהו עמדי וניסה להבשימה. תמונתו של עמדי שותת הדם מדאי לא תשכח ממנו במהרה. בינתיים הוא חוזר להחליף את השוטרים הערבים בעיר העתיקה. מנסיונו הוא מעיד, כי אין הם אמינים, ואינם יודעים אם לשרת את החוק, או את אחיהם הפלשתינים.

בתנועת המשטרה של מקטורת הקיטולה מכסיים אתהלר היטב. לא עזבי תורש שאינו מביע תקוה בנין תקיפה כנגד יהודים. השבוע כששידרה הטלוויזיה את תמונות הוועם הכויה־אותו רבים יותר.

ישראל ופולין יקיימו ביקורי נוער הדדיים

ישראל ופולין החליטו אתמול לערוך ביקורים הדדיים של בני נוער משתי הארצות. על כך נמסר בתום פגישה שהתקיימה באכסניית הנוער בשכונת בית־וגן בירושלים, בין נציגי משרד החינוך והתרבות לבין משלחת של מחנכים בכירים מפולין. הביקורים יחלו כבר בחודשים הקרובים. על כך נמסר בהודעת דובר משרד החינוך.

מצד ישראל השתתפו בפגישה מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ד"ר שמשון שושני, מנהל אגף הנוער במשרד, עודד כהן, ופקידים בכירים. בראש המשלחת הפולנית, שכללה ארבעה אנשים, עמד צ'סלב וישניבסקי, מנהל ספריית ספרי הלימוד בפולין. הפולנים היו בשבוע האחרון אורחי משרד החינוך והאגודה על שם קורצ'ק בישראל.

ראש המשלחת הפולנית ציין, כי חברי המשלחת הגיעו לכאן בלי דעות קדומות ומצאו בישראל רצון אמיתי לפתח קשרים עם פולין והורושים הדוכיים שונים, שבוודאי יעניינו את המחנכים בארצם.

הוחמר עונשם של 2 שוטרים שהיכו באכזריות עציר כבול

(ע.) בית המשפט העליון החמיר בעונשם של שני שוטרים מעפולה, שהתעללו בעציר וגרמו לו נזק כבד באשכיו.

עונשם הועלה ממאסר 3 חודשים בפועל למאסר 5 חודשים בפועל, מאסר 6 חודשים על תנאי שהוטל על כל אחד מהם נשאר בעינו.

2 השוטרים, בני מור ויהודה חמו, עצרו בראשית 1984 צעיר ובכליו מבית. השניים לקחו אותו לתחנת משטרה, היכו אותו מכות אכזריות וגרמו לו נזק חמור באשכיו, עד כי היה צורך לאשפזו ולנתחו.

השופטים מרים בן־פורת, שושנה נתניהו ויעקב מלץ הדגישו את החומרה במעשיהם של השניים: "החומרה במעשיהם התבטאה באכזריות שהפגינו השניים נגד בחור צעיר שלא התגבר כלל ואף היה כבול באזיקים לשתות חלק מהזמן. המדובר היה בבחור ללא עבר פלילי, אפילו אין הוא אחד מל"ז צדיקי הדור — שכל חטאו היה בכך שהסתבך על המברג שנמצא בכליו לא סיפק את השוטרים, ובכך שסרב למסור הודאות בעבירות שהשוטרים ציפו ממנו", נאמר בהחלטה.

שופטי בית המשפט העליון אף מתחו ביקורת על התנהגות אלימה של שוטרים וקבעו: "התנהגותם האלימה יש בה, בנוסף לאלימות עצמה, גם גורם של שימוש לרעה בסמכויות ומרות שהחוק העניק להם, שלא לדבר על הכתמת שמה של משטרת ישראל כולה".

הרבנים הראשיים מאיימים לבטל ההיתר להשתלות לב

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

שני הרבנים הראשיים לישראל אוסרים, כי אם יתעלמו בתי החולים ומשרד הבריאות מהתנאים שהציבה הרבנות הראשית, בהחלטתה להתיר השתלות לב, "יתבטל מעיקרו התוקף המתיר של הוראת הרבנות" — כך כותבים הרבנים אברהם שפירא ומרדכי אליהו, במכתב ששיגרו שלשום למנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' דן מיכאלי.

"הבעיה של השתלת לב אינה עניין רפואי בלבד", כותבים הרבנים, "אלא שאלה עקרונית מאד בדין תורה והיא קביעת זמן המוות של האדם. לא יתכן, כי הקריטריונים של הרופאים, שעליפיהם נקבע מי נחשב חי ומי נחשב למת יהיו בני־גוד להלכה. יתר על כן: יש כאן שאלה מוסרית חמורה, כי אם על פי ההלכה האדם הוא עדיין בחזקת חי, ודי השתלה כרוכה במעשה רצח ולא יתכן שבשאלה זו תהיה הסמכות בידי הרופאים להחליט על נטילת לב מאדם, משיקולים רפואיים גרידא כאשר על פי ההלכה האדם הנדון הוא בגדר חי".

"לפיכך", כותבים הרבנים, "הכרח שההחלטה בקביעת זמן מותו של אדם לצרכי השתלה, תתקבל על יד צוות רופאים עם נציג הרבנות הראשית היודע לפסוק על פי הלכה, עתה נשמעים קולות כאילו יתכן לוותר על התנאי של שיתוף נציג הרבנות בצוות הבודק המוד ליט. אנו מודיעים באמת, כי יהיה בכך משום הונאה של הרבנות ואף מתן אישור לטענות כמה מן הרבנים אשר סירבו מלכתחילה לדון בבעיה זו, משום שלדבריהם ועל פי נסיונם אין לתת אמון ברופאים שאמנם יקיימו ויעמדו בכל התנאים הנדר־שים על־פי ההלכה".

הבטאון "כפר חב"ד": מאבקי השמאל איפשרו את צמיחתו של הבוגד ואנונו

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

"ואנונו לא פעל בחלל ריק, האומה חייבת להאשים: הוא צער בתוך הכל צער אחד, הרוכני, קודימה... האווירה שיצרו כאן בשנים האחרונות אנשי השמאל, בלוחמם בחירוף נפש בעד זכות ההגדרה העצמית של המלש־תינאים... היא זו שאפשרה את צמיחתו של הבוגד ואנונו". כך קובע במאמר המערכת השבועון "כפר חב"ד", היוצא השבוע.

"מאבקי השמאל", מוסיף הבי־טאון הכותב, "בעד מסירת שט־חים, המדיניות של ויתורים, פסקו זה מכבר להיות דעות אסטרטגיות ופוליטיות לגיטי־מיות", שנועדו לדאוג כביכול להיים "טובים יותר" לעם היושב בציון. הם הפכו, בצורה הבוטה ביותר, להיות מאבק בעד האויב הערבי, בעד "זכויותיו" נגד "קי־פוחו" ונגד "דמיסת זכויותיו".

שייח' אל עלמי יציע לקונסולים להקים כוח שיטור שיגן על הערבים בירושלים

זימן לפגישה בלשכתו קונסולים מהבירה

אורי ניר
סופר "הארץ"

ראש המועצה המוסלמית העליונה בירושלים, השייח' סעד אדין אל־עלמי, זימן לפגישה בלשכתו ביום שני הבא כמה קונסולים של מדינות המערב המוצבים בבירה, לדיון באירועי האלימות שהתרחשו בירושלים, בעקבות רצח תלמיד הישיבה.

בכוונתו של אל־עלמי לדרוש התערבות מדינות המערב בעשה בירושלים, ואף להציע לקונסולים הקמת כוח שיטור בינלאומי, שיגן על האוכלוסיה הערבית בעיר. רעיון זה הועלה בהתייעצויות בהשתתפות כמה פעילי ציבור פלשתינים בולטים בירושלים, במסגרת יוזמה כוללת שמטרתה לעורר את דעת הקהל בעולם נגד התנכ־לויות לערבים בעיר.

עריכה את העמוד: רחל רכה

דרושים מועמדים/ות
לקורס יוקרתי בתחום
אומנות הבישול
שיערך באחד ממלונות הפאר של הרשת בתנאים אידיאליים.
לבוגרי 12 שנות לימוד ולאחר שירות צבאי.
הינך מוזמן/ת למפגש בו ימסרו פרטים נוספים, שיתקיים
ביום ד' 26.11.86 בשעה 17:00
במלון "דן תל־אביב"
הירקון 99 ת"א.
THE DANS
חב' מלונות דן בע"מ

מלון "מצפה הימים"
דיאטות יופי והרזיה
התאריך הקרוב 23.11.86 — 28.11.86
בפיקוח רפואי צמוד
קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג'
רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור
התעמלות, חדר כושר
פרטים: טלפון: 4—069—37013
מלון "מצפה הימים" בכביש ראשפינה צפת

"שרשים" מרכז לימודים יהודיים | משרד החינוך והתרבות המחלקה לחינוך מבוגרים

מנדלסון:
"היהודי — החדש"
סמינר

מה למנדלסון ולרמב"ם, לשפינוזה, ולליבניץ? האם מנדלסון היה יהודי־חצר ותו לא? האם אהבו אותו הגויים? ומדוע אפרים גוטהולד לסינג כתב את מחזהו "נתן החכם" על מנדלסון? מדוע התנצרו ילדיו? הנכשלה תורתו והזיקה לו תורת משלה

מהי חידת האיש?

בסמינר ישלו חלק המרצים:

- ד"ר בנימין איש שלום – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית
- פרופ' ירמיהו יובל – החוג לפילוסופיה כללית, האונ' העברית
- פרופ' ריצ'רד כהן – החוג להיסטוריה של ע"י, האונ' העברית
- פרופ' שלום רוזנברג – החוג למחשבת ישראל, האונ' העברית
- פרופ' אלי שביד – החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית
- ד"ר עודד שרמר – החוג לחינוך, האוניברסיטה העברית

מועד הסמינר: ימי שישי־שבת, 5־6.12.86 (ג'־ד' כסלו תשמ"ז)
המקום: מלון "מגדל הכנסת", ירושלים.
פרטים והרשמה: אגודת "שרשים", טל' 02/286749, 02/280873
"מועדון מטיילי מעריב", רח' קרליבך 2, ת"א, טל' 03/439207

הסעה מוסדרת הלוך ושוב

ל.ה.ב. לימודי הכשרה בניהול
T.E.C. TOP EXECUTIVE COURSE
אוניברסיטת תל־אביב
TEL AVIV UNIVERSITY

פעילויות מתוכננות בהדרכת מנהלים תשמ"ז

חודשים נובמבר 1986 — מאי 1987

סדנה: המיקרו־מחשב בכלי עזר למנהל 25.11.86; 9.12.86

סדנה: מחוללי יישומים למיקרומחשבים – לימוד חבילת התוכנה dBase III Plus 26.11.86; 7.1.87

סדנאות: ניהול התפעול והייצור בעזרת מחשב אישי:
— ניהול פרוייקטים 3.12.86
— חיזוי תופעות 14.1.87
— עקומות למידה 4.2.87

יום עיון: מנהיגות ומוקדי כוח בארגונים מורכבים 15.12.86

קורס: קורס מתקדם בביטוח פנסיוני; מזוג קרנות פנסיה והשלכותיו — 2 מפגשים: 16.12.86; 23.12.86

קורס: שיטות בתכנון משאבי אנוש 16.12.86 — 10.2.87

קורס: לקחים מניהול ביפן — יישומים אפשריים לישראל 25.12.86 — 19.2.87

קורס: מבוא למחשבים ולמערכות מידע ממוחשבות למנהלים 26.12.86 — 13.2.87

קורס: שימושי מחשב ברפואה 7.1.87 — 25.3.87

יום עיון: מסוי בעלי שליטה בהתאגדות, מכירת מניות ופרוק חברות 9.1.87

קורס: רשתות תקשורת מקומיות 9.1.87 — 13.2.87

קורס: המנהל כמנהיג 2.2.87 — 23.3.87

קורס: אספקטים משפטיים של סחר חוץ 10.2.87 — 24.3.87

קורס: סוגיות נבחרות במשפט עבודה בישראל 3.3.87 — 12.5.87

לקבלת פרטים נוספים והרשמה נא לפנות למזכירות להב
בין השעות 8.00 — 12.00 בטלפונים 415123, 426985, 420794, 417122.

לידידנו היקר,
משה שניצר
נשיא הבורסה ליהלומים,
ברכותינו הלבביות לרגל קבלת אות הצטיינות הבלגי
THE ORDER OF KING LEOPOLD
אנו שותפים להכרה בתרומתך החשובה לענף היהלומים
ומאחלים לך המשך שותפות פוריה ונאמנה
בביסוס הענף, לרווחת העוסקים בו
וקידום היצוא של מדינת ישראל.
בנק אגוד לישראל בע"מ

ضكذا من الاصل

مكتز من الاحل

שערי המניות 20.11.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגוד ש	16600		6			
המסחר 0.1	1160		1977	−6	−0.5	−181
המסחר א 0.5	825		3481			−1998
המסחר אפ 2	819		424			+165
כללי לא בהצד'	24700	תב	362	+2000	+8.8	+834
בנק צפאטי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאטי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צאטי אפן			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3500		1470	+30	+0.9	+1824
ט.ב.ב 0.5	4575		2539	+85	+2	+4475

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אידיבי רג 100.0	80160		341			−130
אידיבי ב 100.0	80300		3	+300	+0.4	+4
אידיבי בכ א	492950	שב				
אגוד 0.1	59867		486	+400	+0.7	+499
דיסקונט ב	102498			−2		−22
דיסקונט א	102600		200	+280	+0.3	+46
דיסקונט שה ב	12000		2			+2
המזרחי ש	33200		1147	+300	+0.9	+705
המזרחי ב	32810		10			−4
המזרחי שה 9	14900		23	−100	−0.7	−23
הפועלים מבב	107999		3	+898	+0.8	+3.7
הפועלים ש	54460		1451	−30	−0.1	−1712
הפועלים ב	54260		76			−35
כללי א 1.0	141000		78	+2250	+1.6	+212
כללי שה 3	105350			−350	−0.3	−1
כללי שה 7	6728		20	+66	+1	+19
בלל 0.1	34625		2271	−10		−2780
בלל שה 11	13166		219			−214
מימון המזר 1.0	47200			−300	−0.6	−1
מימון המזר 5.0	23100		1	−1000	−4.2	−1

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	22199		43	−1		−20
לאומימשכ' ש	7390		402			
לאומימשכ' ב	7340		23	−50	−0.7	−23
כרמל ש	4697	תב	269	+427	+10	+383
כרמל שה 1	3335		117			
בנין כ' ב 5.0	7350		67.4	−150	−2	−127.4
פת משכ' ש	2380		572	−20	−0.8	−628
משכן ב ש	2550		731	+50	+2	+1329
עצמאות 0.1	10070		47	+90	+0.9	+27
טפחות משכ' ש	18000		75	−531	−2.9	−53
טפחות רג ש	18060		257	−230	−1.3	−227
טפחות שה 1	8730	שב				
טפחות שה 2	4400		34			
יעמר 1.0	2915		1424	+35	+1.2	+1254
יעמר 5.0	1280		6104			
בית ב 1.0	6300		407	+120	+1.9	+615

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
שלמה אס	522		10006	+20	+4	+26027
הקלאות כבכ א	104111	לב				
הקלאות כבכ ב	150500	לב				
לאומי תעש' א ש	9050		427	+10	+0.1	+181
פתוח תעש' כבכ	77400	לב				
פת תעש' בכ ג	344000	לב				
פת תעש' בכ גג	210700	לב				
פת תעש' בכ גגג	206800	לב				
פת תעש' בכ ד	226443	לב				
פת תעש' בכ דד	70173	לב				
מרכז קבלנים 5.0	1452	תב	6007	+132	+10	+13154
תיירות בכ	170000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	19000		24	+430	+2.5	+25
כלל ליסינג 0.5ב	13900	תב	187	+750	+6.7	+415
כלל ליסינג אגוח	11170		58			−88

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איילון	241		2390	+1	+0.4	+19
אררט 0.1	1400		1082			
אררט א 0.5	711		3250	+5	+0.4	+1306
בטוח משנה 0.1	594	בה	667	−6	−1	−998
בטוח משנה 0.5	185		11844	+5	+2.8	+16986
הדר 1.0	385		1435			
הדר 5.0	219		5280	−1	−0.5	−2854
הסנה ש	382		61628			−14750
הפניקס 0.1	700		12221			
הפניקס 0.5	595		654	−10	−1.7	−631
המגדל-הראל 1.0	6930		67	+100	+1.5	+101
המגדל-הראל 5.0	4155	תב	1936	+305	+7.9	+2879
מנורה 1.0	2150	שב				
מנורה 5.0	1110	תב	1438	−89	−7.4	−2829
סהר 3 1.0	5860		399	−100	−1.7	−400
סקורטס 0.1	873		1786	+9	+1	+1901
צור ש	332		7925			−5910
ציון החזקות 1.0	8450		8	−50	−0.6	−8
ציון החזקות 5.0	2134		200	−115	−5	−605

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמפר באבא 1 ש	6400		218			+141
אמפר באבא 5 ש	3320		556	−13	−0.4	−437
מאיר עזרא 1.0	1515	תב	2413	+77	+5.4	+3183
מאיר עזרא אפ 1	8021		184	+121	+1.5	+382
כלל סחר	331		9480	+1	+0.3	+5182
קרוסל 1.0	879	תב	4801	−98	−10	−7087
רפק 0.1	35000					
רפק 0.5	10400		23	−300	−2.8	−21
שופרסל א 2.0	6815		535	+15	+0.2	+64
שופרסל ב 10.0	5450		2737	+115	+2.2	+3294

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק ג ש	3480		4079	+46	+1.4	+3566
הראל 1.0	3435					
הראל 5.0	2270		255	−115	−4.8	−255
ספנות הספקה 0.1	14800		37			
ספנות הספקה 0.5	4870		20	+60	+1.3	+91
קרור 0.1	2030		337	+31	+1.6	+692
קרור 1.0	315		10820	+1	+0.3	+542
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' עזובה 0.1	5010		298			−198
מוס' עזובה 0.5	2375		977			
קונסורטיום 0.1	4289		1464	+200	+4.9	+5164
קונסורטיום 0.5	4026		1091	−200	−4.7	−1716

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קסל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קסל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1815		211	+25	+1.4	+14
מלונות דן 5.0	1180		100	−30	−2.5	−350
חוף האלמוג 1.0	6150		29	−100	−1.6	−79
כנס מר 1 ש	2421		55	+11	+0.5	+35
מלונות הירדן	2820		209	−60	−2.1	−279

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איכות מחשבים	2099		1517	+90	+4.5	+2488
דנה מימון 1.0	7029	תב	889	−781	−10	−1090
תיג.ל. 1.0	31350		30	+400	+1.3	+29
יעקא 1.0	7651	תב	597	+450	+6.3	+357
כלל מחשבים 1.0	13703	קב		+655	+5	+622
מ.ל.ל. 1.0	19900		58	−100	−0.5	−58
מ.ל.ל. 5.0	6500		161	−50	−0.8	−485
משוב מחשבים 1.0	999		2708	+29	+3	+4174
משוב אפ'	760		679			−327
ניקוב מחשבים 1	24900		143			−88
ניקוב מחש' 5	16000		304	+335	+2.1	+440
תים מחשבים 1.0	1890		2169			+206
תים מחש' אפ'	18500		29	−400	−2.1	−39

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אברהם בינוי וש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי 5ש			—	הפסקת	מסחר	—
אזורן 1.0	821		648	+1	+0.1	+678
אזורן 5.0	363		2472	−2	−0.6	−654
אזורים 1.0	849		6561			+491
אזורים אפ	525		7093			−8172
אזורים אגח	111		14477	+4.5	+4.2	+43123
אילון 1.0	708		16356	+7	+1	+6420
אל-רוב 1.0	1528		2034	−21	−1.4	−1564
אבנים 1.0	3400		183	−90	−2.6	−198
אפריקה 0.1	37940		141	+200	+0.5	+77
אפריקה 1.0	32000		236	+420	+1.3	+171
אפריקה אפ	17000		18			+92
ארזים	2490	תב	812	+121	+5.1	+2141
אשלון 0.1	2630		648	−70	−2.6	−581
אשלון 0.5	1430		881	−30	−2.1	−401
בן-יקר בנ 1.0	3590		110	+90	+2.6	+70
בנובנין 1.0	3341	בה	60	−34	−1	−267
בנובנין 5.0	2246		617	−30	−1.3	−1418
דנקנר 1.0	5000		296	+90	+1.8	+106
דורקר 1.0	330		800	−10	−2.9	−691
דורקר 5.0	260	תב	541	−24	−8.5	−1277
דורקר אפ 1	27.5	בה	7286	−42.5	−60.7	−14429
דורקר 0.1	7050		95	−51	−0.7	−186
דורקר 0.5	4602		133			−12
המכלול 1.0	1900		1097	−100	−5	−1547
המכלול 5.0	1466		2565	+32	+2.2	+1405
חלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
חלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	3180		1752	+35	+1.1	+1636
גב-ים 0.1	4646	בה	120	+46	+1	+22
גב-ים 0.5	3110		695			−664
הכשרת הישוב ש	59150		260	+500	+0.9	+212
ישפרו 0.1	3700	תב	2090	+190	+5.4	+2641
ישראלום 1.0	1700		200	−30	−1.7	−171
ישרס 10.0			—	הפסקת	מסחר	—
כנן פיתוח 1.0	8910		28	−90	−1	−21
כלל נדל ן	505		32235	+16	+3.3	+18754
לומיר 1.0	4700	בה	195	−220	−4.5	−144
לומיר 5.0	1740		1476	−40	−2.3	−767
מ.ת.ב. 1.0	426		11300			−763
מ.ת.ב. אגח	96		82968			−65346
מגורי בניה 1.0	707		3997	+7	+1	+2532
מישגאל 5.0	363		8566	+8	+2.3	+14747
מבנה 5.0	1300		521			−170
מר-לן 1.0	565		1999	−6	−1.1	−1379
לינשטיין 1.0	458		1074			−134
לינשטיין 5.0	130		42926	+1	+0.8	+21196
לימשין 1.0	1735		1286	−70	−3.9	−6943
לימשין 5.0	906		9401			−6524
נאות אביב 0.5	7950		458	+327	+4.3	+791
נכסי ארזים	877		1500			
מרד החזקות 1.0	14700		145			−10
מרד החזקות 5.0	10450		98			−14
מרי 1.0	6782	תב	26	+617	+10	+114
מרי 5.0	3600	שב				
עסר וסלע מר 1 ש	1085		5276			
עסר 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
קוטריה 0.1	2730		153			−153
קוטריה 0.5	1700		960			−1264
רומבין 1.0	2970		604	−130	−4.2	−1588
רומבין 5.0	1184		1257	−1	−0.1	−2053
רומבין אפ'	1345		4156	−10	−0.7	−1609
רומבין אג"ח	98.5		30920			+10635
רסקו מבוכ'			—	הפסקת	מסחר	—
רסקו רג			—	הפסקת	מסחר	—

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	3630	תב	1757	+180	+5.2	+2907
מטעי הדר 0.5	2626	תב	3557	+239	+10	+4227
מהדרין 0.1	8310		492			−288
נכסי הדרים 1.0	1365		4181	+50	+3.8	+4765
פרי אור 0.5	3350		663			−543
שבזר 5.0	11900		792	−100	−0.8	−346

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסם	1401			+26	+1.9	+336
גלדפרוסט 1.0	3211	בה	30	+52	+1	+29
גלדפרוסט 5.0	1720	בה	348	−40	−2.3	−136
גלדפרוסט אפ 1	1370	תב	75	−130	−8.7	−375
דובק כב ש	3930		1756	+10	+0.3	+670
דובק כב ם	3929		1920	+80	+2.1	+2230
אלבל 1.0	951		1525	−19	−2	−1243
אלבל 5.0	595		1570	−7	−1.2	−1120
פרי-ה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-ה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	19750		16			−26
טמפו בירה 5.0	14361		62	+581	+4.2	+101
יכתר 1.0	1718		346	−2	−0.1	−16
יכתר א 5.0	1875		1491			+425
מן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מפרוסט 1.0	11800		199			−9
עלית	17100		482	+300	+1.8	+520
עסיס ב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
אנגל שקל 1	2920		107	+60	+2.1	+125
שמן מבב א	5700		377	+40	+0.7	+324

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
ארגד מר 1 ש	575		3442	+15	+2.7	+4811
אופיס 1.0	1465	בה	833	+15	+1	+144
אופנת בדק 1.0	650	תב	5581	+40	+6.6	+8167
אופנת בדק 5.0	417		1877	+5	+1.2	+1930
ארגמן רג ש			—	הפסקת	מסחר	—
דלתא-גליל 1.0	3405		3558	+75	+2.3	+3454
דלתא-גליל א 5.0	2329	תב	5701	+120	+5.4	+8274
כמניות מאוחד 1	1840					
כמניות מאוחד 5	935		100	+35	+3.9	+831
רוקלט 1.0	1510		320	+15	+1	+97
רוקלט 5.0	999	תב	826	+91	+10	+1452
הדיגון 1.0	8600	תב	420	−600	−6.5	−738
ויקית 1.0	1950		1275			−145
ויקית 5.0	1240		3272	−50	−3.9	−1758
לודזיה 0.1	2600		407.4			
לודזיה 0.4	1348		645	−22	−1.6	−1516
ליגנו 1.0	801		3955			−1161
מס גליק	659	תב	2413	−60	−8.3	−1985
מקס 0.1	5060		1510	+240	+5	+1858
מקס 0.5	2800		2115	+95	+3.5	+1609
עיט 1.0	14200		35	+50	+0.4	+50
עיט 5.0	7610		210	+150	+2	+382
עמק כרמה 1 ש'	4699		815			−225
פולגת א 0.1	3675		689			−12
פולגת ב 0.4	3600		5083	+55	+2.2	+4727
פולימן א 0.5	8160		135	+160	+2	+45
פרטר	3891	בה	207	−50	−1.3	−138
כיבור סכינה	14680		65	+470	+3.3	+87
תעש רוגוזין 1.0	3470		582	+101	+3	+198

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אקסטון 5.0	2885		707	−45	−1.6	−464
אורדן 0.1	7169		866	+341	+5	+1644
אורדן 0.5	6250		239	+150	+2.5	+225

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלומית 1.0	5810		151	+10	+0.2	+49
אלומית 5.0	4020		50	+120	+3.1	+418
כבלים ש	23380		310			
התבור 1.0	9598		261	+205	+2.2	+227
התבור 5.0	6480		474	+200	+3.2	+217
התבור אפ	5130	תב	1624	+400	+8.5	+3000
ויקה 1.0	5653		35.8	−198	−3.4	−30.8
ויקה 5.0	2500		384.2			
קסטמת פז 1.0	2620		1627	+60	+2.3	+1602
קסטמת פז 5.0	2410		510	−60	−2.4	−608
מתכת מרום 1.0	2450		327	+10	+0.4	+141
כבלי ציון 1.0	2275		426	−80	−3.4	−410
כבלי ציון 5.0	1300		3409	+40	+3.2	+4018
כבלי ציון אפ	627		551			−894
מרגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מרגן אפ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרטגי 1.0	1330	קב		+63	+5	+13060
קרטגי 5.0	722	בה	11545	+94	+15	+19928
נחשתן 0.1	37600		15			+44
נחשתן 0.5	11980	תב	191	−800	−6.3	−338
פקר פלדה 1.0	14020		295			
קיבו 1.0	1223	תב	945	−120	−8.9	−1435
קיבו 5.0	692		2450	−8	−1.1	−2730
קליל 1.0	8220		480			+74
קליל 5.0	4750		583	+200	+4.4	+454
שלוות 5.0	7050		315			
תעשיות לביש 1.0	1385		1177	−10	−0.7	−7
תעשיות לביש 5.0	667		2278			+254

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביט 3.0	406000		52	−10000	−2.4	−68
אלקו 0.1	7932		68			−12
אלקו 0.25 ש	3500	תב	1755	+180	+5.4	+2983
אלקו 0.25 ם	3490		174	+10	+0.3	+59
אלקטרה 0.1	23550		86	−1000	−4.1	−199
אלקטרה א 0.5	14000		439	−230	−1.6	−571
אלרון 3.0	337000		24	−5000	−1.5	−61
אריות 1.0	31600		183	+900	+2.9	+317
כלל תעש אלק	2131		3874	+31	+1.5	+3028
מכשטרוניקס 1.0	1935	בה	1470	+35	+1.8	+1058
מכשטרוניקס 5.0	1400		3174	+52	+3.9	+4897
מיכטנגר 1.0	513		1455			−1011
מיכטנגר 5.0	295		4233	+5	+1.7	+4384
ציקלון 1.0	2201	בה	385	+171	+8.4	+885
ציקלון 5.0	958		1054	+17	+1.8	+809
קנובטון אלק' 1.	5210		16	−10	−0.2	−16
קנובטון אלק' 5.	3560					
ת.א.ת. 1.0	3800		822	+108	+2.7	+1434
ת.א.ת. 5.0	1881		3758	+80	+4.4	+3642
ת.א.ת. אפ 1	16800	תב	100	+1020	+6.8	+116
תדיאה	8290		175	−170	−2	−204

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ב. תעשיות 1.	918		302			−282
א.ב. אפ	460		4948	+10	+2.2	+5992
א.ב. אגח	185		14400	+1	+1	+10330
אלקל 5.0	12307		145	+7	+0.1	+4
אקרשטיין 1.0	859		4191	+11	+1.3	+222
אקרשטיין 5.0	620		6700	+14	+2.5	+634
אקרשטיין אפ'	523		6549			−6580
אקרשטיין תגא	96.5		16359			+14549
בטון תדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-טון 1.0	1826	תב	1300	+166	+10	+2072
בר-טון 5.0	770	תב	4357	+60	+8.5	+5117
קרוסאוכסט 1.0	7150		18.7	−150	−2.1	−18.7
קרוסאוכסט 5.0	2960		752	+80	+2.6	+816
מ.ל.ב. 1.0	990	תב	788	−110	−10	−1120
מ.ל.ב. 5.0	725		270	−10	−1.4	−270
מדול השק בתעש	5760		157			
מוזאיקה ולפכן 1	12870	לב				
מוזאיקה ולפכן 5	11820					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגן 5.0	17140		37	−10	−0.1	−8
אליאנס ב	2500		344	−50	−2	−1018
גל תעשיות 1.0	10845	שב				
גל תעשיות 5.0	6800		22	+150	+2.3	+22
דקסטר 1.0	3420		214			−165
דשנים 0.1	4944		305	−96	−1.9	−120
דשנים 0.5	1485		1312	+30	+2.2	+2403
חיפה כמי' 10.0	411		13580	+13	+3.3	+32811
טבע ש	8600		2791	−40	−0.5	−2876
ליפסקי 1.0	2800		999	+80	+2.9	+645
ים המלח	4650		4155	−30	−0.6	−4252
פטרוכימיים 10.0	544		15018			+4616
מקסימה 1.0	6400		10	+100	+1.6	+10
מקסימה 5.0	3160		537	+50	+1.6	+714
מקה כמיקל 1.0	7150		604			
סנו 1.0	17450		63	−150	−0.9	−123
סנו 5.0	11550		35	+46	+0.4	+18
פריקלאס	600		6747	−5	−0.8	−9637
פריקלאס אפ'	253		23550			+7234
קים כימיקל 1.0	8349		195	−1		−145
ת.ג.ל. 1.0	4300	תב	118	−280	−6.1	−129
ת.ג.ל. 5.0	3700		38	−190	−4.9	−38
תיא 5.0	9580		96	+180	+1.9	+64
פרטאורום 10.0	15300		64			
תרו א 5.0	7719		489	+20	+0.3	+144

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דפרון 1.0	7429		24	+29	+0.4	+10
דפרון 5.0	4500		7	−65	−1.4	−120
תבנ. 1.0	10800		210			−6
יאה 1.0	4660		36	−40	−0.9	−37
לבידי אשקלון 1	548		3873	−29	−5	−8653
לביאשקלון אפ1	935	תב	162	−85	−8.3	−582
מלט ב 0.5	35000		35	−1000	−2.8	−40
מפעלי נייר 10.0	267500		56			+29
סקפרויה 1.0	3821		376	−1		−244
רים 0.1	4800		120			−244
רים 0.4	2805		253	−45	−1.6	−425
תעל ב 0.2	16350		202	+300	+1.9	+227
אבריך 1.0	7200		478			−64
אבריך 5.0	2870		470	−30	−1	−296
המישה יד	10150		52	+100	+1	+36
הגבפלק 1.0	1800		877	+20	+1.1	+843
הגבפלק 5.0	1100		1550			

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מרכזית ב 0.1	8300		186			
כור בכ' ש	7020000		.1	−30000	−0.4	.1
כלל תעש' 1.0	1488		26826	+40	+2.8	+31902
מאגרי טכנולוגיה	440		2065			+463

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אמיקו ש	5791		200	+1		+87
אידיבי פתוח 2.0	4990		3007	+100	+2	+2638
אינקובה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
אינקובה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
אלגר ש	11850		68	−250	−2.2	−101
אלגר ם	11150	תב	19	−750	−6.3	−89
אלון ש	3365		1070	+5	+0.2	+54
אלון ם	3440		50			−20
אמישר בכ'			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0	220	תב	2802	+16	+7.8	+6359
אפיק 5.0	161	תב	3300	+12	+8.1	+3452
גזלת 1.0	1375		202			−202
חברה לישראל 1.0	10035		1120			−646
חברה לישראל 5.0	6889		681	+69	+1	+67
חלפסן 0.1	118000		.7	+1000	+0.9	.7
חלפסן 1.0 ש'	27200	תב	191	+1300	+5	+228
אמפא א 0.5	17290		86	+140	+0.8	+22
פועלים השק ש	6515		2139			+925
בלל השק			—	הפסקת	מסחר	—
דיסקונט השק ש	2870		5707	+62	+2.2	+6094
מזרחי השק ש	17524		180	+820	+4.9	+243
מר השקע.גח124	11990	שב				
חרון 1.0	3197	תב	270	+267	+9.1	+724
חרון 5.0	1484	תב	11750	+194	+15	+33557
כראיל 1.0	728	תב	17004	+93	+14.7	+39929
כראיל 5.0	580	תב	6344	+45	+8.4	+10138
ישום החזקות	291		13726			−5603
יצוא ש	11000		218	−250	−2.2	−238
ירדן א 0.1	3310	בה	1008	+60	+1.9	+603
כלל 10.0	970	תב	12688	+51	+5.6	+17066
כלל 50.0	835		2828	+34	+4.2	+3320
לנדקו 0.1	5000		120			−49
לנדקו 0.1	1480		237			−36
מגור 0.1	700		1387			−1678
מגור א 0.5	406		4758	+10	+2.5	+3385
עוז השק ב 0.1	3900	תב	342	+280	+5.4	+397
עוז השק ב 0.5	2300	תב	2289	+200	+9.5	+5226
פז השק ש	6801		721			−733
פמה א 0.1	9500		85	+111	+1.2	+87
פמה 0.5	5500		1156	+98	+1.8	+1930
פריון ב 2.5	4730		1826	+80	+1.7	+2713
גליל טכנולוגיות	500		4595	+21	+4.4	+8216

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק חיפנפט 1.0	3250		616	−20	−0.6	−149
דלק חיפנפט 5.0	1949		945			−694
דלק חיפ' אפ 2	1250		899	+20	+1.6	+1010
פז חיפושי נפט	17680		58	+180	+1	+42
י.ג.א.ל 5.0	3727		996	+177	+5	+1046
מ.ג.נ. 1.0	4659		515	+59	+1.3	+453
מ.ג.נ. 5.0	1781		8555			
מראיל ב 0.5	10400		394	−50	−0.5	−375
צפאמריגפט 1.0	520		2550	+10	+3.2	+5677
צפאמריגפט 5.0	239		7405			−3548
נפטא ש	1804000	תב	9	64000	+10	+12

נסחורות במט"ח

שם המניה	השער אתמול
בית ם	216

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

שבוע מסחר סוער

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה מפתיעה למדי של עליות שערים, עם מחזורי מסחר גדולים. ביקושים גדולים במיוחד הופנו למניות בעלות רמת סחירות נמוכה יחסית, שם גם נרשמו תנודות השערים החדות כלפי מעלה. מגמת המסחר בשוק המניות אתמול מלמדת, לדעת גורמים בבורסה, על עוצמה רבה של השוק, כאשר המאיץ העיקרי של עליות השערים הם במניות הכספי הגדולות בשוק, בחלקי "כספי חם". כאשר קרנות הנאמנות ומנהלי התיקים ממשיכים לצבור נכסים, וכאשר התשואה על אלטרנטיבות ההשקעה נמוכה יחסית, נותר שוק המניות אפיק השקעה אטרקטיבי, אף שחלק גדול מניירות הערך עלו באחרונה בצורה תלולה.

מדד	יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	123.13	+0.38
כללי ללא בנקים	166.40	+0.80
מדד אג"ח כללי	113.97	+0.18
אג"ח צמוד מדד	115.74	+0.13
אג"ח צמוד מט"ח	94.25	+0.43

באורח פרדוכסאלי מתברר אם אם, כי המניות "היקרות" של אתמול נהפכו למניות "הזולות" של היום. העוצמה של שוק המניות באה לידי ביטוי גם בריבוי העסקות מחוץ לבורסה, במחזורי השוק הגבוהים. מחזור המסחר במניות הדר פשיות שב ועלה אתמול, והסתכם ב-7.8 מיליוני דולרים. המניות הדרפשיות עלו בממוצע בסיכום השבועי ב-2.37 אחוזים.

בנק ישראל שב רוכש
מניות הסוכר

בנק ישראל שב נאלץ להתערב אתמול במתרחש במניות הסוכר, כשרכש מניות בנק הפועלים ומניות הסוכר של בל"ל בתמורה כספית של 290 אלף דולרים. התערבות בנק ישראל נעשתה לנוכח גל ההיצעים הנמשך בבנקאיות, הנובע מהערכת המשקיעים כי לשווה עד חודש אפריל, לא צפוי פיחות חד פעמי של השקל לעומת הדולר. עליית רמת התשואה לפדיון בבנקאיות, והסר נכונותו של בנק ישראל להעלות את מחיר ביום החון בשוק הנפקות המג"ח במקור, מקשות מאוד על בנק ישראל את מלאכת מיזור השוב השבימי. מחזור המסחר בבנקאיות עלה אתמול משמעותית, והסתכם ב-2 מיליוני דולרים.

תשואה שנתית דולרית ב-%	
בל"ל 0.1	16.74
הפועלים ש	16.77
אי.די.בי. רג	16.77
דיסקונט א	16.61
המזרחי ש	16.39

ניירות ערך והשקעות:
גורם דומיננטי בשוק

בשוק ניירות הערך דורך בשרכות המאורגים כוכב של פעיל חש — חברת ניירות ערך והשקעות, חברה בת, המנהלת תיקי השקעות בהיקף של 30 אלף שקל ומעלה, נהנית לתקופה האחרונה מהצטרפותם של משקיעים רבים, המאפשרים לחברה להגדיל את היקף השקעותיה בשוק המניות. כל אחת מהמניות שהחברה מנהה אתן, נהפכה באחרונה ללהיט. כך היה במניות מתתיהו לישפיש ספק טרוניקס, וכן במניות דלתא גליל, ופי.בי, שם מורגשת בימים האחרונים פעילות ערה ביותר.

עליות וירידות

בכמה ניירות ערך היתה אתמול פעילות ערה ביותר, שלוותה בעליות וירידות. אחדות ממניות אלה כבר הספיקו לצבור עליות בשיעור של עשרות אחוזים אם לא למעלה מזה. הנה כמה דוגמאות: חירון 5, פראיל 1 וקרמגי 5 עלו ב-15 אחוזים. עליות של 10 אחוזים נרשמו במניות מרכז הקבלנים, מטעי הדר, ורבות אחרות. פעילות חריגה נרשמה גם במניית הראל המשמר 5, שעלתה ב-7.9 אחוזים.

התעוררות במניות הנפט

הידיעות על ההתחלה הקרובה של פרויקט הר הנגב, שבמסגרתו ייטלו חלק חברות דלק ודלק חיפושי נפט (8 אחוזים), יואל (8 אחוזים) ונפטא (9 אחוזים), ופרסום היקף ההשקעות של החברות בפרויקט, הביאו השבוע להתעוררות במניות חברות חיפושי הנפט. עליות חריגות בנפטא ויואל הביאו אתמול לעליית מדד חברות חיפושי הנפט ב-1.75 אחוז, ובסיכום השבועי ב-5.09 אחוזים.

עסקות מחוץ לבורסה

להלן כמה פרטים על עסקות מחוץ לבורסה שנעשו בסוף השבוע

● תים מניות: 797 אלף ע.נ. במחיר של 1990 נק'. תים אופ' 935 אלף ע.נ. במחיר 19450 נק'.

● חילן: 680 אלף ע.נ. במחיר 30950 נק'.

● מקס 1.0: 300 אלף ע.נ. במחיר 4820. מקס 5: 2000 ע.נ. במחיר 2705.

● נייר הדרה: 10 אלף ע.נ. במחיר 258000.

הטבה בקרנות יוניטראסט

קרן אבוקה, בניהולה של חברת יוניטראסט, תחלק עשרות אלפים אחוז מניות הטבה, וקרן לפיד תחלק 4000 אחוז מניות הטבה. יום "האקס" יהיה ה-27 בנובמבר.

איגרות החוב הדולריות, ששעריהן נשחקו באחרונה בצורה ניכרת, עלו אתמול עד 1.5 אחוז. בנק ישראל גייס אתמול 30 מיליוני שקלים בבדירוי המינימום. מחזור המסחר באג"ח הסתכם אתמול ב-4 מיליוני דולרים.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה דולרית
1146	5	99.75	1.53
1216	12	99.40	1.54
1226	19	99.06	1.52
1236	26	98.69	1.55
1246	33	98.35	1.55
1256	40	97.96	1.58
117	47	97.56	1.61
127	54	97.22	1.60
147	68	96.48	1.62
227	82	95.72	1.64

הודעות בורסה

● עסים אחזקות תחלק 9900 אחוז מניות הטבה. מן תחלק 1900 אחוז מניות הטבה. אסיפה כללית אישרה את מיזוג מן תעשיות עם עסיס תעשיות.

● מרן שהיא חברת בת של אינקובה, הגישה טיוטת תשקיף לגיוס 1.3 מיליון שקל במניות.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר קניה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	4253.99	4194.96	18.30	0.44
אבוקה	37577.88	37422.08	360.68	0.97
אגן	202.69	198.70	0.82	0.41
אדיר	1359.16	1332.42	2.24	0.17
אדום	2001.70	1963.27	13.63	0.70
אופיר	1650.16	1617.76	1.60	0.10
אור	385.83	377.81	1.12	0.30
אוריין	145.00	142.07	0.09	0.06
אורלי	222.62	220.98	0.53	0.24
אורן	642.15	629.59	2.84	0.45
איל	3265.86	3201.75	1.36	0.04
איילת	4139.61	4046.25	31.29	0.78
איריס	4211.56	4120.48	7.22	0.18
איתן	604.79	592.47	2.79	0.47
אלון	512.30	501.66	1.17	0.23
אלמוג	602.64	590.87	1.52	0.26
ארז	522.56	512.42	5.22	1.03
אש	130.10	127.41	1.13	0.89
אשל	164.15	160.93	0.13	0.08
אתגר	196.87	194.92	0.75	0.39
ברולה	2006.43	1967.71	8.22	0.42
ברוש	423.94	415.71	1.58	0.38
ברק	421.71	413.26	3.07	0.75
ברקת	759.37	744.40	3.18	0.43
גביש	1216.45	1192.84	2.46	0.21
גבע	899.44	886.02	3.31	0.37
גורן	613.97	601.89	2.73	0.46
גיא	8043.70	7924.37	35.83	0.45
גיל	2577.17	2527.75	12.71	0.51
גלית	519.88	513.59	1.43	0.28
דובדבן	322.67	319.60	1.64	0.52
דוכיפת	574.51	569.22	−3.71	−0.66
דולב	192.50	188.35	0.37	0.20
דורון	1260.21	1235.46	2.10	0.17
דרור	222.01	217.65	0.52	0.24
דליה	443.52	436.02	2.18	0.50
דרור	359.77	353.49	1.19	0.34
דקל	326.65	320.31	3.58	1.13
הדס	317.31	314.33	1.75	0.56
הדר	433.06	425.28	1.30	0.31
הזבית	2555.31	2501.65	3.74	0.15
זוהר	16939.88	16688.75	71.40	0.43
זיו	15802.24	15567.95	47.82	0.31
זמיר	778.37	763.39	8.24	1.09
חוחית	131.33	128.43	0.59	0.46
חליפין	115.38	114.87	0.14	0.12
חלמיש	570.72	559.40	1.20	0.21
חן	115.32	114.86	0.36	0.31
טופז	1192.84	1164.84	2.45	0.21
טל	4566.82	4511.42	17.38	0.39
יובל	692.77	679.26	2.94	0.43
יהלום	1834.38	1798.96	10.14	0.57
יסודות	37890.95	37548.87	449.25	1.21
יערה	589.03	576.18	1.59	0.28
כוכב	915.06	897.30	8.41	0.95
כחל	116.96	114.66	0.56	0.49
כלנית	491.90	483.51	2.51	0.52
כספית	636.17	629.62	1.36	0.22
כרמל	123.12	120.70	0.50	0.42
כתר	956.70	938.62	2.63	0.28
להב	3772.24	3699.00	14.99	0.41
למשקיע	102008.23	100254.50	154.21	0.15
לפיד	12846.99	12598.92	129.08	1.04
לקט	1520.86	1490.24	2.00	0.13
לשם	855.52	838.24	2.24	0.27
מבחר	1026.43	1006.11	2.49	0.25
מבטח	2949.14	2920.54	9.41	0.32
מגן	197.93	195.04	1.00	0.52
מגדל	2760.49	2733.48	7.78	0.29
מגל	656.43	643.78	2.52	0.39
מור	1400.52	1380.86	10.81	0.79
מורן	741.49	734.58	3.96	0.54
מטח	26026.76	25479.75	117.91	0.46
מיתר	763.60	748.27	2.39	0.32
משען	3326.68	3262.55	18.22	0.56
מעין	659.40	646.47	1.61	0.25
מקשת	882.56	865.32	1.76	0.20
מצנפת	1090.19	1069.06	6.32	0.59
נורית	999.65	979.22	2.68	0.27
נוגה	22320.31	21989.37	124.62	0.57
נטיף	749.31	735.17	5.89	0.81
נטע	415.83	407.74	1.78	0.44
נילי	4815.50	4745.19	52.15	1.11
סביון	492.04	483.10	3.41	0.71
סגולה	119.97	117.57	0.11	0.09
סלע	868.55	851.16	1.38	0.16
סנונית	607.11	595.18	2.26	0.38
סער	666.88	654.18	4.40	0.68
עביר	501.05	498.56	1.53	0.31
עדיף	726.98	713.24	5.07	0.72
עירית	1910.00	1872.33	10.63	0.57
עינן	6184.86	6093.58	15.44	0.25
ענבר	1110.34	1085.90	2.81	0.26
ענת	2140.18	2118.44	8.26	0.39
עפרוני	579.96	567.18	2.19	0.39
ערמון	133.84	131.23	0.32	0.24
פיא	1312.54	1286.58	2.02	0.16
צבר	506.07	495.83	2.61	0.53
צופית	548.78	538.00	3.16	0.59
צוק	104.19	103.78	0.20	0.19
צפיר	883.60	864.67	1.40	0.16
צמיחה	6821.70	6720.96	26.67	0.40
צפורת	1532.98	1502.53	3.30	0.22
קלע	1822.99	1813.88	4.87	0.27
רונית	16357.16	16200.47	69.42	0.43
רימון	105.94	105.73	0.08	0.08
רקפת	595.15	585.41	5.16	0.89
רשף	661.60	647.26	3.26	0.51
שבים	682.96	669.64	2.45	0.37
שחם	834.87	814.77	2.17	0.27
שירה	344.33	341.83	1.15	0.34
שמיר	318.42	312.15	0.27	0.09
שנהב	687.55	677.97	5.99	0.89
שפע	661.84	645.83	10.73	1.69
שקד	163.50	160.27	0.17	0.11
תאומה	198.24	196.33	1.39	0.71
תבור	738.39	730.17	−19.41	−2.59
תדהר	430.01	427.87	3.63	0.86
תהילה	87.46	85.59	0.23	0.27
תירוש	438.58	433.22	1.77	0.41
תמר	192.29	188.56	−0.32	0.17
תפוח	176.68	175.45	0.53	0.30
תרשיש	1285.04	1259.98	2.95	0.23
תשרי	410.09	404.38	1.06	0.26

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	34908	+321
3602	31606	−267
3603	29778	+438
3604	26295	−195
3605	24680	+216
3606	25390	+12
3607	22394	+4
3608	21237	+12
3609	19870	+27
3610	18041	−65
3611	17455	+10
3612	17026	+53
3613	15975	−73
3614	15332	−72
3615	14156	−68
3616	12959	−63
3617	12313	+7
3618	11686	+6
3619	10969	+6
3620	10334	−54
3621	9818	−52
3622	8855	−48
3623	8261	+9
3624	7779	+9
3625	7134	+41
3626	6599	+38
3627	6121	+36
3628	5584	+5
3629	5232	+3
3630	4946	+2
3631	4623	−5
3632	4354	−5
3633	4113	−5
3634	3602	−11
3635	3406	−10
3636	3280	−10
3637	3085	−6
3638	2873	−5
3639	2650	−5
3640	2184	+24
3641	1893	+20
3642	1678	+1
3643	1486	+1
3644	1334	−14
3645	1203	−12
3701	947.4	+20.9
3702	705.6	−16.8
3703	623.6	−11.7
3704	333.6	−10.1
3751	291.3	−3.4
3752	115	−0.5
3753	108.5	−0.5
3754	100.1	+0.8
3755	96.2	+0.8
3756	92.8	+0.8
3757	90.9	+0.7
3826	101.4	+0.7
3827	99.4	+0.7
3828	95.8	+0.7
3829	93.9	+0.7
3901	103.8	+0.1
3902	98.7	— —
3903	97.8	— —
3904	99.3	— —

4.25% שג"א

סדרה	שער	שינוי בנק'
4101	125.6	+0.1
4103	120.6	+0.1
4104	116.3	+0.1
4501	116.3	+0.1
4302	110.7	+0.1
4303	109.7	— —
4201	107	+0.1
4204	99.2	+0.1
4205	97.2	+0.1
4206	95.3	+0.1
4207	94.9	+0.1
4304	111.6	+0.8
3118	236200	— —

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3201	205800	— —
3202	207000	— —
3203	202400	+300
3204	198400	+300
3205	196300	+300
3206	194500	— —
3210	188600	— —
3211	186000	— —
3212	188900	+2100
3213	177300	+3400
3214	176500	−7355
3501	167000	— —
3502	167000	+2900
3503	171765	— —
3504	149400	−600
3505	147000	— —
3521	144700	— —
3522	137200	+1000
3523	130000	+800
3524	129600	+1000
3525	128647	— —
3526	125700	+800
3527	123000	+1000
3528	120300	— —
3529	120500	+1000
3530	117577	+70
3531	117288	+69
3532	113865	+67
3533	113709	+67
3534	107220	+64
3535	107296	+142
3539	101094	+128
3536	106935	+103
3537	106808	+105
3538	100532	+97
3540	108332	+98
3541	96941	+87
3542	101099	+99
3543	96159	+94
3544	96613	+57
3546	94244	+56
3547	94824	+55
3548	93914	+55
3550	89028	+53
3551	88665	+53
3545	93905	+55
3549	88705	+53
3552	81416	+48
3554	81262	+49
3555	81262	+49
3553	80747	−5
3571	70001	−10
3556	77292	+46
3558	77185	+46
3559	74451	+44
3560	70465	+42
3561	70258	+41
3557	78037	+47
3572	78949	+41
3573	70239	+146
3574	64765	+135
3577	64711	+138
3578	59774	+128
3575	64586	+297
3576	64596	+297
3579	59435	+285
3580	55280	+77
3581	50272	+71
3582	46356	+65
3583	44967	+64
3584	43084	+75
3585	40852	+72
3586	37000	+67
3588	36954	+67
3587	36775	+53
3591	33507	+30
3592	33468	+31
3593	33409	+51
3589	33448	+30
3594	31885	+29
3590	33561	+354
3595	31980	+345

5% מלווה פיתוח (ברירה בפועל)

סדרה	שער	שינוי בנק'
2001	187560	— —
2002	156950	— —
2003	131700	+350
2004	133000	— —
2005	124700	— —
2006	124800	+900
2007	122000	— —
2008	121100	— —
2009	122500	— —
2010	121900	+400
2011	119400	— —
2012	118100	+290
2013	119500	— —
2014	116000	— —
2015	116700	— —
2016	117000	— —
2017	113870	−97
2019	113548	−105
2020	110223	−101
2018	114568	−101
2021	110855	−106
2022	103997	+63
2023	104555	−89
2024	97431	+59
2027	93923	+48
2031	89694	+34
2025	98902	+59
2026	98556	+51
2028	95643	+87
2030	93906	+93
2029	93498	+55
2033	86088	+51
2035	79032	+46
2032	90825	−553
2034	85783	−544
2036	78723	−520
2037	75841	+43
2052	68741	+36
2038	74552	−58
2040	71730	−59
2051	67832	−59
2039	71367	−636
2041	67533	−622
2053	62757	+58
2054	57740	+34
2056	53415	+32
2058	48578	+29
2060	44796	+23
2055	58568	+34
2057	54194	+32
2059	49269	+29
2061	34693	+21
2062	33737	+19
2063	30521	+18

רמון

סדרה	שער	שינוי בנק'
7001	238.6	+1
7002	228.4	+0.9
7003	216.6	+3.1
7004	199.5	+8
7005	183.5	+0.8
7006	172.9	+0.7
7007	161.1	+0.9
7008	152.9	+0.8
7009	148.1	−1.1
7010	139.4	+0.6
7011	131.5	+0.5
7012	126.8	+0.6
7013	119.9	+0.5
7014	108.4	+1.1
7015	89.3	+0.4
7016	88.4	+0.4
7017	87.6	+0.5
7018	87.4	+0.5
7019	87.7	+0.4
7020	90.5	+0.5
7021	89.6	+0.4
7201	87.2	+0.4

גלבוע

סדרה	שער	שינוי בנק'
6101	11685	−23
6102	6881	+41
6103	6169	+81
6104	5652	+66
6105	5353	+63
6106	5187	−30
6107	4992	−29
6108	3559	+39
6109	3382	+37
6110	3321	+36
6111	2739	+19
6112	2646	+11
6113	1776	+2
6151	726.3	+10.7
6152	695.4	+10.2
6153	594.1	+1.6
6154	581.3	+1.8
6155	370.2	+2.4
6156	305.8	+1.2
6157	227.6	+0.9
6158	215.5	+0.8
6159	180.8	+0.3
6160	172.2	+0.1
6161	166.2	+0.1
6162	150	+0.7
6163	139.1	−0.2
6164	133.7	−0.1
6165	126.8	+1.9
6166	119	— —
6167	116.3	−0.1
6168	114.5	−0.1
6169	106.8	+0.4
6170	100.7	+0.5
6171	72.2	+0.9
6172	71.6	+0.9
6801	80.6	+0.3

ארמון

סדרה	שער	שינוי בנק'
2501	154	— —
2502	153	+1.2
2503	146.6	— —
2504	148	+1.6
2505	142.3	+1.5
2506	137.7	+1.8
2507	132.9	+1.8
2508	97	+1.3

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
אל אום	888	+3
אלכים	212.8	+6.2
אלתא	1060	+15
אלסינט	59.4	— —
סאיטקס	687	— —
תדר 84	102.6	+0.3
תדר 85	400	— —
הכ היש	183.8	−0.8
דיס הש	166	— —
סהר	159	— —
כלל	422	— —
מצב ד	217	— —
כ'צפ ב	306	−1
מ'צפ *	376	— —
דן	98.3	— —
פול בנ	157.9	— —
תיעש	177.9	−1

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי בנק'
בל.ת.	115.1	−0.2
דיס הש	118.5	— —
כור	115	— —
כלל	150.6	+0.8
פ דיס	121	+0.2
מסא פז	115	−0.2
מסא פז	110	— —
מסא פז	102	−0.5

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 20.11.1986 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

ליד שטרלינג	$ ארצות הברית	1.4120/1.4130
ל-$1 ארה"ב	מרקים גרמניים	2.0060/2.0070
"	פלורינים הולנדיים	2.2690/2.2700
"	פרנקים שווייצריים	1.6690/1.6700
"	פרנקים בלגיים	41.69/41.73
"	פרנקים צרפתיים	6.5650/6.5700
"	לירטות איטלקיות	1388.00/1389.00
"	ינים יפאניים	162.45/162.55
לי.מ.ר.ה.	$ ארצות הברית	1.1915/1.1920

שער הזהב 387.00 $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	לי"ש/$	פר"ש/$	מרג/$
1 ח'	1.4063/1.4076	1.6646/1.6661	2.0031/2.0044
3 ח'	1.3937/1.3952	1.6598/1.6613	1.9992/2.0004
6 ח'	1.3757/1.3772	1.6518/1.6536	1.9930/1.9944

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שערי מטבע חוץ 20.11.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4857	1.5043	1.46	1.53	1.4897	1.5083	1.45	1.52	1.4857	1.5044	1.4970	0.0059
1 לי"ש	2.04	2.14	2.0993	2.1256	2.07	2.17	2.1064	2.1327	2.06	2.16	2.0978	2.1242	2.1150	0.0014
1 מרק גרמני	0.72	0.76	0.7399	0.7492	0.73	0.76	0.7428	0.7521	0.72	0.76	0.7406	0.7499	0.7458	0.0050
1 פרנק צרפתי	0.22	0.23	0.2259	0.2287	0.22	0.23	0.2267	0.2295	0.22	0.23	0.2263	0.2291	0.2277	0.0014
1 גולדן הולנדי	0.64	0.67	0.6551	0.6633	0.65	0.68	0.6571	0.6653	0.64	0.67	0.6545	0.6627	0.6602	0.0044
1 פרנק שווייצרי	0.87	0.91	0.8896	0.9008	0.88	0.92	0.8936	0.9048	0.87	0.92	0.8901	0.9013	0.8961	0.0062
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2140	0.2167	0.21	0.22	0.2146	0.2172	0.21	0.22	0.2137	0.2164	0.2156	0.0010
1 כתר נורבגי	0.19	0.20	0.1965	0.1989	0.19	0.20	0.1970	0.1994	0.19	0.20	0.1968	0.1993	0.1980	0.0004
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1959	0.1983	0.19	0.20	0.1964	0.1988	0.19	0.20	0.1959	0.1983	0.1973	0.0011
1 מרק פיני	0.29	0.31	0.3007	0.3045	0.29	0.31	0.3016	0.3054	0.29	0.31	0.3006	0.3044	0.3032	0.0014
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0735	1.0869	1.06	1.11	1.0764	1.0898	1.05	1.10	1.0735	1.0870	1.0816	0.0031
1 דולר אוסטרלי	0.90	0.99	0.9568	0.9688	0.93	1.00	0.9597	0.9716	0.93	1.00	0.9569	0.9689	0.9644	0.0041
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6626	0.6709	0.40	0.67	0.6652	0.6734	0.45	0.62	0.6623	0.6706	0.6684	0.0011
10 פרנק בלגיים	−	−	0.3559	0.3604	−	−	0.3574	0.3619	−	−	0.3563	0.3608	0.3588	0.0024
10 שילינג אוסטריים	1.03	1.08	1.0507	1.0639	1.04	1.09	1.0550	1.0682	1.03	1.08	1.0512	1.0645	1.0589	0.0004
1000 לירות איטלקיות	1.04	1.10	1.0683	1.0816	1.05	1.12	1.0728	1.0862	1.04	1.11	1.0704	1.0838	1.0768	0.0069
100 ינים יפאניים	0.89	0.93	0.9126	0.9240	0.90	0.94	0.9176	0.9290	0.89	0.94	0.9145	0.9260	0.9204	0.0054

מנויי טלפון מתלוננים: תקלות בתיקונים

החברה: אין עיצומים

מאת ישעה גבר מכתבת "הארץ"

עובדי חברת בזק נוקטים עיצומים סמויים, המתבטאים גם בתכלה חלקית בקווי טלפון לביתם של מנויים, ובאי התקנת טלפון למנויים חדשים, למרות שהתשתית, הקווים והמספרים מאפשרים זאת.

ל"הארץ" הגיעו תלונות ממנויים שסיפרו, כי לאחר למעלה משבוע שהטלפון בביתם היה מנותק עקב הגשמים, הוא חובר. אצל חלק מהמנויים הוא מאפשר שיחות חוצה, אבל הם אינם מסוגלים לקבל שיחות. אצל אחרים המצב הפוך.

לסופרת "הארץ" הוסבר על ידי גורמים מקצועיים, כי תיקון תקלה זו הוא עניין של דקה עבודה במרכזיה. מקורות בבזק הודו, כי מדובר בתכלה מכוונת, כחלק מעיצומים ואי שקט בקרב עובדי החברה, שאינם מצהירים על כך רשמית.

היבט אחר של העיצומים מבטא באי חיבור מנויים חדשים.

דובר בזק אמר בתגובה כי החברה מרכיבה באזור אשדוד טלפונים בהתאם לכוח האדם העומד לרשותה. הוא הכחיש בתוקף קיומם של עיצומים גלויים או סמויים. לדבריו גם ויכודי הקווים שנותקו עקב הגשמים בצורה לא תקינה מקורם בכבלים ולא במרכזיה. העובדים, לדבריו, עושים מעל ומעבר כדי להחזיר קווים תקינים לכל המנויים.

משרדי נסיעות נענשו בארגונם על מתן הנחה

מאת זהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ"
לענייני תיירות

מספר משרדי נסיעות ותיירות ניתפסו שוב לאחרונה במכרם כרטיסי טיסה תוך עבירה על תקנות משרד התחבורה. אתמול הוזהרו סוכני הנסיעות והתיירות על ידי אירגון הגג שלהם, להקפיד על מילוי תקנות משרד התחבורה בנושא איסור מתן הנחות על כרטיסי טיסה לחו"ל.

הוועד הפנימי של התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות מסר, כי משרדים שנתנו הנחות הועמדו לבירור והוענשו.

העבירות התייחסו בעיקר לאיסור מתן הנחה באמצעות רכישת כרטיסי טיסה באשראי בחברות תעופה סדירות, ועבירות על איסורים הקשורים בטיסות שכר.

שיאים חדשים במחירי העגבניות: 6 ש"ח הקילוגרם בצפון תל אביב

מגדלי הירקות: המחסור — בגלל הקור שמנע הבשלה והגשם שמנע קטיף • תוך 3 שבועות יבשילו יבולים גדולים בבקעה ובערבה ושוב יהיה שפע עגבניות בשוק

מאת אברים צדר
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בגלל המחסור בעגבניות האמיר השבוע מחירן לשיאים חדשים. קילוגרם עגבניות נמכר אתמול בקראשוף בתל אביב ב־4.30 ש"ח. בחנויות בצפון תל אביב הן נמכרו ב־6 ש"ח לקילוגרם. (לפני כשלושה שבועות נעו המחירים בין 0.80 ל־1 ש"ח לקילוגרם).

לדברי יעקב מוסקוביץ, מזכיר ארגון מגדלי הירקות, נובע המחסור מהתמודה במזג האויר מאז אמצע אוקטובר. ירידת הטמפרטורה מנעה הבשלה, והגשמים שירדו בימים האחרונים מנעו את קטיף היבולים (הקטנים יחסית) שכבר הבשילו.

לדברי מגדלי העגבניות, תוך שלושה שבועות יבשילו יבולים גדולים בבקעה ובערבה, ושוב יהיה שפע עגבניות בשווקים. מזכיר המגדלים, יעקב מוסקוביץ קורא לציבור הרחב להתאזר בסבלנות ולהמעיט בצריכת העגבניות, ולא לתת יד להפקעת מחירים של הקמעונאים, המנצלים, לדבריו, את המחסור להשגת רווחים קלים.

מתברר שלא רק הקמעונאים מרוויחים מהמחסור. החקלאים עצמם מקבלים כיום מחיר בסיסי של כ־4 שקל לכל קילוגרם עגבניות שהם מספקים לשוק המקומי בארץ. מחיר גבוה זה מפתה רבים מהם להפנות לשוק המקומי, במקום לייצא את היבולים המעטים שהבשילו ונקטפו.

עורך "פורבס": ישראל חייבת לקצץ במיסים כדי לשפר תדמיתה בארה"ב

מלקולם פורבס, עורך כתב העת האמריקאי "פורבס" בפגישה עם עורכי עיתונים במסגרת "שבוע המסחר ישראל אמריקה". מימינו: דוד ארנון, יו"ר "השבוע" (צילום: יונתן סלינגר)

מאת יונתן שרמן

ישראל חייבת לקצץ בשיעורי המיסים ולצמצם את התקנות המגבילות את פעילות המשק כתנאי לשיפור תדמיתה בעולם העסקים בארה"ב. כך אמר מלקולם פורבס (הבן) עורך המגזין "פורבס", שסיכם אתמול את שבוע המסחר ישראל אמריקה.

הוא אמר, כי ישראל מצטיירת בארה"ב בחיוב בכל הקשור לאיכות כח העבודה, אבל איכות זו אינה יכולה לשמש תחליף לשינויים הדרושים בארץ.

הוא ציין, כי הרפורמה במיסוי בארה"ב, אשר מקטינה את שיעורי המיסוי האישיים לתקרה של 34 אחוזים תביא לנהירת מוחות לארה"ב מכל העולם וארצות המבקשות לשמור על המאגר של אנשי מדע בתחומים יצטרכו ללכת בעקבות ארה"ב ולהוריד את שיעורי המיסוי בהן.

לדבריו, הוכח בארה"ב, כי הורדת שיעורי המיסוי אינה מקטינה את הכנסות המדינה ממסים, אלא מגדילה אותם על ידי הגברת המוטיבציה לעבודה.

בשבוע המסחר ישראל אמריקה שהסתיים אתמול השתתפו כ־600 אנשי עסקים מהם 242 אנשי עסקים מארה"ב. בין השאר, הוכרז באירוע שה"הרוראוף" תשתתף בבניית מערכת בקרת האש בטנק המערכה החדש של ארה"ב, וכי מפעל "בל הליקופטר" ירכוש מוצרים בחברת ציקלון.

מעסיקים הקשורים בקרן "מקפת" הכשילו איחוד קרנות הפנסיה

טענו: האיחוד עם קרנות חלשות יחליש את מצבן האקטוארי של הקרנות היציבות • נתקבלה הצעה לקיים דיונים עם ועדי העובדים ולהיפגש עם קיסר לשם הבהרות

מאת יהודית וינקלר

מעסיקים הקשורים בקרן הגימלאות "מקפת" הכשילו אתמול ניסיון לאשר את איחוד קרנות הפנסיה, כפי שהמליצה הוועדה המרכזת של ההסתדרות.

הנהלת "מקפת" דנה אתמול לאשר את האיחוד, אך נציגי מקומות העבודה, בלא יוצא מן הכלל, הביעו התנגדות נחרצת לכך, וטענו כי האיחוד עם קרנות חלשות יחליש את מצבן האקטוארי של הקרנות היציבות כיום.

כן הובעה תרעומת קשה על החלטתה של הוועדה המרכזת לשנות את בסיס החישוב של הגימלאות משיטת הממוצעים הרב שנתית לשיטת הממוצע תלת שנתי.

דב פלג, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות ניסה, לשוא, לשכנע את נציגי המפעלים כי הקרנות היציבות לא ייפגעו כתוצאה מהאיחוד וכי מדובר בצעד שנועד להבטיח כי בעוד 15 ו־20 שנה לא תחול הידרדרות במצבן האקטוארי של הקרנות.

נציגי המפעלים תבעו לקיים ועדת מומחים בלתי תלויה שתבדוק את המצב האקטוארי ותחווה דעתה. מול הצעה קיצונית של נציג "אגד" לדחות את הצעת הוועדה המרכזת, נתקבלה הצעת פשרה לקיים דיונים עם ועדי העובדים ולהיפגש עם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לקבלת הבהרות נוספות. בשלב מאוחר יותר יחזרו הדיונים בהנהלת "מקפת" במגמה להגיע להחלטה בנושא איחוד הקרנות.

חוק המיסוי האינפלציוני יישאר בתוקף בשנה הבאה

מאת עדנה אריזור

ועדת הכספים של הכנסת האריכה אתמול בשנה את הוראת השעה של מיסוי בתנאי אינפלציה.

הארכת החוק נועדה למנוע שחיקת הדף. אף על פי שחלה ירידה ניכרת בשיעורי האינפלציה בשנה האחרונה, עדיין קיים חשש כי בשיעורי האינפלציה הקיימים תיגרם לנישומים שחיקה אם ההכנסה החייבת במס לא תתואם.

נציב המס, יאיר רבינוביץ הבטיח להביא לוועדה תיקון לסעיפים 4 ו־5 לחוק, שימנע צורך בהתאמה לאינפלציה של מלאים, ויתרונו התחשבנות של לקוחות עם ספקים בשנת 1986. תיקון זה יקל על הנישומים לסיים את ההתחשבנות עם שלטונות המס לשנת המס השוטפת.

ועדת הכספים שמעה אתמול גם דיווח מפי הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברון, על הישגי השנה הראשונה לקיום איזור סחר חופשי באילת. ברון מסר לוועדה כי יש נתונים מעודדים שההפסד שנצפה בסכום של 9 מליון ש"ח כתוצאה מהכרזת איזור הסחר החופשי באילת, יקוזז מההכנסות שיהיו השנה כתוצאה מגידול בפעילות העסקית באילת.

אחת הבעיות שטרם נפתרו היא הפגיעה בהכנסותיהן של תחנות הדלק בדרך לאילת. בעיה נוספת שהועלתה היא זו של תושבי אילות העובדים בחבל אילות שאינו כלול באיזור הסחר. הממונה על הכנסות המדינה נתבקש להגיש לוועדה הצעות לפיתרון צודק לשתי הבעיות.

30% מחברי הקיבוץ הארצי לא מצליחים "לגמור את החודש"

הצעת התקציב האישי לחבר ל־1987: 1000 שקלים

מאת אלי אלער

כמעט 30% מחברי הקיבוץ הארצי אינם מצליחים "לגמור את החודש".

"השבוע", בטאון הקיבוץ הארצי, המדווח על כך מציין כי חברים רבים מתלוננים על כך שהתקציב מגוחך. רכזת מחלקת הצריכה של הקיבוץ הארצי, רינה קרן מקיבוץ כפר מנחם, מציינת כי מגמת התקציב החדש ל־1987 היא להישאר במסגרת התקציבית של השנתיים האחרונות שבהם קוצצו התקציבים האישיים בכ־20%. "בשנים האחרונות איבדנו קצת את הפרופורציות והתרגלנו להיות ברמות צריכה שהתקציב לא מסוגל להגיע אליהן. אין ברירה, צריך לחזור לנורמות צריכה שמתאימות ליכולתנו".

הצעת התקציב האישי לחבר של הקיבוץ הארצי ל־1987 עומדת על 1000 שקלים לשנה. עבור ילדים קיימת תוספת מדורגת, בהתאם לגיל מ־60 שקלים ועד 166.

הסכם לשיתוף פעולה בין "דיינרס קלוב" ל"מוניטין"

מאת סופר "הארץ"

חברת האשראי "דיינרס קלוב" והוצאת "מוניטין" חתמו על הסכם שיתוף פעולה: 40 אלף מנויי "דיינרס" יקבלו את הירחון מוניטין בתעריף מוזל במסירה אישית ואילו עלון המידע של "דיינרס" ייכלל בירחון.

ההסכם נחתם לאחר שנמצא כי קיימת זהות בין קהלי המטרה של צרכני שני המוצרים.

ערך את העמוד: משה רייבמן

עקב תביעת המיעוט:

מרכז הקבלנים יחזיר לחברה שלו הנסחרת בבורסה כסף שהוציא ממנה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

מרכז הקבלנים הודיע על נכונותו העקרונית להחזיר כספים, שהוציא מהחברה לפיתוח של מרכז הקבלנים, שמניותיה נסחרות בבורסה. כך סוכם בתום דיון שהתקיים אתמול בבית המשפט המחוזי בת"א, ברשות השופט הד' אליהו וינוגרד, בעניין תביעה ראשונה מסוגה, שהוגשה על ידי קבוצת בעלי מניות מיעוט.

לטענת עורך הדין נעמי ליזן, שייצגה את בעלי המיעוט, העבירה החברה לפיתוח של מרכז הקבלנים שמניותיה נסחרות בבורסה, לפני שלוש שנים, הלוואה של 58 מיליון שקל ישן לחברה פרטית הנשלטת על ידי מרכז הקבלנים. ליזן סבורה, כי יש בהלוואה זו משום עושק מיעוט, מכיוון שריבית נומינלית נמוכה מאוד, זאת בימים שהאינפלציה היה בשיעור של מאות אחוזים לשנה. בעלי המיעוט תבעו את החזר הכסף שהוצא, בתוספת ריבית והצמדה. במקביל תבעו את פירוק החברה הציבורית.

השופט וינוגרד, ביקש לדחות את הדיון על הפירוק, לאחר ששמע, כי נציגי מרכז הקבלנים, נמצאים בדיונים הנוגעים להיקף הסכום, והצורה שבה ישפו את החברה הציבורית. פגישה נוספת בין הצדדים נקבעה ל־14 לדצמבר.

סאיטקס לא תשלם תוספת יוקר ותקצץ שוב בשכר

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

ב"סאיטקס" אינם מתכוונים לשלם תוספת יוקר לעובדי החברה, לאחר שתוצאות הרבעון השלישי, שפורסמו השבוע, הצביעו על הפסד שהוא גדול בהרבה מהצפוי.

החלטה רשמית בנושא זה עדיין לא התקבלה, אך בכירים ב"סאיטקס" ציינו, כי לנוכח ההפסדים הכבדים של החברה, לא יהיה מנוס מהקטנה נוספת של שכר העובדים, נוסף על קיצוץ השכר שבוצע בחברה לפני כחודשיים.

"יתכן" עם זאת, שתוספת היוקר לא תיגרע מהעובדים בדרגות השכר הנמוכות, שגם בעבר לא נתבקשו להסכים לקיצוצי שכר.

שלושת חברי ההנהלה הבכירה של "סאיטקס", אפי ארזי, בן־ציון נווה וגדליה דגן, שהו כיום בחו"ל ולא ניתן היה להשיג את תגובתם לידיעה. אמנון נויבך, סמנכ"ל הכספים של "סאיטקס" מסר בתגובה, כי הוא אינו יודע על החלטה כזו.

בל"ל ופועלים מתחרים על מתן הלוואות לתשלום מיסים

מציעים לתושבי הבירה לשלם המיסים בתשלומים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק לאומי ובנק הפועלים פתחו בזירת תחרות חדשה. שני הבנקים מציעים כעת לתושבי ירושלים לשלם את המיסים לעירייה דרכם בתשלומים.

עיריית ירושלים מציעה לתושביה שישלמו מיסים מראש לשנת המס 1987, הנחה של 5.5 אחוזים ופטור מהפרשי הצמדה, מאפריל 1986.

בנק לאומי מציע קבלת הלוואה לתשלום המיסים מראש, בסכום מינימאלי של 500 שקל, לפרעון ב־5 תשלומים חודשיים מ־31 בדצמבר, באחת משתי אפשרויות:

* הלוואה בריבית קבועה בשיעור נומינאלי שנתי של 45 אחוז לשנה.
* הלוואה בריבית משתנה בשיעור של הריבית הבסיסית בתוספת 24 אחוז שהיא כיום 43 אחוז.

בנק הפועלים מציע את תשלום המיסים בתשלומים במסלול אחד, של הלוואה בריבית משתנה, בשיעור של הריבית הבסיסית בתוספת 18 אחוז לשנה, שהוא 37 אחוז בשנה, שיעור הנמוך מהמוצע בבל"ל. בנק הפועלים אינו מגביל את הסכום של ההלוואה הניתנת לתקופה של עד שישה חודשים, לעומת חמישה החודשים שמציע בל"ל.

ענן גז חריף מעל באזל

באזל (ע"ד וע"צ) ענן גז בעל ריח חריף נפלט ממפעל בקרבת באזל וחג אתמול מעל לעיר. זו התאונה הכימית השלישית שפקדה אזור זה של שווייץ תוך 3 שבועות. לא נמסר מיד על נפגעים. הגז נפלט ממעבדה של מפעל התרופות הידוע סיבה־גייגי, שם כבר היתה תאונה לפני זמן לא רב. המשטרה קראה לתושבים לסגור את חלונותיהם ולא לצאת לרחובות.

ערכה את העמוד: רחל דנה

רחובות לוהטים באריזונה

תמונה נדירה צולמה בעת ששני שודדים צעירים תקפו באלימות אדם ברחוב בפניקס, אריזונה. אחד הצעירים רוקן את כיסו של הקורבן, בעוד השני מכה אותו בצינור ברזל (צילום: אי פי)

תקופת השלטון הסוציאליסטי באוסטריה עלולה להסתיים

סקרים צופים מירוץ צמוד ל־2 המפלגות הגדולות באוסטריה

פרשנים: תוצאות הבחירות שיערכו ביום א' עלולות להביא לקואליציה של שתי המפלגות, שניהלו את המדינה לאחר מלחמת העולם השניה

וינה (ע"ד) בחירות כלליות ייערכו ביום ראשון באוסטריה, והן עשויות לשים קץ ל־16 שנים של שלטון סוציאליסטי.

סקרי דעת הקהל מנבאים מירוץ צמוד, ופרשנים אומרים, כי התוצאות עשויות להביא מחדש קואליציה של שתי המפלגות העיקריות, שניהלו את המדינה אחרי מלחמת העולם השניה. קואליציה רבתי של המפלגה הסוציאליסטית ומפלגת העם השמרנית נחשבת כדרך הטובה ביותר לפתור את הבעיות הכלכליות והסוציאליות המציקות עתה לאוסטריה.

הממשלה החדשה תעמוד בפני משימות קשות, כולל צמצום הגרעון בתקציב, הקטנת ההפסדים של תעשיות ממשלתיות, הפחתת הסובסידיות לחקלאות וביצוע רפורמה במשטר הרווחה שאינו מסוגל עוד למלא את משימותיו.

שתי הדמויות העיקריות בבחירות הן מנהיג המפלגה הסוציאליסטית, פראנץ ראניצקי, המכהן כקאנצלר ויורג היידר, שבחירתו בספטמבר כמנהיג מפלגת החרות הימנית, הניעה את ראניצקי לשים קץ לקואליציה בין שתי המפלגות ולקיים בחירות 5 חודשים לפני המועד המתוכנן. היידר, 36, האשם בגאוה לנאצים, ומצפים כי לא יזכה ביותר מ־6 או 7 אחוזים מהקולות.

מנהיג מפלגת העם, אלויס מוק, 52, אינו בעל כח משיכה רב, והוא נכשל פעמיים בניסיון להיבחר כקאנצלר.

בבחירות האחרונות, ב־1983 זכו הסוציאליסטים ב־90 מושבים והקימו קואליציה עם מפלגת החרות, שקיבלה 12 מושבים. מפלגת העם, שהיא למעשה מפלגתו של הנשיא ואלדהיים, זכתה אז ב־81 צירים.

סקרי דעת הקהל העדכניים חוזים לסוציאליסטים ולמפלגת העם השמרנית כ־45 אחוז מהקולות כל אחת, כשהיתרה מתחלקת בין מפלגת החרות והירוקים.

עיתונאי מצרי: מובראק איים להפעיל צבא נגד האופוזיציה

הכתב המדיני של "אל אהאלי": הדברים לא פורסמו, אך נאמרו בפגישת הנשיא עם העורכים

קהיר (ע"מ) הכתב המדיני של העיתון "אל אהאלי" מוסר, כי הנשיא מובראק איים להפעיל צבא נגד האופוזיציה. לדבריו, נאמרו הדברים בפגישת מובראק עם העורכים ויו"ר מועצת המנהלים של העיתונים הממשלתיים.

הכתב מציין, כי דברי הנשיא נתקבלו בתדהמה. היתה זו הפעם הראשונה שמובראק הפנה האשמות כאלו נגד האופוזיציה. עתוני הממשלה לא פרסמו את הדברים, אך הם נפוצו בין העיתונאים המצריים ובקרב החוגים הפוליטיים.

הנשיא השיב על שאלתו של מנהל המרכז למחקרים אסטרטגיים של "אל אהראם", על היעדרן של מפלגות האופוזיציה מהמועצות המחוקקות והיעדרם של זרמים מרכזיים בחברה המצרית מ־המפלגות. במהלך תשובתו השמיע הנשיא התקפה חריפה על מפלגות האופוזיציה, תוך שהוא לועג לראשיהן.

מובראק טען, כי מפלגות אלה נשלטות ע"י 15 איש בלבד, המשתמשים בהן לצורכיהם האישיים ולאינטרסים העסקיים שלהם. הוא גם טען כי הן מקבלות מימון מחו"ל.

עוד אמר מובראק, כי אין הוא קורא עיתוני אופוזיציה, מאחר ש־90 אחוז מהכתוב בהם הוא שקר.

עד במשפט 2 הערבים המואשמים בפיצוץ בגרמניה:

"סוריה בחנה הענקת סיוע כספי לאגודה הגרמנית־ערבית בברלין"

העד, האסאן אמוש, שנפצע בהתקפה על משרדי האגודה, סירב להוסיף פרטים נוספים מחשש להתנקשות בחייו

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

ברלין (מיוחד ל"הארץ"). עד במשפטם של שני הערבים, הנאשמים בפיצוץ משרדי אגודת הידידות הגרמנית־ערבית בברלין בסיוע סורי אמר אתמול, כי שגרירות סוריה במזרח ברלין קיימה קשרים עם חברים באגודה. הוא סיפר, כי בפגישה בין שני הצדדים נדונה אפשרות של מתן סיוע כספי סורי לאגודה.

העד, האסאן אמוש, מפצועי ההתקפה על משרדי האגודה, אמר שחברים באגודה ניהלו שיחות עם הסורים, וביקשו מהם סיוע כספי בסכום של חצי מליון מרק. לדברי אמוש, ככל שהוא יודע הסורים לא שילמו בסופו של דבר.

בתשובה לשאלות השופט סירב העד למסור פרטים נוספים על הפרשה. הוא אמר, כי אם יגיד את כל הידוע לו, יסכן את חייו.

הפיצוץ במשרדי האגודה היה בחודש מארס השנה. נפצעו בו תשעה בני אדם, אחדים מהם באופן קשה.

עדים אחרים סיפרו אתמול, שבחודש לפני הפיצוץ ביקרו שני הנאשמים — פרוק סאלאמה ואחמד האזי — במשרדי האגודה, וניהלו דיונים עם חבריה. הנאשמים היו מלווים על ידי ניזר הינדאווי, הטרוריסט הערבי שנשפט בינתיים בלונדון ל־45 שנות מאסר בשל נסיון לפוצץ מטוס של "אל על" בסיוע סורי. הינדאווי הוא אחיו של האזי, והתביעה כאן מציגה אותו כמי שעמד מאחורי הפיצוץ במשרדי אגודת הידידות הגרמנית־ערבית.

יושב אגודת הידידות עבדול רחמן מרדה אמר בעדותו אתמול, כי אירגונו לא היה קשור למבכלה ערבית כלשהי. הוא סיפר, שהאגודה דחתה פניות של ממשלות שונות, וביקשה לשמור על עצמאותה.

בגיל 90 מת האחראי לרצח יהודי באבי־יאר

היה אסור בפולין במשך 36 שנה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ") בבית כלא בעיר הפולנית בארצאו מת בגיל 90 אריך קוך, אחד האכזריים בפושעי המלחמה הנאציים. קוך שהיה מושל אוקראינה בשנים 1941־1944 ישב בכלא בפולין 36 שנים.

קוך היה אחראי אישית להשמדת יהודי קייב באבי־יאר. בין קרבנותיו היו גם כל שחקני קבוצת הכדורגל האוקראינית "דינאמו קייב". קוך הורה להוציאם להורג לאחר משחק נגד נבחרת הצבא הגרמני באוקראינה, בו הובסה הנבחרת הגרמנית.

אריך קוך נתפס ב־1945 ע"י חיילים בריטיים והוסגר לפולין. מסיבה בלתי ברורה עד היום העדיף סטאלין שלא לשפטו בעיר קייב והסגיר אותו לידי פולין. גזר דין מוות שהטיל עליו בית משפט פולני הומר במאסר עולם.

בעוד 3 ימים הצגת הבכורה בהיכל התרבות! (24.11)
בחסות שר התיירות והמשפטים אברהם שריר

הספר מסיביליה
בהפקה מלאה
תרגום עברי מוקרן

כרטיסים "לאן", טל: 247373, 230898, 231189, בקופות ובמלון דניאל
Alitalia
באסות האגודה לקידום התיירות בישראל.
מלון דניאל מארח את האמנים.

בשאר חלקי הארץ
עין גב — "כינורות" מסיבת סבבות ביתה ההצגה תתקיים ב־28.11 בשעה 21:00
קיבוץ יגור — "יד למגינים" — 25.11 בשעה 20:30
ירושלים — "בנייני האומה" — 4.12 בשעה 20:30

קפה תיאטרון הבימה
חמים ושרים
שירי ארץ־ישראל
עם
שוקי ודורית
בימי שישי בשעה 14.30
מזנון עשיר
אוירה עליזה ונעימה
קפה תיאטרון הבימה פתוח לארוחות בוקר, צהרים וערב בין השעות 09.00—01.00
טלפון: 204113

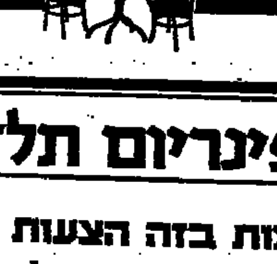

דולפינריום תל־אביב
מוזמנות בזה הצעות שכירות של שטחים בדולפינריום.
ניתן לשכור את הדולפינריום כולו או חלקים ממנו.
השכירות תהיה לתקופה של שנה אחת.
בדבר פרטים נא להתקשר לטל. 03-203454.
אין הח"מ מתחייב לקבל כל הצעה שהיא ושומר על זכותו לנהל מו"מ בין מציעים.
כל הסכם שכירות יהיה כפוף לאישור בית המשפט.
ע. דורון עו"ד
כונס נכסים

هكذا من الاصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

באר־שבע תבלום חלקית תנופת בית"ר ירושלים

מכבי חיפה ישוב בידיים ריקות מכפר־סבא

התחזית שלי

מאת משה הרבעש

חבית מישחקי המחזור הלאומי הי"פ העידה מישחקי חוץ לשלושת הראשונים. המוליך בית"ר ירושלים יתארח בבאר־שבע; מכבי חיפה יתמודד עם הפועל כפר־סבא, המדורג רביעי, ובני־יהודה יתארחו בבלומפילד אצל האלוף הפועל תל־אביב. השעה הראשית למישחקים 14.30.

שני מישחקים יהיו כבר היום: הפועל לוד — בית"ר תל־אביב (בשעה 14.00), מכבי יפו — שמשון תל־אביב. בנתניה ובבלומפילד יהיו השבת הצגות כפולות.

הפועל באר־שבע — בית"ר ירושלים

השאלה המרכזית של הליגה בחודש. המענין היתה, מי יעצור את בית"ר ירושלים. הפועל באר־שבע מסוגל לעשות זאת, אפילו תהיה הצלחתו חלקית.

● התחזית שלי: תיקו.

הפועל כפר־סבא — מכבי חיפה

החיפאים צוברים נקודות גם כאשר הם מציגים רק יכולת בינונית. מחר הם עלולים להיווכח, כי השיטה הזו אינה יעילה בכל מגרש.

● התחזית שלי: ניצחון לכפר־סבא.

הפועל תל־אביב — בני־יהודה

אחרי שני ניצחונות רצופים רק מכבי, שהאלוף "קיבל תיאבון". למרות המצב בטבלה, ספק אם יצליחו בני־יהודה למנוע זאת.

● התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

מכבי תל־אביב — מכבי פתח־תקוה

כל הסימנים מורים על יתרון למכבי תל־אביב. קשה להניח כי דווקא במישחק הזה יתפתח משהו בלתי צפוי.

● התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

מכבי נתניה — הפועל פתח־תקוה

מיפגש שכנים של מרכז הטבלה. לאוהדי נתניה יש סיכויים לחזור הביתה מרוצים, ולא רק בגלל רמת הכדורגל.

● התחזית שלי: ניצחון לנתניה.

מכבי יפו — שמשון תל־אביב

היפואים יתקשו להיחלץ מהבוץ על נקלה, אך במישחק הבית עם שמשון תהיה להם הזדמנות לבלום במקצת את ההידרדרות.

● התחזית שלי: תיקו.

הפועל לוד — בית"ר תל־אביב

מיפגש עולים שעדיין מחפשים את נוסחת ההצלחה. אין הבדל משמעותי ביחסי הכוחות, אך הביתיות של לוד עלולה להיות בעוכרי הבית"רים.

● התחזית שלי: ניצחון ללוד.

בית"ר נתניה — מכבי יבנה

הכל התרגלו לעובדה, כי בית"ר נתניה מהווה טרף קל. שחקני יבנה עלולים להיות מופתעים במידה מסויימת.

● התחזית שלי: תיקו.

טבלת הליגה הארצית

1.	בית"ר י־ם	8	8–21	18
2.	מכבי חיפה	8	4–8	16
3.	בני־יהודה	8	8–12	14
4.	כפר־סבא	8	6–10	14
5.	מכבי ת"א	8	5–12	13
6.	שמשון ת"א	8	3–6	13
7.	מכבי נתניה	8	8–8	12
8.	הפועל פ"ת	8	4–6	11
9.	הפועל ת"א	8	7–6	10
10.	בית"ר ת"א	8	13–10	10
11.	מכבי פ"ת	8	8–9	9
12.	מכבי יבנה	8	6–4	8
13.	באר־שבע	8	7–3	7
14.	הפועל לוד	8	7–4	6
15.	מכבי יפו	8	14–7	6
16.	מכבי יפו	8	14–7	6

הזדמנות להפועל חיפה להדיח את יהוד מהפיסגה

ליגה ארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

מחצית ממישחקי המחזור הי"פ של הליגה הארצית יהיו כבר היום: הפועל חולון — בית"ר רמלה, מכבי שעריים — הפועל הדרה, הפועל עכו — הפועל בית־שאן, הכח רמת־גן — בית"ר רמלה.

עיקר העניין יופנה לצמרת, כיוון שהקבוצות המדורגות במקומות 1 עד 4 יתמודדו בינן לבין עצמן. המישחק המרכזי של המחזור יהיה מחר בחיפה. הפועל המקומי, שטיפס עד למקום השלישי, יארח את המוליך הפועל יהוד. שחקני יהוד הוכיחו בשבוע שעבר כי אינם נבהלים ממישחקי חוץ, כאשר ניצחו 1–2 את הפועל טבריה. אך הפעם עלולה התמונה להיות שונה. הביתיות עשויה לסייע לחיפאים להכריע את הכף. במישחק צמרת אחר יארחו מכבי שעריים את הפועל הדרה. האורחים יסתפקו ככל הנראה בנקודה, אך ספק אם יצליחו להשיגה.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל יהוד	8	9–16	17
2.	הפועל הדרה	8	9–15	15
3.	הפועל חיפה	8	6–12	15
4.	מכ. שעריים	8	7–12	13
5.	הפועל עכו	8	9–13	13
6.	הפועל חולון	8	4–8	13
7.	הפו. טבריה	8	12–15	13
8.	הפו. ב.שאן	8	9–8	1
9.	הפועל ר"ג	8	5–3	10
10.	בית"ר רמלה	8	10–6	10
11.	הכח רמת־גן	8	10–5	9
12.	רמת־עמידר	8	11–6	8
13.	הפועל י־ם	8	12–7	7
14.	הפ. מרמורק	8	14–8	7
15.	הפו. דימונה	8	8–5	6
16.	בית"ר נהריה	8	5–1	5

הפועל ירושלים מסוגל להשיג ניצחון שלישי רצוף במישחק ביתי עם הפועל דימונה. חלוקת נקודות צפויה בין מכבי רמת־עמידר להפועל מרמורק.

השעה הראשית למישחקים 14.30.

הודעה

הננו מודיעים לכל מרשינו והמעוניינים כי לפי הודעה רשמית — האנשים נרדפי הנאצים מהאיזורים המסופחים אל צ'כוסלובקיה אחרי ה־30.9.1938 ואשר היו שייכים לחוג השפה והתרבות הגרמנית ושקבלו פיצויים לפי "חוק הסיוע B.E.G סעיף 171" עבור נזקי השתלמות (בגין הפסקת לימודים בבתי ספר או לימודים מקצועיים) רשאים להגיש בקשות לאישור תשלומים לקניית זכויות לרכישת רנטה סוציאלית.

יש להגיש את הבקשות הנ"ל עד לתאריך 31.12.86

הארגון המאוחד להחזרת רכוש בע"מ (אורו)
תל־אביב 65811, רח' גרוזנברג 18
חיפה 35055, רח' הפרסים 12
ירושלים 94581 רח' הלל 16

מפעלי נר אמריקאים ישראלים בע"מ

מכרז רכב מס. 69/580

	מס' רכב	סוג הרכב	שנת ייצור
1.	32-698-81	וולבו סטיישן	1981
2.	78-689-80	פולקסווגן מסחרי L.T.	1980
3.	78-739-81	פולקסווגן מסחרית	1981
4.	15-973-53	פיג'ו 505, 2000 אוטומט + מזגן	1983
5.	16-050-53	פיג'ו 505, 1800 אוטומט + מזגן	1983
6.	16-051-53	פיג'ו 505, 1800 אוטומט + מזגן	1983
7.	35-086-81	סובארו 1600 אוטומט	1981
8.	25-389-53	סובארו 1600 אוטומט	1983

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה בחדרה ולהגיש הצעות למחלקת התחבורה עד לתאריך 26.11.86

יש לצרף להצעות המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.

הוצאות העברת בעלות על חשבון הקונה.

לרכב מסחרי יש להוסיף 15% מע"מ.

אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בגביע: אכזבות ללא הפתעות

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

הפועל נהריה תהיה הנציגה היחידה של הליגה הארצית במישחקי רבע גמר גביע המדינה בכדורסל ב־12 בדצמבר. נהריה לא היתה אמנם קבוצה מהליגה הלאומית אבל גם ניצחון החוץ שלה בקרית־אונו 77–84, מפתיע.

הנציגות האחרות של הליגה הארצית הודחו: מכבי ראשון לציון ע"י הפועל גליל־עליון 78–101, הפועל קרית־גת ע"י הפועל חולון 75–115 ועוד שלושם מכבי נתניה ע"י בית"ר תל־אביב 79–96.

גם במיפגשים בין קבוצות לאומית לא היו הפתעות והפייבוריטיות זכו בניצחונות ברורים: מכבי תל־אביב על הפועל חיפה 102–80, הפועל תל־אביב על הפועל רמת־גן 89–102, אליצור נתניה על הפועל ירושלים 88–104 ומכבי חיפה על מכבי רמת־גן 88–106.

יד הזהב של מייק לארג'י

הפועל תל־אביב, שגבר לפני שבועיים חוצי על הפועל רמת־גן 89–109 במישחק ליגה, עשה זאת שנ אתמול, 102–89 (46–40), ועלה לשלב רבע הגמר של גביע המדינה.

רמת־גן השתפרה מאז המיפגש הקודם אך עדיין אינה טובה מספיק כדי לנצח. אתמול הוליך הפועל ר"ג 34–33 בדקה ה־16, אולם אז כך באליך, כרגיל, לראות כיצד מייק לארג'י ולאונן מרסר "מחליפים הי־לוך" ומוליכים את ת"א לניצחון.

במחצית הראשונה היתה רמת־גן בתמונה, בעיקר בגלל ביירון ג'ונס, שחקן ציר אמיתי, בעל יסודות מצויינים וראיית מישחק טובה. מנגד, התקשו האורחים לבלום את תל־אביב מתחת לסלים, כיוון שזו שיחקה עם ארבעה שחקנים גבוהים בו זמנית.

במחצית השניה התעורר לארג'י והחל צולף מכל מצב (31 נקודות במחצית זו!) ופער 6 הנקודות גדל ל־22 (58–80), בדקה ה־30. כאן חזרה רמת־גן לשמירה לחוצה על כל המגרש ות"א החלה לאבד כדורים. בדקה ה־36 צומצם היתרון התל־אביבי ל־11 נקודות (78–89), אבל לארג'י היה בכל מקום ודאג לשמור על ניצחון קבוצתו.

מרסר, שכמה מעימותיו עם ג'ונס היו מרהיבים, סיים את המשחק עם 21 נקודות ו־8 כדורים חוזרים. גם ג'ון וויליס ועמוס פרישמן הציגו יכולת טובה. ג'ונס קלע בסיכום 18 נקודות וקלט 10 כדורים חוזרים. אך קבוצתו ניזוקה מן הטעויות הרבות של פיליפ בארנר האפור כהן.

● לתל־אביב קלעו: לארג'י 39, מרסר 21, פרישמן 16, וויליס 13, רובינסון 6, דיקמן 4, אמסלם 3.

● לרמת־גן קלעו: בנט 30, ג'ונס 18, בארנר 17, וולדן 13, א.בראורי 9, כהן 2.

● שופטים: ראובן וירוביניק ויצחק רמות, 250 צופים באולם אוסישקין.

ביא צוקר

מי נגד מי ברבע הגמר

בשלב רבע הגמר ב־18 בדצמבר יהיו המישחקים הבאים:

● הפועל גליל־עליון — הפועל חולון

● אליצור נתניה — הפועל תל־אביב

● בית"ר תל־אביב — מכבי תל־אביב

● הפועל נהריה — מכבי חיפה

מכבי ברח רק בסיום

הפער בסיום (80–102) אינו משקף את מהלך האירועים. בדקה ה־36 הוליך מכבי 75–85 אבל בתוך שתי הדקות הבאות יצאו החיפאים וולס, שם־טוב ויוסטון בחמש עבירות. זה הספיק לאלוף שללא קושי יצר פער בן 22 נקודות.

במחצית הראשונה ניהל הפועל חיפה משחק מבוקר ומאורגן שאיפשר לו לשמור על פער נמוך. בשורותיו בלטו וולס ויוסטון שקלעו בחופשיות מעל ג'ונסון ובגי. חיפה הוליכה 19–20 בתום עבר היתרון למכבי שעמד בסיום המחצית על 4 נקודות בלבד (40–44). המחצית השניה נפתחה בסדרת קליעות מוצלחות של ברקוביץ' וג'מצ'י והיתרון עלה ל־50–65 (דקה 26). שחקני חיפה סגרו במעט את הפער בהמשך, אך יציאתם של וולס, שם־טוב ויוסטון סתמה את הגולל על תקוותיהם.

● למכבי קלעו: מגי 33, ברקוביץ' 22, ג'ונסון 20, ג'מצ'י 16, לאוסף 6, ליפין 3, ארואסטי 2.

● לחיפה קלעו: יוסטון 27, וולס 21, דלזל 20, ברגע 4, אופיר 4, גורס 2, קסקי 2.

● שופטים: מוד חורניק ואריק ד־לברברג, 200 צופים ביד־אליהו.

אילן פרש

אליצור רק במחצית השניה

אחרי שפיגר בהפסקה 46–50 נגד הפועל ירושלים, הבטיח אליצור נתניה את מקומו ברבע גמר גביע המדינה בניצחון 104–88.

זה היה מישחק חלש של אליצור. סטיב מאלוביק היה חולה, טרי פייר עצבני ועם הרבה עבירות כך שהמאמן הדרי נאלץ להשאיר במיגרש זמן רב את ג'ים ג'ונסטון החלש. עבירות אלה נוצלו היטב ע"י הירושלמים ובעיקר לאמאר הרד שצבר 14 נקודות במחצית הראשונה למרות שספג עבירה שלישית כבר בדקה התשיעית. ירושלים הובילה 10–23 בדקה השישית, ו־21–32 בדקה ה־12. ווילי סימס, עם 18 נקודות עד להפסקה, איפשר לאליצור לסיים את המחצית בפיגור של 4 נקודות בלבד.

בדקה ה־24 הושג שוויון ראשון (57–57). ירושלים הובילה בפעם האחרונה 67–86 אבל בביצוע של קארל נורסון (6 סלים של 3 נקודות), זכה אליצור בניצחון. 47 עבירות נפסקו במהלך המישחק ו־5 שחקנים יצאו בחמש עבירות: פייר, ברכה וג'ונסטון (נתניה), הרד ובראון (ירושלים).

● לאליצור קלעו: סימס 32, נורסון 26, ג'ונסטון 12, גיינס 10, פייר 9, ברכה 8, מאלוביק 5, אנגל 2.

● לירושלים קלעו: בראון 20, ע. בראורי 19, מילר 17, הרד 16, בלאס 14, קנו 2.

חנן מאיר

הצעירים נתנו את הטון בחיפה

מכבי חיפה לא נאלץ אמש להתאמץ כדי להכניע את מכבי רמת־גן 106–88 (43–65) למרות ששיתף את כל שחקני הספסל.

הרמת־גנים שיחקו בפשטות, התקשו להגיע למצבי קליעה והרבו [illegible] לידי החיפאים ש"הוגנו" מתחת לסלים. בחיפה בלט אמש תומר שטיינהאואר שהיה מצוין גם בהגנה וגם בהתקפה. בין הצעירים בלטו שמעון אולאי וארז גולדשמיט ששיחקו מעט אבל הראו כי טמון בהם כישרון.

חיפה הוליכה 8–0 23–4 34–18 46–25 ו־65–43 במחצית. גם אחרי ההפסקה היה היתרון החיפאי ברור ולמרות החילופים הרבים הצליחו לשמור על הפער — 61–52 ו־101–78 ו־106–88.

● לחיפה קלעו: פלאוארס 25, שטיינהאואר 19, ג'ונסון 14, א. רדזברג 11, שפע 9, גבולמן 7, גורדון 6, אולאי 5, גולדשמידט 4, יורדזברג 4, שלכטר 2.

● לרמת־גן קלעו: גיבסון 28, גורג 16, ביזן 16, שירולצקי 10, שטרנבך 8, נשמן 6, גאורי 2, בריצמן 2.

● שופטים: נמרוד בריין וג'וף אבר ערב, 1,000 צופים בהיכל הספורט ברוממה.

אברהם צבין

וויליאמס השקיף על הפסד ראשל"צ

המישחק נגד הפועל גליל־עליון, שניצח 78–101 (40–56), היה אימון מצוין למכבי ראשון לציון לקראת המישחק החשוב שלו על הבכורה בליגה ארצית דרום נגד אליצור נווה־דוד רמלה. ביציע נראה כוכב רמלה אריל וויליאמס, שבא "לרגל" אחרי בחוריו של יהושע רוזין.

לשחקני הגליל לא היה זה אפילו אימון מוצלח והמאמן אריה מליניאק יכול היה לשתף הפעם את כל שחקני הספסל שלו מאחר וקבוצתו הובילה כל הזמן ללא בעיות.

מי שמשך את העין היה הראשוני יואל כהן, שקלע 25 נקודות.

● לגליל עליון הירבו לקלוע: בריי 25, וייס 15, חזן 14, ליף 11. לראשון לציון: כהן 25, גלסון 19, ארזן 12.

יעקב זינגר

הפועל חולון — הפועל קרית־גת 115–75 (54–41)

● לחולון קלעו: טרי 25, באוקסטר 18, באניסטר 16, יעקבי 13, מולכו 11, אלימלך 10, בגין 9, שפיגר 4, אלפסה 3, בריאב 2, חנוך 2, טפור 2.

● לקרית־גת קלעו: עוזי 23, חזון 14, אלקיים 13, מריאל 11, הרוסט 8, עמנ'י 6.

● שופטים: עודד בולקין ורב פרי, 600 צופים בקרית־גת.

הפועל נהריה — אליצור קרית־אונו 77–84 (39–38)

● לנהריה קלעו: דוכרבני 21, דוד 16, רוקח 15, גולדשטיין 15, שטרן 10, רעקנין 7.

● לקרית־אונו קלעו: אגמי 21, ליף 16, פרס 12, קרן 10, מרקוביץ' 8, רייס 6, קריין 4.

שמעון אמסלם הצעיר מהפועל תל־אביב בין ביירון ג'ונס (משמאל) ופיליפ בארנר מהפועל רמת־גן אמש במישחק הגביע באוסישקין (צילום: אריה קנפר)

אילנה ברגר זכתה ב"מאסטרס" בסיום סבב וונסה פיליפס

טניס

מאת סופר "ספורט הארץ"

הטניסאית הישראלית אילנה ברגר, רשמה אתמול הישג נאה כשזכתה בתחרות ה"מאסטרס" בסבב וונסה פיליפס שהסתיימה בימן. ברגר נזקקה ל־80 דקות לגבור על ההולנדית ודר קינדראון 6–4, 6–1, הישג שהקנה לה לא רק יוקרה אלא גם 800 דולארים. בטכס הסיום העניק יו"ר איגוד הטניס רוד הרציק את הפרסים.

במישחקי הגברים, בתחרות הרביעית בסבב פרנקל, יהיו היום אחר הצהרים תחרויות רבע הגמר ומחר אחר הצהרים חצי הגמר. ישראלי אחד העפיל לרבע הגמר — עמית נאור, שגבר על הנטורה מנרפת 6–1, 6–0, ורביב ויידנפלד בבעע לרומני דירוד 6–3, 6–3.

תוצאות נוספות: קבריר (ארה"ב) — אציגנר 0–4 (האמריקאי חש כאבים בגבו ופרש). לואיס (ניו־זילנד) — ברנר (מערב־גרמניה) 7–5, 6–0, טנגנאלי (איטליה) — גונבוך (גרמניה) 6–2, 6–3.

גראף, קודה־קילש וסוקובה לרבע הגמר

ניו־יורק (אי־פי). הסיבוב הראשון בטורניר הגמר של סדרת "וירג'יניה סלימס", השלם במדיסון סקור גארדן. המדורגת שניה, שטפי גראף (מערב־גרמניה), ניצחה את לורי מקניל (ארה"ב) 7–5, 6–4, 6–2. המדורגת רביעית, הלנה סוקובה (צ'כיה) ניצחה את גבריאלה סאבאטיני (ארגנטינה) 6–4, 6–4 והמדורגת שישית, קלאודיה קודה־קילש (מערב־גרמניה) ניצחה את זינה גאריסון (ארה"ב) 6–3, 7–5.

בטורניר יוסטון ניצח אליוט טלצר (ארה"ב) את ראמש קרישנאן (הודו) 6–3, 6–4. ג'ימי קונורס עלה לשלב הבא ללא מישחק בגלל פציעתו של סמי ג'יאמלווה.

מוחאמד עלי נשא אישה רביעית

לואיוויל, קנטאקי (אי־פי). מוחאמד עלי, לשעבר שלוש פעמים אלוף העולם באיגרוף במשקל כבד, חזר לעיר הולדתו כדי לשאת את אשתו הרביעית. עלי בן ה־44 נשא לאשה את לוני וויליאמס בת ה־28.

הכלה סיפרה כי הכירה את עלי בילדותה. "אני חושבת שהייתי בת 17 כאשר התאהבתי בו לראשונה", היא סיפרה. הזוג [illegible]

בקר רוצה תואר שלישי במאסטרס לצעירים

שטוטגארט (אי־פי). בוריס בקר (מדורג 2 בעולם), ינסה לזכות בפעם השלישית ברציפות בתחרות המאסטרס לצעירים [illegible] שיתקיימו בין ה־10 ל־14 בדצמבר, יומיים אחרי שתסתיים תחרות המאסטרס בניו־יורק.

יריביו העיקריים יהיו שלושה שוודים: קנט קרלסון (מדורג 15 בעולם), יואקים ניסטרם (23) ואולף שטנלונד (32).

טורקיה רוצה את רון אטקינסון

לונדון (אי־פי). רון אטקינסון, מנהלה המודח של מנצ'סטר יונייטד, עשוי להיות מאמנה הלאומי של טורקיה.

אטקינסון מסר אתמול כי ראשי התאחדות הכדורגל הטורקית פנו אליו וכי הוא ממתין לפרטים נוספים. "יש הרבה דברים שאני צריך לשקול לפני שאחליט", אמר אטקינסון.

● הונגריה ניצחה בדבלין את איר 2–1 במישחק קדם־אולימפי.

איגרוף

טייסון רוצה להיות האלוף הצעיר ביותר

לאס־וגאס (אי־פי). מייק טייסון, שיהיה מחר בן 20, ארבעה חודשים ו־22 ימים, מקווה להיות אלוף העולם הצעיר ביותר באיגרוף במשקל כבד. הוא מתמודד כאן עם טרוור ברביק בן ה־33 על התואר העולמי מטעם מועצת האיגרוף העולמית. ברביק זכה בתואר במארס האחרון בניצחון על פינקלון תומאס.

האלוף הצעיר ביותר עד כה הוא פלויד פטרסון שהיה בן 21 ו־11 חודשים כאשר זכה בתואר ב־1956. תומאס מגיע לקרב זה אחרי 21 חודשים כמקצוען ועם 27 ניצחונות, 25 מהם בנוקאאוט. מאזנו של ברביק: 31 ניצחונות, 4 הפסדים ותיקו אחד.

אן.בי.איי

ללייקרס המאזן טוב בליגה (7־1)

ניו־יורק (אי־פי). לוס־אנג'לס לייקרס היא הקבוצה בעלת המאזן הטוב ביותר בליגה המקצוענית (7 ניצחונות והפסד אחד), זאת אחרי הפסדה אתמול של אטלנטה הוקס בבוסטון 107–111. לסלטיקס היה זה ניצחון ביתי 45 ברציפות בעיקר בזכותם של קווין מקהייל 30 נקודות ולארי בירד 29. המאזן של בוסטון האטלנטה מורה עתה על 2־7. הלייקרס גברו על סן־אנטוניו 127–108 עם 29 נקודות ו־13 אסיסטים של מג'יק ג'ונסון.

המאלונים הובילו את וושינגטון לניצחון 119–105 על רוקטים. מוזס קלע 31 נקודות וג'ף 28.

תוצאות נוספות: פילדלפיה — ניו־יורק 98–94, גולדן סטייט — קליבלנד 112–104, פיניקס — ניו־ג'רזי 111–101.

אתלטיקה

אוריילי ניצח במרתון של אוהיו

קולומבוס, אוהיו (אי־פי). מייק אוריילי מאירלנד זכה כאן במרתון של קולומבוס ב־2:31.81 שעות וקיבל פרס כספי בסך 20,000 דולאר.

בין הנשים ניצחה השוודית מידה האגרין, כיום תושבת טקסאס, בזמן שיא למירוץ זה — 2:53.49 שעות. היא קיבלה 20,000 דולאר ועוד 10,000 דולאר כמענק על שבירת השיא.

● שי שמעוני מאגודת גלגלי העין בתל־אביב, ניצח במירוץ אופניים סביב כיכר המדינה כשעבר 9 ק"מ בסיבובים ב־14.38 דקות.

שוער נבחרת צרפת ז'ואל באטס, קוטף כדור מראשו של הולץ נבחרת מזרח־גרמניה בתיקו־אפס בלייפציג (צילום רדיו אי־פי)

ארסנל — נוטינגהאם ודרבי ליוורפולי בשלב רבע הגמר

גביע הליגה

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שני מיפגשי דרבי ועימות בין הראשונה והשלישית בטבלה האנגלית, צפויים בשלב רבע הגמר בגביע ליטלוודס (גביע הליגה). בהגרלה, שנערכה אתמול, נקבע בהוראות שהמובילה ארסנל, תשחק נגד נוטינגהאם.

באשר לדרבי של העיר ליוורפול, ממתינה אוורטון לתוצאות המישחק החוזר בין ליוורפול וקובנטרי שיהיה בשבוע הבא באנפילד (המישחק הראשון הסתיים בתיקו־אפס). הדרבי הלונדוני בין ווסטהאם וטוטנהאם, תלוי בתוצאות המישחק בין "התרנגולים" וקיימברידג' יונייטד מהליגה הרביעית, שלא שוחק עדיין בשמינית הגמר. שרוסברי מהליגה השניה, תתארח אצל סאותהמפטון.

מחזיקי הגביע, אוכספורד יונייטד הודחו השבוע ע"י ווסטהאם (1–0). יתר התוצאות: אורדסון — נוריץ' 4–1, נוטינגהאם — ברדפורד סיטי 5–0, ארסנל — צ'רלטון 2–0, שרוסברי — קארדיף 1–0, סאותהמפטון — אסטון־וילה 2–1.

עימות כפול בין לונדון ומנצ'סטר

ליגה אנגלית

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). המישחק המרכזי של המחזור ה־16 בליגה האנגלית, הדרבי של העיר ליוורפול, יתקיים ביום ראשון. מחר יעמדו במוקד שני המיפגשים בין נציגות מנצ'סטר עם קבוצות לונדוניות.

הסיטי תתארח בהייבורי אצל המובילה ארסנל, בעוד שיונייטד תשחק לראשונה בביתה בהדרכת של אלכס פרגוסון, נגד קווינס פארק ריינג'רס.

יתר המישחקים: צ'רלטון — סאותהמפטון, צ'לסי — ניוקאסל, קובנטרי — נוריץ', נוטינגהאם — ווימבלדון, אוכספורד — טוטנהאם, שפילד ווסדיי — לוטון, ווטפורד — לסטר, ווסטהאם — אסטון וילה.

תחרות רכיבה בראשל"צ

מאת סופר "ספורט הארץ"

תחרות הרכיבה בקפיצות מכשולים תתקיים מחר (החל ב־10.30) בחוות הודר בראשון לציון. ישתתפו 17 סוסים עם הרוכבים הטובים בישראל, והזוכים בחמשת המקומות הראשונים יזכו בפרסים.

בונדסליגה

מישחקי חוץ ל־2 המובילות בגרמניה

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). שתי המובילות עם 20 נקודות יוצאות למישחקי חוץ במחזור ה־15 בבונדסליגה. לוורקוזן תשחק בהמבורג ובאיירן מינכן באורדינגן.

יתר המישחקים: מאנהיים — ברלין, קלן — קייזרסלאוטרן, דיסלדורף — מנשנגלאדבך, דורטמונד — ברמן, שאלקה — בוכום, שטוטגארט — פרנקפורט, האמבורג — ניירנברג.

צרפת: בורדו מקווה לכבוש את הפיסגה

פאריס (שרות "ספורט הארץ"). בורדו מקווה להעפיל מחר לראש הטבלה כאשר יערכו מישחקי המחזור ה־18 בליגה הצרפתית. בורדו (25 נק') מארחת את ברסט בעוד שמארסיי, המקדימה אותה בהפרש שערים, יוצאת למישחק חוץ בלאנס.

יתר המישחקים: ניס — ראסינג פאריס, נאנט — מץ, רן — סנט אטיין, טולוז — אוקזר, להאבר — לאוואל, נאנסי — סושו, פאריס סן ז'רמן — מונאקו, טולון — ליל.

כדורעף

ארה"ב זכתה בטורניר 8 האומות באוסאקה

אוסאקה, יפאן (ע"צ). אלופת העולם בכדורעף, נבחרת ארצות הברית, זכתה כאן בטורניר שמונה האומות כשגברה במישחק האחרון על ברית המועצות 3–0. דרום קוריאה הפתיעה בנצחון על יפאן 2–3 וסין ניצחה את בראזיל 3–1.

יפאן סיימה שניה, לפני שוודיה (גברה על קנדה 3–0), בריה"מ, סין, דרום קוריאה, בראזיל וקנדה.

● משקולני הפועל תל־אביב ניצחו במחזור הראשון של הליגה הלאומית כשצברו 1,431 נקודות לפני מכבי חיפה 1,035 נקודות והפועל קרית־חיים 985 נקודות.

בצער רב אנו מודיעים על מותה של חברתנו

שושנה ולטש

ההלויה תתקיים היום, יום שישי יט' חשון תשמ"ז 21.11.86 בשעה 14.00 בבית העלמין בקיבוצנו

המשפחה
ובית גבעת חיים איחוד

אבלים על חברינו

יחזקאל רוט

שהלך לעולמו

ההלויה התקיימה ביום חמישי 20.11.86 י"ח בחשון בשעה 15.00, בבית העלמין של קיבוץ חצרים

בית חצרים

במלאת 30 לפטירת יקירנו

יוסף ביטקובר ז"ל

ובמלאת 8 שנים לפטירת יקירתנו

בלה ביטקובר ז"ל

נעלה על קברותיהם ונתייחד עם זכרם ביום שלישי כ"ג בחשון תשמ"ז 25.11.86

נפגשים בשעה 16.00 בשער הראשי של בית־הקברות החדש בכפר שמריהו, או ב־15.30 ברח' החורשה 12.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אדריכל

מרדכי שושני ז"ל

נעלה לקברו ביום א', כ"א חשון תשמ"ז בשעה 15.00

נפגשים בשער בית העלמין בקרית־שאול

המשפחה

לדודי צוקר

עם מות **אביך** ז"ל

קבל תנחומינו והשתתפותנו הכנה באבלך ובצערך

חבריך בסניף רצ ירושלים

למשפחת גינסברג

תנחומינו הכנים על מות יקירכם

יעקב (אלכס) גינסברג

הנהלה משולבת שירותים בינלאומיים בע"מ
ההנהלה העובדים

למשפחת סיני

אתכם באבלכם על מות הרעיה והאם

מתתיה סיני ז"ל

אורי הירש
זהר גולדברג

בצער רב ובכאב עמוק אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

רחל (אולה) שפירא

לבית אדלר

שנפטרה בשיבה טובה

ההלויה תצא היום יום ו' 21.11.86 בשעה 12.00 מבית ההלויות העירוני הדר יוסף לבית העלמין בקרית שאול.

האבלים:
בנה: משה ופלה שפירא
בתה: מלי ויאיר רוטלוי
אחיה: צבי ורחל אדלר
אחיותיה: לוצקי־ציפל פרין
נכדיה ונינה

יושבים שבעה בבית משפחת שפירא רחוב פומפדיתא 2 תל־אביב.

במלאת שבע שנים למותו הטראגי בתאונת דרכים של בננו היחיד היקר, הסטודנט

זאב מרקוביץ

ז"ל

תתקיים אזכרה ועליה לקברו, ביום שני, כ"ב בחשון תשמ"ז (24.11.1986), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין קרית־שאול

אוטובוס יצא משדרות דוד המלך פינת רח' אורי, תל־אביב, בשעה 3.00 אחה"צ.

מוריו ומוקירי זכרו מוזמנים.

ההורים השכולים
רחל ודוד מרקוביץ

400 שוטרים הוצבו בשכונת שמואל

(סוף מעמוד 1)
שהשוטרים יבואו למקום.
בסך הכל נעצרו אתמול שישה אנשים שהשתתפו בהתפרעויות.

תקיפת רן כהן

אתמול אחר הצהריים, סמוך לשעה 6.00, תקפו חרדים בשכונת שמואל הנביא את ח"כ רן כהן ואת היועץ המשפטי של סיעת רצ בכנסת עו"ד אברהם גל. השניים עמדו לקיים ביקור הזדהות אצל משפחת עמרי, על פי הזמנת תושבים בשכונה. לפתע הסתערו עליהם חרדים תוך צעקות "אש"ף, בוגדים, רוצחים". גל הוכה באלות ובמקלות עץ ממוסמרים. מכוניתו של אברהם גל נפגעה קשה וכל חלונותיה נופצו. אנשי שכונת שמואל הנביא גוננו על השניים בגופם והעבירו אותם לדירה סמוכה שם שהו כשלושת רבעי השעה.

גם אחר כך, כאשר הגיע אמבולנס למקום, איימו התוקפים לעשות בהם שפטים. רן כהן הוכנס לתוך האמבולנס כשראשו זב דם ופונה לבית החולים הדסה. בראשו נעשו שני תפרים והוא שוחרר לביתו.

לאחר שחרורו סיפר רן כהן: "ישבנו במרכז השכונה ואנשי ועד השכונה קיבלו אותנו בסבר פנים יפות. הם הסבירו לנו מה קורה והתעכבו במיוחד על בעיית ה עצורים, שעמדתי להתערב כדי לשחרר אותם. פתאום הגיעו אנשי מאה שערים מחוץ לשכונה והתחילו להתנהג בצורה היסטרית, ומיד התחילו בזריקת אבנים, מקלות וגושי עפר. אחת האבנים פגעה בראשי ונשפך הרבה דם. אחרי 26 שנים, שבהן חיילי צבא ישראל לא הצליחו לשפוך את דמי בכל המלחמות, הערבים של מאה שערים הצליחו לשפוך לי קצת דם, אבל אין דבר", הגיב רן כהן.

סכין ומיכל גז נתפסו

זמן קצר לאחר תקיפת ח"כ כהן עצרה המשטרה פעיל של תנועת כך בן 16, כשברשותו סכין ומיכל גז מדמיע. שעה אחר כך, לא הרחק משכונת שמואל הנביא הושלכו ארבעה בקבוקי תבערה לבית ערבי בשכונת שיך ג'ראח המפרידה בין שני חלקי העיר. הבקבוקים התפוצצו בחצר הבית ולא גרמו נזק. המשטרה פתחה בחקירה.

בסמוך למקום התקיפה התנהלה עצרת לזכרו של אליהו עמדי, שבה השמיעו נואמים רבים דברים בזכות החזרה בתשובה. 400 שוטרים ואנשי משמר הגבול הוצבו במקומות שונים בשכונה במטרה למנוע מהומות. תושבים רבים גורסים כי אם המשטרה תצמצם את נוכחותה, יתרום הדבר להרגעת הרוחות.

איום בדקירה על אברך

בעיר העתיקה איים שלשום בלילה נער ערבי בן 14 לדקור בסכין את הבן גוה, תלמיד "שובו בנים" שהלך ליד שער יפו. הנער אמר לגוה: "אדקור אותך בגלל מה שאתם עושים לערבים". ניידת משטרה שעברה בסמוך הבריחה את הנער. מאוחר יותר נעצר הנער לחקירה, הודה באיום על תלמיד הישיבה ושוחרר בערבות.

זוג יהודים, גבר ואשה, נרגמו באבנים בשעה שהלכו בסמטאות העיר העתיקה. האשה, בחודש החמישי להריונה, נשרטה קל.

חשין: המשטרה מפלה

יועץ ראש העיר לענייני ערבים אמיר חשין, מתח בימים האחרונים ביקורת חריפה על התנהגות המשטרה בעיר העתיקה. לדבריו אילו היו פוגעים ביהודים בתוך העיר העתיקה, ללא ספק שתי פלוגות של משמר הגבול היו רצות לעזרתם תוך דקות. ואילו כאשר סובלים ערבים מהתנכלויות – הטיפול בתלונותיהם איטי ומתמשך. חשין התייחס לתלונות תושבי מעלה וולדיה על התנכלויות תלמידי "שובו בנים".

ביום ראשון תקיים מועצת עיריית ירושלים דיון בתוכניות בלקי ה' ישיבות ברובע המוסלמי. בחלק זה של העיר העתיקה חיים כיום כשלוש מאות יהודים – רובם תלמידי ישיבות.

שבע משפחות עזבו

אחיו כי מפר "הארץ" בשטחים מדווח: שבע משפחות ערביות המתגוררות בקרבת ישיבת "שובו בנים" בעיר העתיקה עזבו בשבוע האחרון את בתיהם, עקב התנכלויות בחורי הישיבה, שאחד מבתיהם נשרף בשבת בידי מתנחלים.

מדובר בכ-60 איש, שלרובם נמצאו מקומות לינה אצל קרובים ובמוצאות ב"שוק הבד" בעיר העתיקה, בקרבת מעלה וולדיה, שם שוכנת ישיבת שובו בנים. המשפחות שעזבו את בתיהם מבתי האברכים הן: אבו-צביית, אבו רג'ב, אבו-סנינה, קוססיוה, חשימה, סראוי ומסודה.

בני משפחת אבו-צביית, שביתם העולה באש שלוש פעמים מאז הרצח בשבת, קיבלו משלטונות ה"וואקף" המוסלמי דירה ב"שוק הכותנה", שבה ריכזו את מיטלטלי ביתם, והשתכנו לפי שעה בבית של קרובי משפחה בקרבת מקום. אחת עשרה נפשות לנות בשני חדרים בתוך ערימות של בגדים.

"ביום ראשון בלילה התחיל הגיהנום", סיפר אדם עאוף אבו-צביית, אבי המשפחה. "לפתע שמענו שבורים לנו את החלון. ניקנו וראינו גוש סמרטוטים בוער. כנראה שפכו עליהם בנזין, כי האש אחזה כבר בבגדים שלנו. הכל התחיל לבעור. ברחנו משם, ומאז לא חזרנו".

בנו, מוחמד, העובד במלון במערב ירושלים, מספר כי כאשר באה למקום ניידת של מכבי האש, חתכו אברכים בסכין את צינור הכיבוי, ולא איפשרו לכבאים לעבוד. "היו שם כמה אנשי משמר הגבול, שעמדו בצד ולא הסכימו להתערב".

אחיו, נאג'ה, אומר שזו לא הפעם הראשונה שבחורי "שובו בנים" מתנכלים להם. "כבר 50 שנה המשפחה שלי גרה פה", הוא אומר, "אנחנו גרים בריזק מתחת לישיבה. מאז שהם נכנסו לדירה שמעלינו הפכו את החיים שלנו לגיהנום. שפכו לנו מי ביוב לתוך הבית, זרקו עלינו אשפה. היו עומדים על המדרגות ומשתינים עלינו מלמעלה בלי בושה. גם כשהבנות היו עוברות שם היו משתינים לפעמים. עושים להן תנועות מגונות, מקללים, יורקים. בלילות היו צועקים.

תהלוכת אבל ביום א'

ועד המשפחות השכולות, נפגעי פעולות טרור ואיבה, הודיע למשטרת ירושלים בתיאום עם משפחת עמרי, שבכוונתו לקיים ביום א' תהלוכת אבל מבית משפחת עמרי בשכונת שמואל הנביא אל בית הקברות שעל הר הזיתים. המשטרה התבקשה לאשר קיום התהלוכה אך טרם השיבה דבר. אתמול סמוך לשעה 11 בלילה שוחררו לביתם שישה חשודים שנעצרו שעתיים קודם לכן במהלך התפרעויות בשכונת שמואל הנביא.

ואנונו: הייתי גם

(סוף מעמוד 1)
ואנונו סיפר לו, כי השהיה במוסקווה היתה חניית ביניים בלבד וכי באותו זמן טרם פיתח את שני סרטי הצילום, אשר נשאו את תמונות הכור האטומי.

הוא טוען, כי הסרטים פותחו באוסטרליה, כחודשיים לפני פגישתו עם ואנונו בסידני, כלומר בסביבות חודש יוני 1986. היה זה כאשר הראה לעיתונאי הקולומביני, אוסקאר גוארה, את התמונות, לבקשתו של האחרון.

אנשי "סאנדיי טיימס" השתכנעו, כי ואנונו היה במוסקווה לשהייה קצרה, אשר התחייבה מהעובדה שטס ב"אירופלוט". הם מאמינים, כי לא העביר כל סודות לק.ג.ב. – הן משום שלא תיכנן לעשות כך הן משום שלא היה סיפק בידו לעשות זאת. לטענתם, לא יתכן כי גילה לרוסים סודות ללא מסירת צילומים, אך אין הם מוציאים מכלל אפשרות כי היו ברשותו יותר משני סרטי צילום.

עוד הוסיפו כי כאשר חקרו את ואנונו לא קיבלו ממנו אלא פירורי מידע שכן חוסר התמצאותו בהיבטים המדעיים של הכור מנעו בעדו מלהעניק להם תמונה שלמה אותה יכלו ליצור בעבודה של 4 שבועות, רק לאחר שנועצו במומחים. "לא יתכן", הם טוענים, "כי הוא עבר קודם לכן תהליך דומה בחברתם של סוכנים סובייטיים".

פרס סיפק האישור

בתוך כך אמר אנדרו ניל, עורכו של ה"סאנדיי טיימס", כי העובדה ששמעון פרס זימן את עורכי העיתונים בארץ, כדי להודיע להם על גילוייו הצפויים של ואנונו, סיפקה לו את ההוכחה הסופית כי הסיפור אינו זיוף. ניל ידע על הפגישה מיד לאחר קיומה, שכן היא הפכה לשיחת היום בין העתונאים הישראלים והגיעה גם לכתבים זרים המוצבים בארץ.

השבועון ציטט, כי ישראל תעשה מאמץ לבלום את הסיפור והפתיע מכך שלא עשתה זאת ולא גם דרך הבעלים, רופרט מרדוק, שהוא ידיד ישראל. במערכת העתון מעריכים, כי ישראל חששה, כי פנייה כזאת תחשיד אותה בעיני העורכים – ועל כן הגיעה למסקנה שחוסר התערבות מצידה עשוי להשפיע על ה"סאנדיי טיימס" שלא לפרסם ברבע אחרון את גילויי ואנונו.

גילויים אודות החטיפה

השבועון יוסיף ויתייחס לפרשה ביום א' הקרוב בנסיון לשחזר את מסלול העברתו של ואנונו לישראל. ואנונו – לדעת העתון – הועבר על פי כל הסימנים ב-30 בספטמבר, על ידי ספינה מהירה של חיל הים, אשר הביאה אותו לארץ תוך 5 ימים. בישראל היה עצור תחילה 10 ימים, כקבוע בחוק במקרים אלה, עד שהובא להארכת מעצר הראשונה ב-15 באוקטובר. העברתו בדרך האוויר מנמל תעופה אירופי לא נשקלה, מאחר והיתה מסוכנת מדי.

השבועון מעלה את הטענה, כי המשטרה הבריטית "אטית מדי" בחקירותיה ואפשר כי קיבלה מן הממשלה הוראות מתאימות המסבירות את התנהגותה.

אתמול אמור היה חבר הפרלמנט דניס הלטיס, מיוזמי הדיון על ואנונו בפרלמנט, לפגוש את סגן שר החוץ טימותי רנטון, בניסיון ללחוץ את הממשלה, לצורך בקשת הבהרות נוספות מישראל. אולם הסגן היה עסוק ולכן הפגישה תתקיים ביום שלישי הבא.

יואשם גם בבגידה

אהרן רבין מוסר "הארץ" מוסר: בפרקליטות המדינה מתגבשת הדעה לכלול בכתב האישום שיוגש בשבוע הבא נגד ואנונו גם אישום בגידה. זאת, בניגוד לסברה הרווחת בקרב גורמים משפטיים בכירים, כי יהיה קשה להרשיע את ואנונו בסעיף זה.

בעקבות פרשת ואנונו יושבו הגדרים בין השב"כ לבין היועצים המשפטיים בפרקליטות המדינה.

עמר שוב נחקר

החקירה תעבור לצפון

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ"

אתמול נמשכה חקירת פרשת חבר הכנסת עמר על ידי חוקרי היחידה לחקירת פשעים חמורים, כשלוותה בפתח תקוה. הנחקרים כעת הם פקידים ואנשים שהיו קשורים בעקיפין בפרשה. בשבוע הבא יחקרו אנשים נוספים, הפעם באזור הצפון.

ראש אגף החקירות, ניצב יגאל מרקוס, יקבל לידיו את חומר החקירות, רק בסיום החקירה כולה.

הרצוג חוזר הבוקר

(סוף מעמוד 1)
תיים סיפר המארח, כי בפגישתו בשבוע שעבר עם ראש ממשלת הודו שאל אותו גאנדי מדוע הוא רוכש נשק מישראל. נשיא סרי לנקה השיב לו: זה לא עיסקך. אני לא שואל אותך היכן אתה קונה נשק ותחמושת ולכן אל תשאל אותי.

הרצוג הרגיש כי התרשם מאישיותו של נשיא סרי לנקה שהוא קשיש בן 80. הנשיא המארח שיבח את הסיוע הצבאי החקלאי והכלכלי שארצו מקבלת מישראל והביע שביעות רצון מקצב התפתחות היחסים בין שתי המדינות. עם זאת סרב נשיא סרי לנקה להפגש עם העתונאים הישראלים. "אני רוצה שהביקור הקצר שלך יהיה במרכז ההתעניינות", אמר.

גורמים מדיניים מייחסים חשיבות רבה לביקור גלוי של הנשיא בסרי לנקה משום שהוא נעשה על אף שקשרים מדיניים גלויים טרם חודשו.

הנשיא הרצוג הודיע אתמול בבוקר בבוחה הרשמית על ביקורו בסרי לנקה באמצעות הרמקול שבמטוס במהלך הטיסה מסינגפור.

למעשה כבר שלושים רווחו שמועות עקשניות על כוונתו של הרצוג לבצע חניית ביניים בקניה ובמדינה נוספת באסיה בדרכו ארצה אולם אנשיו ואנשי משרד החוץ הנלווים אליו סרבו להתייחס לכך.

ביקור הרצוג בקולומבו נחשב בירושלים כהצלחה גדולה לדיפלומטיה הישראלית באסיה, היות שקולומבו הסכימה שהדבר יפורסם עם בואו של הנשיא הרצוג ובכך חשפה את עצמה למחאות נמרצות מצד בעלות בריתה בעולם הערבי.

סרי לנקה ניתקה את קשריה הדיפלומטיים עם ישראל ב-1970, שלוש שנים לאחר מלחמת ששת הימים. 14 שנים לאחר מכן הורשתה ישראל לפתוח מחלקת אינטרסים בשגרירות ארה"ב בקולומבו, והחלטה עליה נתקלה בביקורת האופוזיציה והמיעוט המוסלמי במדינה.

עתוני קולומבו כתבו כי סרי לנקה רכשה כלי נשק וספינות תותחים מישראל, אך פקידי רשות סירבו להגיב על ידיעות אלה.

מקור מוסמך מסר לסוכנות הידיעות הצרפתית בירושלים, כי על הביקור בקולומבו הוחלט לפני חודשיים, בעת ביקור של איש משרד החוץ, אבי פרימור, בעיר זו.

הרצוג הגיע לנמל התעופה של קולומבו סמוך לשעה 07:30. משם הוטס במסוק מיוחד לפגישה עם ג'איוורדנה.

פקידים מסרו, כי הוא המריא מסרי לנקה בדרכו חזרה לישראל בשעה 13:45.

בעת שיחותיו העלה הרצוג את שאלת חידוש הקשרים הדיפלומטיים עם סרי לנקה. לאש"ף נציג בקולומבו שהוא בעל דרגת שגריר.

מבחינה רשמית מוגבל שיתוף הפעולה בין שתי המדינות לשיגור של מומחים חקלאים ישראלים לסרי לנקה. אולם זה שנתיים נפוצו ידיעות על הסיוע הצבאי שהעניקה ישראל למדינה זו, בפעולות נגד הלאומנים הבדלנים הטאמילים.

באוגוסט 1984 הודיע מזכיר המדינה לענייני פנים והסברה בסרי לנקה, דאגלס ליאנגה, בעת ביקור בישראל, כי ארצו "נהנית מהנסיון העצום של הישראלים במאבק נגד הטירור".

ישראלים פטורים מאשרה להונג־קונג לביקור של עד שלושה חודשים

אין חובת אשרות כניסה לניגריה

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תיירות

בעלי דרכון ישראלי יהיו פטורים מעתה מהצורך באשרת כניסה להונג־קונג, אם שהייתם שם לא תעלה על שלושה חודשים רצופים.

אתמול הועברו הודעות בנושא לסוכני הנסיעות והתיירות, שקיבלו משגרירות בריטניה בישראל, המייצגת את ענייני הונג קונג.

עד היום היו נושאי דרכון ישראלי חייבים להצטייד מראש באשרת כניסה להונג קונג, לכל תקופת ביקור שהיא.

הקונסוליה הבריטית גם הודיעה, כי בעלי דרכון ישראלי יהיו פטורים מעתה מחובת אשרת כניסה לניגריה.

הקונסוליה הבריטית העלתה את האגרה בעבור הטיפול באשרות כניסה. מחיר אשרה לאחת מהמדינות אלה יהיה מעתה 66 ש"ח בעבור כניסה אחת ו־100 ש"ח בעבור שתיים. בריטניה מייצגת בהקשר זה שורה של מדינות בעיקר באפריקה: קניה, זמביה, זימבבואה. כן היא מטפלת בהנפקת אשרות כניסה לגיברלטר.

על שינויים בתהליך קבלת אשרות כניסה מסרה גם הקונסוליה הספרדית. ילדים עד גיל 14 המחזיקים בדרכון עצמאי יהיו פטורים מעתה מהצורך באשרה.

הלוח הארצי
הארץ

הארץ חדשות | הלוח הבטוח | כל העיר | צומת השרון | העיר | חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

סיעוד
שירות אחיות פרטיות וחובשים
דרושים
★ אחיות מוסמכות
★ אחיות טיפול נמרץ
★ אחיות מעשיות
נא לפנות
טלפונית 04-381111, 02-636505, 04-381111

לאוליבקס בע"מ פ"ת
יצרן שמני מאכל וכוספא
דרוש
חשמלאי ראשי
מוסמך ומנוסה בתעשייה
נא להתקשר לעידו 03-9223781

הסתדרות מרוצינות הדסה
דרושים
רוקחים
לעבודה בחלוקה ובייצור
עובדי מעבדה
מוסמכים
המעוניינים יפנו בצירוף קורות החיים והמספר טלפון להתקשרות לאגף כוח אדם, ת.ד. 12000 ירושלים 91120 או בטלפון 02-446226/447136, בימים א'-ה' עד שעה 13.0

דגאל
שירותי כוח אדם
למח' המשרדית בתל־אביב
דרושים
מעבדות תמלילים
עברית אנגלית
על כלו סוגי התוכנות
כתבנית עברית אנגלית
רצוי שפת אם אנגלית
קלדניות
עם ניסיון של שנה לפחות
טלפניות
רצוי על טלקס
תל־אביב רח' גורדון 88
טלפון: 222266, 245541, 240878, 245531
תל־אביב · ירושלים · באר־שבע · רחובות · אשדוד

יש לך הזדמנות להרוויח הרבה כסף!
מיועד לתושבות תל־אביב והמרכז, חיפה, ירושלים ובאר־שבע.
הכישורים הנדרשים:
– השכלה על־תיכונית.
– הופעה יצוגית.
– כושר שכנוע.
– גיל מעל 30.
מצפה לך משרה בתחום מכירות ביטוח.
פני בכתב יד לת.ד. 1469 ת"א 61014 וציייני ע"ג המעטפה עבור „ביטוח".

לסניף בנק בבת־ים
דרושים
פקידי קהל
★ בעלי השכלה תיכונית מלאה
★ שעות עבודה מפוצלות
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים, לת.ד. 50166, ת"א, 61500 ולציין על המעטפה „פקיד קהל"
– סודיות מובטחת –

לסניף של חברת בטוח בחיפה
דרוש
חתם אלמנטרי
הכישורים הדרושים:
★ נסיון של 5 שנים לפחות בענף הבטוח.
★ בוגר י"ב כתות.
★ בוגר מכון לבטוח - יתרון.
★ גיל 35-25.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 238, חיפה מיקוד 31001 עבור "מנהל מחוז חברת תבטוח"
– סודיות מובטחת –
המשרה מיועדת לגברים ולנשים

לחברת יבוא בתל־אביב
דרושים/ות
1. פקידה
★ לעבודות משרד כלליות. ידע בהדפסה הכרחי.
★ רצוי ידע בהדפסה על מחשב
העבודה במשרה מלאה ל־6 ימים
2. עובדים לעבודת אריזה
לעבודה זמנית במשרה מלאה
6 ימים בשבוע
העבודה מתאימה גם לנוער לפני צבא ולמפטורים
לקביעת ראיון להתקשר לטל. 03-810947

אנו מחפשים
מזכירה
אשר תעזור ללקוחות שלנו, חברה מסחרית בדרום תל־אביב,
בשפה האנגלית
בקבלת הכתבות, הדפסה וטלקס.
ידיעה מוכחת של קצרנות או כתיבה מהירה באנגלית וללא שגיאות ברמה שווה – היא תנאי לקבלת העבודה.
ידיעה רחבה בתפקוד משרד – יתרון.
לקביעת ראיון נא לפנות לגבי יוסי צינבר בע"מ 03-655454
תנאים טובים
– סודיות מובטחת –

לחברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרושים:
מפקח שירות
הכישורים הדרושים:
★ בעל תעודת טכנאי - הנדסאי
★ ניסיון של 3 שנים לפחות
מחסנאי חלפים
נא לפנות לטל' 7550233

ש. שבת שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש
דרושים
מאבטחים
לעבודה עם אתגר
למתקן ממלכתי (עבודת יום ולילה)
תנאי קבלה:
★ יוצאי צבא – עד גיל 35 (לעבודת יום)
★ יוצאי צבא – עד גיל 45 (לעבודת לילה)
יום ראיונות יתקיים במשרדי ש. שבת שירותים בע"מ, רח' העצמאות 25, קרית חיפה, ביום א' 23.11.86, בין השעות 09.00-12.00 בצהריים. נא להצטייד במכתב אזוח, תעודת זהות + שתי תמונות
תנאים טובים למתאימים!!!

למשרד לתכנון כבישים בירושלים
דרושים
מהנדס/ת לתכנון כבישים
שרטט/ת עם נסיון
לפנות לטל' 02-812731, 02-810255

למספרת תהילה
דרושה
קוסמטיקאית מדופלמת
עם ניסיון
פרטים טל. 055-41774

SF סנפרוסט בע"מ
מזון איכות מוקפא
למפעלנו באשדוד
דרושים
מלגזנים
על המעוניינים לפנות אישית למפעל "סנפרוסט בע"מ" אגף כח אדם - אזור התעשיה אשדוד. טל 055-20444

למפעל באשקלון
דרושה
מזכירת מפעל
★ השכלה אקדמאית
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
★ ניהול עצמאי של משרד כולל טלקס
★ ידע בהדפסה עברית ואנגלית
★ ידע ביצוא ויבוא – יתרון
המעוניינות יפנו בכתב בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 10, אשקלון מיקוד 78100 עבור "מזכירת מפעל"
– סודיות מוחלטת מובטחת –

לעיתון יומי דרושה
פקידה
לשעות אחר־הצהריים
★ שעות העבודה 16–20
★ חמישה ימים בשבוע
לפנות החל משעה 10.00 לטל. 03-5121340

למפעל טקסטיל הלבשה באזור חיפה
דרוש
מנהל מפעל
כישורים נדרשים: ניסיון שלש שנים לפחות בתפקיד זהה או דומה
נא לפנות לת.ד. 26194 ת"א - 61261
עבור "מנהל מפעל"
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי בתל־אביב
שרטט/ת טכני
עם ניסיון מוכח
וידע באיזומטריה
מודליסט
לעשיית מודלים
ליציקת אלומיניום
נא לפנות לטלפון:
03-482216

לזוהר דליה
ביוחייר לדטרגנטים וחומרי ניקוי בקבוץ דליה (באזור חיפה)
דרוש
חשמלאי ראשי
בעל נסיון באחזקת מתקנים, בבנין, רשת ותעשיה. עדיפות למועמד בעל נסיון בעבודה מעשית. התחבורה מסודרת מחיפה מובטחת
נא לפנות בכתב יד בלבד ע"י מיך-ללא שורות בציון קורות חיים ונסיון קודם למח' כ"א ביחיר "זוהר דליה" מיקוד 18920

אנשי נשות מכירה (מעולים)
לרשת שיווק ארצית למחשבים
הכשרה תימנן תוך כדי עבודה
יועדפו בעלי/ות ניסיון ומוסר עבודה גבוה.
העבודה המוצעת בסניפים בגוש דן
בפרטים טל: 03-625880, 03-625943
החל מיום א' משעה 12.00
או בכתב לת.ד. 35194 ת"א

למושב ניר־ישראל
דרוש
רכז נוער ותרבות
להצי משרה
טלפונים: 051-22494, 051-26519

ל"חדשות" עיתון יומי בע"מ
דרושים/ות
עובדי מעבדת צילום
רצוי בעלי ניסיון ב־E-6
העבודה במשמרות ערב
נא לפנות בכתב ולפרט ניסיון קודם בעבודה
לת.ד. 9350 תל־אביב
עבור מיקי

לאולפני הבירה ירושלים בע"מ
דרושה
מזכירה
אדמיניסטרטיבית
שליטה באנגלית
והדפסה חובה
02-528252

לחברה צעירה ודינמית
דרושה
מזכירה
שליטה מלאה בעברית ואנגלית כולל הדפסה
רצוי ידע בהנהלת חשבונות
רצוי ידע בשפה הצרפתית
תנאים טובים
למתעמדות המתאימות
03-9223401

ל"כל העיר"
דרוש/ה
צלם/ת אופסט
לפעמיים בשבוע בימי רביעי וחמישי
בדבר פרטים לפנות לטלפון 02-247118
מיום ב' בשעה 9.00 לאיציק טל

דרוש/ה
מונטז'ר/ית
טלפון: 03-263445
או 03-267584

לבי"ס ישודי ממ"ד ירושלים
דרוש/ה
בדחיפות
מורה מרותק
02-865598

לאוניברסיטת חיפה
דרושים
1. טבח מנוסה
2. קונדיטור
★ ימי העבודה א'־ו'
★ משמרות בוקר בלבד
★ תנאים סוציאלים מלאים
טלפון 04-257743, מר גולדשמיט

למרפאת המחולה
דרושות
מלצריות ועובדות מטבח
המשמרות יום וערב
לפנות 055-87567

למוסך הבלם בתל־חנן
דרוש
חשמלאי רכב
בעל הסמכה
לפנות לטלפון 04-238546 לניק

למוסד ציבורי בירושלים
דרושה
מעבדת תמלילים
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפה האנגלית על בוריה
שפת אם אנגלית
ניסיון בהדפסה אנגלית
המעונינות נא לפנות בין השעות 9 עד 13.00
לטלפון 02-538207

هكذا من الاصل

مكبر من الاصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

לחברת אחזקה וניקיון
דרושים/ות
עובדים/ות ניקיון
לשעות הבוקר והצהריים באזור ת"א והסביבה
נא לפנות לטל' 03-344186

לעתון ה"ג'רוזלם פוסט"
דרוש(ה)
גרפיקאי(ת)
בעל(ת) נסיון
בעצוב עמודי עתון
נא לפנות בכתב
למחלקת מאמרים,
הג'רוזלם פוסט,
ת"ד 81, ירושלים

לקופת חולים "מכבי"
דרוש/ה
מזכיר/ת סניף באר־שבע
תיאור התפקיד:
אחריות על הפעילות המינהלית והמשקית של הסניף.
אחריות ופיקוח על המערכת הכספית.
תיאום מנהלי של הפעילות הרפואית.
מגע עם גורמי חוץ (מוסדות ויחידים).
כישורים דרושים:
השכלה גבוהה - רצויה.
(עדיפות לבעלי הכשרה במינהל שרותי בריאות)
נסיון מוכח של 5 שנים בעבודה מינהלית.
יכולת לקיים מגע נאות עם קהל.
נסיון בניהול צוות עובדים.
משרה מלאה (כולל 4־5 ימים בשבוע)
הצעות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ובציון שכר מבוקש, יש להגיש אל מחלקת כח־אדם, ת.ד. 4026 מיקוד 61040 תל־אביב עד 30.11.86

כותר
התשלובת כיתן בע"מ
לחנות התשלובת בהדר יוסף תל־אביב דרושים/ות
1. פקידה/מזכירה
עם ניסיון בעבודה משרדית
שעות העבודה 8.00-16.00
בימי ו' עד 13.00
2. קופאיות
רצוי עם ניסיון קודם
3. זבניות
משרות 2 ו־3 העבודה במשמרות
נא לפנות טלפונית למנהל החנות
או סגנו 03-481121

לתנובה מחוז תל־אביב
דרושים
מפיצים
לחלב ותוצרת חלב בתל־אביב וסביבתה
הכישורים הדרושים:
■ רשיון נהיגה למשאית
■ ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
■ כושר גופני טוב
■ ידיעה טובה בחשבון
תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.
התחלת העבודה משעה 03.00 בבוקר.
מועמדים מתאימים יעמדו במבחני כניסה לבדיקת התאמתם לעבודה.
יועדפו מועמדים תושבי תל־אביב וסביבתה הקרובה ביותר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת המנגנון במחלבה, לה"ר ר. פלג, דרך פתח־תקוה 144 תל־אביב.
ניתן לתאם פגישה בטלפון מס' 210161 – מחלקת המנגנון.
– סודיות מובטחת –

דרוש/ה
בעל/ת מרץ, יוזמה ומוטיבציה גבוהה להצליח
השכלה תיכונית לפחות
מעל גיל 26, נשוי/נשואה
סוכנות ביטוח מהגדולות בארץ, מציעה לך הכשרה מקצועית וליווי צמוד, לקראת קריירה וביסוס כלכלי איתן
בוא לשמוע!
בנין כלל, יפו 97, קומה 9 חדר 937, לרחל
טל: 02-231132

למוסד ציבורי
דרושים
מזכירה בכירה
עם נסיון בניהול משרד למשרה מלאה.
השכלה תיכונית לפחות. ידיעת האנגלית.
כושר ביטוי בכתב ובעל־פה.
סדרניות מחשב
עברית־אנגלית (גם לעבודה חלקית אחה"צ)
לפנות בכתב־יד לת.ד. 891 ירושלים 91008 לשמעון.
סודיות מובטחת

אסקור
למפעלנו בתל־אביב דרושים
מפעיל/ה קלדרן/ית
למשרה מלאה על מחשב I.B.M./P.C
תאור התפקיד:
הקמת בסיסי נתונים
תפעול שוטף של מערך היצוא־ממוחשב
עזרה בעבודות המערך המשרדיות
דרישות התפקיד:
ניסיון קודם בהפעלה של I.B.M/P.C
בוגר/ת 12 שנות לימוד לפחות.
הכרת תהליכי יצוא — יתרון
לקביעת ראיון נא לפנות ליקי
טל: 627509, 03-627537
מזכירה
למשרה חלקית מ־14.00-18.00
5 ימי עבודה בשבוע
דרישות התפקיד:
שליטה בשפה העברית והאנגלית
כולל ניסוח והדפסה בשתי השפות
כושר ארגון
יחסי אנוש נאותים
בוגרת 12 שנות לימוד לפחות
לקביעת ראיון נא להתקשר בשעות הבוקר בלבד לדליה זימון, טל: 627504, 03-627575
פקידה
לעבודות משרד כלליות
דרישות התפקיד:
הדפסה עברית אנגלית
ניסיון של 3 שנים בעבודות משרד
בוגרת 12 שנות לימוד
משרה מלאה מ־07.00-16.30
5 ימי עבודה בשבוע
לקביעת ראיון נא להתקשר לדליה זימון
טל: 627504, 03-627575

למפעל לנגרות בירושלים
דרוש
מנהל עבודה מעולה
למחלקת רהיטים
★ ידע מעולה ונסיון בנגרות רהיטים
★ ידע בתמחיר
טל' 02-715645, 02-722277

למפעל תעשייתי בתל־אביב
דרוש
מהנדס/הנדסאי מכונות
★ בעל ניסיון מוכח באחזקה ובארגון וניהול עבודה בייצור
★ התפקיד אינו משרדי, ודרוש איש דינאמי ובעל יוזמה המעדיף עבודה מעשית על פני עבודת שולחן
נא לפנות לטלפון: 03-482216

באזור המרכז
דרושים
★ **עובדי חמ"ש** יוצאי חיל האוויר
★ **עובדים בלתי מקצועיים**
לאתר שירות צבאי
להסרת צבע מטוסים
לקביעת ראיונות אישיים נא להתקשר
מיום ראשון 23.11
לטלפון: 03-425556

לקרן קימת לישראל
דרוש/ה
18/86
מפעיל/ה טלקס בעברית ובלועזית
דרישות המשרה: השכלה תיכונית; ידיעת השפה העברית ואנגלית על בוריין רצוי ידיעת שפות לועזיות נוספות; הכשרה ונסיון בהפעלת טלקס בעברית ובלועזית ומיומנות בהדפסה במכונות כתיבה. מקום מגורים בירושלים
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות המשרה הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב, בציון תולדות חיים השכלה וניסיון, עד ליום 1 בדצמבר 1986 לאגף האדמיניסטרציה של הקק"ל, ת.ד. 283, ירושלים 91002, ולציין על־גבי המעטפה "מועמדות למשרת מפעיל/ה טלקס"

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
בית ספר מקיף "עמל" תל־שבע
ת.ד. 443 תל־שבע 84103
טלפון 067-699877, 067-699875
דרושה
מורה לאנגלית
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון
מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס
"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי"ס תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים. בתי"ס לחניכים ובתי"ס תעשייתיים. נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

השדה
ירחון להתיישבות ולחקלאות
מחפש
עורך לשוני מובהק
בעל רקע חקלאי
לפנות בכתב, בצרוף תולדות חיים בכתב יד אל השדה, ת.ד. 40044 תל־אביב 61400.

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרוש
קניין לאגף האספקה
לביצוע קניות בארץ
ונציגי חברות בחו"ל
הכישורים: השכלה תיכונית מלאה, רצויה השכלה אקדמאית או מקצועית רלוונטית, ניסיון קודם בקניינות בתחום ניכר, הכרות
מועמדים יפנו בצירוף קורות חיים
לאגף כוח אדם
ת.ד. 12000 ירושלים 91120

לעיתון כאן דרום דרוש
סוכן מכירות
בשטח הפירסום
מעולה בעל נסיון
על המועמד להיות תושב יבנה
תנאי עבודה מצויינים
בדבר פרטים נא להתקשר:
055-22080, 055-21414
055-21435, 055-34560
לצביקה או שלום

למפעל תכשיטים בירושלים
דרושים
צורפים, משבצים ופקידה
ליום שלם בעלת ידע בהדפסה
טלפון: 02-721064
או 03-7510375
נא להתקשר מיום ראשון
23.11.86

מנהל/ת המרכז לטייל בחיפה
לניהול המכירות ומערכת ההרשמה לטיולים ופעילויות החברה.
כישורים: כושר ארגון ומכירה, ניהול צוות, התמצאות בנושאי כספים, רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ, ידיעת השפה האנגלית.
משרה מלאה, התחלה מיידית.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד תוך פרוט קורות חיים וממליצים לאגף כח אדם, רח' השפלה 4 תל־אביב, 66183.
החברה להגנת הטבע

האגודה לסקר ארכיאולוגי
דרושים
פקחי עתיקות
דוברי ערבית
עדיפות לבוגרי ארכיאולוגיה או היסטוריה ישראלית ולקצינים בוגרי יחידות־שדה
נא לפנות:
02-280212 02-280274
(חנניה)

לעוזאון בע"מ
דרושים
1. צבע מתכת בעל ניסיון
2. מסגר רתך בעל ניסיון
3. מבלטן בעל ניסיון
5 ימי עבודה בשבוע
לפנות לטל' 03-800117 רותי המר

מפעל לרהיטי ילדים ונוער
בעל מוניטין רב
מחפש
סוכנויות לאזור חיפה
הצ'ק פוסט והקריות
להתקשר 08-443921
אילן או יחזקאל

רכש מודעות
זה הנושא
בעיתון זה יש המון הצעות
שמע הצעה טלפון 03-470597
קבע פגישה עם המנכ"ל, שיש לו
נסיון בתחום זה וזאת בתנאי
שאתה בעל נסיון + רכב
עד גיל 40

מועצה מקומית הוד השרון
דרוש
תברואן מוסמך
הנדסאי לאיכות הסביבה
רצוי בעל נסיון + תעודת הסמכה
מועמדים מתאימים יפנו
למזכיר המועצה
או למנהל מחלקת תברואה.
טלפון: 052-24121-2-3

נחושתן
דרושים למפעל בת"א:
1. מסגרים רצוי בוגרי בי"ס מקצועי
2. מחסנאי מכבי
מקצועי עם ניסיון קודם.
לפנות טלפונית למפעל 656825, 03-650276
בשעות העבודה.

למפעל טכסטיל
דרוש
[illegible] מנוסה
בעל רכב מסחרי
לשיווק מוצרים
בכל חלקי הארץ
תנאים טובים
טל' 02-527181/2

גרבי דלתא
DELTA Socks
בע"מ
דרוש/ה **אחראי/ת משמרת**
לעבודה במשמרות
הכישורים הדרושים:
★ בוגר תיכון מקצועי, יוצא צבא.
★ ניסיון בניהול.
★ בעל יוזמה ומוטיבציה בעבודה.
נא לפנות לרותי טל: (04) 985753-4

שופר־סל
לסניף רמת־השרון, רח' סוקולוב 48
דרושים
★ **עובדי/ות מעדניה**
★ **עובדי/ות מאפיה**
★ **קופאיות**
— תנאי שכר טובים —
מעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום
אוטובוסים: 24, 25, 48, 525

לחברת תרופות בינלאומית מתרחבת
דרוש
תועמלן רפואי
באזור הצפון
עדיפות לבעלי ניסיון רקע פרה רפואי
למועמד המתאים מובטחים
תנאי שכר נאותים והטבות מיוחדות
לפנות בכתב יד לת.ד. 14175 ת"א
מיקוד 61141 או לטלפון 03-611765

לחברת בניה בירושלים
דרוש
מנהל עבודה
בעל כושר נהול צוותי פועלים
ובעל מקצוע בעבודות גמר ואיטום
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת"ד 2339 ירושלים—91022
תושבי ירושלים ובעלי רכב עדיפים
רק מועמדים רציניים ייענו

HP
מזכירת ראש אגף מכירות
★ 5 שנות נסיון במזכירות
★ ידיעת אנגלית על בוריה
★ ידע ונסיון בהדפסה עברית/אנגלית • הכרחי
תואר אקדמאי
מתאמת הזמנות חו"ל
(Order Processing Coordinator)
★ ידע במונחים מסחריים
★ שליטה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה באנגלית
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ רצוי נסיון של שנתיים לפחות בתפקיד דומה
מתאמת חוזי שרות
(Support Admin. Coordinator)
★ תואר אקדמאי
★ ידיעת השפה האנגלית
★ 3 שנות נסיון בעבודות משרד
כל התפקידים הם במשרה מלאה - 5 ימי עבודה בשבוע. התפקידים דורשים יחסי אנוש מעולים ונכונות לעבודה מאומצת בעלת אתגרים.
התפקידים הינם עבור נשים וגברים כאחד.
המעוניינים יפנו בכתב יד, עם פרוט רקע ונסיון מקצועי לחברת מערכות מחשוב ומדידה בע"מ, מחלקת כח אדם.
HP מחשבים. הברירה האינטליגנטית.
HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב ומדידה (CMS) בע"מ
מפיצים בלעדיים

אורט ישראל המערכת ללימודי מבוגרים
דרוש/ה
מורה מנוסה לגרפיקה להוראה בשעות הערב
לפרטים נא לפנות
לרח' בת ציון 10 יד אליהו, טל: 330917
דרוש
טכנאי / הנדסאי
(רצוי מתחום האלקטרוניקה או מחשבים)
רצוי בעל רכב - לעבודה עפ"י שעות
לפרטים טל: 050-23025
רח' בת ציון 10 יד אליהו ת"א

דנאל
שירותי כח אדם
דרושים
למחלקה המשרדית:
מזכירה בכירה
ידע בעב'/אנג' + הדפסות
עדיפות לתושבת אשקלון
מזכירה עב'/אנג' לאזור אשדוד
מרכזנית לשעות הבוקר
פקידה יצוא לאזור אשדוד
למתאימות שכר הולם ותנאים סוציאליים מלאים
בדבר פרטים נוספים לפנות לגילי בסניפינו:
אשדוד, רח' רוגוזין 8 טל: 32221, 055-33644
תל־אביב · ירושלים · באר־שבע
רחובות · אשדוד

נעמ"ת
בי"ס חקלאי "כנות"
ת.ד. 9 גדרה
דרושים:
רכז שירותים משקיים
(אפשרות לחלקי משרה)
סדרן עבודה ועובד משק חקלאי
(עדיפות לבוגרי־בי"ס חקלאי)
המעומדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים
ויוזמנו לראיון

לעיתון הארץ
דרוש
מחלק עיתונים
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות
בעל קטנוע / אופניים
לאזורים: תל־אביב, רמת־גן, רמת־השרון
להתקשר: 5121331-6 — יורם, מאיר

רופאי שיניים
מנוסים
לעבודה/חלקית/מלאה
בכל רחבי הארץ
04-530785

לעתון צומת השרון
דרושים
אנשי מכירות
העבודה מתאימה לנשים וגברים
עם יכולת שכנוע ורצון
להשקיע מאמץ ולהגיע
להכנסה גבוהה
התשלום: בסיס + עמלות
נא להתקשר לטלפון
052-447984-5 לגיורא

סטודיו "אור"
דרוש/ה
תופרת/חייט
לעבודה בסטודיו לדברי עור
תנאים טובים
למועמדים המתאימים
03-243036

עבור מפעל מתכת גדול בחיפה
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל הרכש
★ ניסיון של מספר שנים בתפקיד דומה
כולל מרס והליכי יבוא
★ ידיעת אנגלית ברמה של קריאה
וניסוח עצמאי של טלקס כולל הדפסה
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 30466 ת"א
מיקוד 61303 (עבור 100)

דרושים עובדים סוציאלים/ פסיכולוגים (גברים)
בעלי נסיון בעבודה קבוצתית ובנושא אלימות במשפחה
להנחיית קבוצות לגברים מכים
יתרון לבעלי הבנה ותמיכה בגישה הפמיניסטית
למועמדים שיבחרו מובטחת הכשרה
נא לשלוח קורות חיים לשה"ל
ת"ד 4156 ירושלים 91041

לחברת הלבשה דרושים
לתפקידים מעניינים
בעלי/ות נסיון לטיפול בנושאי
★ חומרי גלם
★ הנדסת ייצור
אנגלית הכרחית
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 8199 ירושלים
עבור מנהל־תיפעול, אישי

מ.ש.פ.
עבור לקוחנו "בית מסחר לרהיטים"
תצוגה מתמדת ומכירות בקנה מידה גדול
דרוש
מנהל אדמיניסטרטיבי ומסחרי
הכישורים הדרושים:
* כושר ניהול צוות מכירות וטיפול בלקוחות
* כושר ארגון, יכולת פיקוח והנעת עובדים ושליטה על זרימת העבודה
* יחסי אנוש טובים עם מיומן רחב של אנשים (לקוחות, ספקים, כפופים)
* הזדהות עם תפקיד ניהולי ושמירת לויאליות לחברה
* עדיפות לבעלי ניסיון במסחר ברהיטים
שעות עבודה מפוצלות
על המועמד להיות תושב ירושלים, גיל 35—50
המעוניינים יפנו בכתב־יד ובפירוט קורות חיים לת"ד 13012, ירושלים 91130

RS שירותי כח אדם
לאו.אר.אס. רחובות
למפעל מסודר עם תנאי שכר טובים
דרושים:
אפסנאי טכני בוגר חיל האוויר
בוחן מטוסים
עם ניסיון למחליפי חום
מבנאים מייסטרים לעבודות פח
כרסם סי.אנ.סי.
בוגרת בי"ס לאביזרים
המקצוע הצבאי 1799, עם רקע בתעופה או מכשירנות מטענית
או.אר.אס. הרצל 187 רחובות
טל: 08-450630

לפרוייקט פרסומי באיזור
רחובות ראשל"צ
דרושים
אנשי מכירות
מעולים
אפשרי סטודנטים
טלפון: 055-25935
תנאים טובים למתאימים

ת"א תמרוקי ישראל בע"מ
דרושה
פקידת קבלה
★ להפעלת מרכזיה ועבודה פקידותית
★ הדפסה חובה!!
★ 6 ימים בשבוע
מקום העבודה: אזור התעשיה רעננה
נא להתקשר 052-21153

למשרד מכירות
דרושה
אשת מכירות
★ ידע ונסיון במכירת דירות
★ ידע בניהול משרד ובהדפסה
★ יכולת שכנוע
שעות העבודה מפוצלות. המעוניינות יפנו בכתב־יד בצרוף קורות חיים.
לת.ד. 153 אשדוד 77101
עבור "אשת מכירות"

ליישוב קהילת הראדר
דרושה
מטפלת למעון
רצוי מאזור רמות או מבשרת־ירושלים
פרטים בטל' 815312, סולי

החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי
דרוש
הנדסאי מחשבים/ בוגר מדעי המחשב
תושב אשקלון, שיטפל במערכת המחשבים בעיריית אשקלון,
יועסק מטעם החב' לאוטומציה במנהל השלטון המקומי.
מועמדים מתאימים יפנו למר שמואל קריתי
טל: 057-34068, 057-78185

חברת החשמל לישראל בע"מ

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון

דרושים בעלי מקצוע לתקופת הקמת התחנה:

★ **מסגרים** בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון

★ **חשמלאים** בעלי רשיון חשמלאי מוסמך ומעלה

★ **מועמדים לקורס ריתוך** גילאי 22-25, בעלי בריאות תקינה (שיוכשרו בחברה).

אזור מגורים נדרש: אשקלון, אשדוד, יבנה, קרית־גת, שדרות, באר־שבע, קרית־מלאכי (והסביבה)

המעונינים, העונים לדרישות הנ"ל, יפנו בצרוף קורות חיים, למינהל וכח־אדם ת"ד 396 אשקלון.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.

המדריך לעבודה בארה"ב

תכל על: השגת עבודה, ויזה, גרין־קארד ועוד. שלחו - 30 ש"ח לת.ד. 4487 חיפה לפקודת "משאבי מידע"

דרושה:

בחורה

לעבודות היום והלחמה עדינות במיוחד

* 3 שנים נסיון

* 5 ימי עבודה במרכז הכרמל

טל. 386224 ימים א'-ה 9.00-15.00, עבוד חוי.

מועצה איזורית מרכזהגליל תרשיחא

דרוש/ה

מורה לאנגלית

לבית ספר מקיף מרכז הגליל ליד כפר כיסרא

על המועמדות לפנות בכתב לפחי החינוך, למועצה האיזורית מרכז הגליל, תרשיחא

RS שירות כוח אדם — דרושים

לט.אר.אס חיפה

למחלקה הטכנית דרושים

★ **בוחן לרכב**
נסיון מעל 5 שנים במכונאות רכב — בעל הסמכה לניהול מוסך. לתפקיד בכיר בחברה גדולה. עבודה קבועה ותנאי שכר מיוחדים למתאים.

★ **פקיד טכני**
נסיון במכונאות רכב, בעל ידע במחסנאות וחלקי חילוף לרכב ותנאי שכר מיוחדים עבודה קבועה למתאים.

★ **מכשיר אלקטרוניקה**
בעל נסיון במערכות אלקטרוניות לעבודה לתקופה ארוכה

★ **רתך ארגון**
נסיון בריתוך טיג שכר מיוחד למתאים

★ **מסגר מכני**
בוגר בי"ס מקצועי ממגמת מכונית/מסגרות מכנית, ידע בהפעלת ציוד, מחרטות, ריתוך, קריאת שרטוט עצמאי בעבודה

★ **מסגר מכונות**
נסיון באחזקת מכונות תעשיתיות, ידע בסניאומטיקה והיסראוליקה, למשרה קבועה

★ **מלגזן**
נסיון בעבודה, ורשיון למלגזה בתוקף. יוצאי צבא

★ **רתך אלקטרודה**
עם נסיון מאזור הקריות

למחלקה המשרדית דרושים

★ **מזכירה עברית/אנגלית**
הדפסה עברית/אנגלית, רצוי גם על מעבד תמלילים אנגלית ברמה גבוהה, למשרה קבועה.

★ **כתבניות עברית/אנגלית**
אנגלית ברמה גבוהה.

★ **קלדניות**
נסיון קודם לתקופה ממושכת

★ **פקידה / מזכירה**
בוגרת 12 שנות לימוד, הדפסה עברית אנגלית, ידע בניהול משרד והנהלת חשבונות לעבודה לתקופה ממושכת. למישרה קבועה. אחרי שירותי צבאי

באו.אר.אס עבודה טובה ותנאים סוציאליים מלאים רח' הרב הרצוג 2, חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל. 04-663703-664002

לחברת יבוא רכב

דרושים

1. **מכונאים לרכב בנזין** יוצאי צבא
2. **קפאיות** 5 שנות נסיון והמלצות.
3. **בוחן רשוי** בעל תעודת בוחן מוסמכת.
4. **מחסנאי לחלקי חילוף** בעל נסיון מעשי בענף הרכב.
5. **מנהל מוסך** בעל תעודת הסמכה
6. **איש מכירות** בעל נסיון בענף הרכב.

להתקשר לטל: 337350, 03-338955 או לכתוב לת.ד. 9107, תל־אביב, 61090.

אקים AKIM

1. רכז/ת הסברה בארץ

כישורים:

★ השכלה אקדמאית או מקבילה

★ נסיון קודם של 3 שנים לפחות

התפקיד כולל הוצאה לאור של פירסומים, הפקת סרטים ואירועים, הדרכת סניפים פעילים בשטח.

2. עובד סוציאלי לאזור הדרום

חצי משרה. מרכזו בבאר־שבע התפקיד כולל קשר והדרכה של סניפי אקים באיזור הדרום.

נא לפנות בכתב למרכז אקים ת.ד. 24003 ת"א. הפניות תכנות להגיע עד יום 5.12.86

לעבודה מעניינת בניהול

דרושים

אנשי מכירות מנוסים

לעבודה בכל רחבי הארץ

★ ידע בשיווק

★ כושר מסחרי

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וניסיון לת.ד. 45984

סודיות מובטחת

לעתון צומת השרון

דרושה

סדרית / קלדנית

סדר צלם

לעבודה במשמרות

● דרוש נסיון קודם בעבודת עתון

● תנאים טובים למתאימה

נא לפנות לטלפון: 052-447984/5 לאורנה

למפעל מתכת באשקלון

דרוש

מנהל עבודה

למחלקת צבע

בעל נסיון מוכח טל. 051-22172

לחברת "מרחי" בע"מ

סוכנים בלעדיים למוצרים קלין, סנ וליטופים

דרוש מחסנאי

★ השכלה תיכונית ★ לפחות 5 שנות נסיון

★ נסיון במערכות ממוכנות

לפנות בכתב־יד לחברת "מרחי" בע"מ, רח' מעשיה־חושב 6, תלפיות, ירושלים

ב.ג. שרותי ניהול

מידע על משרות ועובדים בכירים

למפעל מזון גדול באיזור ת"א

דרושים

טכנולוג ראשי

לביסוס מוצרים, ניהול הייצור והמעבדה במפעל. מהנדס / טכנולוג מזון בעל נסיון תעשייתי רב, רצויה התמחות בחלב.

מנהל ייצור

לניהול עבודה במחלקה, לייצור גבינות. מהנדס / טכנולוג / טכנאי מזון עם נסיון

למפעל עתיר טכנולוגיה באיזור ת"א

דרוש

מהנדס פיתוח

לתיכנון, פיתוח, ניסוי ופיקוח על הייצור מהנדס מכונות, רצוי רקע במיכשור ואלקטרוניקה.

פנה לקבלת מידע נוסף על מישרות.

— סודיות מלאה מובטחת —

ת"ד 2297 נתניה 42122, 053-34515

ת"א, ארלוזורוב 198, 03-257970

למוסך פלאס אשדוד

דרושים

מכונאי רכב

מתחילים ובעלי ניסיון

תנאים טובים למתאימים

פרטים במקום או בטלפון 055-24558

א. תעשיה רח' העמל 18

למוסך גדול באזור תל־אביב

דרוש

טבח

תנאים טובים למתאימים

לפנות בצרוף קורות חיים למנהל כח אדם

ת.ד. 16296 תל־אביב

— סודיות מובטחת —

למרומית בע"מ

דרושה

משאית

שנת ייצור 1979 עד 1983

מטען מורשה כ־10 טון אורך ארגז 8 מטר

נא לפנות ליוסי טל. 051-26911

החברה למוסדות חינוך ותרבות ביבנה

הפרוייקט להתחדשות השכונות

דרושים:

1. אחראי להכשרה ופיתוח כ"א

תפקידו:

א. איסוף נתונים על אוכלוסיה הנזקקת לשירותי הכשרה ותעסוקה – ועיבודם.

ב. פיתוח תכניות הכשרה ותעסוקה בשכונות השיקום.

דרישות התפקיד:

● השכלה אקדמאית בתחום מדעי החברה

● רצוי תושב יבנה

2. מדריכים למועדוניות טיפוליות

● מדריך למועדונים.טיפולית בשכונת נאות שאר

● מדריך לפנימיית יום בשכונת רמות וייצמן

● סטודנטים מיבנה מוזמנים להגיש מועמדותם למלגות פ.ר.ח.

פרטים נוספים ושאלונים למועמדים ניתן לקבל במשרדי החברה בעיריית יבנה.

08-43711 אלי איטח יו"ר ההנהלה

הועדה לאנרגיה אטומית

הקריה למחקר גרעיני בנגב

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

בעל תואר שני או שלישי באלקטרוניקה / פיסיקה.

בעל הכשרה ונסיון באחד התחומים:

אלקטרוניקה, מחשבים.

מצב מוצק. לעבודה המשלבת מחקר, ביקורת, תכנון ואבטחת איכות.

* * *

אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעים בכל אזור המרכז

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דואר יבנה, מיקוד 70600.

— סודיות מובטחת —

מטרוקול

דרושה

★ **בחורה רווקה לעבודה במשמרות**

★ **תושבת אשדוד**

★ **אחרי צבא**

★ **12 שנות לימוד**

★ **יודעת להדפיס**

ראיונות יתקיימו ביום א' 23.11.86 בשעה 10.00 בבניין המשרדים במרכז א' קומה ג' חדר 203 טלפון: 055-24815-24816

מדריכי זהר

ל"מדריכי זהר"

דרושים מפיצים

להפצת מדריכי טלפון בגוש־דן

עדיפות לחיילים משוחררים, סטודנטים

רשיון נהיגה - חובה !

העבודה במשכורת מלאה

האלמונים, יענו לטלפונים:

03-7514785-6 7512418

זוהר שווק ניהול ופירסום בע"מ

מדריכי טלפון מסווגים

למשרד צדלי דוראל אדריכל

★ אדריכל מנוסה

★ הנדסאי בנין מנוסה

03-5463566

דרוש/ה

הנדסאי/ת ארכיטקטורה

מוכשר/ת עם נסיון למשרד אדריכלים

יגאל 052-28131

052-454070

אינטרנשיונל מנג'מנט סרוויסס אינק

International Management Services Inc

לעבודה באזור ירושלים ובת"א דרושים:

חרטים וכרסמים

קונבנציונלים/CNC

תנאים טובים - כולל הסעות וארוחות.

למעוניינים - ראיונות יערכו גם בירושלים

להתקשר לטל. 03-245222

רח' זלטופולסקי 24 ת"א

החל מיום א'

מזכירה למחלקת בניה

בעלת יכולת ניהול משרד באופן עצמאי, חרוצה, אחראית, מסודרת, רק בנושאי בניה וכספים (יתרון).

משרה מלאה. התחלה מיידית.

ראיונות במוד כח אדם, רח' השפלה 4 ת"א, ביום ב' 24.11.86 8.30-10.00.

החברה להגנת הטבע

למפעל גדול באשדוד

דרוש

חשמלאי אחזקה

● בעל רישיון מוסמך

● 3-5 שנות נסיון בעבודות אחזקה במכונות אוטומטיות, כולל אינסטלציות חדשות

● ידע כללי באנגלית טכנית, לשם קריאת תכניות

● מקום מגורים: אשדוד והסביבה

נא לפנות בכתב יד

לת.ד. 36 אשדוד מיקוד 77100

סודיות מובטחת

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות - רחובות

מרצה וחוקר

בתחום השבחת צמחי גד

במחלקה להורטיקולטורה

במחלקה להורטיקולטורה דרוש מרצה בעל תואר D.Ph. לאחר השתלמות פוסט דוקטורלית בתחומי הביולוגיה מולקולרית והגנטיקה, השולט היטב בגישה הקלסית בגנטיקה והשבחה והן בטכניקות החדשות של גנטיקה מולקולרית לצרכי השבחה. רצוי שהמועמד יהיה גם בעל רקע ויקה לחקלאות בכלל ולתחום צמחי הנוי בפרט. במידת הצורך יינתן למועמד הזמן הדרוש להשתלמות כדי להשלים את הכשרתו למשרה המיועדת.

המועמד יידרש ללמד בנושאי השבחת צמחי נוי ובהתאם לצורך להשתתף במחלקה בהוראת קורסים נוספים בתחום התמחותו. במקביל יהיה עליו לפתח מחקר בתחום השבחת צמחי נוי ולהיות בעל יכולת להכין ולהגיש הצעות מחקר שיבטיחו את המימון הנדרש.

תאריך התחלה - אוקטובר 1987

מועמדים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, רשימת פרסומים ושמות של שלושה ממליצים המכירים את המועמד ומוכנים להמליץ עליו. אל פרופ' ש' גזית, מנהל המחלקה להורטיקולטורה, הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות 76100 ישראל.

אסם

תעשיות מזון בע"מ

למפעלנו המתרחב בשדרות

דרושים/ות

חשמלאי/ת תעשייה

● בעל/ת תעודת חשמלאי ראשי/ת, או מוסמך/ת

● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה

● בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה

טכנאי/ת מכונות אריזה

● בעל/ת הכשרה של הנדסאי/ת, או טכנאי/ת מכונות

● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה

● בעל/ת נסיון במכונות אריזה

מכונאי/ת או מסגר אחזקה

● בעל/ת נסיון של 4 שנים לפחות בתעשייה

מחסנאי טכני

● בעל נסיון רב בתעשייה

● נדרשת התמצאות בציוד מכני, צנרת וחשמל

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, למנהל כוח־אדם, ת.ד. 111 שדרות 80150.

חברה תעשיתית ליצוא מערכות הפקת חשמל מאנרגיה סולרית

דרושים

למחלקת ההנדסה

הנדסאי/טכנאי מסגר

חברתנו קולטת טכנולוגיה חדשנית של התזה וציפוי בואקום (Sputtering System) של צינורות למערכות קולטי שמש.

אנו מחפשים טכנאי תהליך לצורך תפעול המכונה ואחזקתה.

העבודה תתבצע במשמרות.

הכישורים הנדרשים:

★ הנדסאי/טכנאי מכונות בעל נסיון בהפעלת מערכות ואקום

★ הכרת מערכות בקרה והספק — תהווה יתרון

★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית

משרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד

מקום העבודה — ירושלים

נא לשלוח קורות חיים למחלקת כח אדם — חברת לוז

ת.ד. 7929 ירושלים 91079

LUZ INDUSTRIES ISRAEL

יותר טוב מנפאואר

לסניף תל־אביב

המחלקה המשרדית

רח' בן־יהודה 12, א'-ה', 08:00—14:00

טל: 03-298877

★ **מזכירה בכירה עברית/אנגלית**

שליטה טובה בשתי השפות, כולל הדפסה. לתקופה ממושכת, יום עבודה מלא, באיזור חולון.

★ **מעבדות תמלילים עברית/אנגלית מנוסות**

שליטה טובה באנגלית, אפשרות לעבודה מלאה/חלקית, באיזורי ת"א ולוד.

★ **כתבניות עברית/ אנגלית מנוסות**

לתקופות קצרות וממושכות, משרות מלאות/חלקיות, באיזורי: ת"א, הרצליה ורמת־השרון. אפשרות להסעות.

★ **מעבדות תמלילים עברית מנוסות**

ידע במחשבי IBM P.C ר WANG, LANIER עבודה בשעות הבוקר והצהריים, אפשרות לתקופות קצרות וממושכות.

תנאי שכר טובים למתאימות

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

עיריית יבנה

משטרת ישראל — המשמר האזרחי יבנה

למשמר האזרחי יבנה

דרושים

א. קצין (מיל') למשרה מלאה

ב. קצין (מיל') לחצי משרה

(העבודה בשעות הערב)

דרישות התפקיד:

א. השכלה תיכונית ומעלה

ב. בריאות תקינה

ג. נכונות לעבודה קשה ומאומצת ובשעות בלתי שגרתיות.

עדיפות ליוצאי יח' קרביות ודוברי ערבית

נא לפנות בכתב או אישית

למשטרת יבנה ת.ד. 496 יבנה 70600

מכז من الاصل

مكنز من الأمل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

חסם
חסם תעשיות בע"מ
לסניפינו ברעננה דרוש:
מקדם מכירות
(תושב האזור)
במשרה מלאה!!
★ למכירות ושירות ללקוחות פרטיים, מוסדות וועדי עובדים
מוצע: שכר בסיסי. אחוזים מהמכירות השירות. בונוסים. השתתפות באחזקת רכב.
לקביעת ראיון, להתקשר לגילה
(החל מיום א') - 03-803170

1000 ש"ח נטו לפחות!!!
למתאימים / ות כמקדמי מכירות
לסניפנו בקריית אתא
אם את/ה בן 25 ומעלה, בעל/ת הופעה ונמרץ/ת
התקשר/י כבר היום לאלכס
טלפון במשרד 04-456821
טלפון בבית 04-453510

לעיריית נצרת עילית
דרוש:
מחסנאי
בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות
למר שמש חיים טלפון: 065-71858
בשעות העבודה

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים:
א. חשמלאי
הכישורים הנדרשים:
◇ רשיון חשמלאי מוסמך
◇ נסיון בתעשייה.
◇ ידע באלקטרוניקה
ב. עובדים
לעבודה במשמרות
◇ 1. אחראי משמרת
◇ 2. עובדי ייצור
נא להתקשר לטל' 04-724336/7

קצב בע"מ מוצרי גומי טכניים
למחלקת פלסטיקה בהקמה
דרוש:
פלסטיקאי מנוסה
להתקנת והפעלת מכונות הזרקה
* נסיון טכני ומסחרי - הכרחי
תנאים טובים למועמד המתאים
מלגזן
* בעל נסיון של 3 שנים
נא לפנות למוטי כ"א טלפון 04-740257

למרכז לטיפול בנפגעי סמים בחיפה
דרוש
פסיכולוג
(רצוי קליני)
לעבודה מעניינת עם אתגר בהיקף של חצי משרה
המעוניינים יפנו בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה למוחי כח אדם לת.ד. 9075 חיפה 31048

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במחלקת משאבי אנוש
פקידה כללית
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה (עדיפות להשכלה על-תיכונית)
שליטה מלאה בשפה העברית ויכולת הבעה נכונה בכתב ובע"פ.
ידע טוב בשפה האנגלית
נסיון בעבודה עם מסוף ועם יחידת עיבוד תמלילים
רצוי נסיון בעבודה בנושאי כח אדם
יכולת קיום מגע נאות עם קהל
בעלת מרץ, יוזמה ונכונות לעבוד שעות נוספות.
מכרז מס' 67/86
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000 עד יום 30.11.86 בציון מס' המכרז.

איתנית
מוצרי בניה בע"מ
למפעלינו בנהריה
דרוש
חשמלאי תעשייתי מוסמך
בעל רשיון יוצא צבא, בוגר תיכון.
רצוי ידע ונסיון במערכות חשמל במפעל תעשייתי.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון בעבודה וטלפון
לאגף כח אדם, איתנית ת.ד. 32 נהריה
— סודיות מובטחת —

משאויר
סוכנות אוירית בע"מ
שרותי כח אדם
דרושים
לעבודה בנתב"ג
עובדים בלתי מקצועיים.
תנאים טובים למועמדים
הכוללים:
תנאים סוציאלים מלאים
★ הסעות
★ ביגוד
★ ארוחות
★ אפשרות לקביעות
נא להתקשר לטלפון 03-9711696

חישולי כרמל בע"מ
מפעל מתכת עתיר ידע בתחום התעופה
דרוש
חרט למכונות C.N.C.
בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון של 5 שנים בהפעלת מחרטות OKUMA MAZAK
וכן נסיון מעשי במחרטות רגילות
תנאים טובים למתאימים
5 ימי עבודה בשבוע

למפעל התעשייתי בצפון
דרושים/ות
מתכנת/הנדסאי מחשבים
• הכרת מחשב IBM S/36
• ידע בתכנות RPGII
• נסיון 3-2 שנים
טכנאי / הנדסאי ייצור
לעבודה במחלקת תפ"י
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המספר 200 ע"ג המעטפה

אלסינט
לאלסינט חברת עלית דרושים
רתך מס' משרה 452452 — בעל נסיון בריתוך ארגון. ידע בקריאת שרטוטים.
פחח מס' משרה 452438 — בעל נסיון בעבודות זיווד אלקטרוני.
כרסם מס' משרה 452430 — בעל נסיון בכרסום קונבנציונאלי וכרסום C.N.C.

לאלסינט בחיפה דרושה:
מרכזנית מס' משרה 21113 — בוגרת תיכון לאחר שירות צבאי, שליטה בעברית ואנגלית חובה. שפות נוספות יתרון. העבודה במשמרות.
סודיות מובטחת
אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ד. ומס. משרה למדור גיוס, ת.ד. 550 חיפה 31004. או טלפונית 065-74552 שלוחה 26, גבי לאה פנגל
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

עורך דין צעיר, מוכשר וחרוץ מעוניין להצטרף כשותף או כעובד שכיר למשרד עורכי דין. בדבר פרטים לפנות
חיפה, ת.ד. 45024. עבור עורך דין

להוצאת בגדי עור דרושה
תופרת לתיקונים
לחצי משרה
03-243036

דלתא גליל תעשיות בע"מ
למפעלנו בג'וליס דרושה
פקידה
למשרה מלאה
מגורים בכרמיאל — חובה
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות המפעל
04-986911
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד
דלתא DELTA

למעבדת שיניים דרושים
1. טכנאים מומחים
למחלקות: חרסינה, תותבות, גילוף וגבס
2. מתלמדים
מבית הספר לטכנאות שינים.
תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון טלפון: 7519320

חברה מתפתחת לאלקטרוניקה
באזור חיפה
נכנסת לייצור סדרתי של מוצר מתוחכם.
להקמת וניהול הייצור דרוש
מנהל יצור
• אחריות כוללת על רכש חומר, קבלני משנה, הרכבות, אינטגרציה, בדיקות סופיות ומשלוחים.
• נדרש נסיון מגוון ביצור בתעשיית האלקטרוניקה, נסיון ניהולי של פרוייקטים ועובדים (בשלב ראשון, האחריות היא על כ-10 עובדים).
• השכלה (מועדפת) של מהנדס תעשיה וניהול.
• אישיות נמרצת עם מוטיבציה גבוהה
נא לפנות למנהל כ"א ת.ד. 1614 חיפה

למפעל לעיבוד שבבי
במפרץ חיפה
דרושים
*** מבקר טיב מעולה**
*** בוגרי בי"ס מקצועי**
במגמת מכונות, או קורס כירסום.
נא לפנות בכתב לת.ד. 10267
מפרץ חיפה

לחברה מבוססת בתחום המזון
באזור תל-אביב
דרוש
מנהל מרכז הפצה
(משרה 1330)
לבשר ומוצריו
יתאים מועמד אשר לו:
השכלה תיכונית מלאה.
ניסיון בניהול ארגון ושיווק.
יכולת לקיים יחסי אנוש טובים.
עדיפות לניסיון בשיווק מוצרי בשר.
מועמדים ישלחו פירוט קורות חיים וניסיון בכתב יד בלבד אל ת.ד. 11024 ת"א, 61110 ויציינו מס' משרה מבוקשת.
סודיות מובטחת

תחנת ייעוץ לנושאי כח-אדם בע"מ
תדל

RS שרותי כח אדם — דרושים
לאר.אס. ירושלים
דרושים
תושבי ירושלים, בית-שמש והסביבה, בעלי מקצוע בתחום התעופתי:
1. מכונאים, מכונאי מטוסים מסוקים, חמ"מ יוצאי חיל האויר.
2. מסגרים מבנים, בוגרי בי"ס מקצועי, ניסיון בהרכבות מכניות/תעופתיות.
3. צבעי דיקוס מטוסים.
4. רתכי ארגון מנוסים.
5. מבקרי טיב - בעלי ניסיון בתחום המתכת.
6. הנדסאי/מהנדס תעשיה וניהול.
7. מבלטנים מעולים.
לכל המקצועות הנ"ל שכר גבוה + ארוחות + הסעות. תנאים טובים למועמדים המתאימים.
שעות הקבלה 08.00-17.00
למגעות לאר.אס. רחוב אבן ישראל 5 טל. 02-242139
RS שרותי כח אדם

החקלאית בע"מ
חיפה, יפו 156, טלפון 04-521251
דרושה
מפעילת מחשב IBM-36
עם ידע בהנה"ח.
נא לפנות טלפונית

לפרויקט פרסומי ארצי
דרושים
אנשי מכירות מעולים
עם נסיון מוכח + רכב
ת"א, חיפה ואשדוד
תנאים מצויינים למתאימים
טל': 03-237318
(גם בשבת)
אשדוד - 055-25935

עיריית תל-אביב יפו

מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ט-1979, מכריזה בזה עיריית תל-אביב-יפו על משרה פנויה במשרד ראשי באגף המים.
מכרז מס': מח/108/86.
תואר המשרה: מנהל חשבונות בכיר א'.
דרגת המשרה: י"ג-י"ט 1 של הדירוג האחיד.
תאור התפקיד:
1. ניהול וארגון פעולות הנה"ח של תקציב הפיתוח.
2. הכנת החומר לדיונים על תקציב הפיתוח, פיקוח ומעקב על ביצוע ההוצאות.
3. טיפול במכרזים, חוזים ובכל סוגי הערבויות.
4. ביקורת חשבונות של קבלנים, חישובי התייקרויות, הצמדות ומחירים.
5. פיקוח על התאמת חשבונות עם הנה"ח במינהל הכספים.
6. הכנת בקשות לאישור הקצבות חלקיות והעברות תקציביות בהתאם לצורך.
7. אחריות לדיווח חודשי על תקציב הפיתוח להנהלת האגף ומינהל הכספים.
8. בירור בעיות תקציביות, נוהלי ביצוע התקציב עם חשבי היחידות והממונים על תקציבי הפיתוח במינהל הכספים.
9. הכנת החומר של העלויות המשוערות לפרוייקטים שנתיים ותקופתיים לצורכי הקצבה של קרן הצגרת בנציבות המים ואוצר השלטון המקומי.
10. התחשבנות עם נציבות המים ואוצר השלטון המקומי בקשר לקרן הצגרת.
דרישות המשרה:
1. השכלה תיכונית מלאה.
2. בוגר קורס הנה"ח ברמה של סוג 2 לפחות.
3. ניסיון של לפחות 6 שנים בהנה"ח.
4. כושר ניהול מו"מ בכתב ובע"פ.
5. כושר ארגון, הדרכה וניהול פעולות הנה"ח.
6. ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפות נוספות רצויה.

בקשות למכרז, בצירוף תיאור תולדות החיים והתעודות המעידות על כישורי המועמד, יש להגיש במעטפה סגורה בשני עותקים, למשרדי העיריה/מחלקת המנגנון, על גבי שאלון אישי בקשה למשרה פנויה, טופס מס' 2025, ולציין על המעטפה את מספר המכרז.
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במחלקת המנגנון באופן אישי או על ידי הדואר.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.
התאריך האחרון להגשת הצעות הוא: ב' בכסלו התשמ"ז 4 בדצמבר 1986.

יד בחשון התשמ"ז	אלי עשת
20 בנובמבר 1986	מנכ"ל העיריה

עיריית תל-אביב יפו

מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ט-1979,
מכריזה בזה עיריית תל-אביב-יפו על משרה פנויה במחלקת צרכנות אגף המים.
מכרז מס': מח/108/86 א
תואר המשרה: מנהל מדור ביצוע ואחזקה
דרגת המשרה: 9-6 של דירוג ההנדסאים והטכנאים.
תיאור התפקיד:
1. פיקוח וניהול יחידות אחזקה: בית מלאכה והמבדקת.
2. הכנת מפרטים ומכרזים לקבלנים.
3. פיקוח ומעקב על ביצוע שיפורים טכניים ומינהליים.
4. דיווח למנהל המחלקה על פעולות המדור.
5. פיקוח על חומרים ועבודות המחסן.
6. ניהול אדמיניסטרטיבי של המדור.
7. בירור תלונות מיוחדות והדרכה לצרכנים, על אפשרות הפרדות והתקנת מדי מים.
דרישות המשרה:
1. סיום בי"ס מוכר להנדסאים וטכנאים, רשום בפנקס ההנדסאים והטכנאים.
2. ניסיון מקצועי של 5 שנים לפחות בשרברבות ואספקת מים.
3. ידע וניסיון בניהול והדרכת צוותי עבודה.
4. כושר הבעה בע"פ ובכתב.
5. ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפות זרות רצויה.

בקשות למכרז, בצירוף תיאור תולדות החיים והתעודות המעידות על כישורי המועמד, יש להגיש במעטפה סגורה בשני עותקים למשרדי העיריה/מחלקת המנגנון, על גבי שאלון אישי בקשה למשרה פנויה, טופס מס' 2025, ולציין על המעטפה את מספר המכרז.
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במחלקת המנגנון באופן אישי או על-ידי הדואר.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.
התאריך האחרון להגשת הצעות הוא: ב' בכסלו התשמ"ז 4 בדצמבר 1986.

יד חשון תשמ"ז	אלי עשת
20 בנובמבר 1986	מנכ"ל העיריה

חסם
חסם תעשיות בע"מ
למפעלנו בחולון דרושים
★ **עובדים למחלקת הדבקה**
בעלי ניסיון בהדבקת טפטים
★ **מחסנאי**
למחסן תוצרת גמורה בעל ניסיון בקבלת/הוצאת משלוחים
★ **מבקר/ת איכות — (טכנאי יצור/מכונות)**
לביקורת איכות ותוצרת גמורה
★ **מכופפי פחים**
בעלי ניסיון קודם
למתאימים אנו מציעים:
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ ארוחות במפעל
תנאי שכר הולמים!!
לראיונות — להתקשר החל מיום א' 03-803170 (לגילה)

בצלאל,
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
דרוש/ה
דיקן סטודנטים
היקף המשרה: מלאה
עיקר התפקיד: ממונה על רווחת הסטודנטים באקדמיה
דרגה— 8-6 מח"ר
יש להפנות בקשות בכתב בצירוף תולדות חיים, אישורי השכלה ונסיון לבצלאל, ת"ד 7314, ירושלים 91072
לא יאוחר מ-30.11.86

למושב אמונים
דרוש
רכז נוער
לפנות למזכירות בשעות הבוקר
055-52130

למפעל לינרו בקבוץ הסוללים
דרושים:
צעירים בוגרי צבא
* בעלי עבר פקודי עם השכלה תיכונית מלאה
המעונינים לעבוד יתקבלו (אחרי ראיון) בתנאי חבר משק זה לתקופה של שנה לפחות.
בגמר השנה יינתן סכום כסף המאפשר טיול בחו"ל
נא לפנות טלפונית ביום שבת 22.11.86
בשעות 1600-1000 ,73026 065-73004

ללרגו הראל בע"מ
דרוש
טכנאי מיקרו מחשבים
רכב חובה — רצוי עם נסיון
02-247041, 02-224818 לשרון

לרשת מרפאות שיניים ארצית
דרושים:
רופאי שיניים מומחים בתחומי האורטודנטיה והפריודנטיה
★ למשרה חלקית / מלאה
בכל רחבי הארץ
טל: 04-515804 04-530785
03-849415 052-551865

כיתן
השלובת כיתן בע"מ
למחלקת שיווק בדים בהדר יוסף ת"א דרוש/ה
מקדם מכירות
★ בעל ידע בשטח הטכסטיל
★ ניסיון של 5 שנים לפחות בשיווק
★ כושר ניהול משא ומתן עם לקוחות
★ בעל רשיון נהיגה
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 2147 תל-אביב
(עבור מקדם מכירות)
סודיות מובטחת

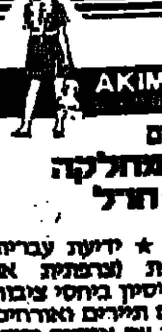
AKIM אקים
דרושים
מנהל/ת המחלקה לקשרי חו"ל
כישורים:
★ השכלה אקדמאית ★ ידיעת עברית ואנגלית ושפה נוספת (צרפתית או גרמנית) על בוריין ★ נסיון ביחסי ציבור
התפקיד כולל קשר עם תיירים ואורחים המבקרים בארץ וקשר עם אגודות ידידים ומוסדות בחו"ל. נא לפנות בכתב למרכז אקים ת.ד. 24003 תל-אביב הפניות חייבות להגיע עד יום 5.12.86

לבנק בירושלים
דרוש/ה אקדמאי/ת
לתפקיד ביצוע משכנתאות
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת"ד 2255, ירושלים

HAMETZAYED
המצייד בע"מ
קרית המלאכה, שביל המפעל 4, ת"א 66535, טל' 03-815444-7
טלקס: 371346MEZTD IL
לרגל הרחבת ענפי השיווק
מתפנים בחברתנו המשרות הבאות
1. מזכירה — אדמיניסטרטיבית
למשרה מלאה המועמדת תהיה בעלת הנתונים הבאים.
א. ידיעה כללית במזכירות וניהול משרד
ב. ידיעת השפה האנגלית
ג. הדפסה על מכונת כתיבה (רצוי גם באנגלית)
ד. העברה וקליטת טלקס
2. סוכני מכירות לועדי עובדים
3. פקידת שרות ומעקב
המעוניינים יפנו טלפונית למר יעקב יאיר — פור

ש שבח שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש
דרושים
לסניף תל-אביב
1. פקידי מודיעין
לשעות הבוקר ואחה"צ
2. מאבטחים
עד גיל 45
3. שומרים
עד גיל 60
4. עובדים/ות ניקיון
למשמרות בוקר ואחה"צ
להתקשר לטלפון 03-232284/5/6
לאמנון או לריקי
או לסור אישית למשרדנו
רח' ליברמן 9 ת"א

RS שרותי כח אדם — דרושים
לאר.אס. חיפה
למחלקה המשרדית:
★ כתבנית עברית/אנגלית בעלת נסיון
★ מזכירה בכירה ניהול משרד, הדפסות אנגלית/עברית, אנגלית - שפת אם. למשרה קבועה.
★ מנהלי חשבונות סוג 3.
בעל נסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
★ קלדניות עברית/אנגלית
★ מעבדות תמלילים עב'- אנ' מנוסות על Ward star, Word mill.
רחוב הרצוג 2
663703, 664002

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת מחשבים
מהנדס/ת אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
הפעלה ופיתוח תכנה למערכות גרפיות ממוחשבות המיועדות לתיכנון מעגלים אלקטרוניים משולבים.
הפעלה ופיתוח תכנה למערכות מדידה אלקטרוניות מבוקרות מחשב.
העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי/הנדסי גדול.
הכישורים הדרושים:
בוגר/ת הפקולטה למדעי המחשב (מסלול הנדסת מחשבים) או בוגר/ת הפקולטה להנדסת חשמל בטכניון.
בעל/ת הישגים טובים מאוד בלימודים.
רצוי עם רקע או ניסיון מקצועי באלקטרוניקה.
לאחר שרות צבאי.
נכונות לעבודה במסגרת שעות נוספות.
הערה: למועמד שיתקבל תינתן אפשרות להשתלם לתואר גבוה, כפוף לתקנות בירוס ללימודי מוסמכים.
מכרז מס' 62/86
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות
המפרטות את ציוניהם אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה - 32000 עד יום 30.11.86

חוקר/ת
בנושאים הבאים:
1. זרימה בסביבות נקבוביות.
2. כימיה וכימיה פיסיקלית של קרקע.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ושמות ממליצים למרכז מחקר במים וקרקע, הפקולטה להנדסה חקלאית, קרית הטכניון חיפה.

חוקר/ת
למחקרים בינדיסציפלינריים הקשורים בהערכת שיטות בנייה חדישות.
הכישורים הדרושים:
מהנדס/ת אזרחי/ת בעל/ת ניסיון וכושר אנליטי.
יועדפו בעלי תואר שני או שלישי.
למועמד המתאים תינתן האפשרות להשתלם לתואר גבוה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, למכון לחקר הבניה, קרית הטכניון חיפה – 32000.

עשור לקיבוץ גשור

מאת רות לוין

קשה להעלות על הדעת הרבה דברים חריגים שארעו לפני עשור שנים. ארה"ב חגגה מאתיים שנים לקיומה, ואנחנו גנבנו לה את התהילה עם מבצע אנטבה. כולם התרוממו קצת, התחילו לצאת לחו"ל ולחיות טוב יותר. אפשר לומר שדבר האחרון שחשבו עליו הוא הקמת יישובים חדשים או מבצעי התיישבות. אבל היה קומץ אנשים שחשב אחרת, כולם יוצאי משקים של השומר הצעיר, שהתאגדו כ"פלוגה מקובצת" והקימו את קיבוץ גשור. זה היה בדיוק לפני עשור.

קיבוץ גשור שוכן בדרום רמת הגולן, בצידו המערבי של מצוק המשקיף על הכנרת. "המיקום מאד מבוקש" מסביר צוקי דוידס, רכז התרבות במשק. "כזכור היה ריב בתנועה ובמפ"ם על התיישבות ברמת הגולן בכלל. אנחנו התעקשנו להעלות לרמה, ובסוף קיבלנו את זה. אבל המיקום שלנו הוא כזה, שגם אם יוחזרו שטחים בהסכם שלום עם הסורים כנראה שהקיבוץ שלנו לא יוחזר."

קיבוץ גשור נמצא בתוכו לקיבוץ הארצי, אבל המבנה קיימה מאד אפשטייני. בעצם למה לאז היישוב מונה כיום כבר קרוב למאה איש, ביניהם 67 חברים. האוכלוסיה צעירה תמרצת: האיש המבוגר ביותר בסך הכל בן 34. הילדים מרכיבים אחוז ניכר של האוכלוסין, ומספרם מגיע כיום ל-42, כולם ילידי המקום. יש מבוגר ביותר רק בן 9.

בגשור התחיל מגרעין של בני קיבוצים, ומאז קלט עוד ששה גרעינים ישראלים, לצד שני גרעיני עולים שקובצו מאולפנים בכל הארץ, גויסו לנח"ל והובאו לגשור להתיישבות.

הצד הכלכלי של הקיבוץ גם בשמע לא רע, כמו שציינו, יש הוב לא סימפאטי לתנועה, אבל יש גם פרנסה. 15,000 דונם של מרעה מכיל ומאכיל 600 פרות. אלו אינן מיועדות לחליבה, אלא לבשר. שני לולים ממוחשבים, קרי: אוטומטיים לגמרי, מוציאים שלושה מחזורים בשנה, שהם בסה"כ ארבע מאות טון עופות. עוד בתחום החקלאות אפשר למצוא שלושת אלפים דונם של גידולי שדה, מאה וחמישים דונם של מטעי אבוקדו ומאה דונם של תפוחים, הנמכרים כחלק מ"תפוחי גולן." אבל הצד המעניין ביותר של החקלאות בגשור שייך לאחד מהחדשים המרכיבים בענף הקולינרי בארץ. שלוש מאות דונמים של אדמה מנוצלים לגידול ענבים ליין במלא, או כפי שהוא ידוע יותר "ירדן".

גם תעשיה לא חסרה לקיבוץ, השתוף עם קיבוץ עין דור במפעל אלקטרוניקה, תקשורת ומיקרו-מכניקה. אנשי גשור עוסקים בעיקר בשירות חוסים ובמחלקה מיוחדת חוסי תעופה, בעיקר למטוס הלביא.

הגאווה המקומית היא שכל העובדים הם חברי קיבוץ, וכי אין כלל עובדים שכירים מבחוץ. אותו הדבר נכון לגבי תעשיה חדשה בקיבוץ הנושאת את השם "גשור בקרה ומי-חשוב." לא צריך הרבה דמיון כדי להבין שמדובר במערכות ממוחשבות לאיסוף נתונים בתעשיה ובחקלאות. המפעל הוקם רק לפני שנה, וכרגע עיקר התמחותו בבתי אריזה להדרים, אך יש תקווה כי תוך זמן קצר יורחב העיסוק לשאר תחומי התעשיה.

אנשי גשור מחשיבים עצמם לאנשי קיבוץ "עקרוניים" מאד. עקרונות השומר הצעיר והאידיאולוגיה מאד חשובים להם. כך קורה שלמרות היותם קיבוץ צעיר שקם בעידן מעבר הקיבוצים ללינה משפחתית, הם דווקא מתעקשים על לינה משותפת. באף חדר אין טלוויזיה או טלפון, ואחוז ההשתתפות של החברים בשיחת קיבוץ עדיין גבוה מאד. לצד זאת גשור גם מגדיר עצמו כ"קיבוץ פתוח" והיינו המטבח המקודד והכל-בו של הקיבוץ נשארים פתוחים תמיד כל הלוקח דבר מהם רושם זאת, והקיבוץ דואג להיינו בהמשך. האמון ההדדי גבוה מאד, אבל כנראה שהוא במקום, שהרי גשור רק בן עשר וכבר גדול.

לקיבוץ גשור
ברכות לבביות ליום חגכם
"נגרית השמנים"
רח' יוחנן בן זכאי טבריה – טלפונים 067-90975, 067-21572

לקיבוץ גשור
שפע ברכות ליום חגכם
ממיולי אלון נסיעות וטיולים לחו"ל
אחיו השכרת רכב
טל' 067-90898, 067-22982
כתובת מלון גני הירדן טבריה

לקיבוץ גשור
שאו ברכה חמה
איחולנו להמשך
שיתוף פעולה פורה
קיבוץ עין דור
ד.נ. יזרעאל 19335
טלפון 067-68111

לקיבוץ גשור
עלו והצליחו
"מגל טבניק"
כלי עבודה
ת"ד 249 חיפה
מיקוד 31002,
טלפון 04-520619

לקיבוץ גשור
עלו והצליחו
אוהים ארזוסי בע"מ
מאי גנות בנות מודולרי
צבע בכל בחירה
רח' גזית 5 פתח תקוה
טלפון 03-9007415

לקיבוץ גשור
מיטב ברכותנו לחגיגת העשור
מפעלי אלוני שיש ומרצפות
ת"ד 5194 חיפה • טלפון 04-236146

לקיבוץ גשור
ברכות חמות ביום חגכם
מאיידס שיווק ציוד וחומרים למתקני תקרים ומוסכים
ת.ד. 4580 • טל. 03-900274, 03-908521, 03-909942
אזור התעשיה סגולה פתח-תקוה

לקיבוץ גשור
עלו והצליחו
מכון לאופטיקה נ"ש "אבי"
בנין לב הגליל טבריה טל' 067-22851

לקיבוץ גשור
שפע ברכות ליום חגכם
רסקו בית מרקחת
כיכר רסקו טבריה

לקיבוץ גשור
שאו ברכה חמה
איחולנו להמשך הדרך
ש. אוריאל ובניו
מכונות חקלאיות בע"מ
נציגים בלעדיים של
FALC RONDINI IMA
לוד, החלוץ 9 טל. 08-240056
TELEX 341667 URIEL טלקס

40 שנה לקיבוץ יחיעם

מאת רות לוין

כשמדברים על "ריקמת החיים" מתכוונים בדרך כלל לכל מיני דברים מאד פיוטיים וציוריים, אבל בקיבוץ יחיעם לקחו את האימרה ברצינות. לכבוד חג הארבעים של הקיבוץ כל משפחה התבקשה לרקום תמונה קטנה, בגודל של 40 סמ"ר. כל הריקמות הקטנות חוברו יחדיו לתמונה אחת ענקית המכסה קיר שלם בחדר האוכל של הקיבוץ, ומייצגת את הקיבוץ כפי שהוא, או את "ריקמת חייו".

קיבוץ יחיעם מהווה שילוב מעניין של נגודים: דרום אמריקאים, קומץ צרפתים וכמובן ישראלים.

כיום בקיבוץ בסביבות שש מאות נפשות, אך היו זמנים בהם לא היה לגמרי ברור שיחיעם "תשאר על המפה".

תחילתו של סיפור לפני כארבעים שנה. גרעין ישראלי הגרעין יוצאי הונגריה, בסך הכל קבוצה של 45 איש, עלו לנקודה. במלחמת השחרור היתה יחיעם במצור קשה. כשניסתה לפרוץ את הדרך כשלה במשימתה: רק המשאית הראשונה הצליחה להגיע לקיבוץ, ובמהלך המבצע נהרגו ארבעים ושבעה בחורים, למעשה מחלקת הנו"ב.

בנובמבר 1947, נותרה יחיעם מחוץ לטריטוריה שהוקצבה לישראל, אך בני המקום התעקשו, ובמהלך כל הקרבות לא נטשו את הנקודה גם לא נכבשו. רק ארבעים גברים ונשים ישבו במקום, נצורים ולוחמים על חייהם. אספקה הועברה להם באמצעות מטוסי פייפר שטסו מעל וזרקו להם חבילות אוכל ותחמושת.

עם תום הקרבות, באוגוסט 1948, הגיע גרעין טוב של הונגרים, פליטי השואה. ביניהם היה יוסף נסר המנהל כיום את מפעל "מעדני יחיעם" כאחד מותיקי המקום הוא נזכר "בימים ההם," ולא ניכר עליו שיש לו ערגה מיוחדת לשוב אליהם.

"עד 1950 לא היו בעיות מים ביחיעם," הוא מספר "כי פשוט לא היו מים. כל אספקת המים נעשתה באמצעות מיכליות שהגיעו למקום." אם לא די בצרה זו, הרי שהתעשיה הראשונה שהוקמה במקום, מפעל לממתקים, הועתקה זמן קצר בלבד לאחר הקמתו. "הקמנו אותה בטרם עת," מסביר יוסף, "פשוט אי אפשר היתה תקופת הצנע."

אולם בני המקום לא אמרו נואש. כמובן שעם הקמת הקיבוץ הוכנסה גם חקלאות, וכעת פנו לפיתוחה. עיקר המאמץ הושקע במטעים, שעד היום נחשבים כמצטיינים בסוגם. בסך הכל מדובר בכאלף ארבע מאות דונמים של עצי אבוקדו בננות ופרדסים. עוד אלף דונמים מוקדשים כיום לגידולי שדה, באדמה הנחשבת קשה לגידול. כיום מצורפות אליהם גם 750 טון שנתיים של שפעת פיטום, חממה של צמחי נוי ומטע קטן של אנונה — הפרי הטרופי זה האחרון, למרות שהוא משתרע רק על פני 30 דונם נחשב לגדול מסוגו בארץ.

כל המגוון החקלאי הזה מהווה רק 30% מההכנסות המשק. שאול ספר, מרכז המשק מסביר שאחוז קטן נוסף של ההכנסות מגיעות מעבודתם של חברים הנושאים משכורות מחוץ למשק, אך החלק הארי (65%) של פרנסת הקיבוץ מגיע מן המפעלים.

ספר הוא נציג בולט של האוכלוסיה השניה בגודלה במשק: יוצאי דרום אמריקה הוא עצמו יליד בוגוטה, בקולומביה, שהתחנך בתנועת השומר הצעיר במדינה זו. עליה זו בשמה נראו לו אך טבעיים כמו גם לארבעים אנשים נוספים מונצואלה, מקסיקו קולומביה שעלו יחדיו ב-1968.

כמו הגרעין ההונגרי שיוסף נסר הגיע איתו, גם הגרעין הדרום אמריקאי נשאר רובו ככולו בקיבוץ. ורק מעטים עזבו לעומת זאת רוב הצרפתים שהגיעו באותו הזמן בגרעין לקיבוץ עזבו את המקום.

כיום נמצאים ביחיעם כשלוש מאות עשרים חברים ומועמדים, ומאה שבעים ילדים ועוד שלושים בני נוער בחברת נוער. ביחד עם הורים של חברים ומתנדבים יושבים בקיבוץ קרוב לשש מאות נפשות, כולם "שומרים" טובים. ואכן יחיעם מחשיב עצמו קיבוץ מאד תנועתי, המקפיד עדיין על לינה משותפת (לפי החלטת החברים באסיפה), ורואה בעבודה קשה ערך עליון.

בניגוד לקיבוצים רבים, יוסף ושאול גורסים שאצלם קיימת בעיית עזיבת בנים בצורה פחותה מקיבוצים אחרים. יתכן וזה קשור לאידיאולוגיה, או שאולי נעוצה התופעה בכך שכל בן החוזר למשק אחרי צבא ועובד בו שנתיים זוכה בטיול גדול בחו"ל. שאול, כמרכז המשק, מתייחס לצעירים בצורה קצת שונה. "מאד קשה לבנות על הצעירים במינג." הוא מסביר עם נימה של כאב. "הם מגיעים לגיל 28 או 29, מבלי לדעת עדיין מה הם רוצים לעשות. במצב כזה אי אפשר לפתח תוכניות כמו לקוחים בחשבון שצעירי היום ינהלו את המשק של מחר."

ויש להם מה לנהל. פרט לחקלאות, הגאווה המקומית שייכת כמעט במלואה למפעל "מעדני יחיעם." המפעל עוסק במוצרי עוף, בקר והודו, במחזור שנתי של שבעה מיליוני דולאר. מדי שנה מושקעים במפעל 15,000 ימי עבודה, ומוצאים ממנו אלף חמש מאות טון ייצור גם לייצוא למדינות אירופה, סקנדינביה וארה"ב.

בניגוד לתעשיית הממתקים שהתמוטטה, "מעדני יחיעם" פורח מזה 17 שנה, ומתפתח כל הזמן. בשנה האחרונה אף שוכלל המפעל עוד יותר, וזכה בכל אישורי הייבוא הנחוצים בארה"ב ואירופה.

כשבעים איש ואישה, כולם חברי קיבוץ, עובדים במפעל, המקפידים לקשטו מדי יום שישי בצהריים ולהתייצב מחדש רק ביום ראשון בבוקר, כמצוות הרב, שכן "מעדני יחיעם" כשרים למהדרין. קשה לחשוב על קיבוץ של השומר הצעיר המתפקד על פי מצוות הדת, אבל כאלה הם פני הדברים. ומכך ניתן ללמוד שאם ירצה השם, הכל אפשרי בעולמנו אנו.

מצטרף לברכות, וילי הייזנר

לקיבוץ יחיעם
ברכות לבביות ליום חגכם
אמישראגז
ספקי הגז הגדולים להתיישבות הקיבוצית

לקיבוץ יחיעם
ברכות לבביות ליום חגכם
המלכצות נהריה
שומלו יצחק
הגדוד העברי 7
טל' 04-927595
נהריה

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה חמה
איחולנו להמשך שיתוף פעולה פורה
מאוחלת
מחלבת נהריה
שטראוס בע"מ

לידידינו בקבוץ יחיעם
הרבה ברכות ותודות
בית בלטימור
ספייס ישראל בע"מ

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכות להמשך שגשוג
קרלוס ורשבסקי בע"מ
שיווק בלעדי של "וולה"
באזור צפון
שד' בן גוריון 34-38 חיפה
טלפון 04-531162/3
WELLA

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
מגרן שיווק מוצרי מזון בע"מ
חיפה ת"ד 5374 טלפון 04-673252/3

לקיבוץ יחיעם
לחגכם שאו ברכות להצלחה
בהמשך הדרך
אז קוד הנוטה
ייצור ושירות בע"מ
אז תעשיות מוטו כרמל בע"מ
משרד ומפעל
חיפה רח' המלאכה 18 טל' 04-642284

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
חב' "אריה"
שרות מוניות בינעירוניות לנוסעים והובלות
נהריה 922922 | חיפה 673666 | תל-אביב 615011 | ירושלים 224745
שרות מוניות סדיר "קווי הגליל" בע"מ
חיפה 664422 | עכו 910111 | נהריה 925555

לקיבוץ יחיעם
ברכות ביום חגכם
רמית בע"מ
חברה לשיווק והספקת חומרי חשמל לתעשיה חקלאות, בנין ולבנות
נהריה רח' לוחמי הגיטאות 12 ת.ד. 1065
מקוד 22110 טל' 920153 04-926363

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
החותם
מפעל לייצור פלומבות בע"מ
הר ציון 106 טל' 03-629936 תל-אביב

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
גלבו פלסטיק
צנור מתכות
רח' מודרך 15 ת"א טל' 03-838637

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה חמה
איחולנו להמשך
שיתוף פעולה פורה
שיווכל בע"מ
* שסתומים ואביזרי צנרת לקיטור, מים דלק וגז. טרמוסטטים ומנוסטטים
* תמצמי לחץ ובקרה
* ברזיים ברזיים
* צנורות פלדה ופלב"מ
חיפה טלפון 04-674352/3/4
חדרה 31758, 063-32277
חולון אזור התעשיה.
03-804259, 03-5564126, 5564121
חיפה ת.ד. 33440

לקיבוץ יחיעם
ברכות לבביות ליום חגכם
לגו מ. למלשטרייך בע"מ
LEGO
* מערכות השקיה בטפטוף
* ממטרות לגנון וחקלאות
* ממטירונים וציוד השקיה
טלקס 35790 • ת"ד 6083
טלפונים 053-39074, 053-39885
א.ת. חרש נתניה

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
טהר בע"מ
יצרני חומרי עזר לתעשית המזון
גוש צבי, אזור התעשיה
ת.ד. 10016 תל-אביב
טלפונים 08-221502, 08-228356
TOHAR LTD

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם
דפוס נהריה חיבקית (1962) בע"מ
רחוב לוחמי הגיטאות נהריה
טלפון 04-920126

לקיבוץ יחיעם
זר ברכות ליום חגכם
האורתופדים בע"מ
רח' הרצליה 15, טלפון 04-522068 חיפה

לקיבוץ יחיעם
עלו והצליחו
אוהרון לוי ושות בע"מ
דרך ההגנה 19
חיפה 04-664054

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה חמה
איחולנו להמשך
שיתוף פעולה פורה.
קיש קרור
מיזוג אויר – מתקני קירור בהובלה
למכוניות, משאיות, ציוד חקלאי ומכני
* ייצור * יבוא * שרות
שרות ההסתדרות מפרץ חיפה
04-722619 • 725890
ת.ד. 2647 חיפה

לקיבוץ יחיעם
ברכות לבביות יום חגכם
תוית
יצרני תויות לסימון למוצרי תעשיה ולתוצרת חקלאית
רח' החשמונאים 9 ב"ב
03-707590, 03-707595

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה להמשך שגשוג
מדידי את גרבר – אוטומטריסטים
גרבר ראובן
פרידמן יוסף
* מוסמך ע"י משרד הבריאות
* מוסמך מטעם משרד הרישוי
* בדיקות כושר ראיה
כבר כיאו חיפה טל' 04-661081

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם ה-40
עלו והצליחו
יצחק דרעי
בית מלאכה היפוך השמשלים
רח' פקרון 2 חיפה
טלפון 04-536273

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה להמשך שגשוג
אלקטרודקס בע"מ
שרות, חשמל לכל סוגי הרכב
וטרקטורים יבואן בלעדי מצברי הגן
אזור התעשיה דרום נהריה
טלפון 04-927376

לקיבוץ יחיעם
ברכות לבביות ליום חגכם
אוליבר
בית מסחר לזכוכית רכב ובנין
דרך הארבעה 16 עכו טלפון 04-910629

לקיבוץ יחיעם
שאו ברכה חמה איחולנו
להמשך שיתוף פעולה פורה
חברת זמריך (1983) בע"מ
ת"ד 4342 ת"א מקוד 61042
טלפונים 03-839883 03-820503

לקיבוץ יחיעם
שפע ברכות ליום חגכם עלו והצליחו
ייצור והרכבה של:
מיכלים
צנרת לחץ
מפוחים
תבלות אוויר
מגדלים
צנור שלוחות מעבדה
מגדלי שטיפת גזים
משאבות חלף משאבה
מתקנים שונים מעירוניים
פוליפרופילן פוליביניל
עם ובלי שרוול
פי. וי. פלסט
P.V. PLAST
יועץ הנבון ייצור מוצרים מפלסטיק למעבדות לתעשיה ומחקר
טלפונים 04-988877 ת.ד. 283 כרמיאל 20100

هكذا من الاهل

ש"ס: נקים רשת של חינוך ספרדי חרדי

דחתה הצעת אגו"י להצטרף לחינוך העצמאי המזוהה עם האשכנזים

מאת נילי מנדלר, סופרת "הארץ" לענייני חינוך

ש"ס דחתה השבוע את הצעת אגודת־ישראל למזג את תלמודי־התורה הספרדיים החרדיים עם זרם החינוך העצמאי.

במכתב ששיגרו מנהלי המוסדות הספרדיים למנכ"ל החינוך העצמאי, הרב שרגא גרוסברד, עולה כי בכוונתם להגשים את תכניתם המקורית ולהקים רשת חינוך חרדית משלהם, שתפעל במסגרת חטיבה אוטונומית בחינוך הממלכתי־דתי.

הכרעת ראשי המוסדות הספרדיים באה אחרי שלטענתם לא התחייבו ראשי החינוך העצמאי, שניהלו איתם משא ומתן, למלא אחר כל תביעותיהם — עמדות־מפתח בהנהלה, מבנים, [illegible].

בתגובה מסר מנכ"ל החינוך העצמאי, הרב אברהם [illegible], "קיבלנו את החלטתם בצער. עשינו הכל, והיינו משוכנעים שהמו"מ מתקדם בצורה חיובית. אבל הם משוכנעים שבכוחות עצמם, ישיגו יותר".

נעצר חשוד באונס ורצח המתנדבת לוסי איימוס

מידע שהגיע עקב משודר הטלוויזיה "בשידור חוקר" סייע לאתרו ● החשוד, ברווי, בעל רכב הדומה לתיאור שנמסר

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

צוות החקירה המיוחד במרחב לכיש בעניין אונס ורצח המתנדבת האנגליה לוסי איימוס, שגופתה נמצאה סמוך לקיבוץ רוחמה, עצר חשוד במעשה.

החשוד, ברווי, תושב הדרום, נעצר שלשום ולאחר חקירה ראשונה הוחלט להביאו אתמול לפני שופט השלום באשקלון.

השופט, צבי בריב, עיין בחומר הסודי העומד לבקשת המשטרה לעצור את החשוד ל־15 יום.

השופט לא נעתר לבקשת המשטרה לאסור את פרסום המעצר, אך אסר לפרסם את שמו, את תמונתו, ואת מקום מגוריו.

צוות החקירה המיוחד הצליח לאתר את החשוד בעזרת מידע מודיעיני שהגיע לצוות החקירה, בין השאר גם עקב משודר הטלוויזיה "בשידור חוקר" שי שודר בשבוע שעבר. לחשוד רכב הדומה לתיאור שמסרו עדי ראיה סמוך לקיבוץ רוחמה.

מקורות במשטרת מרחב לכיש ציינו כי החשוד היה במעקב עקב תלונה של צעירה על נסיון אונס הדומה להלוטין למקרה של לוסי איימוס.

זה עתה הופיע הספר

אשראים — דוקומנטריים

היבטים מעשיים ומשפטיים

מאת פרופ' דוד ששון ואורלי שנקר

הספר דן בנושאי האשראי הדוקומנטרי, והערבות הבנקאית האוטונומית, הן מן ההיבט המשפטי והמסחרי, והן מן ההיבט המעשי והעיוני.

הספר מיועד ליבואנים וליצואנים, לבנקאים ולמשפטנים, ולכל העוסקים במסחר, בכלכלה ובניהול עסקים.

בספר מובא במלואו הנוסח האחרון והמעודכן של קובץ הכללים האחידים של עסקאות "אשראי דוקומנטרי" בעולם כולו, שהוציאה לשכת המסחר הבינלאומית.

להשיג בחנויות הספרים

ש

הוצאת שוקן, ירושלים תל־אביב

לעמי וטובה זאבי

מזל־טוב

להולדת הנכד

ממרים ותמיה בן יהודה

מטבחים

דיור 2000

מול היכר כל החדש

מפרץ חיפה, צומת ק. אתא

טל' 04-720720

חדרי שינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל

תכנון אדריכלי ועיצוב פנים

למנויי הארץ בירושלים

החל מחודש נובמבר יופץ מוסף השבת בעתון יום ה'.

סניף "הארץ" — ירושלים

מתגבשת הצעה לקצץ בלימודי העברית:

התלמידים ילמדו יותר אנגלית מעברית לבגרות

מאת נילי מנדלר, סופרת "הארץ" לענייני חינוך

בניגוד להצהרות שר החינוך, יצחק נבון, בדבר הצורך בשיפור ההבעה, בכתב ובעל־פה, של התלמידים, ובהעמקת קריאת ספרות טובה אצלם, מתגבשת במשרדו תכנית לצימצום התכנית המינימאלית של לימודי עברית לבגרות.

אם תאומץ תכנית זו, ילמדו התלמידים יותר אנגלית מעברית.

לפי התכנית המוצעת, יוטל הקיצוץ באחד משלושת המקצועות האלה: ספרות עברית, לשון או חיבור.

אחד הנימוקים לקיצוץ בחיבור, למשל, הוא שממילא הערכת בחינות הבגרות בחיבור — לקויה.

יצויין כי התכנית המתגבשת היא במסגרת השינויים במתכונת בחינות הבגרות, שעליהם החליט המשרד בלחץ האוניברסיטאות. בין השינויים: העלאת רמת הקושי של הבחינה באנגלית וחיוב כל תלמיד להיבחן לבגרות במתמטיקה.

בתגובה אמר המפקח על הוראת הספרות במשרד החינוך, הד"ר אברהם גריו, כי אין שום אפשרות לקצץ את מתכונת הלימודים בספרות הנהוגה היום, שהיא מינימאלית.

עוד אמר כי אסור לשום בן־תרבות במדינה להסכים שהעברית תדורג במקום השני בסולם החשיבות אחרי האנגלית.

למכירה מחשב

I.B.M
S–36 (B 23)

טלפון 03־627111
משה ברנע

האזינו

ל"טור השבועי"

העיתונאי יואל רפל מראיין את יו"ר קופ"ח

פרופ' חיים דורון

קול ישראל

רשת ב', בשעה 19.05

המשקלן אדוארד וייץ החשוד בשוד מלטשת יהלומים בצאתו אתמול מבית המשפט בתל אביב (צילום: שאול רומים)

נבון: לא נקבע שכר הלימוד לסטודנטים

יבקש לדון בממשלה ביום א' איך ייקבע

(עש"ת למ"מ). סגן ראש הממשלה ושר החינוך יצחק נבון הודיע אתמול ליושב ראש התאחדות הסטודנטים בישראל רב ברמן, כי עדיין לא הוחלט על גובה שכר הלימוד באוניברסיטאות.

השר הודיע על כך במברק תשובה ששיגר ליושב ראש ההתאחדות, בעקבות פנייתו אליו.

נבון ביקש ממזכירות הממשלה להעלות על סדר יומה של הממשלה כבר ביום ראשון הקרוב הצעת החלטה על דרך קביעת שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה. השר מציע שוועדה בראשותו של איש ציבור תמליץ על גובה שכר הלימוד, כפי שהיה בשנים האחרונות.

שופט: עד של התביעה בפרשת "מוריץ־טוכלר" הכשיל אותה בבורותו

מאת צבי הראל, סופר "הארץ" בבית המשפט

בית המשפט המחוזי בתל־אביב מתח אתמול ביקורת חריפה על התביעה ועל המשטרה כאשר זיכה מכל אשמה את רחל מונק מפקחת של יועצי השקעות בחברת "מוריץ־טוכלר". הנאשמת זוכתה מעבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד וקניה ומכירה של ניירות ערך שלא במהלך המסחר בבורסה.

התובע עו"ד אמנון רוזה טען, כי הנאשמת ביצעה רישום למפרע של העסקאות.

השופט אריה אבן־ארי אימץ את טענות הסניגור, עו"ד שמואל לביא וקבע, כי התביעה לא הוכיחה דבר או חצי דבר מכל העובדות הרלוונטיות בכתב האישום.

ביקורת מיוחד השופט בהכרעת־הדין על העד המקצועי המרכזי של התביעה, מפקח אודי שלוש, רואה חשבון במקצועו (בינתיים פרש מהמשטרה). השופט קבע, כי התביעה נלכדה בבורות העד ולא הצליחה להבין את מהות הפעולות היסודיות עד סיום התיק.

כמו־כן מתח השופט ביקורת על עבודת חברת "מוריץ־טוכלר", כאשר קבע, כי היה פיגור ממשי בקבלת דו"חות הפלט מן המחשב, מרגע ההזנה על־ידי הקלדנית ועד לקבלתם מן המחשב ובתקופה זו גיששו היועצים באפלה. "זה מצב בלתי אפשרי", כתב השופט, "כאשר הבורסה ממשיכה בפעילות יום־יומית והשערים משתנים".

עוד קבע השופט, כי יתכן שיש מקום להטיל אחריות כלשהי למצב עגום זה על החברה אולם מאחר שאין החברה צד להליך לא ייאמר דבר בנדון. אשר לנאשמת, כתב השופט, הרי אין היא חייבת ליתן את הדין למצב העלוב של פיגור דו"חות הפלט.

החשד: שוד היהלומים באור־יהודה "הוזמן"

נעצרו 4 חשודים ובהם המשקלן אדוארד וייץ

(ע). שלושה אנשים החשודים בשוד במלטשת היהלומים באור־יהודה, נעצרו אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב ל־8 ימים, כדי לאפשר למשטרה להשלים את החקירה. אדם נוסף, החשוד שידע על השוד, נעצר ל־4 ימים.

שלושת החשודים בשוד הם: אדוארד וייץ, בן 46 מחולון, הבן רינטוביץ' בן 49, מתל כביר ובני מוטליס, בן 49 מחולון. וייץ הוא משקלן ישראלי לשעבר שזכה להישגים בינלאומיים.

חוקר המשטרה טען לפני השופט אדי ויראב, כי השלושה החשודים שב־6 בנובמבר, בשעות אחר־הצהריים, הם חדרו רעולי פנים עם נשק ביד למלטשה באור־יהודה, כפתו באזיקים את ידיהם של שמונה פועלים ושדדו את תכולת היהלומים מן הכספת, בשווי של 90 אלף דולר.

איש המשטרה טען כי השלושה חדרו למלטשה עם מפתחות מתוך אמים והמשטרה חושדת כי זה היה "שוד מוזמן", אף שבעל המלטשה שהה באותה עת בחו"ל.

החשוד הנוסף במעורבות בשוד זה, הוא יהודה יצחקוב. הוא הובא לפני השופט בנפרד ומעצרו הוארך ב־4 ימים.

לגבי חשוד זה נטען כי בידי המשטרה ראיות הקושרות אותו לשוד. חוקר המשטרה הציג לשופט חומר חסוי, וטען עוד כי יצחקוב עבר בדיקת פוליגרף.

נסגר תיק החקירה שיזם גוראל נגד פרופ' נאות

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

המטה הארצי של המשטרה הורה לסגור את תיק החקירה נגד הפרופסור יהודית נאות, חברת מועצת עיריית חיפה מטעם "שינוי". התיק נפתח לפני שבועיים, בעקבות תלונה שהגיש נגדה ראש עיריית חיפה אריה גוראל, בחשד של עבירה לכאורה על חוק איסור לשון־הרע.

הרקע לתלונה הוא כתבה שהופיעה בעיתון "דבר" לפני חודש, שעסקה בנושא בית יד לבנים ובית השומר בחיפה. בכתבה צוטטה הפרופסור נאות כמי שאמרה כי נגד גוראל קיים תיק חקירה על רקע הריסת בניה.

בתלונתו טען ראש העירייה, כי הממונה על מחוז חיפה במשרד הפנים בדק את ההשגות בנושא הריסת הבנייה ביד לבנים, מספר חודשים לפני הפרסום בעיתון וקבע כי אין סתירה בין העבודה המתבצעת בשטח ובין התוכנית המתוקנת של בית יד לבנים.

דובר המטה הארצי של המשטרה רב פקד יהושע סיני, אמר כי לאחר שהתלונה שהגישה עיריית חיפה נבדקה, הוחלט שלא לפתוח בחקירה מאחר ואין זה מסוג הדברים שהמשטרה אמורה לעסוק בהם. לדבריו, ראש העיר רשאי לפנות לערכאות ולהגיש קובלנה פלילית פרטית.

פרופסור יהודית נאות אמרה בתגובה "צר לי שאחרי פרשת [illegible] שהוציא בשעתו ראש העיר, או בבית הארגונה [illegible] בחיפה, כמו גם פרשת יד לבנים, אריה גוראל עדיין לא השכיל ללמוד את הלקחים והחליט כנראה לחזור על ההיסטוריה שעלותה בכספי משלם המיסים".

לארכיטקטים, ליצרני עבודות אלומיניום ולרכזי בנייה

עידן חדש בענף האלומיניום

קומפלט + הדרכה + מידע = הכל תחת גג אחד

1 קיימים במלאי — פרופילים, אביזרים, אטמים, מבלטים, קטלוגים ותצוגת דגמים — בבתי הסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

2 קליל הקימה 4 מרכזים ליעוץ טכני והדרכה — תכנון במקום, אפשרות ליצור דגם חופשי — ללא תשלום. הביקור בתיאום מראש.
איזור המרכז — אתגל טל: 03-808734, 808320 · איזור ירושלים — אלמור טל: 02-664468 · איזור הדרום — רפל טל: 057-73124, 33124/5 · איזור הצפון — קליל טל: 04-700424, 710857

3 קטלוגים הכוללים שרטוטי הרכבה, פרופילים, אביזרים, אטמים ומבלטים ניתן לקבל במפעלנו, במרכזי ההדרכה, ובבתי הסחר המורשים למכירת פרופילי קליל.

החלונות עברו בבדיקות התקנים של מכון התקנים הישראלי לדרישות ת"י 1068 "חלונות אלומיניום".
כל פרופילי קליל מיוצרים בהתאמה מכון התקנים הישראלי.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות מתכת בע"מ ■ ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114 ■ טלפון: 700424, 710857 (04) ■ טלקס: 471637 KLIL IL ■ פקס. 710838 (04)

צו חיפוש אחר חויה

מאת מנחם הורוביץ, סופר "הארץ" בצפון

צו חיפוש אחר חויה אבודה הוציא שופט בית המשפט השלום בצפת נגד תושב הגוש הגלילית.

אשה המתגוררת בעיירה שמעיליז התלוננה כי השכן מסרב להחזיר לה חויה שנפלה מהמרפסת שבביתה והונחה על גג הכביסה שבחזית המרפסת של דירתו.

רס"ר יהודה לאלמליח מהמשטרה ביגש אל השכן וביקש ממנו להחזיר את החויה, אך זה סילק מעל פניו את השוטר. ואף איים כי יודיע לשר המשטרה במה השוטרים מתעסקים. לאחר שגם המתלוננת סולקה בבושת פנים, החליט השוטר לבקש משופט בית משפט השלום בצפת להוציא צו מעצר וצו חיפוש כנגד השכן.

נעצרו בחשד שצלמו נערים בעירום לסרט פורנוגראפי

מאת נורית אמויתי, סופרת "הארץ"

בלשי היחידה המרכזית של מחוז תל אביב עצרה לפני ימים אחדים שני אנשים החשודים שצילמו נערים בעירום ושיבצו תמונותיהם בסרטים פורנוגראפיים.

השניים, זאב פישר בן עשרים ותשע והרד גרד בן חמישים ושש נהגו להזמין קטינים שפגשו בכיכר אתרים בתל אביב, לדירה ברחוב ז'בוטינסקי ברמת גן.

השניים הבטיחו לנערים כי יטלו חלק בסרט, ואף ציינו באוזני ההורים, כי בסרט משתתפים גם אליוטס טיילור ודסטין הופמן.

בחיפוש בבית השניים נמצאו קלטות וידאו ובהן חומר פורנוגראפי.

במשטרה מבקשים כי הורים או נערים שנפגשו בשניים יפנו למפלג המוסר ביחידה המרכזית במחוז תל אביב.

18 שנות מאסר למשליך בקבוק תבערה לאוטובוס

מאת נורית אמויתי, סופרת "הארץ" בלוד

שמונה עשרה שנות מאסר הטיל אתמול בית המשפט הצבאי בלוד, על צעיר משועפאת שבצפון לירושלים, שהטיל בקבוק תבערה וגרם לפציעתם של 11 איש.

הנאשם, מוחמד ג'ברין, בן עשרים וארבע, סרב לקום על רגליו כדי לשמוע את גזר דינו מפי אב בית המשפט הצבאי, אלוף משנה אהרן אלפרן. הוא הוצא מהאולם וגזר הדין ניתן שלא בפניו.

הוא הורשע בכך שבאפריל השנה השליך בקבוק תבערה לחלון אחורי של אוטובוס אגד מספר עשרים וחמש, בצומת שועפאת.

סנגורו של ג'ברין טען בבית המשפט הצבאי בלוד כי מרשו לא משתייך לארגון מוגדר וביקש שלא ייגזר עליו עונש חמור.

שני מחבלים אחרים שנלכדו עימו נשפטים בנפרד. הם חשודים בהשלכת רימון, ולא היו מעורבים בהשלכת בקבוק התבערה.

בבית המשפט בתל אביב

החל הדיון בבקשת בלאס לשחררו בערבות

(ע). סניגורו של איש העסקים רוד בלאס, הנאשם כי הוציא במירמה 29 מיליון דולר מחברה בת של התקש, ביקש אתמול מבית המשפט המחוזי בתל אביב לעיין מחדש בהחלטה לעצרו עד תום ההליכים ולשחררו בערובה.

הסנגור עו"ד יעקב ויינרוט, טען בפני השופט אריה אבן־ארי, כי עד מרכזי במשפטו של בלאס, רפ"ק פרידמן יועמד לדין פלילי ואי אפשר יהיה להזמין אותו כעד במשפטו של בלאס, כל עוד לא הסתיים המשפט נגדו.

עוד טען כי עד נוסף, לזי צבל, נמצא בחו"ל ולפי מיטב ידיעתו של הסניגור אינו מתכוון לחזור לישראל. בגלל סיבות אלה, ובגלל הנושאים המסובכים העולים בדיון, המשפט יימשך זמן רב ואין הצדקה להחזיק את הנאשם במעצר תקופה כה ארוכה.

עוד טען כי מצב בריאותו של בלאס מידרדר בצורה חמורה, גם לפי עדות רופא כלא רמלה.

במסמך נגדי שהגיש פרקליט מחוז תל אביב עו"ד אהרן שדה, נטען, כי "תוך כדי הדיון הנאשם השמיע מספר פעמים איומים וצעק באגות כלפי התביעה, המשטרה, מערכת המשפט וגם כלפי סנגוריו. קיים חשש סביר כי הנאשם יפגין יכולת זו אם ישתחרר, לגבי העדים". אשר למצב הבריאותי של בלאס, טוען פרקליט המחוז, כי "המסמך הרפואי שצורף לבקשת המבקש אין בו כדי לשכנע על סכנה לבריאותו".

עורך את המדור: משה ריינפלד

פריז הקטנה • AU PETIT PARIS

מסעדה צרפתית יוקרתית

נפתחת הערב ברחוב דיזנגוף 138 תל־אביב

בהנהלת אליאן והנרי מנהלי "לה־בוח'ולה" ו"לה־קסטל" לשעבר.

טלפון להזמנות: 03—237794

מביאי מודעה זו יזכו בהנחה של 10%.

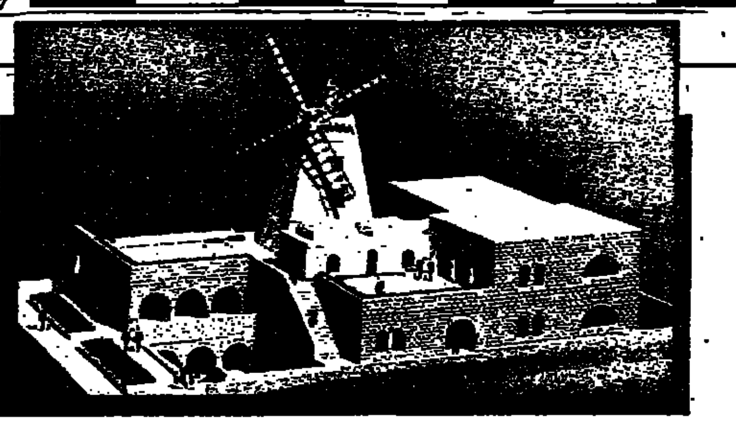

"הטחנה" "THE MILL"

מרכז הקניות האקסקלוסיבי בירושלים

בטחנת הרוח העתיקה, שנבנתה במאה ה־19, מוקם מרכז קניות מהודר

"הטחנה" ממוקמת ברחביה, צמוד למלון המלכים, היכל שלמה ובית הכנסת הגדול, ובאיזור בתי מלון.

- מבנה חדיש משולב סביב טחנת הרוח המשוקמת.
- סגנון ירושלמי מיוחד.
- רמת גימור מעולה.

במקום ייפתחו בסוף שנה זו:

- חנויות לאופנה עילית בינלאומי
- חנויות לאביזרי אופנה, כלי בית ומתנות
- מסעדה (גלאט־כושר)
- בית קפה
- מעדנייה
- מרכז משקיעים בינלאומי
- מרכז תכשיטים

הפרוייקט כולו מיועד להשכרה, וינוהל מסחרית ויתוחזק ע"י חברת ניהול.

משרד מכירות — שיווק בלעדי:

אמבסדור ambassador

נדל"ן והשקעות בע"מ

רח' רמב"ן 23 ירושלים

טל' 02־668101

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית הספר למינהל עסקים
מיסודה של קרן בנק דיסקונט לישראל
המרכז להכשרת מנהלים

מודיע על פתיחת

קורס לניהול עסקי בכיר בסמסטר ב' בשנה"ל תשמ"ז

המרכז להכשרת מנהלים שבביה"ס למינהל עסקים עומד לפתוח בסמסטר ב' בשנה"ל תשמ"ז מחזור נוסף של קורס לניהול עסקי בכיר המיועד להקנות ידע ומיומנות חדשניים בניהול עסקי למנהלים בכירים בתעשייה ובמגזרי המשק הפרטי והציבורי.

מסגרת הלימודים בקורס מאפשרת למנהל ללמוד תוך כדי המשך עבודתו וכוללת יום לימודים ארוך אחד בשבוע (ביום ד'), ומספר ימים מרוכזים במשך שנת הלימודים.

הקורס יחל בינואר 1987 ויקיף כ־380 שעות לימוד.

לקורס מותר מספר מקומות מוגבל.

המרצים הם מטובי המורים בביה"ס למינהל עסקים באוניברסיטה העברית וכן במידת הצורך מרצים מחוגים קרובים במדעי החברה. מרצים אלו רכשו נסיון בהכשרת מנהלים תוך כדי הוראתם במחזורים הקודמים שנערכו במרכז להכשרת מנהלים.

נושאי הלימוד — חשבונאות, שיווק, כלכלה, בדיקת כדאיות, סטטיסטיקה, חקר ביצועים, התנהגות ארגונית, יחסי עבודה, שיקולים פסיכולוגיים בניהול כ"א, דיני מיסים.
קורסים אינטגרטיביים — מדיניות עיסקית, מנהיגות וקבלת החלטות, מערכות מידע משחק עסקים.

פרוייקט בייזום עסקים — הפרוייקט יעסוק בהקמת מפעל עיסקי ויבוצע ע"י צוותים ממשתתפי הקורס בהנחיית המרצים.

ועדת קבלה תקבע את כשרותם המקצועית והאקדמית של המועמדים.

הערה: תואר ראשון אינו תנאי הכרחי לקבלה, אם למועמד יש נסיון ניהולי ורק לימודי מתאים.

לקבלת פרטים נוספים — נא לפנות למרכז להכשרת מנהלים — טלפונים: 02־824638, 02־883077, בין השעות 08.30—12.30 בימים א'־ה'.

בשיתוף מועדון מטיילי מעריב

לדרום אמריקה עם נאות הככר

5 מסלולים מחמש זויות שונות בתקופת הקרנבל

- ★ מפטגוניה וארץ האש לקרנבל 35 יום. יציאה 3.2.87
- ★ לארגנטינה, בוליביה, פרו וברזיל 35 יום. יציאה 4.2.87 (סיום בקרנבל)
- ★ לברזיל, פרו בוליביה וארגנטינה 34 יום יציאה 24.2.87 (פתיחה בקרנבל)
- ★ 3 קרנבלים בברזיל 18 יום. יציאה 23.2.87
- ★ לארגנטינה וברזיל 15 יום. יציאה 20.2.87

ירושלים: רח' קרן היסוד 36, טל. 636494, (02)699385 · תל־אביב: רח' הירקון 252, טל. (03)5463111-3 · חיפה: רח' הרצל 61, טל. (04)671292 · ואצל סוכן הנסיעות שלך

21/11/1986

הארץ

יום ו', י"ט בחשון, תשמ"ז
21 בנובמבר 1986

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, ת"ד 233 מיקוד 61001 5121212 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

מה ללמוד מגיחת הנשיא

נשיא המדינה רואה את עצם סיורו בשבע מדינות אוקיאניה והדרום־מזרח אסיה כהישג, אך בלב רבים מתגנב הספק אם גיחה זו היתה חיונית כפי שחיים הרצוג דימה לעצמו כשלחם למען עריכתה. האם היה צריך לכפות עצמו על ראשי מדינה ורים שאמנם לא קמצו ידם בקבלות פנים חגיגיות, אך גם לא הסכו ביקורת נוקבת על ישראל.

הפרלמנט האוסטרלי ביטל את התמיכה בהחלטת עצרת האו"ם שביקשה לגנות את ישראל כמדינה גזענית, וראש ממשלת אוסטרליה הבטיח לבקר בארץ. אולם ראש ממשלת ניו־זילנד אמר לאורחו כי הלכי הרוח בקרב הדור הצעיר של מפלגתו (הליבור) השתנו, וראש ממשלת סינגפור, בעוד שגמר את ההלל על הסיוע שישראל הגישה למדינתו בבעיותיה הראשונות, הדגיש כי הבעיה הפלשתינית צריכה להיפתר בדרך של החזרת השטחים המוחזקים ומתן זכות הגדרה עצמית לפלשתינאים במדינה משלהם.

כלום יש מקום להסביר השקפות אלה בליקויים של הסברה — חוסר כישרון של שגריר מסוים ו/או היקף מוגבל של הייצוג בבירות מרוחקות אלה? אפשר כי לא כל אחד מנציגינו מצליח למצוא אוזן קשובה בממשל שאליו הוא מוסמך, ושסגל קטן אינו מצליח לספק קשרים בהיקף הרצוי והאפשרי. אבל ראש ממשלת סינגפור בוודאי יודע באילו בעיות שרויה ישראל; אם איש כזה אומר לנשיא שלנו כי למד מאתנו הרבה, אבל השתדל מאד שלא לחזור על שגיאותיה של ישראל, אומר הדבר דרשני.

אין להאשים את הנשיא הרצוג בתקלה שאירעה במשרד ראש הממשלה, שם לא העלה איש על דעתו שיש לעדכן את הנשיא בדבר שינוי הקו הממשלתי בעניין ואנונו. וטוב עשה הרצוג כשוויתר על ביקורו בבירת הפיליפינים, שם היה נופל למעמסה על קורזון אקינו הנאבקת באיומים של הפיכה, ושהיתה מתקשה בוודאי להקדיש תשומת לב ראויה לאורח שציפה למלוא הגינונים של קבלת פנים ממלכתית. אבל הביקור בטונגה נראה מיותר, והקדמת היציאה מסינגפור משאירה טעם רע בפה, מכיוון שבסביבת הנשיא הזינו בראשית הסיור את העיתונאים שצורפו למשלחה בסברות כאילו ראש ממשלת סינגפור עשוי להסדיר פגישה בין הרצוג לבין האפיפיור.

בעוד שראשי המדינה ביטאו את השגותיהם לגבי מדיניות ישראל תוך הקפדה על כללי הנימוס הדיפלומטי, שאלו העיתונאים את שאלותיהם בכימה פחות מסויגת. עניין הגעת ואנונו, יחסי ישראל–דרום אפריקה, החימוש בנשק גרעיני — נושאים ששמה של ישראל משורבב בהם באופן שאינו עשוי להרבות אהדה כלפיה. הקושי להשיב על שאלות בהקשרים אינו נעוץ בזהות המשאבים שנוכל להפעיל לצורכי הסברה — והוא מהותי. הקושי טמון במדיניות שאינה מקובלת על גורמים בינלאומיים, אף כאלה הידועים להעריך את סגולותנו.

נשיא במבוכה

במסיבת העיתונאים הראשונה מזה שלושה חודשים שקיים נשיא ארצות־הברית, ... שוב לא נותר הקסם האישי של מר רייגן. יש כותבים ופוליטיקאים בוואשינגטון הסבורים כי מצבו אף הוחרף משום שעשה הרושם של אדם במבוכה ומשום ששינה את הרגש בהסבריו למשלוחי נשק — מנימוקים אסטרטגיים של קשר עם גורמים מתונים לנימוקים הומניטריים של שחרור בני ערובה. משאלי דעת קהל מראים שהסיוע החדש לא היה אמין יותר מהסיוע האסטרטגי. גם התיקונים להכחשות מעורבות, על דעת הבית הלבן, של "מדינה שלישית", לא הוסיפו אמינות לדברי הנשיא.

אך מכאן ועד לדיבורים על "הווטרגייט של רייגן" גדול המרחק מאד. מלבד זאת שעדיין נותרה בציבור אהדה אישית רבה למר רייגן — כפי שאף פעם לא היתה כלפי מר ניקסון — יש כמה הבדלים יסודיים בין שני המצבים. מר רייגן חזר וקיבל על עצמו את האחריות על ההחלטות ולא ניסה להעבירה על אחרים, מעשה שנותן "נקודות" למנהיג אמריקאי בעיני הציבור. גם הצעדים שביקשו להסתיר מהציבור נעשו מתוך שיקולים מדיניים ולא כדי לכסות על מעשים פליליים. יתכן שלאור הסערה הציבורית לא היתה לו ברירה אלא להודיע על הפסקת משלוחי נשק נוספים. אך גם אם זה יאפשר השמשת הנזק בחוסר עקביות, נראה כי הנשיא הבין כעת שהאמריקאים עדיין לא שכחו את תפיסת השגרירות בטהראן ולא רוצים שום עסקים עם האייתוללות.

לשאלה הבסיסית בכל הפרשה נדע תשובה רק בעוד שנים. אם היה באמת יסוד כלשהו לראות בקרב המתמודדים על ירושת חומייני פלג מתון יותר ופלג מתון פחות, או שמא היתה זאת קריאה מוטעית של המפה הפוליטית. על כך, במדינה דמוקרטית, נדרש מדינאי לתת את הדין.

למות משעמום

מאחורי הקלעים בפיסגת צמרת השלטון: אצל שמיר אופוריה וביטחון עצמי, אצל פרס מלנכוליה ותהייה לגבי העתיד. השקט שלפני השקט מבשר תרדמה מדינית עמוקה

מאת יואל מרקוס

ה"מהפכה השקטה" כבר איננה בבנק הפועלים אלא בפסגת צמרת השלטון בירושלים. להלכה לא קרה הרבה. בסך הכל החליפו ביניהם שמיר ופרס משרדים ודירות שרד. אך יש כאן יותר מאשר חילופים שגרתיים של כסא ולא ביידי.

בלשכתו של פרס מלנכוליה מסויימת ואי נחת. דומה שאפילו הכורסה צרה ולא נוחה פיסית למי שהיה ראש ממשלה. אצל שמיר אווירה של הגיע עד שיטמון מסורים בסמכותנות שלפני הזרה. הדבר אינו נובע רק מהבדלי טמפרמנט בין שני האישים. אצל פרס נשאה הלשכה אופי של חצר — כך אני מדמיין לי בעיני אנפין את הפרוזדור של לואי ה־14 — חוכמים, נוכרים ויועצי סתר מתחלפים ומסתובבים מתרוצצים הלוך וחזור. פותחים דלתות וסוגרים דלתות במעין משחק של דלתות מוסיקאליות כשברקע תהיות והבנים על הסוגיה מי יהיה קרוב יותר למלך. וגם הבוס עצמו פעלתני, תובעני, חורש רעיונות, חורש הד־יוזמות.

אצל שמיר העוזרים פחות שאפתנים, פחות פורמאליים והכל כמעט לבוש כלותי מעודד הנושא את השם יוסי בן־אהרן. ה"חצר", שעד לפני חודש משכה בפנים, מוצאת את עצמה מצטופפת במבנה הצר והצפוף של לשכת שר החוץ. הם חשים מן הסתם כמי שעבר ממלון מפואר למלון שני כוכבים עם שירותים במסדרון.

פרס באינקובציה

"פרס באינקובציה", אומר אחד. "פרס ברפלאקשן", אומר אחר. תחושתי השבוע היתה, שעוד לא מצא את עצמו במצבו החדש. שמיר אמנם חזר "הביתה", אך אף הוא נותן עדיין במין אופוריה. דומה ששני ראשי הממשלה לא השתחררו מהלם העובדה שהרוטאציה אכן התבצעה. ושאז הם נתונים בשיתוק זמני. יש מין רוגע שכזה.

משעמם שמיר גורס שלא מזיק שיהיה קצת משעמם בתנאי שנשיג את מה שאנו רוצים. "איננו צריכים להידחף בכוח לראש החדשות בעולם". הלואי ויהיה משעמם כמו באוסטרליה ובניו זילנד — עם השעמום כבר נדע להתמודד.

פרס חושש שמאחורי הרוגע הזה מסתתר שיתוק מדיני. לדעתו שיטת הממשל שלנו על סף פשיטת רגל וצריך לחשוב על שינוי שיטת הבחירות. לא לעשות גלים אינה מדיניות, מתבטא פרס בחוג סגור. מאסיוחות נהפכת לאקסיומה של אי־עשיה בעידן שדורש יוזמות וצריך לפרנס את תהליך השלום. דעתו של שמיר היא שאין הרבה מה לפרנס. הוא אומר בחוג ידידיו, שבשנתיים שחלפו לא הפריע ליוזמותיו של פרס במדע והכרזה, כדי שלא יאמרו שהוא הכשיל. אך הדיסין לא בא. שמיר מאמין שזה הנושא היחיד היכול לאיים על שלמות הממשלה. אין ויכוח שעל זה יהיה ויכוח. אף הוא אינו צופה לבר סים בעתיד הנראה לעין מכיוון זה.

התהלה של שמיר מזכירה את התהלה של פרס לפני שנתיים באותו מרחפת השאלה כמה זמן יחזיק מעמד. פרס סבור שבפני שמיר עומדים שני מוקשים. ראשית, המצב במפלגתו. "לי היתה בעיה איך לנהל מדינה, לו יש בעיה איך לנהל את מפלגתו", הוא אומר. המוקש השני הוא הכלכלה. לא יעזור. מה צריך לקבל החלטות חותכות עם סכין ביד. מדובר בקיצוץ תקציבי של 550 מיליוני דולרים ולמנוע התמוטטות מפעלים. יש לדעתו סכנה אמיתית של התמוטטות הכלכלה.

מקורביו של פרס, כמו בעבר, עדיין מאמינים במשהו לא מוגדר, כגון כלשהו, שיטרוף את הקלפים ויהפוך את הקערה על פיה. בינתיים עסוקות מסויימות וחופשי דרך. פרס מאמין שפיתוח הנגב הוא האתגר האידיאולוגי שיאפשר לציבור להבחין בין העבודה לליכוד. יש המפקפקים אם זהו הניצוץ שידליק את דמיון הציבור.

שמיר, יש להודות, לא רק במצב רוח יותר טוב אלא גם יותר בטוח ויותר אופטימי לגבי העתיד. הוא סומך ובוטח על רצון הציבור הרוצה מאוד בהמשך קיום ממשלת האחדות. הוא מודע לכך שבמערך יש הלוחצים להדגיש ולהבליט חילוקי דעות. אך אין הוא מאמין שיצליחו בכך. הציבור לא יאהב זאת. הוא גם ער לכך שהציבור רוצה שבשנתיים הבאות תתפקד הממשלה באותה מתכונת של שותפות כפי שהיה עד כה. הוא יודע שאינו יכול להחליט לבדו. צריך להתחשב וצריך להידבר. "אינני משתוקק למאבקי איתנים", אומר שמיר לחבריו. הסכמים צריך לכבד. גישה זו היא גם אליבי טוב להשמיט המה בלי כדי. במקרה או לא במקרה מגיע פרס ביום רביעי בבוקר לשיחה בארבע עיניים עם שמיר (נושא: מפעל מגעי בית שמש). בדרך שיומשך המסורת שבכל פעם שיתעוררו בעיות, יסגרו שמיר ופרס עניינים בשיחות בארבע עיניים.

החודש הקריטי

ינואר יהיה חודש קריטי לשמיר. עד אז יהיה צורך לקבל החלטות כאלה, שמצד אחד לא יתמוטטו מפעלים ולא תהיה אבטלה, ומצד שני שלא נגלוש לאינפלציה. הכל יוכל הליכוד להסביר לציבור, רק לא חזרה למאות אחוזי אינפלציה. גישתו של שמיר בנקודה זו מעניינת. כשהוא מדבר על המשך השותפות בין שתי המפלגות, ועל המחויבויות והמגבלות הנובעות מכך, אין הוא מתכוון רק לכך שלא יהיה גל התנהלויות אלא בעיקר על מאמץ משותף בהמשך ההבראה הכלכלית. בנושאים אלה, לדעתו, אינם חוצים בין המפלגות כמו בנושאי ארץ ישראל. יש אנשי מערך המצדדים בסגירת מפעל מגעי בית שמש, ויש אנשי ליכוד המתנגדים לסגירה. צריך להתחזר לכך שהממשלה לא תעסוק ב"ביזנס" ותשתדל למכור כל מה שהיא יכולה ליזמים פרטיים. שמיר מבין שהמשך ההבנה עם ההסתדרות חיוני והוא רוצה בה.

שמיר חותר להוביל את הממשלה לקדנציה מלאה, עד 1988. אין לו שום עניין אישי לפוצץ את הממשלה או ליצור מצב שיכריח את שותפיו לחיק המועד שאין לו שום רווח להקדמת הבחירות. עם המפלגה שלו הוא יסתדר. לפחות הוא בטוח בכך. הרי עתה, כשהוא ראש ממשלה, אין מערערים על מנהיגותו או על כך שהוא צריך להיות ראש ממשלה. הכיור נשק לא קטן: אם בריאותו תרשה לו — והיא טובה מאוד — ואם תחלוף הקדנציה שלו בלי זעזועים בכלכלה, אין מניעה שלא יוביל את הליכוד לבחירות הבאות. בא להתגונן יפה. במתנה של פרס תוהייה — מה עושים מכאן ואילך?

בינתיים רוגע, שיתוק מדיני עד כדי שעמום. אין זה שקט שלפני הסערה אלא שקט שלפני השקט שלפני השקט. הישנפייה הפוליטית נרדמת עד ש... עד ש... עד שלום?

התעשיות הביטחוניות בצרה

אחרי שנים מוצלחות, יוצגו השנה הפסדים במאזנים של שלוש התעשיות הביטחוניות הגדולות בישראל ★ שורש הרע נעוץ ביצוא הגורם הפסדים עד שלעתים כדאי לבטל חוזה במקום לממש אותו

מאת זאב שיף

בעודנו עוסקים בגורלו של מפעל מגעי בית־שמש, בלי לתת את הדעת מי יספוג את הגרעונות העצומים של המפעל, ועל חשבון מי יבואו ההפסדים בעתיד, אם לא יימצא פתרון למשבר — מתקדרים השמים מעל לשלוש התעשיות הביטחוניות הגדולות של ישראל: התעשיה האווירית, התעשיה הצבאית ורפא"ל. שלושת הענקים התעשייתיים הללו נמצאים במצוקה כספית. מדו"ח שהוגש לשר־הביטחון עולה, כי כל השלושה נכנסו השנה להפסדים, מי יותר ומי פחות. כל השלושה נוגסים מהרזרבות הכספיות שלהם. לצרכה הצרה, רוב עסקות היצוא, שבה התגברו בהן כאשר הושגו, גורמות היום הפסדים. באחדות מהתעשיות הללו גדולה השאלה, אם לא יהיה זול יותר להפר חוזי־יצוא מאשר לממש אותם. ההחלטה היתה שלילית, משום שמדובר בחוזים ארוכי־טווח, שכבר נרכשו בשבילם חומרי־גלם רבים. אחרי הרבה שנים טובות ומוצלחות, יראו השנה המאזנים של שלוש התעשיות הללו, הפסדים. אפילו ייעשו תרגילים חשבונאיים ליישור המאזנים, יודעים במשרד הביטחון את המצב לאשורו, והוא מדאיג.

הסיבה העיקרית נעוצה, לדברי כלכלנים במערכת הביטחון, בהוקפאת הדולר מאז הוחלה התוכנית הכלכלית, ובגידול הוחל בעלויות המקומיות, בין היתר בגין הסכם השכר הגדול ותוספת היוקר. טענה רווחת משמיעים תעשיינים־יצואנים אחרים. מחיר שעת עבודה בתעשיה האווירית, שהיה 24 דולר בממוצע, קפץ ל־34 דולר. מאחר שרוב החוזים הם בדולרים, מורגש הדבר ביתר שאת. הגאות השכר בתעשיה באותנות עלה בשנה האחרונה מ־450 מיליון דולר לכ־550 מיליון דולר.

סכנת קיצוצים ברפא"ל

המצב הקשה ביותר הוא, כנראה, של רפא"ל, שכן כמחצית מהכנסות המפעל הגדול הזה באו מיצוא. גם הזמנות מערכת הביטחון צומצמו בגלל קשיי תקציב. נראה, כי רפא"ל תתחיל לפרוס את יתרות המזומנים שלה. כלכלני המשרד שכנעו את שר־הביטחון, כי רפא"ל גדולה מדי וכי עליה לרדת בהדרגה בכמה מאות עובדים. התביעה של משרד הביטחון היא, שתוך שנתיים ישוחררו עוד כ־500 איש על־מנת שהמפעל יתאזן. ברפא"ל מתנגדים לכך, והוויכוח קשה. אנשי רפא"ל טוענים, כי זו החלטה קונטרדאות, וכי יש סיכוי להשיג הזמנות־יצוא חדשים ורווחיים יותר, ואין למהר בחיסול התשתית המדעית.

רפא"ל היתה יכולה למכור יותר, אך רבים ממוצריה מסווגים סיווג סודי גבוה, האסורים למכירה לזרים. פה ושם נוטים להוריד את הסיווג, אך אי־אפשר לפרוץ את כל הגדרות. יש גם להיזהר, שהרצון למכור לא יהפך לבולמוס שיוליד טעויות מדיניות קשות.

המטוס יצוא לתע"ש ולתע"א

מצבה של התעשיה הצבאית הוא, לכאורה, טוב יותר. זו הצליחה להגיע לשיא שבו 78% מהייצור שלה מופנה ליצוא. הצלחה זו היא עכשיו בעוכריה, בגלל ההפסדים הנובעים מיצוא. למזלה, חלק מהיצוא שלה מופנה לאירופה, אך זה רק מצמצם את ההפסדים בהשוואה לעסקות הדולריות.

הניסיון למצוא מפלט בייצור בשביל צה"ל אינו עולה יפה בגלל החלטות משרד הביטחון לרכוש פחות. גם למשרד הביטחון אין כסף. בקשיי ... 22% מהייצור של תע"ש. נוצר מצב אבסורדי, שבו מלווה התעשיה הצבאית למשרד הביטחון ומוכרת לו על החשבון. הלוואה זו הגיעה השנה ל־80 מיליון דולר. כתוצאה מכל אלה, נאכלות הרזרבות הכספיות של התעשיה הצבאית, והן נאכלות במהירות.

גם לתעשיה האווירית היו הצלחות ביצוא (למעט מטוס־הנוסעים "אסטרה"), שיש קשיים במכירתו ולכן הוחלט להקטין את קצב הייצור שלו. בתוך שנתיים העלתה תע"א את היצוא שלה מחצי מיליארד ל־600 מיליון דולר, אך בחצי השנה האחרונה התברר כי יצוא זה גורם להפסד. לעומת זאת, נרשם רווח קטן מהמכירות למשרד הביטחון. מכירות אלה עוברות השנה על 180 מיליון דולר. זה לא ימנע בעד סיום השנה בהפסד של עד מאה מיליון דולר, בראשונה מזה שנים רבות בתולדות התעשיה האווירית.

אמנם, יש לתע"א הזמנות ישר פות בסכום ענק של 1.2 מיליארד דולר, אך אם לא תירתם מיד לבלימת ההידרדרות, תהיה גם השנה הבאה שנת הפסד. ההנהלה משתדלת לצמצם את מספר העובדים (שפחת מ־22000 בכ־800־1000). יש עיכובים במתן קביעות לעובדים זמניים. למרות שיש ביניהם בעלי פריון גבוה, נראה כי המנגים יהיו הראשונים שייפגעו במקרה שהמשבר יימשך. עובדי תע"א, שזכו בעבר מפיטורים וכמעט כל תביעותיהם נענו, מתכוננים עתה לבוא עם דרישות חדשות. היענות לתביעותיהם במצב הנוכחי רק תחריף את הבעיה ותזרז את המשבר.

דב זקהיים: הלוואה ללביא אשר יהיה קשה להחזירה

חלופות ל"לביא"

לתוך הקלחת הזאת עומד להיכנס בעוד מספר שבועות עוזר שר־ההגנה האמריקאי, זקהיים, עם הצעותיו לישראל לבחור חלופות ל"לביא". זקהיים עזב את ישראל באחרונה, לאחר שהביא את תחשיבין לייצור ספינות־הטילים "סער 5" ושלוש צוללות. אלה מגיעים ל־1.3 מיליארד דולר לשני הפרוייקטים. זקהיים בא לבדר, לכאורה, את שני הפרוייקטים, אך הפירוש המעשי של דבריו הוא, שהתוכנית הישראלית כי הסטי"לים ייוצרו במספנות בארה"ב ובתמורה נקבל רשות להעביר חלק מייצור הצוללת (מכספי הסיוע לישראל) למספנה בגרמניה המערבית ולמספנות ישראל, התנפצה למעשה. זקהיים אמר, כי את הייצור בגרמניה של הצוללת הראשונה עלינו לממן מכיסנו ולא מכספי הסיוע האמריקאי. הברירה היא, או לוותר על הצוללות, או לוותר על התוכנית המקורית ולגשת אליה בדרך אחרת.

הוויכוח על ה"לביא" יהיה הרבה יותר חריף, למרות שהנטיה בתעשיה האווירית היא לדחות את כל החלופות של זקהיים, על הסף. הקושי העומד בפני זקהיים הוא, להביא הצעה שתהיה זולה מהמחיר שקבע יצחק רבין, אשר מעבר לו לא נוציא יותר אף שקל או דולר על ייצור המטוס, מדי שנה (550 מיליון דולר במחירי 1984) ושיהיה זה מטוס שיתאים מבחינה מבצעית לתנאי האוויר כמו ה"לביא". ממשרדו של זקהיים מוסרים, כי הוא מבין הצעת הלוואה אשר יהיה קשה להחזירה. כנראה, כי מדובר ב"מטריה" של קבלת מכבר לגזרות מסוימות ממטוס־הקרב העתידי של ארה"ב, אי־טי־אף, שחיל־האוויר האמריקאי עוד צריך לתת אישור לשורתן. כמו כן, שנוכל לייצר יותר מטוסים בשנה. כך יקבל חיל־האוויר את המטוסים הראשונים מוקדם יותר, ולא אחרי שהשקעו במיליארד דולר. הטענה כי ניתן יהיה להעסיק מספר שנים נוספות מהנדסים רבים יותר, בעוד שבפרוייקט ה"לביא" יהיה על רבים מהם למצוא תעסוקה אחרת בגמר שלב הפיתוח. ואחרון־אחרון, כי המטבר יהיה בין נופים של מטוסים אמריקאיים שונים. אם אכן זו תהיה ההצעה, והיא תענה גם על ההיבטים הכספיים (כולל הפסדי ההשקעה עד כה) והמבצעיים, אזי תהיה לדרג המדיני בעיה כיצד להתמודד עם הצעותיו של הפנטאגון.

שהכל נעשה כדברם

יותר מדי פרקליטים וח"כים ואנשי־עסקים ופקידים בכירים מרשים לעצמם מה שכל אזרח היה נזהר ממנו

מאת דן מרגלית

אין לי סיבה מוצקה לחשוד בעורכי־הדין רם כספי ויגאל ארנון שמא עברו על החוק בהזמינם את אלברט אוחלאי לשיחה לילית על השתמטות־לאורחה של ח"כ שלמה עמר משירות־מילואים בלבנון. בעקבות עדות הבגנות של מוטי זילב ב"ידיעות אחרונות", יש לי רק כמה שאלות ...

ביצד זה הרשה לעצמו כספי להזמין לשיחה את אוחלאי, בעיצומה של עדות שמסר במשטרה הצבאית, נגד לקוחו ח"כ עמר? האם זה מקובל?

האמנם לא ידע כספי כי מחפשים בכל רוחבי הארץ את אוחלאי, שנעלם במשך החקירה ואם לא האזין ולא קרא עיתונים? איני שואל אם זה חוקי. אני שואל אם זה מקובל. לא אם זה פלילי אלא אם זה אתוס. אני מבקש לדעת כמה פעמים כבר קרה שעורכי־דין מזמינים עד חקירת המשטרה ומפגישים אותו למפגש עם מי שלכאורה נגדו הוא מוסר את העדות?

יגאל ארנון השתבח כי לפי עדויות שונות, הפסיק את השיחה ברגע שנודע לו כי אוחלאי מצוי בעיצומה של חקירה. יפה, אבל הרי כספי ידע שמתנהלת חקירה, ומנגן עבר הבין זאת, ומי לא — הרי הנושא כבש באותם ימים את הכותרות.

התשובה לשאלה הישירה על פרשיות, כספי־עמר־אוחלאי אינה מעניינת אותי. היא חשובה רק כאיור לתופעה. יש בישראל שכבה דקה של פרקליטים ואנשי־עסקים וחברי־כנסת, ומאבעים שגילו את וקולות הבלתי־נסבלת של הקיום המשפטי, אם ירשה לי לשאול ניסוח של מילן קונדרה למציאות שונה לגמרי. קלות־בלתי־נסבלת של־ בשבילה הכל מצליח והכל הולך.

קלות של מי שסבור כי אם הוא נכנס ויוצא אצל שמעון פרס ויצחק שמיר, במשרדו של ארנסט יפת ובמכשור של אברהם שלום — דבר לא יכול לקרות לו, והוא יכול לגרום לכל דבר לקרות. ... אינו יכול להפגיש את מי שהוא רוצה עם מי שהוא רוצה, או לסייע לחבריו להתקבל אצל ... ראש ועדת הכספים הוא, שסייע לסגור עניין מסובך עם ממשלת ארצות־הברית, מפני שבירושלים לא השכילו לסמוך על ... של לשכת היועץ ... ואפילו שוטר שסתתה, ירשה לעצמו לחזר לארנון עם הסיגר בפה, בא להתייצב לבידות הרי הוא התנגד להיות יועץ כלכלי או כספי או משפטי של איזו סיעה פוליטית כמעט בחינם, וכך קנה לו כניסה לאולם השרולה העסקי הגדול בארץ, מגמן הכנסת, לא כרוגז.

נראה כי הביטחון העצמי של רבים במסמר סיבכם במקצת. כי שבוע שעבר שמעתי שני חברי־כנסת — אנשי־עסקים בתחום הציבורי הפרטי — זועמים על המשטרה. הם לא יהיו להפחידם. הם אינם רוצים לחשוש מן החוק המסס והגבינה ומשלטונות המכס. השבוע נזעקה לנושא זה ועדת הפנים של הכנסת, היא מודאגת שמא המשטרה חוקרת את נבחרי העם בשיטות הבאות. ... בראשי עיים והבור־כנסת. בדיעבד, נראה כי הם חשו כי עסקות המסתיימות במזנון הכנסת ובמסעדות יוקרה, אז במגעים על בסיס של שמפרטי בין עורכי־דין ואנשי עסקים ופוליטיקאים בכירים — לא יעברו תחת עינו הקפדנית של שוטר או עורכת דין בפרקליטות המדינה.

פרשת כספי־עמר־אוחלאי היא קצה הקרחון. היא מדאיגה גם אם יתברר — כפי שאני מקווה — כי היא נקיה מכל היבט פלילי. היא חלק מן הדיון שבו הקוד הבור־הכנסת והקירה שתי וערב את המשטרה, כיצד היא חוקרת אותם ואת עמיתיהם בראשות העירייה. היא חלק מן היבום הנעשה לאור היום במזנון הכנסת, כאילו לא נקבעו שום תקנות מגבילות. לא־כבר ראיתי אילהון מקורב לתנועת החרות, תובע מעוזר של יצחק שמיר להסדיר לו פגישה בעניני עסקיו עם ראש הממשלה. ראיתי איך הוא עושה זאת במזנון הכנסת לעין כל, ראיתי את התדהמה שפרכה על פניו כאשר העוזר התחמק באלגנטיות מן הדרישה התובענית, כאילו בכך הוא הופך סדרי עולם — והבנתי כי הם פשוט אינם חוששים, הם משוכנעים שזה מגיע להם, הם איבדו כבר את ההבנה שזה בעצם אסור.

צריך להוציא את הסיטים היקרים מטיהם ולפרום את קשר העניבות הלהנרזיות הנתבצות שעל צוואריהם ולקרוא להם בשעת הצורך לחקירה במשטרה. מישהו מכרח לומר לבני שכבה נוצצת זו, שאם גם נדמה להם כי הם כובשים את כל העולם, הם מתנבבים בו ללא זהר — במדינה זו הם צריכים להיות מחויבים למסור דו"ח על־פי החוק.

הם אינם — ולא יהיו — אדוני הארץ.

שרים כברווזים נייחים

למה כותבים על אחדים מהם יותר מאשר על אחרים

מאת אברהם טל

בקטע קטן אחד שכתבתי בסוף השבוע שעבר הכעסתי שני שרים. מה זה "הכעסתי"? פרצבתי. משה שחל רתח מזעם מפני שטענתי כי הוא מתנגד למינוי כונס נכסים רק כאשר מדובר במפעלים ברדיוס של קילומטרים לא רבים מבית המפלגה בחיפה. כאשר מדובר במפעלים מרוחקים יותר, כמו מגעי בית שמש, הוא מצביע בעד ... מתברר שלא ... הוא הציע למנות ... למגעי בית שמש. מפני שלדעתו רק כונס עשוי להציל את המפעל. זה פשוט היה מסובך מדי בשבילי.

לא נעים. אבל לא כל כך נורא, כי אחרי הכל, לא הייתי היחיד שלא ידע לעומק שיקוליו של שחל; גם מזכיר ההסתדרות ו־600 פועלי המפעל לא תפסו את העניין, ואפילו "דבר" שהקדיש שורות בעד ונגד סגירת המפעל, הכניס את שחל לסדר המצדדים בסגירה בכל אופן. עמיתו של שחל ברודה עתה להולסין. אם מישהו חשד שהוא מחשיב את בוחרי בית שמש פחות מאשר את בוחרי חיפה — טעות בידו. על פי החוק, כל הארץ היא אזור בחירות אחד.

את גד יעקבי הכעסתי מפני שכתבתי כי הוא נמצא מתאים לקבוע ... של הבית בלונדון שבו התאכסן בשעתו בן גוריון, ולכן נעדר מישיבת ועדת השרים שדנה בעניין מגעי בית שמש. בתגובה כתב מכתב נרגז למערכת, ובו פירט כל מסכת מעשיו בנסיעה האחרונה לארה"ב ולאנגליה: נאומים והרצאות, דיונים וישיבות. רק דבר אחד שכח לציין: שביום בו דנה ועדת השרים לענייני כלכלה בגורל מגעי בית שמש — קבע בלונדון את השלט על קיר הבית שבו התאכסן בשעתו בן גוריון.

אני מודע ... לתפקיד שנועד ליעקבי ... השלט. כבר ... קראתי ב"דבר" ש... התכנון, הרואה את עצמו כתלמידו של בן גוריון, נבחר להניח ולהסיר את הלוט מעל לשלט שיוצב על הבית שבו התגורר הזקן בלונדון. יתכן שהייתי שוכח את העניין, אילולא הזכירו לי "דבר" וגם "הארץ" ביום רביעי שעבר כי המשימה בוצעה על ידי יעקבי על הצד הטוב ביותר. הכותרת ב"דבר" ... היתה לא מתבטל.

היתקלות זו הביאה אותי להרהר בשאלה מדוע התעסקתי מלכתחילה בעניין השלט. כלום לא יכולתי לכתוב על מגעי בית שמש בלי להזכיר שיעקבי קבע שלט בלונדון? יעקבי סבור שיש בלבי משהו עליו, שאני מחפש אותו באופן אישי, אבל ... בברזים, שאין זה כך. יעקבי אינו הגרוע שבשרים, ובוודאי לא המזיק שבהם. למה אני עוסק בשרים מסוימים יותר מאשר באחרים? אחרי ששקלתי בעניין הגעתי למסקנה פשוט מאוד. מפני שהם

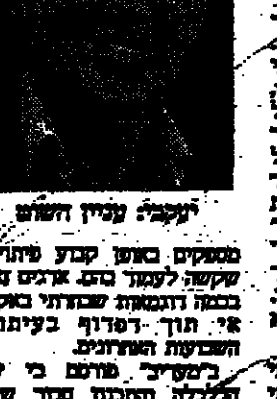

יעקבי: עניין השלט

מספקים באופן קבוע סיפורים שקשה לעמוד בפניהם. אדגים זאת בכמה דוגמאות שבחרתי באקראי תוך דפדוף בעיתוני השבועות האחרונים.

ב"מעריב" פורסם כי שר הכלכלה והתכנון סבור שיש לפעול בכבול המגוחי להשגת הסדר ביניים עם הסוד ותו־צורה, "הסיבה, הסביר יעקבי: "מזה 20 שנה לא שינה עמיתי לירדן את עמדותיו המדיניות ואין הבזין כי יעשה זאת בעתיד הקרוב". לנוכח הגבנת המודעות אמר החוכר: "עמיתי לירדן הוא המלך חוסיין. שנינו נולדנו באותו חודש ובאותה שנה — ינואר 1935".

סכנות הגם אשר לעבור לסדר היום על התגלית המדהימה האוזן המלך הקטן מעסט נגד יעקבי מכבר ויתקין נולדו באותו חודש. עוד יתברר שהם נולדו מיטה ליד מיטה ב"משגב לדך" ושיעקבי מתגנב עטוף עבאיה וכסיה דרך גשר אלנבי לפגישות ליליות חשאיות עם עמיתו ללידה.

בין עמיתיו של יעקבי מצוי גם ההיסטוריון הבריטי מרטין גילברט. לפי "דבר", סיפר גילברט "לידידו הטוב שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי", שהתארח בלונדון, כי זה עתה מלאו לו חמישים. השבוע מזה, גילברט סיפר ליעקבי כי השלים 22 שנות מחקר — הכרך האחרון בביוגרפיה שלו של צ'רצ'יל נכתב. "קורת הרוח של יעקבי היתה מושלמת כשגילברט סיפר לו כי הכרך האחרון בביוגרפיה מסתיים בציטוט מדברי דוד בן גוריון על המנהיג הבריטי". יעקבי יעקבי, מה היה גילברט עושה (שלא לדבר עלינו), לולא היה שם לקבל את הספר ולהעבירו.

אם מדברים על ספרים — יעקבי עצמו הוא משורר וסופר, ומפעם לפעם מישהו רוצה להזכיר לציבור עובדה זו. באחרונה פורסם בהרחבה (בליווי צילומים) שכתב ספר לבנו: סיפורים שסיפר לה, שם הספר — "אני". כל משקיף עם סיפורים של רשעות בקצה הגיון שלו (ולמי אין) יעמוד מול פיתוי זו — לפרש את שם הספר פירוש פרוידיסטי. כמו שראינו לעיל, יעקבי מסוגל לדבר גם על אחרים — אבל דמותו המרשימה של שר הכלכלה והתכנון נדחפת איכשהו תמיד למרכז התמונה (ראה גילברט לעיל). לפני חדשים אחדים הביע יעקבי מעין מחאה על איגרת של ג'ורג' שולץ לראש הממשלה פרס בענייני כלכלה, שכן הוא, יעקבי, הציע הצעות אלה מ ז מ ן. אבותנו — וגם שולץ — שכחנו.

אכן, לעתים קרובות מדי גונבים את רעיונותיו המקוריים. לא מכבר אמר בנאום בחיפה: "שמחתי היום לקרוא בעיתונים שבישיבה הביעו גם אנשי האוצר הסכמה לכך שצריך לחדש את הצמיחה הכלכלית כדרך להבראת המשק. הגשתי לאוצר מסמך בעניין זה כבר לפני עשרה חודשים והם לא הגיבו עד כה. אך מוטב מאוחר מאשר מעולם לא". יעקבי — בעל־הצמיחה.

למען ההגינות, אשר לערוך לקט קטעים כזה גם על שורה של שרים ואישי ציבור אחרים, ורק מקוצר המקום ולא מפני שאני רוצה להיטפל דווקא ליעקבי, איני מביא דוגמאות.

לעומתם, יש שרים הנמנעים מלעסוק יומם ולילה בהרלפת סיפורים על גדולותיהם וגבורותיהם ואינם נותנים פתחון פה לעיתונאים מרושעים. הם לא רוצים להיות סו"סים — פרצופים־זוהרים־ואסדיה. אני אישית אוהב יותר את הקבוצה הראשונה, שאני קורא לה (בכינוי האנגלי) ברווזים נייחים. פשוט, הרבה יותר קלים עמם.

דיגיטל 86
מופע מרשים!

בתערוכת דיגיטל 86, ארוע המחשבים הגדול ביותר בישראל שהוצג ע"י חברת מחשבים אחת ביקרו למעלה מ־5,000 איש. דיגיטל מודה להם על ההשתתפות וההתעניינות.

לחלק מהמבקרים לא התאפשר להשתתף בכל הסיורים המאורגנים,

אשר במטרה לשמור על איכותם הוגבל בם מספר המשתתפים. בפני מבקרים אלו אנו מתנצלים.

ואולם, תוך מספר חודשים יחנך מרכז יישומים חדש אשר בו יוכל ציבור המבקרים להתרשם מהיישומים המתקדמים ביותר של חברת דיגיטל.

digital
המחשבה הדיגיטלית בפעולה

مكتز من الأهل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

שמיר־פרס: היוצרות התחלפו

שמיר־פרס: חודש אחרי הרוטציה

לפני זמן קצר מאד היה משפט כמה: "ישראל הציעה שמשא ומתן (עם ירדן) יוכל להתקיים בתמיכתו של פורום בינלאומי", בתוך הודעת הסברה רשמית של משרד החוץ, מגרה עצבים רגישים בסביבתו של יצחק שמיר. השבוע, כאשר הראיתי אותו למנכ"ל יוסי בן אהרן, היתה התגובה הראשונה "מתי זה נכתב?" ומיד אחר כך בא חיוך סלחני "עזוב, זה כלל לא אקטואלי". ידיעות כמו זו שבישרה השבוע, שבמסגרת עיצומי התגובה הסוריים אין שליח השלום ריצ'רד מרפי אורח רצוי בדמשק, מבטיחות לשמיר שביטויים כמו ועידה בינלאומית יישארו עוד זמן רב בגירות הסברה. מקור בכיר המקורב לפרס אף ציין באוזני כי הנוסחה "תמיכה של פורום בינ"ל", היא למעשה תוצר של הסכמה בין ראש הממשלה לממלא מקומו. שמיר יכול להרשות לעצמו להיות נדיב עם פרס בכגון אלה שכן מעייניו נתונים לעניינים שונים בתכלית.

שמיר שאינו מאמין בפריצת דרך מדינית, מעוניין יותר עם זאת, להיפטר מתוית המקפיא הלאומי. מצרים היתה יכולה להיות עבורו אובייקט מצוין להפגנת נכונות בתחום המדיני. כאן אין שיפור ביחסים כרוך בוויתורים על שטחים או שליטה בערבים. שמיר התאמץ איפוא השבוע להבליג על דברי גינוי בנושא ההתנחלויות שהטיח בו חוסני מובארק בנאום ההכתרה של ראש הממשלה. כמה ימים לפני כן מחק אמנם שמיר מנאומו את המלים "דבק בשלום" במנותו את שבחי הנשיא, אך השאיר בו כמה וכמה מחמאות נאות. שר החוץ המצרי איסמת עבד אל מגיד נעתר להזמנת שמיר לבקר בישראל בעת שהשניים נועדו בניו יורק ערב הרוטציה. לפי שעה אין זכר לביקורי שרים מצרים ואף לא נקבע מועד לביקורו הרשמי של משה שחל בקאהיר או לביקורים המובטחים לשרים אריק נחמקין ואמנון רובינשטיין. שמיר, אומרים מקורביו, מתחיל להסתגל לעובדה שתפארתו לא תהיה על קירוב לבבות עם מצרים. לקראת סוף השבוע כבר הפגין בן אהרן עמדה נוקשה כלפי מצרים, לטובת רוחו של אברהם טמיר, בעניין הפיצויים למשפחות הנספים בראס בורקה.

פרס ממשיך לחפש במצרים את הפתח לשיחות עם ירדן. באחרונה נתונה דעתו של מובארק לקשיים כלכליים מבית יותר מאשר ליוזמות מדיניות כלפי חוץ. שר החוץ מנסה להפיח רוח חיים ב"תכנית מרשל". פרס שמע לדברי מקורביו מפי מרפי, שהקונגרס מוכן להזרים כסף לפרוייקט. הוא הודיע שיפעל בעניין מאחורי הקלעים על מנת שלא להרתיע את הערבים. בארה"ב נועד פרס עם ג'יהאן סאדאת בעניין הקרן על שם בעלה. מקורות יודעי דבר בירושלים טוענים כי הדבר היה לצנינים בעיני מובארק, שכן האלמנה ג'יהאן הינה בחזקת פרסונה נון גראטה בארמון "עבדין".

פרס ושמיר פועלים בקווים מקבילים כמעט גם בתחום ירדן־שטחים. שמיר העניק הסכמה בשתיקה לקשר ההשקעות ושיתוף הפעולה המינהלי עם המלך חוסיין למען חיזוק השפעתו בגדה. כל עוד יצחק רבין פועל בקצב שמכתיב לו מתאם הפעולות שמואל גורן אין לשמיר סיבה לדאגה. (מתברר כי חוסיין דחק בשעתו למנות את שלושת ראשי הערים בעת ובעונה אחת. גורן שיכנע את רבין למנות אותם אחד אחד, בעיקר מחשש להתגברות המתנחלים. זו הסיבה שעכבה המינויים, ולא כפי שסברה, בגלל עמדה שלילית של הליכוד.)

המחלוקת התורנית נסבה עתה סביב העברת סמכויות מאנשי המינהל האזרחי לערבים המקומיים. גם כאן נעשית מלאכתו של שמיר בידי גורן־רבין אשר דואגים לכך שהצהרותיו של פרס יישארו על נייר העיתון.

החיכוך בין שמיר לפרס יהיה בלתי נמנע בשתי נקודות שיהיו בקרוב לאחת — ההתנחלויות והתקציב. שר החוץ אימץ לדברי מקורביו את הגישה הרווחת במפלגתו שיש להתנות את הסכמת שרי המערך לקיצוץ במשרדיהם בקיצוץ מקביל בהשקעות בהתנחלויות. הם ינצלו את החשש הגובר בליכוד מפני חידוש האינפלאציה הדוהרת כדי להגביל את ההוראה של השרים לוי ושרון לחיזוק התשתית הכלכלית של המתנחלים. שמיר נהנה לפי שעה מתמיכת רבה בעניין ההתנחלויות ומתקשה לצורך כך בהגבלות קווי היסוד של הממשלה. מעייניו נתונים כמעט מאז הרוטציה לתחום הכלכלי. מקורביו אומרים כי הצורך בקיצוץ תקציב הביטחון מטריד אותו מאד. שמיר מאמין בתוספת כוח למערכת הביטחון, אך אין בפיו מענה לשר האוצר המקשה "מניין ניקח את הכסף".

התחלפו איפוא היוצרות. שמיר מצא עצמו די מהר בסבך כלכלי זה. פרס מגיע ללשכה שממנה נפרד זה לא מכבר רק לצורך דיונים בעניני מצרים או ספיחי פרשת הנשק לאיראן. שר החוץ ביקש בשבוע שעבר מהקונסולים הכלליים להמיר את כתיבת מברקי הדיווח על פספוטי מסיבות קוקטייל ובמקום זאת להביא מפעל אחד לארץ. נדמה כי כל אחד מתאומי הרוטציה מתקנא בסדר היום של אחיו.

נקי משיקולים פוליטיים

שיחה עם המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין

שאלה: כיצד מנתחים בירושלים את ההתרחשויות באיראן והשלכותיהן עלינו?

ביילין: באיראן מתרחש מאבק הירושה, שהרי חומייני אינו נעשה צעיר או בריא יותר. המשמעות הישירה לגבי ישראל היא בעניין לבנון, והזיקות חיזבאללה וארגון אמל. בכל אלה מתבשל שינוי שאנחנו רואים שהמושגים של מתון וקיצוני מקבלים משמעות שונה. זה מחייב ערנות מיוחדת.

סביר להניח שנוכח המבוכה בפרשה האיראנית אין דעתו של הממשל האמריקאי נתונה לתהליך השלום באיזור.

ארה"ב אינה אדישה לתהליך השלום. אין סיבה אובייקטיווית שתהליך השלום יהיה קפוא. אני שומע ממצרים עניין רב בהמשך התהליך ומאמין שאפשר להמשיך בגישושים ובדיקת פרוצדורות וזה מה שייעשה. מצרים עשויה להיות קטליזטור ואפילו מוביל במהלכים להדרכת תהליך השלום. במקביל נמשיך לפעול להעברת הניהול היום־יומי בגדה ובעזה לידיים ערביות.

אפשר לומר שהמשבר עם בריטניה מאחורינו?

אני סבור שכן. ההבהרות שניתנו עו על הצדדים שלהם. לא מסרנו לבריטים שום פרטים מעבר למה שפורסמו. למעשה זה כל מה שהם ביקשו על מנת לדווח לפרלמנט.

אתה ידוע כאחד המתנגדים הקיצוניים ליחסי ישראל עם דרום־אפריקה. מה עשית כממונה על תחום זה במשרד החוץ למימוש עמדתך?

אנחנו כמדינה יהודית איננו יכולים להשלים עם משטר האפרטהייד ולא עם רעיון מדינות החסות. יש לנו בעיות מיוחדות כגון יהודי דרום אפריקה, אבל אין זה אומר שבשל קיומה של הקהילה הזו נשלים עם המשטר. הבהרתי זאת במלים מפורשות לשגריר הדרום אפריקאי החדש כאשר בא להגיש לי את העתק כתב האמנתו. נתתי גם הוראות מפורשות לגורמי ההסברה במשרד להימנע ממתן שירותים דיפלומטיים למדינות החסות. היתה

ד"ר יוסי ביילין

הוראה כזו לאחר שהתברר שהיו כמה חריגים ביקשתי להקפיד על כך.

כיצד אתה רואה את עתיד יחסינו עם אוסטריה?

יש להבחין בין יחסנו למדינה חשובה זו באירופה, המשמשת גשר בין מערב למזרח, לבין מצב מאוד מיוחד שבו יש לאוסטריה נשיא המואשם בהאשמות כבדות על חלקו במלחמת העולם השנייה. לא הורדנו את דרג הנציגות באופן קבוע, וגם האוסטרים קראו לשגריר שלהם רק לדיווח, ואני מניח שהוא ישוב לכאן בעוד זמן קצר יחסית. נקבע את עמדת הקבע שלנו לגבי אוסטריה לאחר שיתבהרו דברים כמו סיום הבדיקה האמריקאית בנושא.

התרעמו על משרד החוץ והנציגים הדיפלומטיים בארץ מבנה חדש של שני מנכ"לים. יש על כך ביקורת לא מעטה.

החלוקה נעשתה עם לא מעט מחשבה ואחרי לימוד של משרדי חוץ אחרים בעולם. זה לא היה ברגע האחרון כפי שזה נראה כלפי חוץ. התייעצנו עם אנשים שעמדו ועומדים בראש המשרד. כל אחד יודע כבר למי הוא כפוף. אם טמיר צריך לקבל למשל חומר מהמרכז למחקר הכפוף לי לצורך דיון בנושא המזרח התיכון הכפוף אליה, הוא אינו זקוק לאישורי וכבר היו דברים מעולם. לדעתי מינוי המנכ"ל המדיני שהחליף את סגן השר יכול רק להוסיף למשרד. כבר היום מופעלים אנשים ומערכות בצורה אינטנסיווית יותר, ומגיעות יותר בקשות ושאלות. יצאה הבהרה לכל השגרירויות בארץ ובחו"ל בדבר החלוקה, ועם זאת אין הדבר מונע פגישות של כל מנכ"ל עם שגרירים שאינם שייכים לתחומו. אין מדובר סתם בשינוי שלפיו יש שני מנכ"לים שחולקו ביניהם את המשרד.

ותיקים במשרד עדיין חוששים שההסדר המנימיות של פרס תשאיר אותם מחוץ לבודד.

זה היה מלכתחילה חשש בלתי מוצדק שכבר הוכח כבזה בשבועות החולפים. אין שום ניסיון של לשכת השר לנהל בעצמה את המשרד. רק אוויל יכול לוותר על הניסיון והידע שנצברו כאן. אנשי המשרד מתפקדים באופן מאוד אינטנסיווי.

מה בדבר החשש מפני קריעת ראשים פוליטיים?

יש לי הוראה נחושה שמינויים, עד כמה שזה תלוי בי — וזה תלוי בי — יהיו נקיים מכל שיקול פוליטי. כך יהיה גם אם זה אומר שאנשים שחשד — בצדק או שלא בצדק — שהם קרובים, יתאכזבו אם ציפו שיתגמלו אותם עכשיו. כבר בסבב המינויים הראשון בלטה מגמה של בחירת אנשים על פי תפקודם בעבר ויכולתם לעשות שינויים. יהיו שינויים במשרד, אך לא על פי מפתח מפלגתי. אעשה מאמץ שגם המינויים במכסת המינויים המפלגתיים יהיו של אנשים ראויים, היו בעבר הקרוב מקרים, אחד מהם בולט במיוחד, שמוכיחים שהקו הזה לא נשמר תמיד, היו גם מוצלחים, כמו מינויו של בנימין נתניהו. כל שינוי שננהיג, וזה יהיה בעיקר של סגנון הדגשים ולא של מדיניות (בגלל אילוצים קואליציוניים), ייעשה ללא כפייה אלא על דעת המערכת הקיימת.

חוברת הסברה רשמית: "הונגריה מעוניינית בחידוש יחסים"

"פולין והונגריה הראו בחודשים האחרונים סימנים שהן מעוניינות בחידוש יחסים עם ישראל" — מספרת חוברת הסברה מעודכנת של משרד החוץ בנושא "הקונפליקט היהודי־ערבי", שהופצה בימים אלה בארץ ובעולם ובה פירוט הישגי ישראל בתחום יחסי החוץ. סברתי שמונח כאן "סקופ" אריה: משרד האינטרסים של פולין בבנק בתל אביב רחוק מאד מ"יחסים דיפלומטיים" והנה מבשרים לעולם באופן רשמי שפולין ואף הונגריה על סף חידוש היחסים עם ישראל. כיוון שהמידע הזה לא התאים לזה המצוי בידי מקורות יודעי דבר בירושלים (והמרשות האחרונות מלמדות על עניין הנגרי לכל היותר במשרד אינטרסים על פי המתכון הפולני), ביקשתי ממשרד החוץ אישור ל"סקופ" הטמון בחוברת הגלויה. כעבור שעה קלה נתבשרתי כי נפלה טעות והיא נעלמה מעיני הפקידים הרבים. מבדיקים בחלים ביקשו מהנציגויות בעולם לגנוז את מאות החוברות המיועדות להפצה לעיתונאים ומעוניינים אחרים. עכשיו עוסקים בהדפסה מחדש של הפרק על מזרח אירופה. אכותנו נשלם על הטעות.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

האם סוף־סוף יאוחד הליכוד

האם סוף־סוף עומד להתבצע בקרוב האיחוד בין תנועת החרות והמפלגה הליבראלית, על ידי הקמת תנועת הליכוד? באמצע השבוע הבהיר ראש הממשלה, יצחק שמיר, בשיחה עם ח"כ מנחם גולדשטיין, מ"מ יו"ר הסיעה הליבראלית בכנסת, כי באחרונה הוסרו כל המכשולים שהיו בתנועת החרות לאיחוד המקווה עם המפלגה הליבראלית.

השרים אריאל שרון ודוד לוי הסתייגו, כזכור, לאחר ועידת תנועת החרות, ממספר סעיפים בטיוטת ההסכם, והתנגדותם מנעה את ביצוע האיחוד עוד לפני הרוטציה.

שרון הסביר לפני כחודש, בתוכנית "מוקד" בטלוויזיה, כי הוא מסיר את התנגדותו לדרך בחירת חברי הכנסת בתנועה החדשה, וגם לוי, בשיחות שהיו לו באחרונה עם שמיר, הסכים לתמוך בנוסח ההסכם המקורי, שהוא היה ממתנגדיו. שמיר מבקש להביא לאישור הקמת המפלגה המאוחדת בסעיף הראשון בכינוס המושב השני של ועידת חרות. שעליה הלכת ומושגת כיום, ההסכמה בצמרת חרות.

ככל הנראה, תתכנס ועידת חרות בראשית ינואר, לאחר שובו של שמיר מביקורו בארה"ב. שמיר סירב באחרונה להביא להסדר בתנועה, שינטרל את שרון. בשיחה שניהלו השניים לפני מספר ימים, הבהיר לו זאת ראש הממשלה חד־משמעית. המשרה תהיה, כנראה, שכל אחד מהשרים הבכירים בתנועה יקבל שליטה על מוסד. שרון עדיין אינו מאושר מכוונת שמיר לאשר את

דוד לוי: בשבוע הבא, בשובו מחו"ל, יתכנסו שרי חרות ויוחזר בהסדר

בחירתו של לוי כמ"מ יו"ר התנועה והמפלגה. ככל הידוע, ממתין שמיר לשובו של לוי בשבוע הבא מחו"ל, אז יכנס את שרי חרות, ויחדיו יסכמו את ההסדר שיוביל לכינוס הועידה, ששמיר כה מעוניין בה היום, כדי לקבל את התמיכה התנועתית.

הכרזתו של שמיר בדבר האיחוד הצפוי, הפיגה מעט את המתיחות שהיתה באחרונה במפלגה הליבראלית. בפני בית הדין העליון של המפלגה מתבררת בימים אלו תביעה של קבוצת חברים המבקשת להדיח את חברי הסיעה הליבראלים בכנסת לפרק את סיעת הליכוד.

בתביעה נטען, כי מועצת המפלגה הליבראלית החליטה לפני למעלה משנה, כי אם תנועת החרות לא תאשר את איחוד הליכוד עד לועידתה, תפורק הסיעה בכנסת. מאז ועידת חרות חלפו למעלה מתשעה חודשים.

כאשר התכנסה הנהלת המפלגה הליבראלית, בסוף השבוע שעבר, התברר כי מספר ליבראלים לשעבר, שפרשו עם הקמת מפלגת המרכז החדשה, מבקשים לחזור לביתם ולמעמדם הקודם. בין היתר, דובר בבנו ראש עיריית תל־אביב, יצחק כספי, שכיהן בעבר כחבר הנהלת המפלגה. השר ניסים, שכספי היה בסיעתו, היה מראשי המתנגדים לחזרתו. ניסים טען, כי כספי יכול לשוב כדרך בה מתקבלים חברים חדשים. הכרזתו עוררה פליאה, אך הסתבר כי לאחר כספי צפוי שובם חברים נוספים שהיו בעבר מראשי סיעת מודעי, וניסים מבקש שלא ליצור תקדים, שיפעל לאחר מכן לרעתו.

בשבועות האחרונים עכורה האווירה בין ניסים למודעי. בשיחות שהיו באחרונה בין מודעי לשמיר, ביקש שר האוצר לשעבר לפעול בתחומים כלכליים בלשכת ראש הממשלה. שמיר, המגלה באחרונה יחס מיוחד למודעי, המקווה כנראה לשיתוף פעולה עימו לאחר ביצוע האיחוד, חושש מלהסתבך בעניין זה עם מפלגת העבודה, או עם השר ניסים.

מפ"ם מתרגלת להיות לבד

סקר שנערך לפני שבועות אחדים בקיבוץ כפר מסריק הוכיח, כי פחות מעשרה אחוזים מחברי הקיבוץ תומכים בהליכה עצמאית של מפ"ם בבחירות הבאות לכנסת. 31 אחוז צידדו בחידוש המערך עם מפלגת העבודה, 14 אחוז באיחוד מלא עימה, ו־14 אחוז נוספים היו בעד שיתוף פעולה עם ר"צ.

אולם תוצאות סקר זה, אינו משקף כלל את הדעה הרווחת כיום בצמרת מפ"ם. שם עושים בימים אלה את ההכנות לאפשרות, כי מפ"ם תתייצב לבדה בבחירות הבאות.

לפני כעשרה ימים, נבחר בכינוס ריכוז מפ"ם ח"כ יאיר צבן כמרכז המדיני של התנועה וכממונה על ההסברה. באותה הזדמנות אושרה תכנית העבודה השנתית, שהוכנה והוגשה על ידי המזכ"ל, ח"כ אלעזר גרנות.

מסתבר, כי קברניטי התנועה העדיפו להתעלם מהסקרים השונים המבטאים מנדט אחד או שניים למפלגה, אם תתמודד לבדה, והחליטו לנקוט בשורה של פעולות, כאילו עומד מאחורי התנועה ציבור של מאות אלפי איש. תוכנית הפעולה שאושרה, כוללת פגישות ושיחות עם יותר מ־100 אלף איש, הרשומים בכרטסת שנות של מפ"ם. גרנות הסביר השבוע כי מדובר בכל מי שהיה לו אי פעם קשר לתנועה באמצעות גרעין נח"ל, תנועת נוער, או השתתף בפעילות תנועתית ב־40 השנים האחרונות. הכוונה היא להטיל על סניפי מפ"ם ברחבי הארץ, לסרוק אותן כתובות רשומות ולשוחח עם התומכים לשעבר, בתקווה לקרבם לפעילות בשנית.

בעצם ימים אלו מכשירה מפ"ם 450 פעילים להבניית חוגי בית. תוכנית העבודה שאושרה כוללת אלפי חוגים בכל רחבי הארץ, כבר מסוף חודש זה.

הכוונה היא להגיע לתושבים האזורים שעד היום בשליטה מובהקת של מפלגת העבודה או ר"צ. תכנית העבודה של מפ"ם ממקדת את פעילות התנועה בשלושה תחומים עיקריים: סיוע ועזרה לוועדי העובדים, ערבים ונוער. הכוונה היא להמשיך את הקו שנקבע ראשי המפלגה בשנה האחרונה ולסייע לציבור עובדים הנפגע מהתוכנית הכלכלית כמו עובדי אתא, מנועי בית שמש, תדיראן ואחרים ולצרף ועדים אלו כסיעה מיוחדת במפ"ם. הרחוב הערבי הוא תחום פעילות מרכזי נוסף, שבו עתידה התנועה לפעול והמגזר השלישי הוא הדור הצעיר. זאת, באמצעות חידוש פעילות הדור הצעיר, ומפגשים של הדור הצעיר עם בני גילם ברחוב הערבי.

פרס מתעניין, שמיר לא כל כך, מהצעתו מרחיקת הלכת של רייסר

הצעת החוק של יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ מיכה רייסר, בדבר בחירה ישירה של ראש הממשלה במקביל לבחירות הכלליות לכנסת, עוררה השבוע עניין ותגובות מעורבות במפלגות השונות.

רייסר הגיש השבוע לאישור הנהלת סיעת הליכוד בכנסת, הצעת חוק לבחירות ראש ממשלה הדומה כיום לבחירות הישירה של ראשי העיריות. הכוונה היא, שבמקביל לבחירותם של המפלגות לכנסת, תהיה התמודדות אישית לתפקיד ראש הממשלה, שיזכה לאחר בחירתו מאמון רחב של הציבור ולא יהיה נתון לחסדי מפלגות וסיעות קטנות. בימים הקרובים עתידה לדון בהצעה הנהלת הקואליציה, שתיתן לרייסר את האור הירוק להגיש את החוק בקריאה טרומית.

בלשכת ראש הממשלה יצחק שמיר התייחסו להצעה כבלתי רצינית. אצל מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, היתה התעניינות. רייסר עצמו מתכנן לקיים בשבוע הבא סדרת פגישות עם ראש הממשלה וממלא מקומו, כדי לגבות ולזכות בתמיכתם.

סיעות הליכוד והמערך עתידות לדון בהצעה זאת, לאחר הדיון בהנהלת הקואליציה. אולם כבר השבוע ניתן היה לשמוע קולות במפלגת העבודה הטוענים, כי לא ייתכן להעביר חוק חדש לבחירה אישית של ראש הממשלה, מבלי שתערך רוויזיה שלמה בשיטת הבחירות בארץ.

חודש המאבק במפד"ל

חלוקת התיקים במרכז המפלגה, מעוררת שוב מחלוקות חריפות בין הסיעות היריבות במפד"ל. נתבדתה השערה, כי בחירתו של זבולון המר כיורשו של ד"ר בורג, וההסדר שנמצא לרפאל ברנטן, יביאו שקט למפלגה.

המאבק הפנימי חודש, לאחר ששתי הסיעות הגדולות, למפנה בראשותו של ברנטן, והצעירים, בראשותם של זבולון המר ויהודה בן מאיר, חוששו מהשתלטות סיעת מצ"ד על כל עמדות הכוח במפלגה. כזכור, נבחר נציג מצ"ד, הרב יצחק לוי, כמזכ"ל העל של התנועה.

לסיעה ייצוג בממשלה ברמתו של השר יוסף שפירא, והחשש היה כי הרב לוי ינצל את מעמדו בעת חלוקת תיקי הפעולה במרכז המפד"ל. עם זאת, נוצרה תחרות גדולה בין שתי הסיעות הגדולות, על השליטה בתיקים החשובים. ועל כל אלה, בא ח"כ אבנר שאקי, המבקש לראות בו סיעה לכל דבר, ומעורר מחלוקת לגבי צירופו של ברנטן לצוות המזכירים בתנועה.

ביום שני הבא עתידה להתכנס לשכת המפד"ל כדי לקבל החלטה בדבר אישור התיקים במרכז התנועה. שבוע לאחר מכן עתידה רשימה זאת לקבל את אישור הוועד הפועל.

בשיחות שהיו בין שתי הסיעות ערב יציאתו של השר זבולון המר לחו"ל, סוכם כי סיעת הצעירים תשלוט במחלקת הארגון ולמעט תת־מחלקה שתהיה בשליטת למפנה, ואילו סיעת למפנה תשלוט בבחירות. לברנטן ייתנו הניהול בקופות הגמל. החלוקה העניקה לסיעת מצ"ד שתי מחלקות: הסברה ורבנות וישיבות, ולשאקי את מחלקת התרבות. עדיין קיימת מחלוקת בין למפנה והצעירים על דרך החלוקה. ח"כ שאקי טוען, כי מגיעות לו לפחות שלוש מחלקות.

בינתיים גואה הדרישה בלמפנה, להדיח את ברנטן מראשות הסיעה. רבים ממיודדיו לשעבר רואים בו את האיש שהביא להפסד הגדול של הסיעה בוועידה האחרונה. בראש הקבוצה הקוראת להחלפתו עומד הרב משה סלומון, מנכ"ל משרד הדתות לשעבר. סלומון המתיע את ברנטן בהצבת מועמדותו בסיעה, לאחר שברנטן פיצל רבות לבחירתו של הח"כ לשעבר אברהם מלמד. ביוזמתו של סלומון, מתכנסת סיעת למפנה בסוף השבוע הבא, כדי לבחור את מרכז הסיעה הבא ותפקיד בו החזיק ברנטן שנים רבות ואשר העניק לו את כוחו הרב במפלגה. המועמד לרשת את ברנטן הוא שלום קשולביץ, שכיהן בעבר כמזכיר התנועה.

הטור השלישי / לילי גלילי

בסוף, הם עוד יביאו את בגין

על פי הידיעות האחרונות, צפוי הארכיבישוף דסמונד טוטו להגיע לביקור ראשון בישראל בחודש מאי, כאורח המרכז הבין לאומי לשלום. עולם מוזר: בין הארכיבישוף הנוצרי השחור לבין ח"כ יוסי שריד, שהתנדב לסייע בהבאתו לישראל, מתווך רב הרוח אפריקאי לבן, בן איוקסון, "הילד הנורא" של יהדות דרום אפריקה, לוחם באפרטהייד, וחבר טוב של שריד. הרעיון נולד, כששריד ביקש את עזרתו של איוקסן להשיג איזה מאמר של טוטו בנושא מדיניות ישראל בדרום אפריקה לאחד הגליונות של "פוליטיקה". בין לבין, חשב שריד לעצמו: אם כבר מאמר, למה לא ביקור אישי. טוטו סרב אומנם בעבר להזמנותיהם של גופים ישראלים רשמיים, אבל אולי ייענה לפנייתו של המרכז הבין לאומי לשלום? אמר, ועשה. שיחת טלפון נוספת עם איוקסון, הביאה תשובה חיובית בנוגע למאמר, והצעה לשוחח אישית עם דסמונד טוטו בעניין הביקור. למחרת היום בשעה היעודה, המתין טוטו לטלפון מהמו"ב הישראלי, שהיה נרגש למדי.

"שמעתי עליכם", אמר לו טוטו, "אני מעריך את מה שאתם עושים ואשמח לבוא. הציעו לי כמה תאריכים". מכאן עברה הפעילות לדוד שחם וחילי גפני, מנהלי המרכז הבין לאומי לשלום, עתה מחכים למכתב מטוטו, ולאישור סופי לאחד התאריכים שהוצעו. גם משרד החוץ החל לגלות עניין, ולכשיגיע טוטו לישראל, מוכנה לו כבר פגישה עם שר החוץ, שמעון פרס. אם אכן יגיע הארכיבישוף הזוכה פרס נובל לשלום, יהיה אחד משורה של בעלי פרס נובל לשלום שמבקשים להביא ארצה אנשי המרכז לשלום במהלך 87, שהוכרזה על ידי פרס ומובארק כ"שנת השלום". הם מתכוונים לפנות גם לאלי ויזל והנינגר בראנט, שסרב עד כה לבקר בארץ, ואולי ייענה להם. בסוף, הם עוד יצליחו אפילו להביא את בגין.

שמיר וגרוסמן, שניים שהם אחד

מה המכנה המשותף בין ראש הממשלה, יצחק שמיר, לבין ח"כ חייקה גרוסמן ממפ"ם? קשה, אבל העיתון "לעצטע נייעס" מצא: שפת האידיש. דאמה טלסיק, משורר אידי שעלה מבריה"מ, שמע את ראש הממשלה ומנהיגת מפ"ם בראיונות ב"קול ישראל" באידיש, וכל כך התרשם מן השפה הקולחת בפיהם, עד שפרסם שיר שכותרתו: "השניים שאני מעריך". כאן נכנס לתמונה העוזר המדיני של שמיר, אריה מקל, שוודאי גם עמד על הפוטנציאל הפוליטי של האירוע. עד כדי כך התרשם מקל, שטרח ותרגם את השיר לעברית, והרי הוא לפניכם. פרסום ראשון: "חייקה גרוסמן ויצחק שמיר, מרבים אישי באופן מוזהר, לחזות נוספת עיני בקליפה, וליבי כמה לעולם שהיה.

מחשבותיי אותי נושאות למקום שממנו אנוכי הגעתי הלום.

גם השניים, נושאים עברם, ומאי נפקא מינה דובן דבריהם?

האחד ימני, השנייה שמאלית, אך האידיש בפיהם — כיין התבינו

ובעוד מן היין לוגם אנוכי, לבעוד ברכים חשקה נפשי:

באלה היריקים משמאל וימין, שליבם גם באידיש, והמבין יבין.

אך שניים שעברום אשלם כל מוזהר. הם חייקה גרוסמן ויצחק שמיר!"

השליחות הקצרה של אוסובה

לשאלתי "אם הזדמן לו לפגוש גם פלשתינאים במהלך ביקורו בארץ", השיב אוסובה, העורך הראשי של העיתון הניגרי הנפוץ ביותר, ה"דיילי טיימס": "אני באמת לא יודע איך מבדילים בכלל". כבה זה, כשאתה בא מאיזור בו הצבע יוצר בין המנוחות הבחנה ברורה ובלתי מעורערת. ארבעת הימים שעשה השבוע בביקור ראשון בישראל במסגרת כנס שערכו כאן עורכי עיתונים מן העולם, לא הספיקו לאוסובה לעמוד על ניואנסים שכאלה. מפגש נוציים עם שר החוץ, שמעון פרס; ביקור במשרד ראש הממשלה יצחק שמיר, שם התרשם מן הפשטות של המקום ומהיעדרם של סמלי מלכות ושררה; דיון מקצועי על חופש העיתונות, במהלכו הצטרף למחאה על גירושו של עורך "אלשעב", אכרם הניה (אף שבפרטים לא התמצא כל כך) ועד ביקור בקיר הפו באתרים הקדושים לנצרות, היקרים ללבו של אוסובה כנוצרי אדוק.

בשיחה עמו, אין אוסובה מעוניין כל כך לדבר על עיתונות, על ישראל כפי שהיא משתקפת בעיתונות האפריקאית, ואפילו לא על תפקידו כעורך ראשי. את השיחה הוא ממקד ביחסי ישראל עם דרום אפריקה, והמסר שלו ברור וחד משמעי: "שתי המדינות, ישראל וניגריה, מפסידות מניתוק היחסים; בשביל הקשרים עם מדינה אחת, דרום אפריקה, אתם מפסידים 80 מיליון ניגרים, ועוד מיליונים בעמים אחרים באפריקה".

ציתותים

●●● פרקליטו של מרדכי ואנונו, עו"ד אמנון זכרוני, נשאל כבר רבות בנושא הזהות של הקליינט שלו, וכי איך תסביר אותו את העובדה שהמרכזייה המשוכללת העסוקה במשרדו, משמיעה למטלפנים דווקא את שיר חג המולד הידוע: "אני מאחל לך חג מולד שמח"?

●●● אורח לא שיגרתי פקד השבוע את מזנון חברי הכנסת: עורך "אל פגר", חנא סניורה. צריך סיבה טובה שתביא את סניורה אל משכן הכנסת, והיא נמצאה השבוע במאמצים שהוא עושה למנוע את גירושו של עורך "אלשעב", אכרם הניה. הטעם בא לפגוש את השר אמנון רובינשטיין, שהבטיחו בתום השיחה לשוחח בנושא עם שר הביטחון, יצחק רבין. לשאלתנו איך הוא מרגיש בביקור בכנסת ישראל, השיב סניורה: "זה אתה הרי נצטרך ממילא להכיר זה בזה, גם בינתיים אני מנסה לעשות את הכל קל ככל האפשר. אני מקווה רק, שבבוא היום גם לנו יהיה מקום כזה".

●●● הבגדים עושים האדם, המקום עושה את הבגדים. כך למדנו באחרונה, מהמורה בה הופיע יורם אטינגר, הקונסול הכללי שלנו ביוסטון, טכסס, לפגישה ראשונה של הקונסולים הכלליים עם שר החוץ, שמעון פרס, בניו־יורק. אטינגר לבש אומנם חליפה ועניבה כמקובל, אך לראשו עטה כובע בוקרים רחב תיתורה, ולרגליו נעל מגפי בוקרים.

תיקון טעות

בקטע "בית היהלומים" של צבי גיל" בשבוע שעבר, נפלה טעות דפוס, בעטייה צוטט גיל כאומר "אני כאומוניסט". התגובות נחלקו לשניים: מכריו של גיל, תמהו על שהוא מתהדר בנוצות לא לו, שהרי הוא הכל חוץ מ"כאומוניסט". מי שאינם מכירים אותו, תמהו על שאמר מה שאמר בגלוי. ובכן, צריך היה להיות: "אני לא כאומוניסט".

— ועוד תיקון: ציטטנו כאן את ח"כ יגאל גאומן כאומר בעקבות עימות בשאלה כקרדשאל איתן: "כשאצטרך להיות ח"כ, אעבוד בטאלף זיונת". הפרוק. גאומן ביקש לתקן: לא אמר "טאלף זיונת", אלא "טאלף אריחות". גאומן גם הבהיר את ההבדל: אילוף חיות, הוא גם ללמד כלב להביא חפץ או לשכב לפקודה. אילוף אריות, שהוא השתלטות על מגע סוער ואפי, הולם יותר את המצב.

ש"ס שברה את השוק

אין כמו יצר התחרות לדחוף את הקידמה. הוכחה נוספת לכך, קיבלנו השבוע מעל מסכי הטלוויזיה. הנציגים אמנם לא הטבוע בחשבל, אבל ביום ה' השבוע, התראיין בתוכנית "אש הערוצים" יש אגודת ישראל, מנחם פרוש, באולפני הטלוויזיה, במהדורת חדשות הלילה של מנשה רז. עד כה, נהגו אנשי "אגודה" להופיע בטלוויזיה רק אם הראיונות הוקלטו בחוץ, וכף רגלם לא דרכה בבניין הטלוויזיה. לאנשי מחלקת החדשות הנפעמים מהשינוי הדרמטי, הובהר כי הכל בגלל ש"ס, ששברה את השוק.

נציגיה בכנסת ובממשלה, מחר איינם באולפני הטלוויזיה בלי היסוס בלתי מרוסנת, המעניקה להם יהודים תקשורתיים "בולטים" ויוצרת בעיה חמורה לאגודת ישראל "המתחרה" — ב־ש"ס התורה. הלכו אנשי "האגודה" אצל רבניהם, שפכו את לבם על ש"ס, ויצא תקדים: לאור המצב, ולאור ש"ס, התירו הרבנים גם לאנשי "אגודת ישראל" להתראיין באולפני הטלוויזיה.

יש ערכים מקודשים, אבל יש מן הסתם ערכים מקודשים עוד יותר. עובדה.

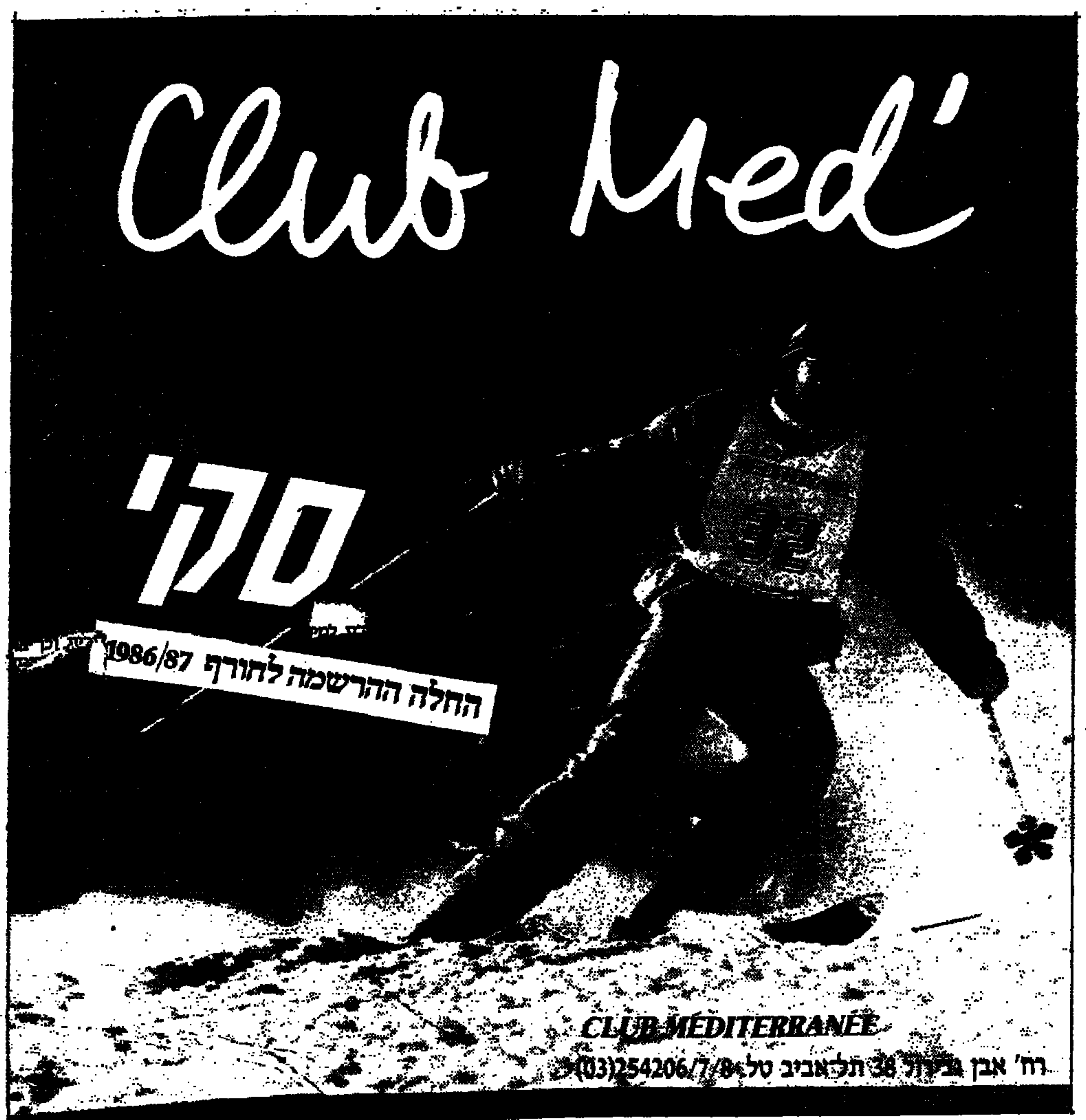

טאבה עכשיו (ב')

טאבה היא פאפו

ספק אם פרשת טאבה היתה מתעוררת מעולם, אילולא מלון סונסטה, שנבנה ברובו אחרי חתימת הסכם קמפ־דייוויד

מאת רן כסלו

אילולי "אביה סונסטה", לא היתה בעיית טאבה. לא על חמש מאות דונמים של אדמה טובנית, במשולש שבין רכס ההרים, בין התיל וחוף הים, נטושה המחלוקת המנושבת, לא על קילומטר של חוף – ויהיה הנוף מרהיב ביופיו ככל שיהיה – ואף לא על כפר הנופש של רפי נלסון, אלא על המלון של פאפו. כבר מבחינה זו אפשר לטעון שאלי פאפו אחראי להסתבכות בין־לאומית מנושבת, המעיבה (לפחות מבחינה פורמלית) על היחסים בין ישראל ומצרים. וכי בגלל פאפו התקבצו עשרות ישיבות הוועדה המשותפת של שתי המדינות, נוסדו דיונים ממושכים בקבינט, פרצו שניים־שלושה משברים בממשלה ולבסוף – הבוררות המתבשלת בשלוש מבירות העולם ותימשך עוד שנה, או שנתיים. אילולי פאפו לא היתה סונסטה, ובלי סונסטה איש לא היה שומע על טאבה.

אך לא רק כמקים המלון ובעליו העיקריים מתקשר שמו של אלי פאפו (מפורשה) עם טאבה ועם המחלוקת סביבה. כמי שהוא מעיד על עצמו וכמי שמעידים מסביבים שונים, פאפו הוא שעורר את בעיית טאבה, המציא את הנימוקים לטענה כי הגבול הבין־לאומי משאיר את טאבה בתחום ישראל והביא את ממשלת ישראל לתיוך המבטחון של פרשת טאבה. "יש לי חברים טובים, והחברים הטובים האלה עזרו לי", אומר פאפו.

ואמנם, כאשר סוכמו בקמפ־דייוויד פרטיו של הסכם השלום ישראל־מצרים, וכאשר ב־26 במרס חתם מנחם בגין בטקס חגיגי על ההסכם, איש במשלחות הישראלית או בממשלת ישראל – אף לא בגין עצמו – לא חשב שטאבה לא תהיה מצרית. כך בעצם השתמע גם מנוסח ההסכם, שנאמר בו כי הגבול בין שתי המדינות יהיה הגבול הבין־לאומי, ששימש כ"גבול המנדטורי", בין מצרים וארץ־ישראל. אותו "הגבול המנדטורי" שימש גם כאזור אילת גבול בין ישראל למצרים – עד מלחמת ששת הימים, ולא היה ספק בלב הכל, כי הוא עבר כ־300 מטר מצפון למקום שבו החל פאפו לבנות את המלון שלו. גם היתה על כך הסכמה פורמלית, כי טאבה, ובכללה הכפר של רפי נלסון והשטח שנותר לבניית המלון, נשארה בתחום מינהל מרש"ל – מינהל מרחב שלמה, המשתייך לכל דרום סיני.

לפי תפישה זו, יומיים אחרי החתימה על ההסכם, קיבל אלי פאפו מראובן אלוני (ששימש אז כראש מינהל מרש"ל) הוראה שעליו להפסיק מיד את עבודות בניית המלון, מפני שהשטח יוחזר למצרים. המלון היה אז בשלבי בנייה ראשונים – אחרי יציקת היסודות ובניית קומת השירותים – אך פאפו לא ויתר. הוא אמנם הפסיק את הבנייה, אך פנה לאותם "חברים טובים", כדי לחפש מוצא ולהעביר את רוע הגזירה.

לא ברור איך הגיע, ליתר דיוק, לפרוטוקול של המשלחת שעיגנו ב־1906 את קו הגבול בין סיני לבין האימפריה העותמנית, לבריה, העביר את המסמך ל"חבר הטוב" קצין המיפוי של צה"ל. והלה ברק ומצא כי, לפי פרוטוקול זה, על

מלון סונסטה: השקעה בראות של 40 מיליון דולר

הגבול לעבור ליד קבוצת הדקלים, שהם "דקלי הרום" של טאבה. הניגוד בין הפרוטוקול לבין מקומן של אבני־הגבול הוסבר בכמה סברות. לפי אחת מהם, זו היתה פשוט רשלנות של מבצעי העבודה בשטח, באותה שנת 1906. לפי גרסה אחרת, אבני הגבול אמנם נקבעו תחילה בהתאם לנאמר בפרוטוקול של המודדים, אך קצין בריטי, שהיה מפקד תחנת הגבול לפני מלחמת העולם הראשונה, הזיז אותן קצת קילומטר צפונה, למקום נוח יותר בשבילו ובשביל האמפריה הבריטית.

כך או אחרת, קצין המיפוי של צה"ל, בהשראת חברו פאפו, חיבר מסמך המתאר את ממצאיו והעבירו למשרד הביטחון. בראש המשרד עמד אז עזר ויצמן, שם לא התרגשו מהמסמך, והוא מצא את דרכו למגירה. הוא היה עשוי להישאר שם עד היום, אילולי אפרים פורן, "חבר הטוב" האחר של פאפו, שמסר את העתק המסמך לבגין ושיכנעו בצדקת הטענות של פאפו. בגין כינס ועדת שרים ולישיבה הוזמנה הגב' פליאה אלבק. אחרי ניתוח משפטי של המצב, הגיעה אלבק לכמה מסקנות. בין השאר – הכללת טאבה בגבולות המוניציפליים של אילת. ההמלצה אמנם לא בוצעה, אך פרשת טאבה עלתה "על סדר־היום הלאומי".

יתכן כי הפרשה היתה נשארת על אש קטנה, אילולי חילופים במשרד האוצר. שמחה ארליך לא התלהב מכל העניין ולא מיהר להפשיר את כספי הסיוע שהוקצב לאלי פאפו להקמת המלון, אך ארליך התפטר, ובמקומו מונה יגאל הורביץ, שהיה רגיש הרבה יותר מארליך ל[illegible] של 500 הדו־נמים [illegible] לאילת. [illegible] רות בניית המלון והתחיל מיד.

מאז הן נמשכו במלוא הקיטור, וכאשר באפריל 1982, הגיע מועד השלב האחרון לנסיגה מסיני, המלון כבר היה מוכן כמעט. בעיית טאבה נהפכה לעניין אריה, שכמעט מנע את ביצוע הנסיגה. ברגע האחרון הושג הסכם־ביניים עם המצרים, המשאיר מנהלת מאלף הדונמים של שטח כל טאבה מחוץ לשליטה מצרית – עד להסדר הסופי. לפי ההסדר, מותר להמשיך בעבודות שהוחלו לפני החתימה: זה הסעיף שאיפשר את השלמת בנייתו של המלון.

★ ★ ★

אביה־סונסטה, אחד מבתי המלון המשגשגים ביותר בארץ, נולד במתכונת הרבה יותר צנועה, הרבה לפני שאלי פאפו נכנס לתמונה. ב־1976, כאשר נסגרו מכרות תמנע, החליטו שלושה מפוטרים מבכירי המפעל להשקיע את כספי הפיצויים שלהם בפרויקט תיירותי בסביבת אילת. הוצע להם שטח במקום שאיש, חוץ מרפי נלסון "המטורף", לא רצה בו: שלושים דונם בטאבה, בסמוך לכפר של נלסון.

השלושה החליטו להקים כפר נופש ל־200 איש. הם שכרו ארכיטקט צעיר, אורי בלומנטל (הוא היה אז בן 32), שתיכנן בעבר כפר נופש דומה במקום אחר. בלומנטל הכין תכנית וזו קיבלה מהר למדי את אישור מינהל מרש"ל ואישורה של ועדת הבנייה המחוזית בבאר שבע. אבל, כאשר הוחל בעבודות בשטח, התברר כי המשקיעים – ודמי הפיצויים של השלושה בתוספת הסיוע הממשלתי לפיתוח אתרי התיירות – רחוקים מאד מהדרוש. שלושת היזמים־המפוטרים חיפשו שותף־משקיע והגיעו אל פאפו. [illegible] ובשנות השישים נעשה שותף במלון "הולי־דיי" [illegible], באותם ימים היה מלונאי קטן למדי, המוכר יותר כקבלן בניין מאשר כאיש התיירות. אבל לפאפו היה חזון. הוא רצה מלון משלו ומלון גדול.

פאפו נכנס לעסק, אבל פסל מיד את התכנית המקורית. כפר הנופש מהסוג שרצו היזמים מועד לכישלון, הוא טען. המתכונת אינה מתאימה לאקלים החם. יש לבנות בבנייה סגורה ולא בביתנים נפרדים. הוא פיטר את כל צוות המתכננים, אך השאיר דווקא את הארכיטקט הצעיר – אורי בלומנטל, האיש שלא בנה שום מלון קודם־לכן, שלא לדבר על מלון בממדים כאלה. לדברי האדריכל עצמו – פאפו נהג כך כדי שיוכל להכתיב את רצונו. זה לא היה אפשרי עם אדריכלים ידועי שם. ולדברי פאפו: משום שהאמין בארכיטקט הצעיר, שיוכל לבנות מלון "קצת אחרת".

סונסטה נבנתה "קצת אחרת": בשיטות מתועשות, כאשר כל יופיו מבוסס על המבנה הארכיטקטוני ותבניות פלדה, ששימשו ליציקות בטון – בלי ציפוי קירות, בלי תבליטים נוספים ובלי קישוטים. היציקות תוכננו כך שישמשו גם לתעלות קירור ולהזרקת שיכבת בידוד, החשובים כל כך באקלים האילתי. התוצאה: אחד מבתי המלון היפים והמקוריים ביותר בארץ.

אחרי השינוי בתוכניות הוחלו העבודות בשטח באוגוסט 1978. כעבור שמונה חודשים, כאשר יומיים אחרי חתימת הסכם השלום, הופסקה העבודה והורשה רק בתחילת 1980. כעבור פחות משלוש שנים נפתח המלון, בנובמבר 1982. ואז התברר שגם כי בעיית טאבה היא בעצם בעיית המלון. המצרים [illegible] על פתיחת המלון [illegible].

הבעיה משפיעה גם על פיתוח המלון. לפי התכנית המקורית עמד פאפו להקים לידו יחידה נוספת – 120 דירות נופש. התוכנית אושרה עקרונית, אך פאפו לא קיבל את אישור משרד התיירות להמשיך ולבנות את פרוייקט הדירות. הסיבה: משרד החוץ מתנגד בתוקף. לא צריך להרגיז את המצרים עוד יותר.

★ ★ ★

לדברי פאפו, השקעתו במלון – בבנייה והפעלה – כ־40 מיליון דולר. בינתיים, ההשקעה כדאית בהחלט, סונסטה היא הצלחה מסחרית. מבחינה זו, הסכסוך לא הזיק למלון עד כה, אלא להיפך. המצרים אמנם ניסו לארגן חרם על סונסטה, בין סוכני־הנסיעות בעולם אך לא הצליחו. הם רק עשו פרסומת בין־לאומית, המושכת את התיירים. אך האם ההשקעה תימצא מוצדקת גם בעתיד, אחרי שתסתיים הבוררות?

ראובן אלוני, ראש מינהל טאבה, אופטימי מאד בדבר תוצאות הבוררות. לדעתו, יש לישראל קלפים חזקים, והקלף העיקרי הוא אותו יומן־פרוטוקול של המודדים מ־1906. ואם לא תתקבל העמדה הישראלית לגבי קו־הגבול העובר בסמוך ל"דקלי הרום", לפחות הקו השני, החלופי, המוגש מצד ישראל לבורר.

לדברי פאפו, הקו החלופי עובר את "גבעת נלסון", באופן שגדר המלון תהיה גם הגבול. פירושו של דבר, הכפר של רפי נלסון ישאר בחוץ. לדברי אלוני, הקו עובר אמנם את "גבעת נלסון", אך באופן שהכפר ישאר בגבולות המדינה – עד לגדר השער של הכפר (לפי המפות, נראה כי הצדק עם אלוני ולא עם פאפו).

מכל מקום, פאפו נשמע אופטימי פחות מאלוני. אולי בשל כך נסע פעמים מספר למצרים, ניסה לעניין את המצרים בשיתוף־פעולה לפיתוח האזור, בכלל זה, המלון. גם אחרים ניסו, אך עד כה הניסיונות נכשלו. אחד המכשולים: לפי החוק המצרי, בכל מפעל במצרים חובה שהחלק המצרי יהיה לפחות 51 אחוז. ולזה, כמובן, פאפו אינו מסכים.

פאפו גם אינו בטוח שיהיה טוב אם מצרים תפסיד בבוררות. יותר מדי יוקרה מעורבת בפרשת טאבה, מכדי שהמצרים יוכלו לסבול הפסד כזה, הוא אומר. על כן הוא שואף לפשרה. פשרה כלשהי, שתעלה בתהליך הבוררות.

גם פאפו וגם אלוני מאמינים כי מתוך הבוררות תעלה "תכנית השלום לטאבה". לתכנית זו אבות מרובים. אורי בלומנטל טוען שהוא הגה אותה, והוא אמנם חתום עליה. פאפו אומר שהוא הכתיב את התכנית לפרטי פרטיה. ראובן אלוני טוען שהתכנית שלו. אך יהיו זכויות היוצר אשר יהיו – התכנית יפה.

היא מבוססת על פיתוח משותף של כל שטח טאבה, 1000 דונם, בהשקעה ובבעלות משותפת של שתי המדינות (49 אחוז ישראל, 49 אחוז מצרים ושני אחוזים אמריקאים – אומר אלוני). הכניסה משתי המדינות דרך "שער ירושלים" מצד אחד ו"שער קהיר" מהצד השני. הרבה בתי־מלון, שסונסטה אחד מהם. הרבה כפרי־נופש, שכפר נלסון אחד מהם, אולמי קונגרסים, מרכזי ספורט. "אנדרוסת טאבה" ליד דקלי [illegible] יוצאת מן הכלל. הלוואי שתהיה גם ריאלית.

(בתבה שניה ואחרונה)

פרוטוקול

בין שמואל הנביא למעלה חלדיה ישבו השבוע יהודים עם ערבים ודיברו

מאת נדב שרגאי

ביום שני, לפני חושך, טיפסה מכונית כיבוי אש, במעלה מדרגות של סמטה עשבה בלב הרובע המוסלמי. ברחוב המקביל אספו פועלי עיריה שרידי בתים הרוסים ממתפרה שהוצתה. בבלוק בשמואל הנביא קוננו בני משפחת עטרי את יקירם שאינו עוד. ובמעלה חלדיה ארזו משפחות אבו סכינה, אבו סכיה ואבו רג'אב את מטלטליהן ועזבו את ביתן עד עבור זעם.

ברחוב הסמוך, במעלה הסאריה נעשה ניסיון שפוי אחד – לשבת ולדבר. על הקיר, במרפאת השיניים של ד"ר צדיה, עמדה תמונה של הרב צבי יהודה קוק המנוח. בחדר ליד מסדרון המתנה למרפאה, הסבו ערבים עם יהודים ודיברו. יהודים־ותיקים, תלמידי ישיבות, בעיקר מעטרת כהנים (כיפות סרוגות), ערבים – תושבי מעלה חלדיה. המפגש אמור היה לפייס, להרגיע. חילופי הדברים שלהלן, הם פחות או יותר פרוטוקול מדויק של מה שהיה שם. הטקסט נראה כלקוח מעל קרשי הבמה. כל הדוברים, הן בעברית והן בערבית מנסחים את דבריהם במשפטים קצרים, קטועים, המלים פשוטות, עלגות מעט, וכוונה כך. מנסים להעביר את התוכן ללא תרגום. אמיר חשין, יועץ ראש העיר לענייני ערבים ושושבין המפגש, מתרגם בכל זאת, כשיש צורך.

הליל: 10 שנים אנחנו גרים כאן ביחד. מדוע אתם שורפים. מה רע עשינו לכם?

מתי דן: הליל – תאמין לי – מי ששורף – לא מכאן, לא גר כאן.

אחוב סרג'ב: (צועק) אבל אני גר כאן, 50 שנה. מתחת לישיבת "שובו בנים" של ברסלב. שופכים עלינו מים ולכלוך, זורקים עלינו אבנים ושברי זכוכיות, מציקים לבנות שלי. חיות. בחוץ – חיות. לא בני אדם. איננו יכולים עוד לעמוד בזה. פנינו למשטרה, פנינו לעירייה, פנינו לצבא: אין מושיע. אין מושיע (ערבים נוספים מצטרפים בצעקות).

מתי דן: (מנסה להרגיע) תקשיבו לדולי, בבקשה תקשיבו לדולי. הוא יספר לכם מה הוא עשה ביום של השריפה. על הגב שלו, על הגב שלו – ניסה לעצור אותם.

דולי אלכסנדר: ברחוב היה עשן וצעקות. ראיתי אנשים שורפים חנות. נדחפתי ביניהם, כיביתי את האש. שאלו אותי – מי אתה – משטרה? אמרתי – לא – אני גר כאן. אתם לא גרים כאן, לכו מפה.

אבו סכינה: אני מכיר אתכם ומכיר אותך, אתכם אין לי בעיה. שנתיים אני מלמד בעירייה, רץ לסדר, רץ למשקים, רץ לכולם. אולי אתם, אתה והאתה – תרמנו את התבו"ה האלה, תעשו משהו.

מתי דן: כל מה שאתם אומרים על הסוסר ההוא – אנחנו מאמינים לכם. הדברים של אבו סכינה נוגעים אל הלב. אני מכיר אותו ואת הבן שלו 10 שנים. לנו זה כואב לשמוע את זה מפני שאכפת לנו איך נראה העם היהודי.

לפני שש שנים אמרתי לבאסם – תראה מה כתוב אצלנו בתורה על חומייני – יבוא איש אחד מלך פרס ויעשה מלחמה על מלך עיראק וכל העולם מזדעזע – זה רץ לכאן וזה רץ לכאן, מהומה ומבוכה והסוף כתוב – יבוא אלוקים יעשה שלום. הבן של אבו סכיה קורא לי חומייני ואני קורא לו עראפת, ככה בצחוק. הגורל שלנו הוא כאן ביחד, ביחד.

אמיר חשין (לתלמידי הישיבה): אני כאן 60 דורות בארץ הזאת ואני לא מוכן לקבל שקמות משפחות ערביות ממעלה חלדיה ועוזבות בגלל פחד.

הליל: (על "שובו בנים") הם רוצים ללמוד, שילמדו, אבל לא כאן, במקום אחר.

תלמיד ישיבה: איך אתם ערבים לנו שלא יהיו כאן מחבלים?

עיאר קוסטילה: (דובר עברית) אם יקרה לך דבר רע תבוא אלי ותגיד לי שערבים, שכנים שלי ושלך עשו לך משהו – אקום ואעזור לך אבל אתה צריך לעזור לי כאשר לי עושים רע.

תלמיד ישיבה: מה עם המחבלים?

עיאר קוסטילה: אנחנו לא מגששים. אם מישהו מהשכונה מזיק לך, בוא אלי. אני עוזר לך ולהיפך.

דולי אלכסנדר: תשמעו סיפור – אתמול בא לכאן הרב גורן, עם הגלימה והכובע והזקן הלבן הארוך והאור, אתם הלא מכירים את באזרד, באזרד שמוכר לנו הכל כשר למהדרין: באזרד זה ניגש אל הרב גורן ואומר – אפשר לשאול שאלה את כבוד הרב? הכולם עומדים בשקט – ערבים ויהודים לשמוע מה באזרד ישאל. ובאזרד שואל – אם קורה כזה מקרה ליד הבית שלי מה אני צריך לעשות? ומה עונה הרב גורן: אם קורה כזה מקרה – אדם שהוא לא משטרה ולא צבא – לא יכול להילחם... אמר באזרד לגורן – צודק צודק.

עיאר קוסטילה: את כל מה שאמרתם כאן אתם צריכים להגיד להורים משם (מצביע לכיוון "שובו בנים").

מתי דן: אני מציע – תקחו אתם שניים, ניקח אנחנו שניים ובכל פעם שיש בעיה נשב ביחד ונמצא את הפתרון בחוכמה, בשכל.

הערבים: למה לא, למה לא?

מתי דן: רק כך אפשר למצוא את השביל.

אבו סכינה: (מתפרץ לפתע) בשתיים בלילה, באו וזרקו אבנים: זרקו וזרקו בלי סוף, כאילו אנחנו קליעה למטרה. קראתי לשוטר. בא, הציץ ואמר תבואו בבקר להתלונן.

אמיר חשין: (נוסף צועק על מתי דן) אדוני – לעזאזל – אילו זה היה בית יהודי כבר היו כאן שתי פלוגות מג"ב. כשערבי מזעיק עזרה – מגיע שוטר, מציץ והולך. (לחוזר נבגס בציג משטרת ירושלים).

חשין: (מתמתן) הטענות הן חמורות ביותר נגד משטרת ישראל. אני משוכנע שאין שום כוונות זדון.

נציג המשטרה: אנחנו חוקרים. אנחנו עובדים על זה.

מתי דן: (מנסה להרגיע את הרוחות) תראו – אנו יושבים כאן במרפאת שיניים ליהודים. מחיים – כל ערבי יכול לקבל כאן טיפולים.

עיאר קוסטילה: (התפרצות שנייה) אני רוצה לדעת מי הרג את פאטמה. מי הרג אותה? (ישישה ערבית שהתגוררה בסמוך לישיבת "שובו בנים" נפטרה מפצעיה לפני שלוש שנים. אלמונים פצעו אותה. נעצרו מספר אברכים מהישיבה הסמוכה לחקירה. תיק לא פוענח. נ.ש)

חשין: אני לא יודע מה המשטרה עשתה. שנינו אחרים. יש גם מקרי רצח מלפני 40 שנה שלא מפוענחים. בוא נדבר על העתיד.

המפגש הזה הסתיים בדרך מזרחית למדי. מתי דן נטל תפוח ובירך בורא פרי העץ. הליל נטל אשכול ענבים ובירך – ביסמיאללה... המסובים האחרים כמעט ולא נגעו בכיבוד. נקבע פורום משותף, שניים מכל צד, שינסה בעתיד ללבן בעיות. בשעה 11.30 יצא הפורום הזה אל העיתונאים. אמיר חשין רצה להקריא את ההודעה המשותפת, אבל לא הביא בחשבון את יורי הלר.

הלר, בחור מוזקן, מתגורר עם עוד כמה מחבריו, ליד שער הפרחים. במשטרת הקישלה הוא פנים מוכרות. לא עובר חודש, שהלר אינו מגיש תלונה נגד מי משכניו הערבים. יש לו תלונות קשות על "השוטרים הערבים המתעלמים לדבריו ממעשי תקיפה נגד יהודים". את חלונות ביתו רישת, מחשש שישליכו פנימה רימון. כשהניף בעבר דגל ישראל על ביתו מוקף הערבים, השליכו המקומיים סמרטוטים בוערים אל גג הבית. יורי עלה על הגג וירה מאקדחו באוויר. המשטרה החרימה את כלי הנשק. בשבת אחר הצהרים היה הראשון שניסה להגשים את אליהו עבדי־ה"ל.

כשהמסבים ישבו ודיברו, עמד יורי בחוץ והזיכה. כשנפתחה הדלת, פתח בצעקות רמות שנשמעו היטב ברחובות הסמוכים – "אין סליחה" אין כפרה, ערבים – רוצחים." השוטרים עטו עליו והחזיקו בו. מתי דן הוביריו כעסו. הוא לא מייצג איש, טענו. אמיר חשין, חשב – שהנה הנה – העסק מתפוצץ. וכאילו כדי לאשש את התחושה הזאת מגנר, אשה ערביה לבכות על פלסטין הכבושה. הלר צעק כנגד הערביה והערביה הטיחה בו נאצות ובתווך עמדו הצומים יוצאי מפגש הפיוס יחד עם אמיר חשין.

ברכת אברהם דוויק

"שובו בנים" נקראה לפנים, בימי סערה אחרת, "ברכת אברהם" – על שמו של אברהם דוויק הספרדי, הממסד, נשיא הכבוד, ידיד ועד הצלת יהודי סוריה ועוד כהונה וכהונה תואריה. דוויק נולד בחאלב. התגורר בברוקלין מחזיק ברחבון ספרדי ומתעסק ביבוא מוצרי אלקטרוניקה. הופעתו החיצונית נעימה, דיבורו רך ומגבעת הנמה שעל ראשו משווה לו מראה בלתי מזיק. דוויק שוקל כל עוד מדברים על עניינים שאינם קשורים בברכת אברהם. (היא שובו בנים). כשמגיעים לעניין הישיבה הופך דוויק לקנאי חוצם – על הערבים, על טדי קולק, על המשטרה ועל מי לא. בחורי הישיבה הם לדבריו חיות תמימות, צאן קדושים.

בימיו של רחמים קומגרס כמפקד מרחב, כשביקש קולק להרוס תוספת בבנייה לא חוקית בקומה השלישית של "ברכת אברהם", בילה דוויק יומיים של מעצר בלשכתו של מפקד משטרת הקישלה. הוא שוחח בטלפון ממקום "מעצרו" עם שר המשטרה דאז, הד"ר בורג ונתינה באוזניו על צרותיו. גם היום מקורב דוויק למלכות. הראשון לציון הרב מרדכי אליהו נפגש עימו לא פעם. דוויק תורם לישיבות הספרדיות בעין יפה ואף ניסה לארגן פעם סולחה בין הרבנים עובדיה יוסף ומרדכי אליהו.

הוא אינו קונה סיפורים של שכנים ערבים. על התעללויות בהם, מצד תלמידי הישיבה ומציין כי איש מהתלמידים לא הועמד עד היום לדין. למרות מה שאומר דוויק עברו על השכנים הערביים בשנים האחרונות כמה חוויות מסמרות שיער. יומן אירועים של חודשים בלבד, מלמד משהו על המתרחש במקום.

ב־4.4.83 הוכתה פטמה אבו־מיאלה באכזריות בכל גופה. היא אושפזה ללא הכרה ונפטרה כעבור מספר חודשים. השכנים הצביעו לעבר תלמידי הישיבה. נאמן אבו־מייזר שניסה לעזור לפטמה הוכה אף הוא ואושפז.

ב־4.5.83 הותקפו באבנים צוות טלוויזיה זר שניסה להכנס לישיבה.

ב־20.4.83 – מוחמד אבו־סכינה שבחו מביתו הצמוד לישיבה גילה שאלמונים פרצו לתוכו והרסו חלקים ממנו. מפעם לפעם כשהוא חוזר משליכים לעברו אבנים וזכוכיות ומאיימים על חייו.

ב־5.5.83 – נאמן אבו מייזר שב לביתו ומותקף מחדש.

יעקב דננברג — החלום שהתגשם ונגוז

מאת אריה לביא

יעקב דננברג (50) כבר לא רוצה להיות הילד הנורא של ענף הביטוח. כאשר דיברתי אתו על הכנת הכתבה, ביקש רק "שהכותרת לא תהיה הילד הנורא של הביטוח". היה זה בסיומו של שבוע בו חתם על חוזה עם חברה שמשמן מקבוצת הסנה בעקבותיו העביר את תיק הביטוח של חברתו, אושיות, לקבוצת הסנה. שנה לפני כן חתם על חוזה עם חברה בת אחרת של הסנה, רותם. בעקבותיו העביר את תיק הביטוח האלמנטרי של אושיות לקבוצת הביטוח ההסתדרותית.

בעקבות שני ההסכמים חדלה למעשה חברת הביטוח אושיות לפעול כחברת ביטוח פעילה. היא משמשת למעשה כסוכנות ביטוח עקיפה, לה כ־6 אחוזים מתפוקת ענף הביטוח בארץ. "זו למעשה סוכנות הביטוח הגדולה ביותר במזרח התיכון" כהגדרתו של דננברג. אולי ההגדרה מדויקת אך אושיות כבר אינה חברת ביטוח פעילה. יש לאושיות את הרישיונות המתאימים לעסוק בביטוח אך היא כבר לא פועלת כחברת ביטוח וכל מי שמכיר את יעקב דננברג יודע שהחלום הגדול של האיש היה להיות בעליה של חברת ביטוח. דננברג הגשים את החלום אך גם נגוז אותו במו ידיו כאשר חתם על החוזים להעברת התיקים לקבוצת הסנה.

השוואה עם שלמה אליהו

במידה מסוימת ניתן להשוות בין יעקב דננברג לבין שלמה אליהו. שניהם הולו מאפס. שלמה אליהו התחיל דרכו כנער שליח בחברות ביטוח. יעקב דננברג החל כשוליית מוסכאים אצל האחים מאיר. שניהם הפכו עם השנים לסוכני ביטוח ורקמו חלום על חברת ביטוח בבעלותם. שלמה אליהו ויעקב דננברג גם הגשימו את החלום אך גם זה השלב שבו מסתיים הדמיון בין השניים. אליהו השתלב למעשה בממסד והפך לחלק ממנו. יעקב דננברג נאלץ לשחות נגד הזרם. זה התחיל כבר בדרכם הראשונה להגשים את החלום, תחנה שהולה במשרדו של המפקח על הביטוח במשרד האוצר ד"ר יעקב פיקר המנוח.

פיקר, יקה קפדן שהיה כל יכול בענף זה הגיע למסקנה שיש לעודד את אליהו. הוא השתמש בו במידה מסוימת גם כשוט נגד חברות הביטוח ונתן לו את ההיתר המיוחל להקמת חברת הביטוח אליהו. דננברג העמיד אותו בפני עובדה מוגמרת כאשר רכש באוקטובר 1973, חברת ביטוח לא פעילה בשם עממית שהיה לה רישיון מוגבל לביטוח תאונות אישיות. כיום כבר לא ניתן לרכוש חברת ביטוח בלא לקבל רישיון מראש מהמפקח אך אז זה היה עדיין אפשרי ודננברג ניצל את ההזדמנות. ד"ר פיקר לא אהב את העובדה שדננברג העמיד אותו בפני עובדה מוגמרת. במשך תקופה ארוכה סירב להיענות לבקשתו להרחיב את הרישיון ורק לאחר איומים בפנייה לבית המשפט נענה לדרישה.

הבולדוזר של הענף

דננברג שהיה באותה עת הנציג הישראלי של חברת הברוקרים האמריקאית הענקית פרנק בי הול, פעל בענף הביטוח שהיה באותה עת שמרני מאד והפך לבולדוזר של ענף הביטוח. אם למנהלי החברות טענות קשות על התחרות הפרועה בענף, שיש בה כדי להביא להפחתה של התעריפים לצרכן, הם יכולים להפנותן לדננברג. דננברג הרגיז אותם כמעט מדי יום. הייקים שעמדו באותה עת בראש חברות הביטוח זעמו אך הם לא הכירו בדננברג. הוא לא הוזמן ליטול חלק בהתייעצויות, סירבו להתייחס אליו.

דננברג השיב להם מלחמה כדרכו. הוא קרא לבניין המשרדים בו פעלה חברתו "בית הביטוח" וראשי האיגוד נאלצו לבקש הסכמתו לתת שם לבית שהקימו לאיגוד חברות הביטוח. הוא ניהל רמת חיים גבוהה מכולם, נסע במרצדס כסופה מנקרת עיניים וחטף להם עסקים. תוך זמן לא רב הגיע חלקו בשוק ל־5 אחוזים.

בימים הזוהרים של הבורסה ב־1982 שקל דננברג להוציא את עממית לבורסה אך הוא איחר את המועד. העידן הטוב של ענף הביטוח עמד בפני סיומו. היה צורך להגדיל את ההון של עממית ובפרנק בי הול שהחזיקה ב־74 אחוז מהמניות לא התלהבו מהרעיון. היחסים בין דננברג לבין איגוד חברות הביטוח הורעו. איתן אבניאן מנכ"ל הסנה דאז ומי שעמד באותה עת בראש איגוד חברות הביטוח ניהל מערכה קשה נגד עממית שהמשיכה להפר את הנחיות איגוד חברות הביטוח. ביולי 1983 סולקה עממית מאיגוד חברות הביטוח. לפני כן סולקה גם חברת הביטוח סהר, אך בזו הפגיעה לא היתה קשה כמו בדננברג כיוון שהיא נשלטת על ידי משפחת סוהרב המבוססת והמעורה היטב במשק והחברה הישראלית.

פוליסה מהמחשב בדקה

תגובותיו של דננברג הן תכניות ביטוח חדשניות. "חדר ביטוח" מסודרי קיטנה. אגב, הרישיון והעידן השק"ם הן שלוש הדגמאות שכל חברת ביטוח גדולה היתה באה בחן. הוא הראשון בענף הביטוח שהכניס מחשב המסוגל להפיק תוך שנייה פוליסה. היה זה זמן רב לפני שהחברות ביטוח האלו בכלל

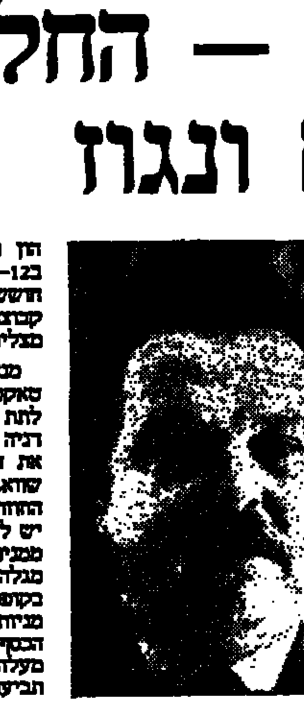

יעקב דננברג

לחשוב על הכנסת מחשב. רובן עברו באותה עת עם לשכת שירות. דננברג היה הראשון שדיבר וגם הוציא אל הפועל תבנית להעברת המשרדים מחוץ לעיר, לאזור התעשיה של הרצליה. כיום מדברים על כך גם בחברות אחרות אך אף אחד אינו מעז לנקוט צעד זה.

דננברג מודע היטב לתדמיתו הגרועה. השגיו הביטוחיים אינם מעמידים אותו במקום ראוי בענף הביטוח. כאשר חברות מתמוטטות חוששים לא מעט מחברה פרטית. מה עוד שיש לא מעט מנהלי חברות ביטוח המסוגלים ללחוש לאוזני עיתונאים שהונותיו של דננברג בצרות. דננברג זקוק לשם טוב יותר מאשר לכסף ואת זה הוא קונה. במארס 1984 הוא מגיע להסכם מפתיע מאוד עם איתן אבניאן מי שהתמנה מתפקיד מנכ"ל הסנה ומי שעמד בראש איגוד חברות הביטוח, האיגוד שניהל מלחמת חורמה בדננברג. על פי הסכם זה יתמנה אבניאן ליו"ר מועצת המנהלים של עממית. ההסכם מרוויח את הכל. שכן אבניאן הוא זה שסילק את דננברג מהאיגוד ותרם לא מעט לחוסר האמון שהיה כלפי דננברג. לאבניאן היה חלום שלא התגשם לרכוש ביחד עם משקיעים את עממית אך דננברג לא נרתע מכך. בינתיים כיהן אבניאן כיו"ר הדירקטוריון של עממית, שהסבה את שמה מאוחר יותר ל"אושיות" על שם חברתו של אבניאן.

הצמד דננברג אבניאן, למרות השמועות על יחסים המעורערים, חולם על הגדלת האימפריה. בינתיים מתמוטט מצבה של חברת הביטוח ירדניה שגם היא מחזיקה כ־5 אחוזים מהשוק. חברת אושיות מגיעה להסכם על רכישת ירדניה תמורת 400 אלף דולר. דננברג ואבניאן בטוחים שהם עשו את עסקת חייהם. הם מתכוונים לגייס הון בבורסה וחולמים על שליטה ב־12–15 אחוז מענף הביטוח. בענף חוששים מהצמד. מנסים לארגן קבוצה שתרכוש את אושיות אך לא מצליחים להגיע להסכמה.

מנהלי חברות הביטוח מנסים טאקטיקה שונה שהצליחה חלקית: לתת לקבוצת אושיות ליפול. ירדניה נופלת כאשר דננברג מאשים את הדי לבנון שהציג בפניו מצג שווא. בצעד דרמטי הוא מבטל את החוזה לרכישת ירדניה אך ספק אם יש לכך משמעות מעשית. לירדניה מגיעים כונסי נכסים. עו"ד בועז נהיר מגלה שדננברג הפקיד מיליון דולר בקופת ירדניה על חשבון מבקשי מציות. על הסיבות בגללן משך את הכסף חזרה יש חילוקי דעות. הוא מעלה כפני דננברג טוחה של תביעות אותן דננברג דוחה ברוכן.

הגיבוי של הסנה

פרשת ירדניה גורמת למתח בין דננברג לבין המפקח על הביטוח במשרד האוצר יהודה דרורי. דננברג דוחה בתוקף שמועות לפיהן דרורי הביע בו חוסר אמון. לפני שנה נודע על העסקה המפתיעה במסגרתה העביר דננברג עסקי הביטוח כללי לקבוצת הסנה. כלפי אלפרד גוליץ מועלות האשמות שהוא נתן יד לשיטות העבודה של דננברג וגורם להורעת התחרות בענף. גוליץ דוחה השמועות ואומר שעשה להסנה עסקה טובה שמגדילה באופן משמעותי את התיק. נכון מאשר גוליץ באותה עת, דננברג מקבל עמלות גבוהות מהמקובל אך זה מתבקש כחיקוי העסקים שהוא מביא לחברה. יודעי דבר ידעו לספר בחודשים האחרונים שמתבשלת עסקה גם לגבי תיק ביטוח החיים וזו אמנם יצאה השבוע אל הפועל.

דננברג מסרב להרחיב את הדיבור על הגורמים שהניעו אותו לצעד שעשה. ככל הרש מפותח ליחסי ציבור הוא יודע שאין זה העיתוי המתאים לכתבות עליו. לא אם יש בהן כדי להחמיא לו וודאי שלא אם אין הן כאלה. הדיון הכספי המתנהל כעת אינו עניין של מה בכך לגביו. "השורה התחתונה" ביזוני בית המשפט תהיה אם יידרש יעקב דננברג להעביר מיליון דולר לקופת מפרק חברת הביטוח ירדניה או לא.

דננברג אומר שהחליט על הצעד הזה מאחר ואין זכות קיום כעת לחברות קטנות. זו אגב גם גרסתו של שלמה אליהו. על ידי ההסכמים עם הסנה הסיר דננברג את ההוצאות כרכר הקשים שהוא עלול להיקלע אליהם. יש לי כעת את התמיכה של הסנה הוא אמר בשיחה פרטית. העסקה נותנת לו את הגיבוי של החברה הסולידית, ולמעשה זהו בעצם מה שדננברג היה צריך כל הזמן. – גיבוי.

הפגישה הלילית של אנשי החוק

גרסתם של משתתפי הפגישה במשרדו של עו"ד יגאל ארנון כי לא ידעו על החקירה נגד עמר מעוררת תמיהות ★ בפגישה נכחו שלושה עורכי דין ושני חוקרי משטרה לשעבר: מדוע במשך כתשעה חודשים איש מהם לא דיווח על הפגישה למשטרה?

מאת צבי הראל

הם השלך לשניות אחרות, לפני כשלושה שבועות, בלשכת היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש. בפגישה נכחו שבעה אנשים, ביניהם אנשי פרקליטות ומשטרה, שדנו בתיק נגד חבר הכנסת שלמה עמר (יחד). החשד כי השתמט משירות מילואים בלבנון בסיועו של אולאי מקורב שמונה. על־פי החשד, סייע לו אולאי לשרת בבסיס ליד קרית שמונה, ובתמורה הועיד עמר לעבודה ב"אגד".

התמונה נגלה לאחר שהובאה לידיעת הנוכחים ידיעה, כי בעיצומה של חקירת אולאי במשרדי מצ"ח ליד קיבוץ גרות בצפון הארץ (ינואר שנה זו), הוא נקרא על־ידי מעבידו יורם ברעמי, בעל מוסך פרטי בראש־פינה ("הרסיס") והוסע לדירה ברמת־גן. סגן אלוף יצחק כהנא ממצ"ח, שראה שאולאי לא חזר אליו לחדר החקירות, התקשה אז להבין את פשר היעלמותו המסתורית.

יום לאחר חקירתו של אולאי סבור גם קוראי העיתונים, כי המדובר בסיפור על היעלמותו של נחקר בעיצומה של החקירה. שכן, העיתונים (8.1.86) דיווחו בהבלטה שאולאי נעלם בעיצומה של החקירה. ביום בו פורסמו ידיעות באמצעי התקשורת על היעלמו של אולאי הוא הוסע בשעות בלתי מקובלות, בשעה תשע בערב, למשרדו של עו"ד יגאל ארנון בכבוד אחרים בו השתתפו המשתתפים הבאים: עמר, פרקליטו עו"ד רם כספי, עו"ד יגאל ארנון, חוקרים פרטיים שנשכרו על־ידי עמר: אהרון יקים (לשעבר ראש ענף המודיעין של המטה הארצי) ואביטל למברסקי (לשעבר ראש מפלג הסמים במשטרת חיפה שנשא דרגת מפקח. כמו כן השתתף בפגישה יוסי הכמן, חבר אגד, ביצרל אוטובוס הרמים בכביש הגולן, ידידו האישי של עמר והפרקליט החיפאי שהובא על־ידי בעל המוסך בן עמי.

"לפעול ללא דיחוי"

עד לפגישה לפני כשלושה שבועות התבטא חריש כי בחומר הראיות שהובא לפניו הוא מצא שלא לבקש להעמיד לדין את עמר בחשד לביצוע עבירת שוחד. בכך, לא הצטרף להמלצת ראש צוות החקירה סגן־ניצב שמואל יציב שסבר, כי יש די ראיות לכאורה להעמיד את עמר לדין בגין שוחד לאולאי (המלצת המשטרה אינה מחייבת את הפרקליטות או את היועץ המשפטי לממשלה העומד בראש התביעה בישראל).

חריש הורה לפתוח בחקירה של שיבוש הליכי משפט. ראש אגף החקירות ניצב יגאל מרקוס מינה את תנ"צ שמעון סביר כראש צוות החקירה. בצוות זה נכללו סגנו ביחידה לחקירת פשעים חמורים ניצב־משנה אלכס אישילום, סגן־ניצב אמנון שאלתיאל ופקד־ניצב שמואל יציב שחקר עד לשלב זה את החקירה בה החשד עמר במתן שוחד לאולאי. העובדה כי חריש הורה למשטרה לפעול ללא דיחוי והעובדה הנוספת כי לחקירה נבחרו קצינים בכירים ביותר במשטרה, מלמדת על החשיבות והחומרה של הפרשה שנראתה בעיני היועץ המשפטי לממשלה, ואנשי פרקליטות המדינה.

> ## מה אומר החוק
>
> העבירה של שיבוש הליכי משפט – לרבות חקירה פלילית – קבועה בסעיפים 244, 245 ו־246 לחוק העונשין. כך קובע, בין־היתר, החוק: "העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו – מאסר שלוש שנים. לעניין זה הליך שיפוטי – לרבות חקירה פלילית והוצאה לפועל של הוראות בית המשפט. המניע אדם, או מנסה להניעו, שבחקירה על פי דין לא ימסור הודעה או ימסור הודעת שקר, או יחזור מהודעה שמסר, דינו – מאסר חמש שנים. המניע או מנסה להניע בדרך של מרמה, הטעיה, כוח, איומים הפחדה, מתן טובת הנאה או כל אמצעי פסול אחר דינו – שבע שנים. המניע אדם או מנסה להניעו, שבהליך שיפוטי לא יעיד, או יעיד עדות שקר, או יחזור בו מעדות או מהודעה שמסר – מאסר שבע שנים..."

> ## המפתח בידי חריש
>
> ההנחיות של היועץ המשפטי לממשלה קובעות, כי בעבירות הקשורות לעיסוקו של עורך־דין יגיש פרקליט המחוז כתב אישום רק לאחר הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה. למעשה עורכי דין נהנים מאותה פריווילגיה של ראשי מועצות מקומיות, ח"כים ושרים לפיה יש להם ההזדמנות לבדר את החשדות נגדם המועלים ע"י היועץ המשפטי לממשלה, שלא כמו אזרחים רגילים שהוכרעה בתיקים בתונה בידי פרקליט המחוז.
>
> חריש לא הכתיר בעבר את יחסי הידידות שלו עם ארנון וכספי. בכך יש בעייתיות מסויימת. בתיק זה המפתח בידיו של חריש. להעביר את ההכרעה לגורם אחר, במשרד המשפטים מחשש לפגיעה במעמדו הרם.

ראשון החוקרים בימים האחרונים – שגם נעצר ושוחרר בפקודת שופט – היה יורם ברעמי. אחריו נחקרו ושוחררו על־ידי שופט שלום החוקרים הפרטיים יקים ולמברסקי. כמו כן נחקרו גם עורך־הדין החיפאי שנכח בפגישה במשרדו של ארנון ויוסי הכמן. תנ"צ סביר, חוקר רב־ניסיון, הסיק – בגלל שיקולי חקירה – לחקור את עורכי הדין כספי וארנון וחה"כ עמר לאחר שיסיים לחקור את כל המשתתפים האחרים בפגישה.

ארנון וכספי נחקרו חמש שעות כל אחד: כספי ולקוחו חה"כ עמר נחקרו ביום שלישי ואילו ארנון ביום שלמחרת. מתשובתו של עו"ד ארנון לכתבים שהמתינו לו בתום חקירתו אין לדעת בוודאות מוחלטת אם נחקר במשטרה תחת אזהרה. ארנון השיב על כך, כי לדעתו אינו חשוד ומסר על חלקו בפגישה במשרדו בהודעה שנגבתה ממנו במשטרה. באשר לכספי התברר כי נחקר שלא תחת אזהרה כפי שאכן אמר לכתבים כשיצא ממשרדי החקירות בחטיבת המשטרה בפתח־תקווה.

אי־חקירתו של כספי תחת אזהרה עוררה השבוע ביקורת על המשטרה שלא נהגה בו כיתר המעורבים שהשתתפו בפגישה במשרדו של ארנון. זאת, מהטעם הפשוט כי די בעובדות היסוד של הפגישה, מתעורר חשד לכאורה של שיבוש הליכי משפט בלי כל קשר לשאלה אם ידעו – או לא ידעו – כל המוקדים כי אולאי הגיע למשרדו של ארנון בעיצומה של חקירת מצ"ח.

המשמעות של חקירה שלא תחת אזהרה היא שהחוקר, בעת החקירה, לא רואה בנחקר בגדר חשוד. זה אינו אומר שאותו חוקר, חוקר אחר או הממונה על שניהם, לא יראה בשלב אחר את הנחקר בגדר חשוד. עובדת חקירתו של נחקר שלא תחת אזהרה אינה מגבילה את הפרקליטות לראות, בנחקר כחשוד או כנאשם כאשר תחליט שהנסיבות בידיה ראיות לכאורה. המשמעות הנוספת של חקירה שלא תחת אזהרה היא בכך שבמשפט זוטא, הדן בקבילות ההודעות במשטרה של נחקר שהפך בינתיים לנאשם, עשויה להיות לזה (אולי) השלכה מסוימת בנסיבות מיוחדות. אין להניח שלחקירה שלא תחת אזהרה תהיה השלכה כלשהי כאשר מדובר בעורך־דין המודע לזכויותיו.

בחקירתו דבק אולאי בגרסתו בפרשת השוחד. כאשר לפגישה במשרדו של עו"ד ארנון, שארכה בין חצי שעה לשעה, התבטא השבוע אולאי באוזני מקורבים בלשון שאינה משתמעת לשתי־פנים: "ניסו לסבב אותי". בעת חקירתו האחרונה הסתבר לחוקרים כי אולאי מחזיק עדיין במפתח של הדירה ברמת־גן לשם הוסע על־ידי מעבידו לשעבר. דירה זו, למתרת, הוסע כמכוון למשרדו של ארנון.

מספר עובדות־יסוד

ראוי להזכיר כמה עובדות יסוד מהותיות שאינן שנויות במחלוקת. ביום שישי, 3.1.86, ב"ידיעות אחרונות", פורסמה כתבה על פרשת השתמטותו של עמר משירות מילואים בלבנון. הכתב מרדכי גילת לא פרסם את שמו של עמר כדי להמחיש את הסכנה לקבלתו של פסק לאיסור פרסום שמות החשודים. הכתבה הושיטה עשרות חברי כנסת. במוצאי שבת ויהם עצמו עמר בטלוויזיה שהוא החבר כנסת שאליו התייחסה הכתבה. עוד אמר שהוא פנה לשר הביטחון יצחק רבין שיורה לחקור את הפרשה. כבר למחרת (יום ראשון) הוחל בחקירת מצ"ח לפי הוראת הפרקליט הצבאי הראשי תא"ל בן ציון פרחי. במשך כל השבוע היו ידיעות בהבלטה בעיתונים וברדיו על חקירה הצפויה בפרשה. ביום שלישי הוזמן אולאי למצ"ח וכאשר הוצא מהחקירה לאחר שמעבידו קרא לו ולמחרת הוסע למשרדו של ארנון. גרסתם של כספי וארנון היא כי לא ידעו שמתנהלת חקירה בפרשה או עתידה להיפתח חקירה כזו. בשיחה טלפונית אמר לי כספי, כי לא ראה פסול לאחר שעמר הודיע לו כי אולאי פנה אליו (אל עמר) והוא (אולאי) רוצה לשנות את גרסתו כפי שהתפרסמה ביום שישי ב"ידיעות אחרונות". עוד אמר כספי, כי נאמר לו על־ידי עמר שאולאי הגיע עם פרקליטו (הפרקליט החיפאי שנחקר בפרשה זו) ולכן לא ראה פסול בעניין (בינתיים התברר שהפרקליט החיפאי הוא פרקליטו של ברעמי).

התמיהות מהפרשה

א. אם הכוונה של אולאי היתה למסור גרסה לא כפי שהופיעה בעיתון מדוע לא נעשתה פנייה ישירה ל"ידיעות אחרונות"? האם דרושים כל כך הרבה אנשים ללבן את גרסתו?

ב. האם עו"ד כספי לא ידע אפילו מה שכמעט כל עם ישראל ראה ושמע בטלוויזיה שלקוחו ביקש במוצאי שבת, משר הביטחון לפתוח בחקירת פרשת השוחד? האם בין מוצאי שבת עד ליום רביעי – קיום הפגישה במשרדו של ארנון – לא אמר לו לקוחו (עמר) שהוא ביקש בעצמו את החקירה? ארנון אמר שהוא קרא עיתוני בוקר. בעיתוני בוקר דווח על הפרשה.

ג. כספי אמר לי כי בפגישה במשרדו של ארנון כאשר נודע כי אולאי היה בחקירה, או הוזמן לחקירה, הופסקה הישיבה וארנון פיזר את יושביה. במשרדו המרווח של ארנון ישבו באותה עת חמישה אנשי חוק ומשפט: שלושה עורכי דין ושני חוקרים שנשאו בעבר תפקידים בכירים במחוז בצמרת של המשטרה. האם איש מבין חמשת אנשי החוק והמשפט לא שאל את אולאי את השאלה המתבקשת הראשונה, עם פתיחת הישיבה, האם נחקר או הוזמן למשטרה מאז פרסום הכתבה ביום שישי?

ד. אם מישהו יקבל את הטענה כי הפגישה היתה כדי לסתור את הכתוב בעיתון תישאל השאלה המתבקשת: מדוע צריך חוקרים פרטיים לצורך העניין? הכתבה ב"ידיעות אחרונות" עסקה בנושא בעל היבט פלילי. האם לא סברו שני עורכי הדין הנוכחים כי כתבה כזו, בגלל אופיה, עשויה להתגלגל ולגרום לחקירת משטרה? כתשעה חודשים שתקו כל משתתפי הפגישה במשרדו של ארנון. הדבר התגלה כאשר החליט להריש רק לפני שלושה שבועות על־ידי אנשי מצ"ח. מדוע איש מבין משתתפי הפגישה לא פנה למשטרה או למצ"ח, במהלך אותם כתשעה חודשים, כדי לדווח על הפגישה עם אולאי ועל כך שהוא, לטענתם, ביקש לתקן את גרסתו הראשונית?

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

התפכחות בקהיר

סאדאת, השחקן ויוצר המופעים, יכול היה לעורר את עמו בהבטחות לשלום ולרווחה ● מובארק יכול להציג רק את האמת המרה

מאת אנדריאס קולשיטר

DIE ZEIT

מיוחד ל"הארץ"

קהיר

30 שנה לאחר מבצע סואץ, שורה בקהיר אווירה של דכדוך התפכחות, יותר מאשר של התרוממות רוח. המצוקה הכלכלית הרסה את כל החלומות. האשליה של העבר, נמוגה. המיתוסים נתנצו. האסטרטגיות וההבטחות הגדולות התבדו. את הישועה לא הביאו לא "הפן ערביזם" ו"הסוציאליזם הערבי" של נאצר, ולא נסיעתו הנועזת של סאדאת לירושלים, או "מדיניות ההיפתחות" שלו (יוזמה פרטית, הון מערבי וקשרים עם ארצות־הברית), לא הברית עם ברית־המועצות ולא ההינתקות מהקרמלין וההיצמדות לארצות־הברית.

סאלאמה אחמד סאלאמה, ממלא מקום העורך הראשי של אל אהראם, מכנה את המצב הנוכחי "תקופה של התפכחות". סאדאת הביא את העולם הערבי להתפכחות באמצעות יוזמת השלום שלו, שהיתה תפנית בראש ובראשונה על פי האינטרסים המצריים, והתפכחות זו חלה באורח בלתי נמנע בתקופת הנשיא חוסני מובארק גם על המצרים: "סאדאת, השחקן ויוצר המופעים, עוד יכול היה לעורר את עמו בהבטחות לשלום ולרווחה. מובארק יכול להציג רק את האמת המרה".

אומר צעיר, יליד 1956, בנקאי מבית בורגני טוב: "קבוצת הגיל שלי שרויה בריקנות עמוק. מעורבות פוליטית־מפלגתית אינה מעניינת אותנו. אנחנו חוששים לעתידנו. אני לא רואה שום עתיד. אפשר לסבול מספר שנים רזות. אפשר לסבול קשיים כלכליים במשך שנים אחדות, אך לא תקשתי חיים שלמה. תמיד קיווינו למיפנה הגדול עליו התבשרנו, אך המיפנה לא בא, ועדיין אין אור בקצה המינהרה".

קורות ברובעי־העוני

אם כך נראים הדברים למעלה, כמה קודרים הם בתחתית החברה. ברבעי העוני של קהיר, שם חיים כמחצית מ־12 מליון תושביה של עיר ביזה זו, שתשתיתה ערוכה ל־2 או 3 מיליון בלבד. מרובבים המתפקעים מאדם של באב שעריה, בולאק, שוברה, גאמאליה, מסביב לבזאר התיירים חאן חלילי, שם מתגוררים בבניינים המטים ליפול 150 אלף איש לקילומטר רבוע, שורים מפאלים ועכסימות.

במקומות אלה כמעט לא חודר אור השמש, הרחובות מלאים אשפה, צואה ומי ביוב מצינורות שהתפוצצו, ויסודות בתי־הדירות נשחקים בגלל עליית מפלס מי התהום. במקומות כאלה לא נודעת חשיבות לזכרונות ולהבטחות העבר. והעתיד אינו צופן בחובו קץ למצוקת הקיום של בני קהיר. שום מאמץ בנייה ושיקום אינם יכולים לבלום את התרוששותם ואת הירידה המתמדת ברמת החיים. התפוצצות האוכלוסין והבריחה מהכפר אל העיר, נמשכת. מדי שמונה חודשים מתוספים למצרים מיליון איש. היום היא מונה 51 מיליון תושבים. לשנת 2000 התחזית היא 70־80 מיליון, מהם 20 מיליון בקהיר — בלי שתהיה תקווה רבה לעליה משמעותית בכושר הייצור. הסובלים מהמערב וממימי הנילוס, מניהול כושל של הכלכלה הממלכתית, מתיכנון לקוי, מביורוקרטיה חונקת ומחוסר כיסוי בכסף, ללא תקווה למקורות מטבע והשקעות חדשים.

איש אינו מאמין עוד בנס כלכלי, שיקלה ארוכה. האינדיקטורים הכלכליים מטילים את מירב האחריות למשבר המתמשך על תיגמוי "הסוציאליסטי" של נאצר. המשבר החריף מאז 1985. ראש הממשלה עלי לוטפי הסביר את המצב בפשטות: "אנחנו צורכים יותר ממה שאנחנו מייצרים; אנחנו מייבאים יותר ממה שאנחנו מייצאים; אנו מוציאים יותר ממה שאנחנו מרוויחים". גרעונות תקציביים גדולים מגדילים את האינפלציה, שנגרמה על ידי החזרים הקבועים של המפעלים הממלכתיים, המנגנון הביורוקרטי הענק, הסובסידיות של מצרכי המזון, המים, החשמל והתחבורה הציבורית, הבולעות כמעט 50% מתקציב המדינה.

את הייצור התעשייתי והחקלאי, הרחוק מלספק את צרכי המדינה, משלימים על ידי יבוא גדול (60% של כל מוצרי המזון). למצרים גרעון במאזן התשלומים, המסתכם בארבעה מיליארד דולר, והחוב הזר בסך 37 מיליארד. מדי שנה עליה לשלם שלושה מיליארד דולר לפרעון חובותיה, סכום הגוגס את מוניטין רווחי היצוא שלה. לדברי הבנק העולמי, היא אינה יכולה לעמוד בו.

מצוקת מטבע־חוץ

מקורות המטבע הזר העיקריים — נפט, הסכומים הנשלחים הביתה על ידי ארבעת מיליון הפועלים והעובדים המצריים במדינות המפרץ, דמי המעבר בתעלת סואץ, כמו גם התיירות, הצטמקו באורח דראסטי. מ־7.8 מיליארד דולר ב־1983־84, הם ירדו ל־5.6 מיליארד דולר ב־1985־86. ההכנסה הזאת נמשכת. לגבי האיש הקטן, שאינו נמנה על חוג המתעשרים החדשים, להיינוגי הדרובאריצוא, ספסרי הבניה ומפקיעי דמי העמלה, סטאטיסטיקות כלכליות אלו, הכתובות בדיו ארוכה, פירושן לחץ יום־יומי מתיש. הוא נאבק בבוודאי הבקבוק המתמידים של האספקה, ובמחסור קבע במצרכי מזון כגון עדשים, שעועית, אורז ועופות. במשך שעות הוא עומד בתורים הארוכים ליד החנויות הממלכתיות, ולעיתים קרובות, עד שמגיע תורו, כבר נמכרו כל כיכרות הלחם והפיתות הזולות ושאר המצרכים המסובסדים.

באיש הקטן פוגעות משכורות הרעב, שכמעט לא הועלו כאשר הועלו ב־50% מחיריהם של הסוכר, הרגים, שמן הבישול והירקות. מהנדס המכונות העובד ביום במפעל ממלכתי ובלילה כנהג מונית, אינו יכול לקנות בשר. הפסקות חשמל רצופות, ימים בלי מים, רכבים שאין בהם מטבח, שירותים ומים זורמים, אלה הם חיי היום־יום של קהיר.

צעירים אינם יכולים להינשא, מכיון שאין דירות. "משבר הדיור גוזר על מיליוני אדם חיים של פליטים בארצם", מתלונן מוסטפה אמין, ממקימי העיתון היומי הגדול אחבר אל יום". ובבתי הזר וזלוגות בן שני חדרים, אומר מוחמד יחיה בן ה־37, מרצה באוניברסיטת קהיר: "מצרים הופכת מדינה של תת־פרולטריון".

על סמך ניתוח עגום זה של כישלון המצריים והליברליזם הנאצריאני, מדבר יחיה, העומד בראש "קבוצת השיבה הדיגייסים" אסלאמית, בזכות "ממשלה אסלאמית צודקת", שתתבסס על הפעלה שיטתית ומלאה של חוקי השריעה, כולל עונשי צליפה וסקילת נואפים.

"אנחנו באמונה" של יחיא, מאמינים קאום, בזמנו נאוריסטית גלהבת, רואה את "היעוד האיסלאמי" כאוראי למצוקה הכלכלית, בעיות הדיור והתמוטטות הערכים: "אנחנו זקוקים לאידיאולוגיה טובה, לאידיאולוגיה איסלאמית", היא אומרת. "המערב הוא אויבי". ברובע הפועלים שוברה, רדעם המטיף יוסף באדרי, נגד האודיופרים ופריון, נגד נשיקות ושיער ארוך של נשים בטלוויזיה ובתיאטרון, נגד פרלמנט ומפלגות: "הקוראן מכיל את כל הכללים, החוקים והפתרונות לכל דאגותינו".

"הגל האיסלאמי"

כך נוצר, באילוצי הקיום הקשים וחוסרי הפתרון של קהיר, מה שמכונה "הגל האיסלאמי". יש הרואים את התופעה כ"סכנה חמורה ואיום על השיטה", אחרים סבורים שהוא "נמר של נייר". הרומים האיסלאמיים כובשים מסילות, מכיון שאינם בעלי מוטיבציה דתית בלבד, אלא נישאים על גלי "משבר הציוויליזציה, משבר הזהות, משבר הערכים, משבר הכלכלה, משבר העתיד" ו"מוציאים מעז (המצוקות המצריות הרבות) מתוק".

כבר כיום מורגשת "האווירה האיסלאמית" במצרים. רקדנית הבטן במינה האת, שב־1984 הופיעה והשתופפה־בטן ואת־כך עם ביילון שקוף, מרקודת היום בכסות מריקוד צנועה יותר. בחופי הים אפשר לראות מספר גדל והולך של מצריות המשתכשכות בגלים כשהן לבושות מכף רגל ועד ראש. בקר אסינו של הקצינים מכסות הנשים את שיער ראשן במטפחות ראש. רשת מסעדות גרובי אינה מציעה עוד משקאות חריפים. סרטי טלוויזיה מופסקים לתפילת הערב ולקריאת פסוקים מהקוראן. בעיר העתיקה בעטן עוברים ושבים כבית שבה נהגה אישה צעירה, גלויות־פנים ובעלת ציפורנים צבועות, חנויות וידיאו בשוברה, בתי קולנוע ומועדוני לילה בקהיר, עסק המוכר אלכוהול והבשר החזיר ברובע מגורים באמלאק, הועלו באש. מחרימים חגיגות יום הולדת של ילדים, שאבותיהם נחשבים "אנטי איסלאמים".

בקהיר משמיעים רבים נבואות שחורות. הם מזהירים מפני "הזעם הפרוע של אלו שהיו עד כה סבלנים" ואת קצו הקרוב של "נס הכבנות המצרית לסבול". קבוצה אחת של פסימיסטים תולה ב"סבילות, בשיתוק ובדישרוש" של מובארק את קולר האסון המתקרב. היא מתארת את מצרים כ"אוניה ללא רב־חובל". היא מאוכזבת על שמובארק אינו מעמיד בסימן שאלה את האוריינטציה הבסיסית של סאדאת — מדיניות היפתחות לקפיטאליזם פרטי, קשרים עם אמריקה, שלום עם ישראל. קבוצה אחרת מכירה בכך, שמובארק אינו יכול לנהוג אחרת אם ברצונו לשרוד, ושהקשירה בחבל הטבור לארה"ב הכרחית לנוכח סיוע 2.3 מיליארד דולר שמקבלת מצרים. אבל היא סבורה, שהתלות הזו במערב מסכנת את המשטר ומגבירה את החטא הקדמון הרה הגורל, הדוחף יותר ויותר את הפונדמנטליסטים האיסלאמים לבריקדות.

שתי הקבוצות משרטטות תסריטים קודרים למצרים ולעידן מובארק: השתלטות איסלאמית־פונדמנטליסטית על פי הדגם האיראני, או הפיכה צבאית ודיקטטורה צבאית, או שילוב של שתי החלופות, דהיינו, הפיכה ועריצות צבאית יחד עם קנאות אסלאמית, כפי שהיה בסודאן לפני המהפיכה וכפי שקיים עד היום בפקיסטאן.

תפקיד מרכזי למדיניות־פנים

הריאליסטים אינם חולקים על חומרת המצב. הם רואים כיצד מתפשט האיסלאם במצרים של ריקנות ומחסור, אכזבה והתמכלות. הם רואים כיצד מצרים של מובארק, בניגוד לתקופות קודמות, חייבת להחזיק במשקל ובתפקיד המרכזי של מדיניות הפנים. אין עוד אפשרות לניסיונות בריחה דאורתניים בתחום מדיניות החוץ כפי שעשו גם נאצר וגם סאדאת. הם גם יודעים עד כמה קשה ליישם את הרפורמות הכלכליות והפוליטיות הדרושות. הריאליסטים רואים את הסכנה שהמונים המצריים יאבדו את הסבלנות בהשראת תורות איסלאמיות. אבל הם סבורים, שעדיין ניתן למנוע את הסכנה, וזאת משלוש סיבות:

★ מצרים אינה איראן, אין בה חומייני, אין דמות מנהיג המאגדת את המונה האיסלאמי. אין היראכיה קלריקאלית ותשתית של כוחות עזר לקרב, אין תוכנית פעולה אחידה, בעלת יעדים מוגדרים. התנועה האיסלאמית מפוצלת לאיסלאם הרשמי הממלכתי, שמרכזו באל אזהר, לאיסלאם רפורמי נוסח "האחים המוסלמים", לאיסלאם האולטרה־שמרני שבנקים, מפעלים גדולים ובתי ההוצאה לאור שלו ממומנים על ידי סעודיה, ולאיסלאם קיצוני הרוצה להפלת המשטר. אך גם הקיצוניים מפוצלים. לקבוצות קטנות, שחלקן מבודדות, באליטות והגאות עצמן כחול־הלבן מהכפר, ואילו אחרות רוצות לפעול בשיכנוע מכלכלי, יותר עם ההמונים. את הטון ממשיכים להכתיב האחים המוסלמים, שלא מכבר ניצחו בבחירות בהתאחדויות הסטודנטים באוניברסיטת קהיר ושניכשו לעצמם עמדות־כוח בגופים המנהלים של התאחדויות הרופאים, עורכי־הדין והעיתונאים.

★ מובארק אינו השאה. גם לאחר חמש שנות שלטון, עדיין נהנה הנשיא ממידת אמון מרשימה. מהלכות עליו בדיחות רבות, המתארות אותו כטיפש וגולם. אבל הדעות בזכותו מכריעות את הכף. אפילו במחנה של הפונדמנטליסטים האיסלאמי. הוא מתואר כאדם הגון, אנושי, שוחר שלום, צנוע, ללא פרות ראוותניות, והוא אינו "פרעה". הכל מכירים בכך, שבהבדל מקודמיו הוא אינו מאמץ מדיניות של הלם, אלא חותר לרגיעה פנימית ולפשרה לאומית. עם זאת, מאותן סיבות עצמן מגנים אותו על "פייסנותו המופרזת". אולם אין מעלים אף שם אחר, כמוקמו. אומרים: "מובארק או התוהו ובוהו". לזכותו זוקפים את "נסיגת הדיקטטורה" ואת המעבר משלטון צבאי להנהגה אזרחית. הוא מגלם את התקווה, שאפשר יהיה — באמצעות חופש ביטוי, מידע רב יותר ודמוקרטיזציה — לשלב את האיסלאם הרפורמי בשיטה ולהוציא את הרוח ממפרשי האיסלאם הקיצוני.

★ מצרים היא אבן מצרים. בקהיר מדברים בתקופת מתח זו שוב רבות על "המצרי הנצחי" בעל 7,000 שנות היסטוריה, ממלכתיות מוצקה, סבלנות וכוח עמידה עד אין קץ. אין להפריז יותר על המידה בנוסחת נדושים זו, אבל נעוצה בה אמת מסויימת, העומדת בניגוד לכל הסטאטיסטיקות, לכל חוזי־הזעם החברתי ולאופציה האיסלאמית.

מצרים של מובארק היא מצרים ללא חלומות. האם תתמודד המדינה עם "היקיצה הגדולה", המורשת הכפייה של עידני נאצר וסאדאת והתפרצות הר־געש של זעם ומרירות מצטברות אפשרית. אך אינה סבירה. סביר הרבה יותר שהאנשים איכשהו יסתדרו.

חויה בלתי נשכחת

חופשת חורף בספרד

מה־24 לדצמבר עד 31 בדצמבר 1986

★ **מדריד** 7 לילות, מלון מדרגה ראשונה, לינה וארוחת בוקר
כולל העברות הלוך ושוב משדה התעופה למלון
טיסות בחברת התעופה האיברית
רק 499 $
לאדם בחדר זוגי

★ **טנריף** 6 לילות + מדריד לילה אחד
מלונות דרגת תיירות, לינה וארוחת בוקר
כולל העברות הלוך ושוב. משדה התעופה למלון
טיסות בחברת התעופה האיברית
רק 699 $
לאדם בחדר זוגי

מס' מקומות מוגבל

פמילי טורס בע"מ

חנות 325
מרכז כלל יפו 97
ירושלים

טל: 02-240093
247765
242567

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 215 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

קייטרינג

מביאים ישר לביתך
אוכל ביתי אירופאי
גם דיאטטי
ברמה גבוהה
ארגון ארועים
אקסקלוסיביים
לשני אנשים ומעלה
03–9226870

צעיר נמרץ

עם עשר שנות נסיון
בעסקים בישראל

**מחפש הזדמנות
לפתוח או לנהל
עסק פעיל או חדש**

להתקשר 02–866421 לא בשבת

נשיאה על הכוונת

ההפיכה שנחזתה לא התבצעה אך הרוחות במאנילה לא נרגעו. עתה נדרשת אקינו להשיב על תביעות הצבא, שקוצר רוחו גובר

שירות

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

מאנילה

נשיאת הפיליפינים, קוראזון אקינו, חזרה מביקור בן ארבעה ימים ביפאן בשבוע שעבר, ולהפתעת רבים מבני ארצה עדיין היתה לה ממשלה לחזור אליה. ההפיכה הצבאית שיוחסה כאילו לא התממשה. אבל בעיותיה של אקינו חמורות מתמיד. רולאנדו אולאליה, מנהיג האיגוד המקצועי הגדול ביותר במדינה וידיד של מפלגת שמאל קיצונית חדשה, נחטף ונרצח באכזריות. "צבא העם החדש" (אנפי־איי), המחתרת שהיו לה קשרים עם אולאליה, הכריז שהנשיאה "אחראית במובנה מוסרית" לרצח, מכיוון שהתעשרה עם "אנשי ימין קיצוני ופאשיסטים בממשלתה". ובעוד אלפי אנשי שמאל יצאו להפגנות, רוח הימין שב משמועות חדשות על נסיון הפיכה. אפילו הרמטכ"ל, פידל ראמוס, הנחשב נאמן לאקינו, הפעיל עליה לחצים והגיש לה מה שקצין אחד כינה "עצומה" של קובלנות מאנשי הצבא.

הלחשים הרועשים במאנילה כי סיעה צבאית עומדת לחולל הפיכה, הם אולי משחק מרכב המיועד ללחוץ על אקינו לוותר לצבא. מקורות צבאיים אישרו כי תוכנית שנודע עליה לא מכבר, לרוקן את תפקידה של אקינו מסמכויותיו הממשיות, תוכנית ששם הצופן שלה היה "אל המלכה נצור", כללה גורם של לוחמה פסיכולוגית. נראה שפיליפינים רבים מאמינים כי עשיית השרירים הצבאית לא היתה אלא איום סרק של שר ההגנה חואן פונס אנרילה. אבל מקורות צבאיים אומרו שבפגישה בשבוע שעבר היו ראשי הצבא, חיל האוויר וחיל הים נכונים לתמוך באנרילה ואתם גם כמה מפקדי־מחוזות מסביב למאנילה. קבוצת הביטחון הנשיאותית השומרת על ארמון מלאקאניאנג נשארה נאמנה לאקינו. ביום שני שכנע ראמוס את הגנרלים לחזור בהם מכוונות ההפיכה. אך השאלה, אם הרוחות יישארו רגועות זמן רב תלויה בתגובתה של אקינו על דרישות הצבא.

על החוק

לפני שיצאה אקינו ליפאן היא תקפה "את המשיחים מטעם עצמם, הרוצים להכתיב כיצד לנהל את הממשלה הזאת", ולמעשה קראה תיגר על יריביה לצאת ולהתייצב מול כוח העם, כפי שמכונה התנועה העממית שהעלתה אותה בתנופה לשלטון. נראה שדיבורים נוקשים אלה שהושמעו בשידור חי בטלוויזיה בפיליפינים, לא הרתיעו את מתכנני ההפיכה. הם רק גרמו, כך אמרו המקורות הצבאיים, שהמבצע יוקדם ושב אל החוק. לדבריהם, קצינים רבים שהיו ניטראליים ראו את נאומה של אקינו כפרובוקציה ללא צורך. "לאחר הנאום הם החלו לחלק נשק", אמר קולונל אחד ל"ניוזוויק".

לדברי דיווחים צבאיים, אחרי שאקינו יצאה את המדינה קיבל ראמוס דו"חות שלפיהם קצינים במחנה של אנרילה "זזים". היעד היה לפגוע במרכיבים העירוניים של המחתרת ובבסיס התמיכה הפוליטי שלה. המבצע אמור היה להיפתח ב־10 בנובמבר. ראמוס מיהר למשרד ההגנה לפגישה מתוחה עם אנרילה וראשי ארבעת החילות. הרמטכ"ל הצליח למנוע משבר רק על־ידי הסכמתו להגיש לאקינו את רשימת התלונות של הצבא. על־פי השמועה, תובעים הגנרלים מאקינו לפטר שרים, שלדעת אנרילה נוטים שמאלה מכדי שיוכלו לתרום לתכנון אסטרטגיה נגד לוחמי הגרילה. בראש הרשימה עומדים השר לשלטון מקומי, אקילינו פימנטל, שר העבודה אוגוסטו סאנצ'ז ומזכיר לשכתה של אקינו, חוסה ארויו (על־פי השמועה כתב ארויו אותו חלק בנאום אקינו שהוציא את אנרילה מכליו). הם גם דורשים להעניק לצבא תפקיד מרכזי בהכנת אסטרטגיה כוללת למדיניות כלפי "צבא העם החדש" ולהעניק למורדים לכל היותר הפסקת־אש קצרה, ללא אפשרות של הארכה.

לנוכח אירועי השבוע האחרון, ייתכן שהאפשרות של הפסקת־האש כבר ירדה מהפרק. רצח מנהיג האיגודים אולאליה עורר את זעמו של השמאל וגרם לבכירי החזית הדמוקרטית הלאומית הנושאים ונותנים מטעם אנפ"איי להשהות את השיחות. בסוף השבוע שעבר אמר הנושא ונותן העיקרי מטעם החזית סאטורנינו אוקאמפו, כי שיחות השלום לא יתחדשו כל עוד לא יעמדו רוצחיו של אולאליה לדין. גופותיהם של אולאליה ונהגו נמצאו בשבוע שעבר יום אחד לאחר שנעלמו. ידיו של אולאליה היו קשורות ועל גופו היו סימני עינויים. הוא נורה בשתי עיניו ובגרון.

ידידיו של אולאליה אומרים כי החזר ש"סיעת אנרילה" מבקשת את ראשו, ואולאליה אמר על־פי השמועה לדיפלומט זר, שהוא מאמין כי הוא כלול ברשימת־רצח של הצבא. יש אפשרות שאולאליה נרצח בידי גורמים אחרים, אך מרבית ההשערות התמקדו בסיעה הסובבת את אנרילה, אף כי שר ההגנה הכחיש כל קשר לרצח.

קוראזון אקינו

וואשינגטון מודאגת

כמה פיליפינים חוששים שרצח זה עלול להיות הראשון בסידרת רציחות פוליטיות המיועדות לעורר תסיסה ומהומות ולתת בידי הצבא אמתלה לפתוח במסע דיכוי. עימותים אלימים בין השמאל לצבא גם עלולים לאלץ את אקינו להכריז על מצב חירום, שבמסגרתו יהיה אנרילה השחקן המרכזי. בשבוע שעבר צעדו יותר מ־5000 מפגינים אל בסיס אגינאלדו, שבו שוכן משרד ההגנה, במחאה על רצח אולאליה. ומנהיגי איגודים מיליטנטיים קראו לשביתה כללית החל מה־17 בנובמבר.

"אקינו תצטרך לנקוט פעולה נחרצת כדי להרגיע תסיסה המונית אפשרית", הזהיר סגנו של אולאליה קריספין בלטוראן. "גורמי ימין קיצוניים ואלה הפועלים נגד ממשלת אקינו מעורבים ככל הנראה בביצוע פשע מתועב זה". אקינו עצמה אמרה שהממשלה תחקור את רצח אולאליה ותרדוף את הרוצחים "יהיה אשר יהיה המניע הפוליטי". היא גם הציעה פרס בן עשרת אלפים דולר תמורת כל מידע שהוא על הרוצחים. אך אקינו ויועציה גם ניסו להמעיט בחשיבות הלחצים הבאים בשמאל ובימין כאחד. בסיבת עיתונאים התמקד ארויו ב־624 מיליון הדולרים בצורת סיוע האשראי שהביאה עמה אקינו בחזרה מיפאן, והעלה את ההכרה שהשמועות על הפיכה לא הכתימו את תדמית המדינה בחו"ל.

אולם בוואשינגטון הובעה דאגה מובנת באשר למעמדה של אקינו. ממשל רייגן מוסיף לעמוד מאחוריה, כפי שרואים זאת פקידים אמריקאים. אין שום חלופה מקובלת לאקינו. אך כאשר ידון הקונגרס החדש בתחילת השנה הבאה בהקצבת סיוע חוץ, אין ספק שציבי בית הנבחרים יעקבו מקרוב אחר ההתרחשויות בפיליפינים ומבטם יהיה בוודאי ביקורתי יותר. לאריק, מומחה לענייני הפיליפינים באגף המחקר של הקונגרס, סבור שמרבית הפוליטיקאים האמריקאיים חשבו כי לאקינו יש תקופת שנה כדי להנהיג חוקה חדשה ולקיים בחירות, לפני שיתחילו בעיות פוליטיות. "כולם היו אופטימיים מדי", הוא אומר. "היא כבר נמצאת בצרה רצינית".

השבוע צריכה אקינו להחליט כיצד להשיב על דרישות הצבא. אם תוותר, אולי תוכל למנוע משבר, לפחות לפי שעה. אך אם תסרב או יידרש לה זמן רב מדי להחליט, עלולים הכוחות המתלכדים מסביב לשר ההגנה להוות סכנה רצינית. לפני שבועיים, מתוך ויתור ללחץ צבאי, מינתה אקינו שני נציגים של הצבא במשלחת הממשלתית לשיחות הפסקת־האש עם המורדים. אבל כאשר מנהיגי המחתרת הודיעו כי יתמכו באקינו במקרה של הפיכה צבאית, ושלחו פרטיזנים חמושים למאנילה לעמוד הכן — אקינו בבירור לא רוותה את הרעה. נראה שהנשיאה חוששת ברעותה להולך על חבל דק בין הסיעות בארצה, אך בה במידה חוששים המנהיגים בשני הצדדים למשוך אותה לכיוונם.

תשוקה בצל האיידס

מין עם בני־זוג אקראיים כבר לא בא בחשבון. יש גם לדאוג לסידרה של אמצעי מגע והגנה. הקונדום חוזר, גם המונוגמיה

שירות

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

"ללמוד להכיר אותך, ללמוד לדעת הכל אודותיך". "המלך ואני", מאת ריצ'ארד רוג'רס ואוסקר האמרשטיין.

כיום ללמוד להכיר זה את זה אינו רק אחד ממקסמי החיזורים, זו שאלה של חיים ומוות. קריאת הקרב אינה עוד "אהבה חופשית" אלא "ביטחון קודם לכל". ברחבי ארצות־הברית — אך הנוהג מתפשט גם בערים קטנות — שואלים זה את זה גברים ונשים זרים המבקשים בני־זוג שאלות רבות על העבר, וגם אם הם מקבלים תשובות הנראות להם נכונות, הם ממשיכים לעתים קרובות לגלות חשדנות רבה. אינך יכול להיות זהיר דיין כאשר יש מקורות פוטנציאליים רבים כל־כך לצרות: כל מי שקיים יחסי מין עם בני־זוג רבים, בעיקר ההומוסקסואלים והדו־מיניים; מכורים לסמים המזריקים לעצמם את הסם, פרוצות וגברים הפונים לפרוצות. ההומוסקסואלים היו הראשונים שנשמעו לאזהרות כגון "מין בטוח". כעת גם גברים ונשים הטרוסקסואליים משכתבים את קוד ההתנהגות המינית שלהם.

למרות חילוקי הדעות והבלבול בנושא האיידס, המומחים תמימי דעים בנקודה אחת: אין נשקפת סכנה לאנשים המקיימים יחסים מונוגמיים עם בני־זוג נאמנים (בהנחה שהם אינם מזריקים לעצמם סמים או מקבלים עירוי דם נגוע, דבר שקורה עד כה רק לקומץ). אולם לגבי האחרים, חלפו ימי המין המשוחרר מדאגות. ובעוד שכרגע הדבר הוא אולי בראש ובראשונה תופעה אמריקאית, העצות הרפואיות ורמות האזהרה המועלות בארצות־הברית תקפות בכל מקום.

ואכן, תגובה אחת על איום האיידס היא פרישה. המחזר ג'ק, הומוסקסואל, אמן בן 29 משיקאגו, בחר להתבודד ולהתנזר לכל דבר. לילה אחד לפני כמה חודשים קיים יחסי מין עם אדם שהודה מאוחר יותר, כי בדיקות שעבר גילו שאכן נחשף לנגיף האיידס. "היה לו כל־כך קשה להודות בזה", אומר ג'ק. "הוא הרגיש איום, אבל זה לא הפך את התנהגותו לנסלחת. זו היתה זכותי לדעת מראש... אמרתי לו שזה קץ תקופת התום שלי, מכיון שמעכשיו לא אוכל עוד לתת אמון באף אחד".

להיעזר ב"מציל"

אחד מידידיו ההומוסקסואלים מסתפק כעת באוננות הדדית. "הבחור הזה מפחד פחד מוות מאיידס", אומר ג'ק. "אבל אני מתאר לעצמי שאם זה מה שאתה עושה, אתה יכול לעשות את זה לבדך". זהו אכן בדיוק מה שג'ק עושה, הוא מאונן מדי לילה. אחרים לא ויתרו לגמרי. הם רק הרבה יותר זהירים משהיו. נראה שקונדומים הם אמצעי ההגנה היעיל ביותר מפני נגיף האיידס, המועבר על־ידי חשיפה לדם ולהפרשות מיניות של אנשים נגועים. אי לכך האמירו מכירותיהם מ־182 מיליון דולר ב־1980 ל־338 מיליון, על־פי התחזית השנה. לא רק גברים קונים. כיום קרוב למחצית מ־800 מיליון הקונדומים הנמכרים מדי שנה נרכשים על־ידי נשים. יצרנים משווקים זנים חדשים המיועדים למשוך נשים לקנותם. את "ליידי פרוטקט", למשל, אפשר לקנות באריזות מהודרות בצבע כסף, ארגמן או בארז יהו שקופה.

היצרנים אינם צריכים להתמקד עוד רק על יכולת הפרסום שלהם. נראה שכמעט כל גורם המודאג מאיידס משבח ומהלל את המוצר שלהם, לעתים קרובות תוך שימוש בטכניקות מכירות מתוחכמות. "הידר", שירות מידע המצוי בנושא האיידס בבריטניה, מחלק קונדומים בקופסאות גפרורים מרומות שעליהן מופיעה הפרסומת "שן היטב עם מציל הלילה" (מוזכר במשחק מלים: מציל פירושו גם מציל בבריכה ובים וגם אמצעי ביטחון).

אך גם אלה המצוידים בהגנה נוספת, [illegible] "קודם לשמוע כמעט את כל ההיסטוריה המינית של שותף פוטנציאלי למין לפני שהם מתחילים יחסי מין", אומר ג'יימס מקינים, תראפיסט בשיקאגו. "הם אינם יכולים להיות עוד בטוחים, גם לא ההטרוסקסואלים, שלא יידבקו באיידס".

נראה שנשים מודאגות במיוחד. "קודם כאשר פגשתי גבר שהייתי מעוניינת בו, שאלתי אותו אם לקח סמים או אם הזריק לעצמו אי פעם", אומרת סנדי סטאגס, מעצבת גראפיקה בת 29 ביוסטון. "היום אני מתכוונת להכיר אדם הרבה יותר טוב לפני שאשכב אתו למיטה, ואני אשאל אותו אם עבר אי פעם בדיקת איידס. אבל איך אפשר לדעת אם הוא אומר את האמת?"

נדרש עתה קוד התנהגות חדש בענייני המיטה, והתחבולות אינן בנות גוד לכללים. אשה אחת בניו־יורק אומרת לגברים שהיא שוכבת אתם, כי היא אינה יכולה להשתמש בדיאפרגמה או בהתקן תוך־רחמי, בגלל בעיות רחם, והיא דורשת מהם להשתמש בקונדומים. גבר בשיקאגו פנה לא מכבר לידיד לקבל את עצתו בנושא רגיש במיוחד: הוא רצה לשכב עם אשה שפגש, אך חשש שמא חבר קודם שלה היה חולה איידס. עצת הידיד: תתרום דם יותר, ואם אחרי בדיקות יסרבו לקבל את תרומת הדם שלה, תדע שהיא אינה בטוחה.

אחרים למדו לאותת לסביבה. בבאר להומוסקסואלים בגריניץ' וילג' מופיע חואן בן ה־29 ועל אפודתו סיכת־ביטחון גדולה. זה סמל שאותו מקרינת קבוצת בריאות של הומוסקסואלים, ואות לכך שהוא עושה אותו "מין בטוח".

אך גם אלה המקיימים את הכללים עדיין חוששים ממגעים מיניים. קונדומים יכולים להיקרע. קוטלי־זרע יכולים לפעול כגורם מגן נוסף להתפשטות זיהום; אך איש אינו יודע זאת בוודאות. מומחים מייעצים לנקוט כל אמצעי זהירות אפשרי. אפילו כאלה הנשמעים קיצוניים, ובוודאי מביכים ולא נעימים.

בכינוס שנערך לא מכבר בנושא איידס ונשים, נמסר למשתתפים שהדרך הבטוחה ביותר ליהנות ממין אוראלי היא להשתמש בקונדומים ובמחסומים דנטליים, פיסות מלבניות של שרף־גומי גמיש ודק שאותן מניחים על הפה כדי להימנע ממגע ישיר. אסור להתחלק בחפצים כמו ויברטורים. החפצים המכשירים והיתרים לשימוש חוזר יש לחטא בזקפה.

יש אנשים החשים כיום שהמין דומה לשיקוי־בית. הם מגלים שהשילוב של דאגה ותשומת לב לפרטים קליניים במהלך יחסי המין, מבטל את התשוקה יותר ממקלחת קרה. אבל, אומרים מומחים, יש דרכים לשמור על ביטחון מבלי להימנע מליהנות ממין. בניו־יורק מארגן גוף בשם "משבר הבריאות של גברים הומוסקסואלים" פורומים בני יום שלם הכוללים סדנאות על הדרכים לפתח "פרטנאר של פעילויות מין בטוחות שיגרמו להם בסופו של דבר לחוש מסופקים מבחינה מינית", אומר ריימונד ג'ייקובס, מתאם הקבוצה למניעת איידס. שמו של המדור המפעיל את הסדנאות: "חם, לוהט ובריא: אירוטיזציה של מין בטוח יותר".

מחויבויות מחמירות

המונוגמיה חוזרת בקול תרועה. כעת כשכל המומחים מייעצים להגביל את מספר בני־הזוג המיניים, מגבירים זוגות הטרוסקסואלים והומוסקסואלים את המאמץ לעבור בשלום תקופה של משבר. [illegible] מאשר קודם. למעשה, חלפו הימים של סקס אנונימי בבתי־מרחץ עירוניים. ברוס קרונר, יועץ העובד עם גברים הומוסקסואלים בניו־יורק, אומר שהם מחפשים "מחויבות שהיא יותר מאשר זיון ללילה". מחויבות היא עתה מלה אופנתית יותר גם בקרב ההטרוסקסואלים. ג'ורג' קולמן, עורך־דין בן 39 משיקאגו, אומר שאינו מעוניין בשותפות אקראיות למיטה. הוא מחפש חברה קבועה. הוא רוצה ללמוד להכיר אשה לפני שיישכבו אתה למיטה. כך, הוא מסביר, לא יהיה זה כה בלתי נעים ומביך לגלות מהי ההיסטוריה המינית שלה.

הסטריאוטיפים הישנים שקבעו את מעמדו של האדם במירוץ הפופולריות המינית מיטשטשים. איש העולם הגדול הזוקף לזכותו עשרות כיבושים הוא אולי מלוטש ומתוחכם אך הוא גם מסוכן. "אני חושבת שאולי יש סוג מסוים של אדם שהייתי יוצאת אתו", אומרת דבי וייקסל, מנהלת משרד בת 36. "אני לא חושבת על אנשים המתגלגלים מבאר לבאר, על מבלים כבדים... כרגע בשלב הנוכחי, אני חושבת שעברתי את השלב של תקפצי־פנימה־החוצה. אני מבלה זמן רב יותר בדיבורים ובהכרת האיש. גם אם אני חושבת שזו תהיה רק ידידות".

הגבר היחיד שהוא כיום "בטוח" לגמרי הוא בתול. במקום מפגש פופולרי ביוסטון התבדחו שלוש נשים: "מה שהיינו רוצות זה בחור בן 18 שנראה טוב". כמובן, לא כל אחד מוכן להשמיע שיר אשכבה למהפכה המינית. מנקודת התצפית שלו בפ' ג'י קלארק בשיקאגו, אומר המוזג תום מודגאן שהוא קולט איתותים מעורבים. חרף כל הדיבורים על איידס והרפס, הוא אומר, אנשים עדיין מתחילים יחסים עם זרים. הבאר שלו הוא מקום מפגש של פנויים בגילי 25–40. "אני לא חושב שאתה יכול לשנות את הבחורים המבוגרים יותר", הוא אומר. "בשבילם לצאת ולהתחיל עם בחורה הפך להרגל. אני חושב שאנשים יאמרו לך שהם זהירים אבל זה אינו מה שאני רואה בשטח. כשהם לא שתויים הם זהירים. אבל לאחר כמה כוסות נראה שהם שוכחים".

אך ככל שמומחים רבים יותר ויותר מזהירים מפני התפשטות האיידס מעבר לקהילת ההומוסקסואלים, המסר שלהם חודר. אנשים מתחילים לדבר על טכניקות ההיגיינה החדשות. גבר בן 55 מיוסטון מסר שהדבר גרם לו לחשוב על איידס מאז פגישה עם אשה במרום האזור. "ישבנו בחדר שלי", הוא נזכר. "עדיין לא קרה שום דבר והיא שאלה אותי 'אתה בסדר?'". בתחילה הוא לא הבין אותה אך כאשר היא הסבירה לו שהיא חוששת מאיידס, הוא אמר לה שהוא "נוקט אמצעי זהירות". כך התחיל שידוכן בנוסח שנות ה־80. השניים פיטפטו על איידס ועל האנשים והמשרדים שהם מטפלים בו. "זה קצת כירסם בתשוקה", הוא מודה, "אבל זה היה טבעי בסדר". היא הבטיחה לו שגם היא בטוחה, ואז, כמו בימים הישנים, הם נכנסו למיטה.

הבימה התיאטרון הלאומי

הארץ עיתון לאנשים חושבים

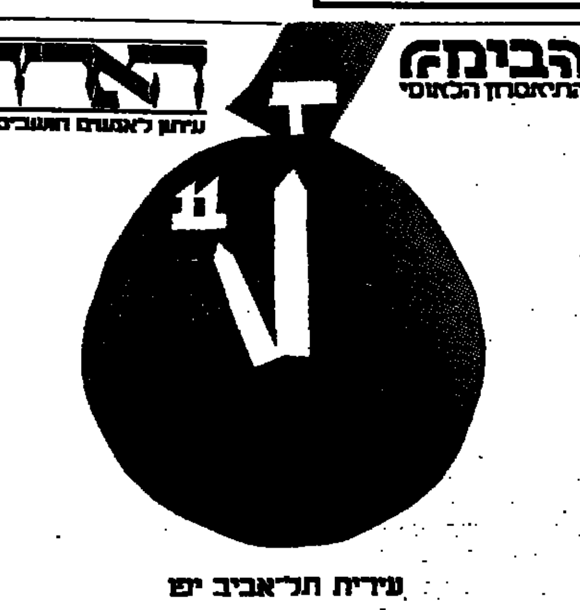

עידית תל־אביב יפו

מקיימים בשבת 22.11.86 ב־11.00

מוספשבת

בהשתתפות:

★ **מישל ששון** — המנצח ומשתתפי האופרה "הספר מסיביליה"
★ **ח"כ גאולה כהן**
★ **עמליה ארגמן** — ברנע ואהרון ברנע על ספרם "ללכת שבי" על המחבל סלח תעמרי
★ **חנה לסלאו**
★ **עפרה חזה** — על ספרה החדש ותוכנית היחיד
★ **פרופ' אבנר אליצור** — שיחה וקטעים מהצגת "ביבוף מלך היהודים"
★ **זאב שיף** - הפרשן הצבאי של עתון "הארץ"

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ה'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוח באדיבות

כתר בית היוצר לספר הטוב

**חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה**

מקורות

חברת מים בע"מ

מקורות חברת מים בע"מ מודיעה בזאת על כוונתה

לבצע מערכות אוטומציה ובקרה אזוריות

המערכות כוללות מרכזי בקרה, תחנות משנה ותחנות קצה ותקשורת ביניהם.

מקורות מזמינה בזאת חברות העוסקות בתכנון, אספקה, ביצוע, הרכבה והפעל של מערכות כנ"ל, לפנות למקורות, רח' לינקולן 9, ת"א, חדר 721, מחלקת התקשורת מר ד. גבון (טל: 208613) לשם קבלת פרטים.

כל גוף שיחפוץ להגיש הצעות על בסיס מסמכים מפורטים שיוכנו למטרה זו על ידי מקורות יחוייב לרכוש מסמכים אלה תמורת הצעותיו ע"ס 1,000 ש"ח + מע"מ (התשלום במזומן לא יתקבל) הסך הנ"ל לא יוחזר בכל מקרה (בין אם תוגשנה הצעות ובין אם לאו) המסמכים ימסרו כנגד החתימה והחותמת של כל גוף מעוניין על מסמך מיוחד שהוכן ע"י מקורות

המסמכים להגשת הצעות יעמדו לרכישה בין השעות 07.30 עד 15.30

סיור מבעדרן ופגישה למתן הסברים למעוניינים יערכו בתאריך 9.12.86

כל יתר הפרטים מפורטים במסמכים שהוכנו ע"י מקורות.

ד'. גבון, מנהל מחלקת התקשורת

כל בעל השכלה יכול לקבל פנסיה מגרמניה

אגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ פותח בפני כלל צבור המשכילים (לאו דווקא נרדפי הנאצים) תוכנית פנסיה מהבטוח הסוציאלי בגרמניה. בהתאם לאמנה שנחתמה בין מדינת ישראל והרפובליקה הפדרלית הגרמנית, ניתן לממש זכויות לקבלת פנסיה לקבוצת אנשים אשר יעמדו בקריטריונים הבאים:

● התוכנית מיועדת למשכילים אזרחי מדינת ישראל אשר למדו אחרי גיל 16 בבית ספר תיכון ו/או מקצועי ו/או גבוה, לפחות 4 שנים שהסתיימו בקבלת תעודת גמר, ומתכוונים לעבוד בישראל לפחות 50 חודש מהיום
● התוכנית מיועדת גם לאלה אשר נרשמו ב־1983, ולא מימשו את זכויותיהם, אם הינם עונים על הקריטריונים הנ"ל
● על מי שלא שהה תחת הכיבוש הגרמני לשלם, בנוסף, תשלום חובה חודשי אחד לביטוח הלאומי הגרמני, הניתן לביצוע ע"י חודש עבודה אחד בגרמניה עד לגיל הפרישה.

לדוגמא: אקדמאי אשר למד אחרי גיל 16 שמונה שנות לימוד, יקבל בגיל פרישה רנטה של כ־240 מ"ג לחודש, (צמודה לשער בגרמניה), תמורת השקעה חד פעמית של־1000 ש"ח פלוס מ.ע.מ בלבד.

הרשמה במוצ"ש 19.00־22.00

המשרד הראשי ת"א:
בנין מגדלור בן־יהודה 1, ק' א' הרשמה כל יום בין 8.00־19.00, יום ו' 8.00־12.00 טל' 03:659155/6

באר שבע:
תחנות הרשמה קבועה: בבית ההסתדרות הרפואית בבאר־שבע, רח' השלום 20, בימים ב', ד', בשעות 15.00־20.00, יום ו' 8.00־12.00

ירושלים
תחנות הרשמה קבועה בית הרופא רח' הנביאים 72. (פינת שטראוס) בימים א', ג', ה', בשעות 15.00־19.00

חיפה
תחנת הרשמה קבועה: בית המהנדס רח' שבתאי לוי 24 בימים א',ג',ה', בשעות 15.00־20.00

נציגינו יוכלו לבקר במפעלים וארגונים.

ההרשמה תסגר בתאריך: 17.12.86

איגוד מקבלי גימלאות מגרמניה/הלשכה לאקדמאים

חריקות / זאב יפת

התעשייה האווירית: מטוס הלביא מצד אחד והטבים אישיים מצד שני

בתעשייה האווירית אין כל חדש

21 אלף עובדי התעשייה האווירית מתפללים שפרויקט הלביא לא ייקטע. ההיגיון אומר שדווקא בימים אלה תתגייס החברה כולה, על מנהליה ועובדיה, כקפיץ מתוח, כדי להוכיח את יעילותה בעבודה. חשבונות אישיים, חילוקי דעות קטנוניים, אינטרס תעשייתי, כל אלה היו חייבים להיעלם כדי שהחברה תוכל להיראות בפני קובעי המדיניות כמקשה אחת, כמו שמתפקדת בשיא היעילות. לא כאלה פני הדברים. מנכ"ל החברה משה קרת מתמודד עם בעיות כלכליות,

ובהן הירידה ברווחיות הייצוא. הוא ביטל השקעות כספיות מתוכננות, "חתך" שעות נוספות ובכך פגע בשכרם של העובדים. אם ההנהלה היתה מכנסת את העובדים, מסבירה את אילוצי המצב, ייתכן שהעובדים היו מגיעים לידי הסכמה משותפת. בכל מקרה, המרירות היתה נעלמת. מכיוון שלא נהגה כך, בכל יום קבלת תלוש המשכורת, פורצות במפעל הפגנות ספונטאניות שבהן מוטחים דברי גנאי כלפי ההנהלה. כדי להוסיף שמן למדורה החליפה ההנהלה את כל צי

הרכב הצמוד הניתן לבכירים. בא הוועד בטענה להנהלה כי בשעה שמקצצים עובדים ומבטלים שעות נוספות, אי אפשר לנקר את עיני העובדים בצי רכב חדיש המוענק לעשירית בכירים. והתירוץ: ההנהלה החליפה גם את מכוניתו של יעקב שפי, מזכיר הארגון הארצי של עובדי התעשייה האווירית, והעניקה לו מכונית מתוצרת אוטומטית, מ־מוגבות, מודל 86.

הוועד אמנם נרגע, אך לא פועלי המפעל. "מה אתה מת־פלא" השיבו לי מהנהלת המפעל. "בעוד כמה חודשים תתקיימנה בחירות לוועד חדש ועל רקע זה יש מתיחות, הגורמת גם שיבושי עבודה". ואכן, לא רק ההנהלה טועה, גם העובדים ומנהיגיהם אינם מסוג־לים לבלום את עצמם בתקופה קריטית זו, והשבוע היו חילופי מהלומות בין העובדים בשטח המפעל ואף הוגשה תלונה למשטרה.

גורם נוסף באנדרלמוסיה הוא הנתק בין המשנה למנכ"ל החברה אריה אוסטרינסקי, ה

אחראי לכוח אדם ומינהל, לבין הסמנכ"ל לכוח אדם אביגדור קפלן. אוסטרינסקי, אדם לכל עת, קודם בתפקידו באחת השליחות שעזר וייצמן, אז שר הביטחון, היה מורגל בהן. בכך נענה וייצמן לבקשות אנשי הליכוד במפעל שסברו (שלא בצדק) שאוסטרינסקי הוא איש הליכוד. מולו ניצב הסמנכ"ל לכוח אדם, עובד מקצועי ה מתקשה לתפקד בשל אי שיתוף פעולה מצד המשנה למנכ"ל. כדי לצבור כוח מגייסים שני הצדדים עובדים הנחשבים לנ־אמנים, ולא־פעם נקבע קידום עובדים ומועמדים לתפקידים חשובים שלא לפי קריטריונים אובייקטיוויים.

ההנהלה מאשרת שיש מתי־חות, יש מחנות, אבל זו מערכת מורכבת. וכי אין מחנות במפל־גות הפוליטיות הגדולות? הבעיה היא שמה שיכולות להרשות לעצמן המפלגות (על חשבון הציבור) לא יכול להרשות לעצמו מפעל תעשייתי האמור להיות דגם של מפעל מתקדם ויעיל.

צה"ל מבזבז

בכל מערכת גדולה ובכלל זה מערכת הביטחון הענקית, תמיד יתגלו טעויות ובזבוזים. השאלה היא אם המערכת לומדת מנסי־סיון ומפיקה לקחים כדי ל־התייעל. הנה דוגמאות ה־מגניבות שלא כך הוא.

כל שנה, כשעה חודשים לפני ראש השנה, מתחיל צה"ל להכין הדפסת 35 אלף יומני שולחן שנתיים ועשרות אלפי יומני כיס, המחולקים למפקדיו. השנה, לאחר ההדפסה, נתגלה כי ביומנים שורה ארוכה של תאריכים שגויים. רוב השגיאות נפלו בתחום מועדים צבאיים (מלחמת ששת הימים פרצה, כרישום ביומן, לפני ארבעים שנה).

כאן נתגלתה הטעות, מבזבזים עשרות מיליונים את... דקות רשי תיקון ליומנים. עד כה נמחקה המלאכה ב־24 אלף יומני שולחן ובאלפי יומני כיס. האם מישהו בירר את הגורם המוסמך את סדר ה־טעויות? האם מישהו נקרא? התשובה שקיבלתי מהגורם ה־מוסמך, באמצעות דובר צה"ל, היא שאין הנפקו לקחים. בשנה הבאה יודפס היומן בבית דפוס צבאי, ולא יועבר לבית דפוס אזרחי. והרי בית הדפוס האזרחי פעל במדויק, ושלטונות הצבא אינם מכחישים זאת. לפי כתב היד שהצבא סיפק לו. לא הוא המציא את התאריכים השגויים.

בשנת 1982 התקין הצבא במפעל להרכבת טנקי מרכבה שני גנרטורים שפעלו בשעתו בבסיס צבאי בסיני. כאן, במשך ארבע שנים, עד עצם היום הזה, לא הצליחו להפעילם. הוסבר לי שמדובר בקשיים בלתי צפויים, וכי עד היום הושקעו בניסיונות להביא את הגנרטורים לפעולה 60 אלף דולרים, ונדרשים עוד 10,000 דולרים כדי לקשור את

הקצוות. נמסר גם, שכיום נש־קלת מחדש כדאיות כל הפר־ויקט וייתכן שיוחלט לחסל את כל העניין ולמכור את הגנר־טורים בשוק האזרחי.

איש אינו מצליח להסביר מדוע גנרטורים שהועברו ללא פגע, במצב שמיש, מבסיס לב־סיס, אינם פועלים גם לאחר שהשקיעו בהם עשרות אלפי דולרים. ומה שמטריד — מ־קורים במנה אומרים שכל הרעיון היה מוטעה מיסודו. גם אם היו הגנרטורים מופעלים, הם לא היו פותרים בעיות דחוקות שמקורן בהפסקות חשמל במתח נמוך, במערכת. והראיה, במפעל ההרכבה אכן מתקינים גנרטורים נוספים, מסוג שונה לחלוטין, כדי לטפל בבעיות הבערות.

בבסיס צבאי בדרום הארץ ובו סדנה גדולה לתיקוני מקיפות, הוחלט על התקנת מערכת מיזוג אוויר כדי להקל על תנאי העבודה. לאחר שהמערכת ה־יקרה הותקנה היא הושבתה. המתברר שהיא גדולה פי ארבעה מהדרוש ועוצמת הקירור מקשה על הנעת מנועי הטנקים. שם, הכל עבר בשלום, ואיש מ־מתכנני המערכת לא נקרא כדי להסביר מחדליו.

בבסיס סודי ביותר בצה"ל, התקנה מערכת מחשבים ש־עלותה הון עתק, אך לא נמצא תקציב להקים מבנה או לשפץ מבנה מתאים כדי לשכן בו את המערכת הרגישה. המערכת ה־צבה במבנה מיושן, לוהט, חשוף לרוחות. לא נמצא תקציב לר־כישת מספר מספיק של מזגני אוויר לשמירת טמפרטורה צוננת במבנה. התוצאה: נזקים למערכת המחשבים ושיבושים תכופים בעבודה. כל בקשות מפקדי המבנה לתיקון המצב עלו בתוהו.

שופט שאיכפת לו

השופט שלי טימן

תענוג לקרוא פסקי־דין של שופט בית משפט השלום שלי טימן. בניגוד לשופטים רבים, המסתגרים במגדל שן משפטי, מרחיב השופט טימן בפסקי הדין שלו את היריעה, ומתייחס גם לצדדים הציבוריים המתגלים במשפט.

כך היה באחרונה במשפט שגרתי, שאמצעי התקשורת אינם נוהגים לדווח על תוצאו־תיו. הנאשם שמעון מגורי מראש העין השתלט וגידר שטח קרקע בן 2.5 דונם בכניסה לראש העין, והקים עליו מבנים שונים: מסעדה, מוסך לתיקון תקרים (שאותו השכיר תמורת שכר דירה), וסיים הכנת תשתית להקמת תחנת דלק. מגורי נתבע לדין על ידי בעל הקרקע, מינהל מקרקעי ישראל, בתביעה לסילוק יד.

בפסק דינו מציין השופט כי ההיבט המשפטי אינו סבוך. כי־וון שהשתלט על שטח קרקע לא לו. "לפיכך אין לנתבע כל זכות שהיא לישיבה בשטח העצום שתפס לעצמו בשרירות לב ובה־חצפה". אולם השופט אינו מסתפק בכך, ומציין כי ההיבט הציבורי, שהוא כשופט יכול היה להתעלם ממנו, חשוב בעיניו לא פחות מההיבט המשפטי, ומעלה הרהורים על דרך פעולתן של הרשויות המבצעות, על רפיון ידיהן, אוזלת ידן, היעדר סדרי מינהל תקינים מול מעשי בר־

יונות. כתב השופט: "האם מדובר בשלומיאליות, מחדל נורא או קנוניה? נוכח מה שנתגלה לעיני תוך כדי טיפולי בתיק זה, איני יכול למצוא מלה הולמת יותר או מתונה יותר משערוריה".

אתה קורא את פסק הדין ומגלה עולם מטורף, שבו חבורת עובדי ציבור עודדה את הבריון במעשיו או העלימה עין מפעו־לותיו. "ההסכמה שבשתיקה מת־חילה בדרגים גבוהים", כותב השופט, ומציין כי יוסף מלמד, מי שהיה באותן שנים ראש מועצת ראש העין, הוא עצמו עזר לבריון במעשיו הפסולים. הוועדה המקומית פעלה אף היא בניגוד לחוק, לא טרחה לברר מי בעלי הקרקע, לא התחשבה בתוכניות המתאר וביקשה ל־הכשיר את מעשיו של הנתבע. ראשי מינהל מקרקעי ישראל לא רק שעצמו עין, אלא אף "היתה בעניין זה התערבות לטובתו של הנתבע מצדו של מנהל המינהל ומצדו של שר החקלאות אז".

ביקורת קשה השמיע השופט על מר עזרבי, סגן מנהל המינהל מחוז המרכז, "המתנצל על הזכן העדים בפני הנתבע". אותו פקיד בכיר "לאחר שנתברר לו שעליו להגיש תביעה, מסר לנתבע מכתב לכל מאן דבעי, שאפשר לפרשו בדרכים שונות. לשם מה ולמה?"

צדיק יחיד בסדום, מציין השופט, היה מפקח המינהל אהוד אבנרי, שגילה את הדבר ו"נרעש ממראה עיניו". אבנרי התחיל לשגר מכתבים ותזכירים לממונים עליו, לא הועיל, ואף לצם להגיש תביעה משפטית לסילוק יד נגד הפולש.

גם במשטרה מטפל פסק הדין. המשטרה המקומית נתבקשה לחקור את הפרשה. כותב ה־שופט: "המשטרה אינה מגיעה לתוצאות ואתה עומד נפעם וסו־עד פה נוכח אוזלת היד הזאת".

כאמור, זו פרשה שגרתית. אין המדובר בבריונות הרג וביטחון, אין כאן מוליכי סודות אטום, אך בסופו של דבר פרשיות כאלה הן הקובעות את איכות החיים בארץ ומלמדות יותר ויותר בריונים כי משתלם לקחת את החוק בידיים, או לצפצף על החוק, או מה שיותר מתוחכם — לשתף עובדי ציבור במזימתם.

איך לטפל בבריון צעיר

בחודשים האחרונים אנו עדים להתגברות תופעת הבריונות בקרב בני הנוער, בעיקר כאשר המדובר בשימוש בסכינים. ב־מקרה אחד הסתיימה תקרית כזו במותו של נער. מצד אחד דורש הציבור לנקוט יד קשה נגד הבריונים כדי לבלום את הנגע, אך מצד שני לא ברור היכן הגבול העדין, שימנע מצב שבו צעיר הפועל בפזיזות חד־פעמית ימצא את עצמו כבעל תיק פלילי עד סוף ימיו. המקרה הבא מדגים את הנושא המורכב.

ריב מילולי פרץ בין חיים (השמות בדויים. שמות משפחה של קטינים אסורים בפרסום) בן ה־13 לבין יצחק, חברו לכיתה בראשון־לציון. "אשלח חברים שלי שיטפלו בך", איים יצחק על חיים. חלפו ימים מספר, ובאחד הערבים הלך חיים ל־התאמן בכדורסל במגרש בית־ספר אחר. בחשיכה, בתום האי־מון, ניגשה אליו חבורת נערים ושאלה אותו אם שמו חיים. מש־השיב לתומו בחיוב, התנפלה עליו כל החבורה והפליאה בו מכותיה. הילד המוכה שב לביתו, נלקח לטיפול ראשוני בבית־החולים "אסף הרופא", חזר לביתו ונאלץ להיעדר מהלימו־דים למשך עשרה ימים.

למחרת המקרה התלונן האב במשטרת ראשון לציון שפתחה בחקירה. מקץ כמה חודשים הו־פיעו בביתו של הילד המוכה שני נערים — יצחק, ששלח את התוקפים, ויחזקאל, הבריון ש־עמד בראש המכים, ולומד בבית־ספר אחר. השניים הודיעו ל־הורים כי קצינת המבחן לנוער ברחובות מבקשת שכולם יגיעו למחרת למשטרה.

ההורים תמהו: האם לא יכלה קצינת המבחן (משרד העבודה והרווחה) לטלפן אליהם או לש־לוח מכתב לביתם. למחרת הגיעו האב ובנו למשטרה. האב התעניין כיצד בכוונתה לפעול, והיא השיבה כי בדעתה לזמן את השלושה "יחד כדי לעשות סולחה".

לכך התנגד האב. לא יעלה על הדעת, אמר, שילדו, שנהג כבריון מבוגר, הפעיל קבוצה של ילדים כדי להכות ולפגוע את בנו יתחמק מהעניין בלא־כלום. האב אינו מחפש נקמה, שהרי מדובר בילדים, אך התוקפן חייב לדעת שהמקרה רשום כבר אצל גורם מוסמך; אחרת, ימשיכו הצעירים ב־התנהגותם.

"לא עניינך כיצד אטפל במקרה", השיבה קצינת המבחן לאב. היא זימנה את שלושת הצעירים לחקירה, וכפתה על הילד המוכה להסכים ל"סולחה".

חלפו שבועות והאב קיבל הודעה ממשטרת ראשון לציון, כי המשטרה החליטה שלא להו־סיף ולחקור בתלונתו בדבר תקיפה, מפני ש"אין בחקירה עניין לציבור".

דוברת משטרת ראשון לציון הסבירה לי, כי המשטרה פתחה בכל ההליכים עד להגשת גיליון אישום. אך המלצת קצינת המבחן לנוער, שלפיה לא להעביר התיק, ההתפייסות בין הצדדים והעובדה שלילדים התוקפים אין עבר פלילי — הכריעו בעד סגירת התיק.

לוי עדן, קצין מבחן ראשי של משרד הרווחה, מביע תמיהה על דברי המשטרה. הוא מציין כי משרדו מייצג את עניין הקטין בלבד ואילו את עניין הציבור הרחב מייצגת המשטרה וזו אינה חייבת לקבל את המלצות קצינת המבחן.

עם זאת, מציין עדן, אין אנשיו רואים בהכנת תיק פלילי ובהעמדה לדין גורם מתקן שיר־תיע את הצעירים. פעולה חינו־כית, שיחות מתאימות, ופיוס הצדדים עדיפים. לדעתו, כדי שלא תידבק אות פלילית על הצעירים לכל חייהם.

לא ברור אם שני הצעירים התוקפניים אכן הוליכו שמעתה לא יתנהגו באלימות, או שיש להם הרגשה שהצליחו "לסדר" את המתלונן, את המשטרה ואת קצינת המבחן. דבר אחד ברור: ילד צעיר ותמים, שהוכה על ידי קבוצת בריונים, ואביו, חשים כי יד שלטון החוק הסורך קצרה מלהושיע וכי עניינם לא קיבל טיפול הולם.

כיכר המדינה כמשל

על תכנון־עבודה, מוסר עבודה ואיכות חיים

כיכר המדינה בתל אביב משמשת אליה עשרות אלפים ביום, ובהם תיירים רבים. במשך שנים רבות עד עצם היום הזה השקיעה עיריית תל אביב [illegible] הקסם ידוע עד כמה הוא מוזנח.

לפני כשמונה שנים החליטה העירייה לבצע עבודות גינון בכיכר הפנימית של כיכר ה־מדינה. תחילה נשתל מרבד דשא ובו ארבע ערוגות שושנים. אחר כך נטעו דקלים. כדי לש־מור היטב על הגנה שכרה העירייה את שירותיה של חברה מיוחדת, שהתחייבה לטפל דרך קבע בגן.

בתוך שבועיים־שלושה מיום שניטע הגן, החלו להופיע עשבי פרא בערוגות השושנים. אחר כך מגרו עשבי הפרא על השושנים, פגעו בהתפתחותם ואף ייבשו שיחי שושנים רבים. [illegible] כמוסך הגן נהפכו לשדה פרא. [illegible] הכל התנהל בשיטת מבצעים. אחת לחודש הגיעו לכיכר כעשרה פועלים ערבים בפיקוח ראיס, וביצעו עבודה השווה לרמת שכרם. במשך שנים ועד עצם היום הזה הם עושים מלאכתם רמייה. במ־קום לעקור משורש את היבלית, הם גוזזו את פני השטח. אחת לחודש, בכל מבצע, עבדו שעה שעתיים ליום במבצע, הספיקו לטפל בערוגה אחת מבין ארבע ערוגות השושנים. עד שחזרו כעבור חודש לטפל בערוגה נוספת, היתה זו שטופלה כבר מכוסה מחדש בעשבי בר. כך, במשך שמונה שנים, לא היה אפילו יום אחד שכל ארבע הערוגות [illegible]

[illegible] בכל אותן שנים, היה אפשר להשתמש בצורה שונה. במקום שיטת המבצעים, היה צריך למנות פועל אחד, אפילו בחצי משרה, שיהיה אחראי לשימור הגן. אותו עובד היה גם דואג לסילוק שיירי המזון ש־העוברים והשבים נוהגים לפזר סביבם. כיום איסוף האשפה בכיכר מתבצע גם הוא בשיטת המבצעים. בין מבצע למבצע נחמץ הלב למראה הזוהמה.

העונש: שיעור ספרות

תלמידי תיכון, מלמד סקר שהועלה בדיון במשרד החינוך, קוראים מעט וברמה נמוכה, וספרות עברית אינם קוראים בכלל

מאת נילי מנדלר

"כבר שלוש שנים לא קראתי ספר ואני לא מתבייש בזה". התב־טאות זו של תלמיד תיכון, צוטטה בישיבה של מורים ואנשי חינוך, שכונסה בשבוע שעבר במשרד החינוך. הדיון היה על דלות הקריאה של ספרות טובה על ידי בני נוער ובתוצאה הלא נמנעת — רדידות הבעה בכתב ובעל־פה. "התבטאותו של התלמיד אופיינית למיעוט קטן", אמר אחד המשתתפים. "אבל במיעוט הזה יש תלמידים מבריקים מבגמות ריאליות". בישיבה הועלו ממצאי סקר, שנערך בקרב 150 תלמידי תיכון במרכז הארץ. מתברר כי רוב הספרים הנקראים הם ברמה נמוכה וכי רק מעטים קוראים ספרים עבריים. היחס בין קריאת ספרות עברית לספרות לועזית הוא אחד לעשרה.

"זה לא סוד שהשיעור בספרות הוא הכיתה מגונה", אומרת אחת ממשתתפות הישיבה, המשוררת והסו־פרת ש. שפרה, המלמדת ספרות בתיכון המקיף ביהוד. אף שעל פי תפישותיה היא נמצאת בעימות מתמיד עם הממסד החינוכי, המליץ עליה באוזני הד"ר אברהם גרין, המפקח־המרכז להוראת הספרות במשרד החינוך. "היא מסוג ה־סופרים־מורים העושים עבודה יו־צאת־דופן בבית הספר", אמר.

"אני לא מורה", אומרת ש. שפרה. את עבודתה עם התלמידים, הנעשית כתוספת לשיעורי הספרות הרגילים הניתנים על ידי מורים אחרים, היא רואה כעבודה יוצרת. "אני אכבם למידרך המכוון עם תוכנית שאותה חייב להספיק בקצב רצוני הבעצם תובעת ממך דבר הישגים: שהם יאהבו את הקריאה ושיספיקו הכל. זה דבר בלתי אפשרי".

לפני שבע שנים החלה לערוך חוגים לספרות לתלמידים בשעות הערב. בשעות היום, בין השיעורים ואחרי הלימודים, החלה לעבוד עם תלמידים שכתבו שירים. בבית הספר התקשו בתחילה לעכל את פעילותה, הלא ממוסדת והלא־מגודרת. אילמלא תמיכתו של המנהל, ופתיחותו של צוות המורים, לא היתה מגיעה עד הלום. היא נטמעה במערכת. נוצרה הפריה הדדית בינה לבין הנהלה לעבודה. היום, הביקוש לחוגים שלה גדול והיא נאלצת לדחות חלק מהפונים. חוג לספרות בשעות הבוקר. שיעו־רים בכל הכיתות, מט' עד י"ב. תר־בית יהודית, לבגרות לתלמידים הלומדים ספרות ברמה מוגברת (5 יחידות). התוכנית מעניקה להם נקודה שישית לבגרות.

איך עלה בידה לחבב על התלמידים את המקצוע? "אני מאפשרת להם להביא כל חומר קריאה הנראה להם, בלי להכריז מיד 'זה לא שווה כלום'. הם מביאים למשל שירים של עמוס אטינגר ויהונתן גפן. הם מדברים על ספרים כמו "שוגון", "המגדל ה־להבה", "הפרפר", "ציפורים מתות בסתר". אבל אני לא יכולה להגיד שאין תלמידים שקוראים את הרומן הטוב, אדוות ואפילו מסורתי.

"נוכחתי לדעת, לאחר כמה שנים של התנסות, שפתיחותה של התר־בות אל עולמם של התלמידים, ללא פסילתו של העולם הזה, קירבה אותם גם אל הקריאה של מה שנקרא 'ספרות רצינית'. אני מוכיחה לפניהם, שכל עולם התקשורת שבו הם מוקפים הוא בעצם ספרות. החל מסמכאות פרוטות שאני עוברת עליהן עם התלמידים, כתבה בעיתון, טלוויזיה וקולנוע, וכלה בנאום פו־ליטי. כל אלה בעצם פועלים על יסוד תחבולות ספרותיות. האני מנסה להפוך את הספרות למשהו ר־לוואנטי ולא מרוחק, התקוע בכתבנית הספרים".

הרומן הרומנטי

"התלמידים אינם קוראים מה שמקובל לחשוב כנכסי צאן ברזל של אדם תרבותי. הם אוהבים בעיקר לקרוא ספרות מתורגמת ולא מק־נית, בנוסח הרומן הרומנטי ומעו־רן הספר הטוב. אני מנסה להבין, שלתודעתי הרבה מופיע עכשיו סוג ספרותי חדש המנבא באיזשהו מקום לסמה מהרומן הרומנטי ויש בו הרבה מאוד יסודות של התאבורות, רומנטיקה, בתוספת של יסודות זוועה ואימה. אני יכולה להסביר את סוד הקסם של הספרים האלה על התלמידים. אלה ספרים שבאופן מתוחכם מאוד משתמשים בארכיטי־פים בעלי עוצמה. למשל, הם ממלאים את מקום האגדה המורשת באגדות הילדים (ללא הקסם של אגדות הילדים). אבל כשהם מביאים את הספרים האלה לכיתה, אני לא פוסלת אותם. אחרי שנתיים, אני מקווה (ויש לי הוכחות לכך), שהם יביאו ספרים אחרים. שהטעם בכל את ישתנה".

היא עורכת מפגשים בין התלמי־דים לבין סופרים ומשוררים. סוג אחד של מפגש, שהיא מגדירה אותו "אינטימי", נערך עם יוצר, אחרי שהתלמידים קראו מיצירותיו, אתה או עם המורה לספרות. מפגש מסוג אחר הוא לערוך דיון בבעיה בוערת. "קיימנו, למשל, יום דיון על בעיות של זהות בארץ שלנו, שבו השתתפו סופרים שכל אחד מהם ייצג תפישת עולם שונה. אמנון שמוש, חנוך בר־טוב, איתן איתן, משה שמיר, יורם קניוק. הדברים משתנים מפעם לפעם. קיימנו מפגש עם סופרים ערבים ועם ספרות ערבית, כשכמובן היצירות נלמדו קודם לכן בכיתות. במפגש קראנו יצירות של מישל חדד, אחד המשוררים החשובים בלשון הערבית. הוא גם השתתף במפגש. נעים עריידי, המשורר הדרוזי, שגם הוא מורה, תרגם את שירתו.

"אין לך מושג איזו התגברות עורר עצם הרעיון של מפגש עם סופרים ערבים. הם אמרו דברים קשים מאוד. כמובן שהמפגש עם השירה, ובעיקר עם האדם העומד מאחוריה, נתנה לתלמידים הזדמנות לפגוש את האיש הערבי כאדם ולא כמפלצת".

בלי "מלחמה ושלום"

באמצעות פעילותה, פוגשים תל־מידי בית הספר המקיף ביהוד, מדי שנה, עשרה סופרים לפחות וקוראים מיצירותיהם, בנוסף לחומר הנדרש על פי תוכנית הלימודים. "אני לא אומרת שהם קוראים הרבה. אבל די לי אם הם קוראים חמישה שירים של ארז ביטון או את הרומאן 'חסות' של סמי מיכאל, 'מלחמת בני אור' של משה שמיר ושירים של נתן יונתן ואשר רייך".

היא מכירה תלמידים שקיבלו 9 בספרות בתעודת הבגרות בלי שקראו ספרים עבריים. "הם לעסו את מה שאמר המורה בשיעור. הם בעלי זיכרון מצוין. הם קראו את החומר שעליו נתבעו להיבחן".

במסגרת הנקודה השישית לבגרות, שהיא מקנה לחלק מהתלמידים, היא מנסה לעניין אותם ביצירות הנראות לה חשובות. "אני מביאה ספר של קפקא, שואלת מי שמע עליו. על פי רוב לא יודעים מי זה היה. אני כבר לא מדברת על גיתה ואני לא מדברת על תומאס מאן ואני לא מדברת על ספרות עברית. מי יודע מי זה ברנר, מי זה גנסין. לא להכיר את ברנר, בעיני זה דבר חמור ביותר, מפני שהוא סופר כל כך חשוב".

אחרי מה שעשה הקולנוע לכולם, היא עצמה אינה מסוגלת היום לקרוא את "מלחמה ושלום" ולא תכפה על התלמידים לקרוא אותו. אבל היא חוזרת וקוראת את "שדים" של דוסטוייבסקי ומגישה אותו לתלמידים. היא מביאה קטע מספר או משיר האהובים עליה, קוראת בקול רם בכיתות, מנסה לעורר סקרנות. העובדה שהתוכנית ה־מחייבת של משרד החינוך בספרות (הן הכללית והן העברית), לא עודדה את התלמידים לקריאה, מדברת בעד עצמה.

היום מבקש משרד החינוך ל־הגדיל את מספר הספרים שהתלמיד יהיה חייב בקריאתם, בתקווה שה־תוצאות יהיו טובות יותר. "זה מופרך", היא טוענת. "לא זו הדרך. היה צריך להרבות ככל האפשר בתוכ־ניות לא שגרתיות. להכשיר את המורה להתמודד עם תוכניות כאלה. תארי לך מורה שילמד חמש שנים אותם עשרה רומאנים. הוא ימות משיעמום".

בעיה כלל־עולמית

"אני מרגישה כמי שגלומות בה־תנודדות. יש לנו כאן בעיה תבר־תית־תרבותית חמורה מאוד. לא רק אצלנו. זהו משבר תרבותי העומד על פני כל העולם המערבי. ילדים לא רוצים לקרוא. בחלקו, זה בגלל המהפיכה התקשורתית. אצלנו, ה־בעיה קשה פי כמה, מפני שאנחנו ארץ הגירה, נתונים במשבר בלתי פוסק של זהות. אנחנו חיים במערכת ערכית־שקרית. נקרעים בין דפוסים יהודיים שאיבדו מזמן את תכניהם.

"אני, למשל, לא הייתי מלמדת בתיכון חלק מביאליק. כי שירי בי־אליק הם בחלקם לא רלוואנטיים לתלמיד. אני חושבת שלא הייתי מלמדת חלקים גדולים משירת ימי־הביניים העברית. אם אנחנו באמת שואפים להגיע לאיזשהו מאגר נכסי צאן ברזל, שיהווה תשתית תרבותית של ההוויה הישראלית, בעיני לא ביאליק ולא שירת ימי הביניים הם חלק ממאגר הזה. אני הייתי מלמדת פרקי תנ"ך כספרות. הייתי מלמדת את 'עלילות גילגמש'. מפני שאני חושבת שזוהי התשתית ה־תרבותית הלשונית שלנו באיזור הזה במזרח התיכון. ובמובן הייתי מלמדת את מיטב הספרות העול־מית".

ש. שפרה עוסקת בין היתר בחקר ובתרגום של ספרות שומרית ואכדית. בימים אלה היא עובדת יחד עם האשורולוג, הפרופ' יעקב קליין, על הכנת אנתולוגיה לשירה של המזרח הקדום.

"הגעתי לספרות הקדומה של המזרח הקרוב ופתאום הרגשתי שבעצם מישהו גזל ממני כלי הבעה שירי־לשוניים בסיסיים. רק אנ־שים שהדוגמות האידיאולוגיות עיוורו כל חשיבה הגיונית אצלם, יכלו לגזול כך את התלמיד הישראלי מהמורשת התרבותית ש־לו. כמה זה יכול להיות נפלא לקרוא את סיפור המבול המקראי, בהשוואה לסיפור המבול בעלילות גילגמש. או כמה יתקרב התלמיד למזרחיות הטבע הישראלית, אם יקרא את המיתוס האכדי "ירידת אישתר לשאול".

דלות ההבעה של התלמיד, בכתב ובעל פה, מטרידה אותה. היא מקדישה לזה סדנאות מיוחדות. "אני משתמשת במלה, במטפורה, בדימוי, כמו בלשון הפנימית, הבכעית של האדם, כיצד הוא חושב בסמלים. אני מלמדת שיר של אלתרמן "בפונדק היער". יש שם בית הפותח במלים: 'הכוכב על היער גדול. מתער'. אני זורקת לחלל הכיתה את המלה 'כוכב', כמו שזורקים אבן לאגם. הם בעצם נעים למלה ומעלים א־סוציאציות. זה מתחיל בלילה זוהר, עובר ל'כוכבי קולנוע' ול'כוכב חדש בשמי הפיסיקה' ומגיע גם ל'דרך כוכב מיעקב'. התלמידים הופכים ומפנימים את הכוכב כסמל ארכיטיפי.

"משרד החינוך יודע שהמצב בהבעה בכתב גרוע. שתלמידים בקושי יודעים לכתוב שני משפטים בעברית כהלכה. מצד אחד, רוצים שהם יידעו לכתוב ומצד שני, נו־תנים למורה מספר מועט של שעות להוראת ההבעה העברית. יצחק נבון טוען שבעצם כל מורה, בכל מקצוע, חייב להיות גם מורה להבעה בכתב. כמה מורים באמת מסוגלים ליישם את זה?"

מרכז זלמן שזר

משרד החינוך והתרבות
המרכז לשילוב מורשת
יהדות המזרח

זה עתה הופיע

תולדות היהודים באצות האיסלאם
(כרכים ב'־ג')

עתה, עם צאתם לאור של שני הכרכים המשלימים את מאה השנים האחרונות הושלם מפעל חשוב, ראשון מסוגו, המקיף ומתאר את תולדות היהודים בארצות האיסלאם למן איראן ותימן שבמזרח ועד לקהילות מרוקו שלחוף האוקיאנוס האטלנטי, מתחילת העת החדשה ועד לימינו

בספר: תצלומים רבים ומפות, ביבליוגרפיה מפורטת, הסבר של מונחים ושמות, לוחות ותאריכים מפתחות 1200 עמודים בכריכה קשה — בקופסה מיוחדת.

מחיר שלושת הכרכים — 75 ש"ח
מחיר כרכים ב' ו־ג' — 60 ש"ח.

לכל הזמנה יש להוסיף 5 ש"ח דמי אריזה ומשלוח

ספרים אלו ויתר ספרי ההוצאה ניתן להשיג בשירות במרכז זלמן שזר, רח' רשב"א 22, ירושלים טל: 637171/669464 ובחנויות הספרים ברחבי הארץ

למי שעוד לא רכש
הופיעה מהדורה שביעית

רוח קדים

בשליחות מחתרתית
לארצות ערב

מאת **שלמה הלל**

זכה בפרס יצחק שדה 1986

"אחד הפירסומים המרתקים, המעולים והחשובים ביותר בזמן האחרון" — מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס

"אחד המיסמכים ההיסטוריים החשובים ביותר על תקופת התחיה שלנו... ספר מרתק שקשה להניחו מהיד, נקרא כאגדת קדומים" חיים גורי

376 עמודים, בהם 16 עמודי תמונות
בכריכה קשה ם **המחיר 28.- ש"ח**

ההוצאה לאור של משרד הבטחון
"ידיעות אחרונות" / "עידנים"

אוניברסיטת תל-אביב

המרכז לפיתוח ע"ש פנחס ספיר
הקתדרה לבנקאות ע"ש גולדריך

ערב דיון בנושא:
"מערכת הבנקאות ושוק ההון: תמורות ויעדים"

בתכנית:

15.45 דברי פתיחה:
פרופ' יאיר אורגלר
סגן הרקטור, אוניברסיטת תל־אביב והמופקד על הקתדרה ע"ש גולדריך

הרצאה
Professor Stuart Greenbaum
Director of Banking Research Center
J.L. Kellogg Graduate School of Management
Northwestern University
"THE ROLE OF BANKS FINANCIAL INTERMEDIATION"

הרצאה
Mr. Gary Stern.
President,
Federal Reserve Bank Of Minneapolis
"REGULATION OF BANKS AND FINANCIAL MARKETS"

הפסקה

18.30 דברי פתיחה
פרופ' מיכאל ברונו — נגיד בנק ישראל

דיון על הנושא:
"מערכת הבנקאות ושוק ההון בישראל: תמורות ויעדים"

בהשתתפות:
ח"כ עדי אמוראי — סגן שר האוצר
פרופ' איתן ברגלס — אוניברסיטת תל־אביב, יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים
גב' גליה מאור — המפקחת על הבנקים
ד"ר יצחק סוארי — האוניברסיטה העברית בירושלים

מנחה:
פרופ' אלחנן הלפמן — מנהל מרכז ספיר

ערב העיון ייערך ביום רביעי, כ"ד בחשון תשמ"ז, 26.11.86, בשעה 15.45 באולם אסטור בבנין נפתלי אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, תל־אביב

— הציבור מוזמן —

ISRATECH MARKETING CORP.
200 MADISON AVENUE NEW YORK,N.Y.

SPECIALIZING IN MARKETING AND SALES
OF ISRAELI PRODUCTS IN THE USA.

FOR APPOINTMENTS CALL: MR. E. MARGOLIN , PRESIDENT
TEL AVIV HILTON HOTEL
NOV. 28 – DEC.3 BETWEEN 8AM – 12 NOON

זקוק דחוף למודעה?

מודפון

לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

על שם נחום גולדמן

שעות הפתיחה:
א', ב', ג', ה': 17.00—10.00
יום ד': 19.00—10.00
שישי שבת: סגור
להזמנת סיורים מודרכים נא לפנות מראש בימים א' — ה', בין השעות 13.00—10.00 בלבד.

תצוגת קבע וכרונוספירה: 2500 שנות חיים יהודים ברחבי העולם מוצגות תוך שימוש באמצעי הטכניקה המתוחכמים ביותר.

אירועים:

1. ראשיתה של הקבלה המקודרונית — הרצאה שניה בסדרת הרצאות בנושא "המיסטיקה היהודית לתולדותיה ולגילוייה"
סדרת הרצאות לחברי אגודת הידידים של בית התפוצות בלבד
מחיר לסדרה כולה: 16.00 ש"ח
מרצה: ד"ר יהודה יעקבסון
יום ראשון, 23 בנובמבר, בשעה 18.00 בערב

2. [illegible] — ערב עיון בהנחייתו של אמיל פיירשטיין
משתתפים: [illegible]
יום ראשון, 23 בנובמבר, בשעה 19.00

3. הקרנת הסרט "ינטל". עיבוד קולנועי חופשי לספרו של יצחק בשביס זינגר
בכיכוב: ברברה סטרייסנד
שחקנים: ברברה סטרייסנד, אמי אירווינג, מנדי פטינקין
הסרט דובר אנגלית ומתורגם לעברית
יום שני, 24 בנובמבר, בשעה 20.00
כרטיסים במחיר 4 ש"ח לחברי אגודת הידידים 3 ש"ח

4. [illegible] — על הספר [illegible] מאת רוזית אורבך.
אירוע מיוחד לתלמידי בית ספר ופתוח לקהל הרחב
יום רביעי, 26 בנובמבר, בשעה 17.00

תערוכות נודדות

1. אתרים יהודים בלבנון — קיץ 1982. צילומים: מיכה ברעם — בית יד לבנים, כפר סבא
2. [illegible] — מוזיאון ירושלים [illegible]
3. ביקורים במרוקו, 1985־1979 — היכל שלמה, ירושלים
4. יהדות [illegible], יהודים בעולם הספורט — מוזיאון העיר, [illegible]
5. בתי כנסת [illegible] — [illegible]

[illegible]

בית התפוצות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2) רחוב קלאוזנר רמת־אביב. טל. 03-425161.
אוטובוסים: 13, 24, 25, 27, 45, 49, 74, 86, 79, 274, 572, 604.

هكذا من الاصل

صكذا من الاهل

תרבות וספרות

היהודי המודרני של הקדמוניות

יוספוס פלביוס
מאת דוד פלוסר
ספריית אוניברסיטה משודרת/קצין חינוך ראשי/גלי צה"ל, משרד הביטחון
ההוצאה לאור, 81 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

אם היה יוספוס פלביוס בוגד או גיבור — זה היה הנושא החביב לדיוני בית-המשפט של התלמידים בשיעורי היסטוריה או בשיעורי-חברה בבתי הספר בארץ. אני יכול להיזכר בשני משפטים כאלה שערכנו איו להיסטוריון בן המאה הראשונה היה זה עוד לפני מלחמת ששת הימים, ודומני שאף התכונות האורגינוריות, "יונים" ו"ניצים", לא יובאו עוד מארצות הברית, ובקרב חברי לא היתה יכולה להיות נטייה טבעית לאהוד את הקנאים. בכל זאת, אם זיכרוני אינו מטעה אותי, יצא יוספוס פלביוס חייב במשפטי-התלמידים בכל פעם שהועמד בו, לאמור: הוא היה בוגד שפל. בדיעבד נראה לי שההסבר לכך הוא הצורך של אנשים צעירים למצוא את השטן האשם-בכל בכל פרשה היסטורית או פוליטית גדולה, קל-וחומר כשמדובר בתבוסה. כל הדיון היסטורי גדול זקוק לאותו מורס היוצא מקרב עמו, לבוגד, משמע. החשיבה במונחים של "ריאלפוליטיק", אינני חושב שנזקקנו באותם הימים למונח זה. היא קצת משעממת מדי לטעמם של מתלהבים, צעירים או לא כל כך צעירים, ומכיוון שדינו של יוספוס פלביוס גזור מראש, בוגדו, יש איזה נועם בהטחת המלה הזאת.

אני יכול רק לשער שנוהג המשפטים הנערכים ליוספוס פלביוס לא פסק גם אחרי מלחמת ששת הימים. גם אחרי שבארץ נוצר קיטוב שהזכיר יותר ויותר את הקיטובים של ימי המרד הגדול (כפי שמתוארים ביוספוס בספר "מלחמת היהודים"). דעת לנבון נקל שמשפטים אלה קיבלו אף יותר תנופה, אבל ייתכן גם שיוספוס לא יצא בהם תמיד חייב; ייתכן שחלק מן הנוער הזה לטעום את טעם הצורך ב"ריאלפוליטיק". כך או כך, יוספוס לא חדל להדריך את המצווה, כשם שההיסטוריה של זמנו — שהוא היה המקור העיקרי להכרתה — קיבלה פנים כמעט יותר מדי אקטואליות והולכה לשמש כמשל הגדול על מאורעות ימינו אלה. מחזות (יהושע סובול, כמובן), פולמוסים מסעירים מכל המינים — אמנם בייחוד הפולמוס שעורר יהושפט הרכבי על מרד מאוחר יותר, המרד הסופי של בר-כוכבא — הביאו ליוספוס מעמד קבוע שאינו יורד מסדר-היום לא רק בחוגי הסכולארי שלנו, אלא בכל מקום שאליו מלשה ההיסטוריה לשעבר את הישראלי של היום לטסליה ולגיבוריה או בוגריה מימים עברו. למותר לציין שהפולמוסים הללו — בדומה למשפטי בתי-הספר שלנו (וכמשוער גם תנועות הנוער) — לא היו ערובה להתמצאות אמיתית של המתדיינים בחומר ההיסטורי המסובך להפליא. הזקקה יתרה של אירועי עבר להווה ולצרכיו, הלא היא פתח לסילופים קלים או לאיקלים, ולעתים נדמה שהוא גם לביטמאציה לאי-התעמקות בתמונה ההיסטורית המקורית. מבלי לנסות להקנות לאמרה הבאה תוקף גדול מדי, בכל זאת ניתן לומר שמן ההיסטוריה אפשר ללמוד בעיקר דבר אחד: שאין ללמוד מן ההיסטוריה. ובבגדר זה חייבים להזכיר את אמרתו המהוללת של קרוצ'ה: "כל היסטוריה היא היסטוריה בת-זמננו".

דוד פלוסר מודע אל-נכון לתפיסות המתגלמות בשתי האמרות הללו. בהרצאות הקצרות הללו של האוניברסיטה המשודרת של גל"צ אין הוא יכול לרדת לפרטי-הפרטים של התמונה המקורית — די שהוא רומז על סיבוכה — קל-וחומר שאינו נכנס לסיבוך שבגישות ההיסטוריונים לבעיית אמינותו של יוספוס. יחד עם זה אין הוא נמלט מן האקטואליזאציה, בכל מיני מישורים, של דמות יוספוס. את הפרק הראשון של הספרון הוא חותם במשפט הבא: "יוסף בן מתתיהו הוא ההיסטוריון היהודי הגדול שלנו בתקופה העתיקה. לכן רצוי לעיין ולהתעניין בספריו, לא רק כדי ללמוד את העובדות, ולא רק מתוך אקטואליזאציה, אלא כדי לחזק את הזהות היהודית, בכך שנרחיב את חיינו לתקופות העבר". ואילו את הפרק השני הוא מקדיש כבר לנושא "כמי בגד יוסף בן מתתיהו" — כדי להצהיר במהלכו כמה וכמה פעמים שאי אפשר לראות ביוספוס בוגד, ואף כדי לומר: "יש בתולדות העמים מצבים שבהם אי-נאמנות לדבר — כיוון שאדם מתנגד לו ורואה בו אסון — עלולה להיחשב כבגידה". באותו עמוד הוא כותב (אומר, בעצם) גם זאת: "ההערצה לקנאים היא תופעה מודרנית ואינה קיימת במקורות היהודיים". ואין צורך בציטטות נוספות כדי לדעת היכן ניצב דוד פלוסר — לא רק בסוגיית בגידתו של יוספוס פלביוס.

יוספוס: בוגד או גיבור?

האמת היא שלא רק את דעתם של ההיסטוריונים הצעירים או החובבים — ובכלל אלה אפשר למצוא בתרומה את רוב הישראלים — סכסכה ובלבלה בעיית יוספוס פלביוס, בעיית אמינותו וערכו כאדם. מקרה עשוי להוכיח שאף היסטוריונים דגולים ומתמידים עשויים לפעמים לכוון את משפטם על-פי האידאולוגיות שלהם. סקירה על ההיסטוריוגראפיה בנושא יוספוס פלביוס יכולה להיות מרתקת מאין כמוה בכל שהדבר נוגע לאותה סוגיה מרכזית ונואשת — שאלת האובייקטיוויות של ההיסטוריון ומקומן של אידאולוגיות בחקר ההיסטוריה.

לרשימה זו אין כמובן כל יומרה בכיוון סקירה מתבקשת שכזאת — קצר המצע וקצרה ידו של הכותב. אציין רק ציונים אחדים בפרשה זו, עוללות מתוך קריאה אקלקטית וחלקית. תחילה יש לציין שהשנים האחרונות הביאו לשפע חסר תקדים של פרסומים בתחום חקר יוספוס — ולא רק בארץ, ואף בעיקר לא בארץ. לחוקר השפעת האידיאולוגיות על ההיסטוריוגראפיה ראוי יהיה קודם-כל לבדוק את מצבם של ההיסטוריונים השונים שדנו בפרשת יוספוס. יתברר, למשל, שהיסטוריונים יהודיים אמריקאים מגיבים אחרת לגמרי על יוספוס מאשר, נאמר, יהודים צרפתים או אנגלים. הנוצרים מגיבים עוד אחרת וכו'. הירחון היהודי-אמריקאי "מידסטרים" פרסם בגיליון מאי 1985 מאמר (מאת משה אברבך, היסטוריון מבולטימור היברו קולג', בשם "יוספוס ומבקריו" שבו הוא ערך חשבון היסטוריוגראפי או היסטוריוסופי שכזה בעניין יוספוס. לא פחות מעניין מן המאמר הזה היה מדור התגובות עליו בחוברת מאי שנה זו. במדור זה העלו חמשה חוקרי יוספוס נודעים השגות והסכמות למאמרו של אברבך — וזה השיב להם. בין המשתתפים גם דוד פלוסר.

אברבך ערך את חשבונו הנוקב ביותר עם יצחק בער. ההיסטוריון הדגול הקדיש לקעקועו של יוספוס ואמינותו את אחד ממאמריו המאוחרים, "ירושלים בימי המרד הגדול" (1971) שפורסם זה לא כבר מחדש במסגרת "מחקרים ומסות בתולדות עם ישראל" (החברה ההיסטורית הישראלית). בער מבקש להוכיח במסתו את חוסר-האמינות המוחלט של "מלחמת היהודים", את היות הספר הזה פלאגיאט — או יותר נכון מסכת של פלאגיאטים משולבים — מכתביהם של סופרי יוון, בעיקר תוקידידס, אך גם אפלטון ואחרים. פרשת המרד כפי שיוספוס מתארה היא, לדברי בער, חסרת כל זיקה ל"מאורעות כפי שאירעו ונעשו בעצם ובאמת" — בער, תלמיד האסכולה הגרמנית, אינו יכול למנוע את עצמו מרמיזה לאמרתו של לאופולד ראנקה. יוספוס של בער הוא דייגן ושקרן שכל תכליתו לסנגר על עצמו. בער אף אינו טורח לתאר אותו כבוגד, שהרי "אין לנו עניין בכך". כהיסטוריון מעניין בער ביוספוס ההיסטוריון ולא האדם. אמנם נדמה שגם בער נפל כאן טרף לאותה מגמה שכיחה שבה נשפט היסטוריון על-פי התנהגותו כאדם. אין ספק שזו אחת העבודות הפחות מהירות של ההיסטוריון הדגול שהיה גם איש לאומי מאד.

אברבך ערער בלא קושי רב את המבנה של בער, שב וטען לאמינותו וחשיבותו הראשונה במעלה של יוספוס כהיסטוריון. לא קשה להציג את הוויכוח הזה כגלגול ברמה גבוהה של המשפט התמים שנערך בכיתתנו בשאלה "יוספוס פלביוס — בוגד או גיבור".

אפשר שמעניינת יותר גישתם של אותם היסטוריונים — בעצם, גישתו של דוד פלוסר קרובה לגישה כזאת — המוכנים לכנות את יוספוס בשם "בוגד" ולדבר על היתרונות, או הצורך ההיסטוריאושי, של הבגידה. זו גישתו של ההיסטוריון הצרפתי פייר וידאל-נאקה במבוא-מאמר שלו "יוספוס פלביוס או השימוש הנאות בבגידה", שבתרגומו הראשונה שימשה כמבוא לתרגום צרפתי של "מלחמת היהודים" (1977) ואחר-כך הופיעה בספר מרוחב. וידאל-נאקה מוכיח ברוב הידור ושנינה את התבונה הפוליטית, שבהתמסרותו של יוספוס, מפקד הגליל, לידי הרומאים אחרי התבוסה ביודפת. זו אפולוגיה על יוספוס שהיא מתחכמת בהרבה מזו של יוספוס עצמו ב"חיי יוסף" (ודאי החלש בספריו, כפי שמטעים פלוסר), ומובן שגם היא אינה פטורה מניסיונות אקטואליות רבות.

בהרצאותיו הקלילות, שמטרתן פופולאריזאציה, מרבה דוד פלוסר ברמזי אקטואליה למכביר, לעתים קרובות על דרך ההיתול. בתארו את דרך כתיבתו של פילון האלכסנדרוני, דרך האלגוריה, הוא מתאר את גישתו לספרי המקרא כאילו היו "חיבור של סימבוליסטים" וכאילו הוא מעיר בסוגריים, היה פילון קורא שיר מודרני של עזרא פאונד. רמיזה "מודרנית" זו היא אולי לא כל-כך טובה: פאונד היה אנטי-סימבוליסט מוצהר ושירתו היא אנטי-אלגורית. אבל כוונתו של פלוסר ברורה: להחיות, לרמוז רמזי מודרניות רבים ככל האפשר. לכן נופלים שמות כמו פליני וכמו פאונד, לכן מוזכרים לא רק פויכטוואנגר ומשה שמיר, אלא גם "הספר הפרט קוו האריס". בדרך כלל גם האזכורים וגם המהתלות מוצלחים למדי, וכן גם הסיפורים האישיים. לעתים תוהה הקורא אם באמת יש צורך בכל כך הרבה אסוציאציות משונות ובפולקלור אישי שכזה. אבל התמונה שמעלה פלוסר, הן של התקופה והן של יוספוס עצמו, לא רק מלאות למדי אלא גם לארשנותיות בארץ (רק להשוות עם גישתו של יצחק בער) העולות בקנה אחד עם מסקנות המחקר היוספי האינטנסיווי של השנים האחרונות. פלוסר, שערך כידוע את המהדורה הביקורתית של ספר יוסיפון, מרחיב את הדיבור על מורשתו של יוספוס, על התרגומים והעיבודים הקלאסיים של ספריו. לגבי פרקים אלה יש לציין חיסרון אחד: איזכור הנוסח הסלאווי העתיק של "מלחמת היהודים", הוא התרגום לרוסית עתיקה בעל החשיבות הרבה (כיון שנעשה אל נכון ממקור שונה מזה העומד לרשותנו, ויש בו חומר לא מעט החסר במקור היווני המוכר לנו). עוד צריך לציין, במדור החסרונות, את דלותה המבוצמת של הביבליוגראפיה בספרון. ספרי יוספוס צוינו שם ללא ציון מהדורות או תרגומים עבריים. היה מקום לציין שיש שני תרגומים עבריים של יצירת המופת של יוספוס, ספרו על מלחמת היהודים ברומאים. התרגום הישן של שמחוני הוא כבר קשה מאוד לקריאה ורחוק מדיוק. לפני שנים מעטות הופיע תרגום עברי חדש בהוצאת "כנה" — לעברית היה והיוונית, וככל שבדקתי אריאו — גם מתוך דאגה רבה יותר לדיוק. ראוי היה לכלול בביבליוגראפיה לפחות פרטים על שני התרגומים הללו שבהישג ידו של הקורא.

אסיים בהבאת שתי ציטטות מדבריו של פרופסור פלוסר בסימפוזיון על "משמעותו של יוספוס" מן הירחון "מידסטרים" מחודש מאי ש.ז. — הוא הסימפוזיון המתייחס למאמרו של משה אברבך מן השנה שעברה. פלוסר חוזר ומציין את חשיבותו של יוספוס ואת אמינותו ("משה אברבך צדק, ואילו מורי היקר יצחק בער טעה") ומוסיף ומדבר על הטירוף שבמלחמת היהודים באימפריה הרומית. אלא שהוא מוסיף, בתוך אפופיה: "ועם זאת עלינו לנסות להבין את תהלוכת השיגעון היהודית העתיקה. (כאן ברמז לשם ספרה רב המכר של ברברה טוכמן "תהלוכת השיגעון", י.ב.) והרי אין שמאל ואין ימין, אין ציוני ואין אנטי-ציוני ואין מדינה או קבוצה אנושית, או איש יחיד שפטורים מן השיגעון המיוחד להם. דומה לי שמוטב לו לאדם שינסה לשחרר עצמו משיגעונו שלו מאשר יגנה את שיגעונם של האחרים. אלא שאפילו הערה זו אינה פטורה מן השיגעון".

ולבסוף, פלוסר חותם את דבריו, לאחר שהשווה את יוספוס להיינריך היינה, בהצהרה הבאה, התואמת את גישתו להיסטוריון היהודי המועלית בספרון הרצאות של האוניברסיטה המשודרת: "ואל לנו לשכוח ששיגעונו הלהוב של יוספוס, שיגעון אירראליסטי מתהפך תמיד ואגוטיסטי, עשה אותו ליהודי המודרני ביותר של הקדמוניות".

החדשנים של אתמול

מנחם שמי: "דייגים" (שמן על בד) 1928

"אמנים מודרניים" תערוכה קבוצתית, בית ראובן, ביאליק 14, תל-אביב.

מאת נסים מבורך

קבוצת ציירים, שהתכנתה בשם "אמנים מודרניים", הציגה לפני ששים שנה, בשנת 1926, תערוכה בצריף "האוהל", התיאטרון ההסתדרותי אשר נוסד שנה אחת לפני-כן בתל-אביב. תערוכה זו, שנערכה בעסק גדול, סימלה, במידה רבה, את מעבר מרכז הכובד האמנותי, ואף ההוגה הארץ-ישראלי, מירושלים לתל-אביב. תוך מתם של מציגי "האוהל" להקמתו של המרכז התל-אביבי היתה, בין השאר, כהכרזתם המהפכנית ברבר הידיעותם על המתרחש באמנות המודרנית האירופית. הם התנערו בכך מן הפסאבדו-אוריינטאליזם הרווח, ואף ביטאו זאת על-ידי המעבר מאולמי מגדל-דוד האכזופי אל הצריף בעיר החדשה והדינאמית.

בשלושת התערוכות שלהם השתתפו שבעה-עשר אמנים, ביניהם בעלי-שם, כגון גוטמן, אורלוף, שמי, מלניקוב, פלדי וראובן, ואף נודעים פחות. התחייבותם העניינית, הביקורתית, לעבודותיהם של אלה אישר כבר חשובה כאן כמו שחזור עקבותיה הגלבות של העבה-כך לארדחוק הזה. אותו עבר, ואף מגרעותיו הקרתניות, היה בבחינת תקופת-זוהר תרבותית, יחסית למתרחש כאן עתה, והבורה שכזה טמונים בו לקחים חיוניים. רק על כן קשה מתרפקות נוסטאלגית עליו.

מומין יחס כזה במיוחד, למשל, ריוקן ספק נאטוראליסטי ספק נאוזיסטי של הד"ר פנחובסקי משל נחום גוטמן, אשר היה תלוי שנים ארוכות על כותלו של מרקלין תל-אביבי מסוים, ואשר מורים שמע של זיכרונות לעברם של מי שמכיר אותו בעבר. גם ריוקן עצמי קונסטרוקטיוויסטי, כמעט בנוסח פיקאסו, של אריה לובין משתלב היטב באווירה המודרניסטית ההיא. לצדם של נופשט של פרנקל, של דיוקן אכספרסיוניסטי מובהק של אב"צ, מפרי מכחולה של ציונה תגר ופסל-ראש מסוגנן של אפגרי, המזכיר בגישתו המודרנית את האריה של תליוזי, של מלניקוב. המתעה מרענגת מוזמנת לצופים עבודותיה המקסימות על-שי סינן ועל-פי סגנון האפטאסטי של מוסיה בהרשבר. ייתכן שתערוכה זו תתרום במשהו להוצאה מאלמוניות, כשם שייתכן והעשה כן ליצירתו של דוד גבות, שנופי האכספרסיוניסטיים הקטנים והמעולים מעוררים רצון להוסיף ולראות כיוצאים בהם.

כימולה רוחו, אמנות הענקטה, עשתה עבודת מוד קר מודרניזית יסודית לצורך איתור העבודות המוצגות. את ההערכה ההכוזיות "תוף" באמנות מודרנית, במסגרת המגבלות שהוקמו נוקטן, לא המקרית. הנכון אף שחוזה על מי מתלומים את אושו תליית ה עבודות על קירות העץ הלבוד של הצריף, והכפיפות מנובבת שהתכסוה על-ידי המאים בו. צפיפות זו אמנם אינה מאפשרת להתרשם בצורה הטובה ביותר מכל עבודה בנפרד, אך היא נאמנה לרוחו הכללית של המעמד.

מידת הצלחתו של מעשה זה תיבחן ביכולתו לעורר את קנאתם של אמנים, אוצרים ועסקנים עכשוויים, ו אף את זו של קהל אשר דעתו עשויה להשפיע עליהם.

"ספינת השוטים"

תולדות השיגעון בעידן התבונה
מאת מישל פוקו
תרגם אהרן אמיר
הוצאת "כתר", ירושלים

מאת לאה דובב

מישל פוקו (1926—1984), פילוסוף אבל היסטורי, עסק הילה של השאלות מתבגלת וגיבור-תרבות חשוב, הרשום עוד קודם מותו לא רק לסארטר, אלא גם להיידגר ולמארקס. המסתורין שהקיף אותו בחייו הוסיף להקיף גם אחרי מותו. השמועות שהיתה כרוכה במוד לה שממנה מת, הזינה את הדמיון הציבורי. סברה עקשנית שנעשתה דעה מקובלת, מוחה מחלה זו כפסק דינם הסופי של ההומוסקסואלים. אם אמנם כך הוא, הרי מותו במחלה אשר בזמן הזה טעונה באותן האכזריות ביותר משמעויות של נידוי, אשמה ועונש, העניק כביכול לכתיבתו ממד נוסף של אמת, ולדמותו הציבורית — סבב של סודיות מרתקת, אבל לא מתומה מדי. "תולדות השיגעון" הוא ספר מוקדם, אבל בוודאי הידוע שבכל חיבוריו, ולא לשווא כי אחרי הספרים המאוחרים (ובעיקר "המלים והדברים" ו"תולדות המיניות" המונומנטאלי, שלא הושלם), שבהם מתווחת — תן מכוח הכמות, תן מכוח העוצמה המושגית המתרחבת והולכת — רמתו הפילוסופית של פוקו, עדיין נקל לראות בחיבור המוקדם, ואף בגרסתו המקוצרת, זו המונחת לפנינו בעברית, מעין מיקרוקוסמוס צלול, שבו מתגלה כל הגותו של פוקו. "דמות" ולא "עמדה". זו האחרונה שייכת לעולם מתעצב, בעיני פוקו, משום האשליה העצמית הגלויה אליה. אי-אפשר לדבר על עמדה אצל פוקו בלי לחטוא לרוחו של הספקן שבספקנים המיוסרים. זה האורב לתבונה, ממש כאוהב אומלל, בכל המקומות האפלים של ההיסטוריה שבהם מתגלית חרפתה.

"תולדות השיגעון" אינו ספר על השיגעון, ודף תבוניו הגלויים. זה אולי הדבר המעניק לו את הילת חשיבותו, ויש אומרים את ערכו המהפכני לעילא, בפילוסופיה החדשה. כבר בפתח הספר מציב פוקו את נושאו בצורה החורגת הרחק מעבר לאיצטלה היפה של אנטי-פסיכיאטריה שתחתיה מנסים להעמידו או להתנקז מלומדים, רופאים ופילוסופים, אשר בכלל הגותו של פוקו מעמידה אותם במקרה הטוב כשותפים תמימים לפשע הגדול. אין זו אנטי-פסיכיאטריה, כשם שאין זו היסטוריה הכתובה בידיו של בעל-מוסר. פחות מכל זו היא קריאה הומאניסטית לרפורמה של הטיפול בשיגעון. כל ניסיון להבין את הספר הזה כעיון המקושר סביב השיגעון וסביב "ביבי השופכין של ההיסטוריה", דומה שהוא מתעקש לרכך את פוקו, ובכך לשלבו בתוככי המערכת המוסרית הקיימת. היו הרבה ניסיונות כאלה, ודווקא מצד מי שהם פגיעים ביותר לביקורתו של פוקו. מפני שממילא הם רואים אותה כרלוואנטית לגביהם: כוונתי לפסיכיאטרים ולקרימינולוגים שאינם חשודים על קונוונציונאליות. פרשנות רבה שכזו של פוקו אולי תעשה עמו חסד, כי יש בידה לפטור על סתירותיו העמוקות. אבל לראות את פוקו כאיש-מוסר טוב-כוונות, מי שבא לגאול את האסיר, את החולה, את הסוטה, את המשוגע, מידיהם של רשעים בעלי רישיון — הרי זו לא רק החמצה של דבריו: זהו גם גילוי מובהק של תבונה אוהדת-אימה, המכנסת בכל כוחה לגייס אל המבנה שלה כל זרות המתייצבת כנגדה. כאשר זרות זו, כמו במקרה של פוקו, זוכה להוקרה מסורתית מצד הסדר הקיים הרואה עצמו תבוני, צוחקת ההיסטוריה את צחוקה האחרון. גם על פוקו, גם עלינו. החברה ההרמטורית מסטיקה את השלילה, מכירה בה, מוקירה אותה ומעקרת אותה לתיאבון.

תולדות השיגעון הן תולדות התבונה כמוסר של שליטה. זהו הנושא האחד המעסיק את פוקו מאז "תולדות השיגעון" המוקדם ועד "תולדות המיניות" המאוחר. תולדות השיגעון הם גם, כפי שכותב פוקו בפתח הספר, תולדות "הצורה האחרת של השיגעון", זו שבה כותה בני אדם כולאים ומנדים אלה את אלה. משלים את עצמם שהם מסוגלים לבוא בשיג-ושיח אלה עם אלה. "מוחים אלה את אלה באמצעות הלשון חסרת-הרחמים של אי-השיגעון". תולדות השיגעון הן, ללא הפרד, תולדות התבונה הבוטחת בעצמה, התוהה על עצמה, המבוהלת. על-כן, תולדות השיגעון הן תולדות התבונה כמוסר-שליטה, כמוסר של אלימות נאורה וצדקנית. המוסר הזה תובע לעצמו את הזכות להגדיר את כל אחרות, להסדיר אותה ולטפל בה — משמע, להבליע בתחום הבנתו החלקית את אשר לא יובן ולעשות כן באמצעים של ניהול פוליטי-חברתי. השיגעון הוא אחד ממניה של הזרות-האחרות אשר עצם קיומה חושף את דלותה ועליבותה של התבונה. כמותו כן חיי הגוף המיניים: הם הצל המאיים על התבונה ועל הסדר הניתוק ממנו. התבונה אינה יכולה לדעת את השיגעון, כשם שאינה יכולה לדעת שום אחרות. היא לא תוכל להבינם אלא כשלילתה-היא, גבולות הזיהוי העצמי שלה. אין מנוס מדרוסתנה של השיח התבוני, לפחות במישור המוצהר. אין כאן עמדה, מפני ש"כל עמדה היא שרירות" ו"כל היסטוריה היא אלימות" (מה שאינו מונע בעד פוקו, כמובן, מהיות גם היסטוריון, גם פילוסוף בעל עמדה, ואף, בחשבון אחרון, בעל-מוסר).

אולי מוטב לדבר כאן על ציר תמאטי עקבי, ובעיקר על טיפוס של סגנון, המתגלים כבר ב"תולדות השיגעון" ומעמידים אותו לא כבישוש ראשון, אלא כרגם מרוכז של מה שעתיד להיפרש בצורה גראנדיוזית כל כך, תמיד מרשימה, לפרקים מתומה או אידיוסינקרטית עד לעורר חשד, בספרים הבאים. פוקו כולו מצוי כאן, בגרסה המקוצרת, הפשוטה-כביכול, של "תולדות השיגעון בעידן הקלאסי", גרסה שהכין עבור "10/18". סודה היפר-אינטלקטואלית בעלת יומרה גלובאלית הבת לזיהוי-הזמנים, ובעלת צבע שמאלני פתוח ולא מזיק. כמה אירוני: פוקו ההיסטוריון, אשר האמין כי היסטוריה היא אלימות משום אי-יכולתה של המלה לגעת בעובדה, ומשום השרירות הרודנית של כל בחירה, גורש בספריו ללא-לאות פרטי-פרטים שאין להם סוף, לא כסימוכין, במובן הנלעג של המלה, אלא כהתנצלות, כתוהא באולת-יד. ועל כן כל "גרסה מקוצרת" אצלו הוא ויתור שאין לו מחילה, לא מבחינת הקורא, כמובן, אלא מבחינת עיקרי-מחשבתו. זאת ועוד, לגבי פוקו הפילוסוף, הרואה את השיח התבוני כ"חסר-תבונה" וכאשליה של קשר על יסוד מה שאנו מקווים באיוולתנו שהוא רמיזן בין בני אדם, צריכה הפופולאריזאציה של השיח לעורר בעיה חמורה שבעתיים.

פוקו כולו מצוי כאן, בכעסו הקר, בחישוש האקסטטי שלו בטקסט-ידורי, בהטעמה האובססיווית את ממד הסטייה ההולי בבחינת יסוד להבנת הרובד של התבונה. בתשומת-הלב שלו הנועזת, האינטנסיווית, הלמדנית מאוד, למוחות שוליים-כביכול של ההיסטוריה, תשומת-לב התובעת לעצמה מעמד של מתודה מודעת לשם כינונה של הבנה פילוסופית של ההווה. מופיעים במלוא משקלם הקשיים הכרוכים בספקנות הטוטאלית: הביקורת על רודנותו של השיח התבוני ואי-היכולת לחרוג מגבולותיו. הסתירה העצמית הכרוכה בעצם עיסוקו כהיסטוריון וכפילוסוף. ומכאן, סגנונו ההורר-סתירות. ההרות, סגנון המתעוות באורך אנים בנאמץ להיחלץ מכבליו של השיח התבוני בלא לדרוש לעצמו מתוך כך את זכות-היתר של המשורר.

גם כאשר פוקו מתמכר לניסוחים שהם ספק עמוקים-מתכן, ספק מתוחכמים, ספק נאשים, אין הוא מצליח להיחלץ ממה שמשתמע בכל שיח דיסקורסיווי, כלומר קריסת התבונה (כלומר, קריסת תנאי-היסוד של הרציונאליות, העולים בקנה אחד עם מבנה השיח ועם אפשרות התקשורת המילולית) לגבי מה שהוא מבקשת להבין.

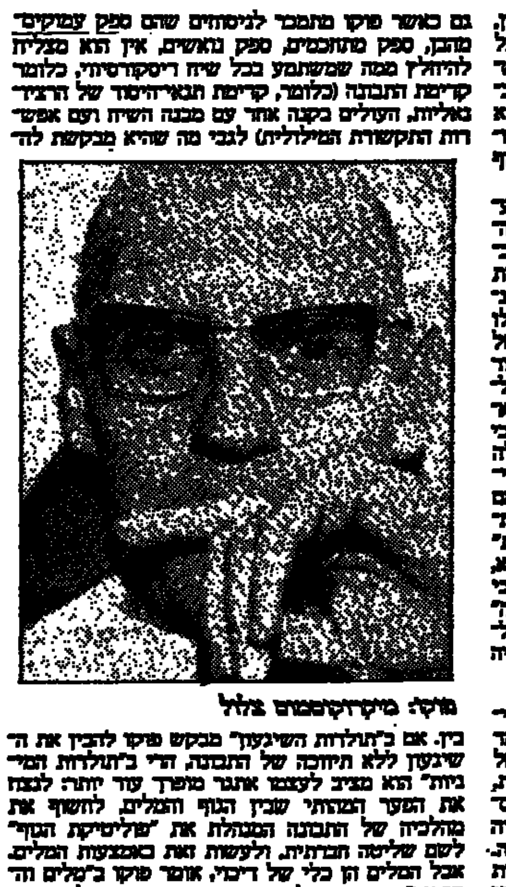
פוקו: מיקרוקוסמוס צלול

אם ב"תולדות השיגעון" מבקש פוקו להבין את השיגעון ללא תיווכה של התבונה, הרי ב"תולדות המיניות" הוא מציב לעצמו אתגר מופרך עוד יותר: לנבה את הפער המהותי שבין הגוף והמלים, לחשוף את מוהליכיה של התבונה המנהלת את "פוליטיקת הגוף" לשם שליטה חברתית, ולעשות זאת באמצעות המלים. אבל המלים הן כלי של דיכוי, אומר פוקו ב"מלים והדברים". השפה משלה אותנו. השפה היא התהליך שאין לו כפרה. כשם שמן הנמנע לומר את הגוף, כך מן הנמנע לומר את השיגעון (זאת הכוב, את המולה, את יחידיותו של האני המסרב להיאחז באשליית הזהות התבונית כוחות קובעת). ומה שנותר, בסופו של דבר, בעצות מהימנה יוחדה על כל ממדי האחרות של התבונה, להוציא את ההתנסות הישירה באחרות זו, הוא שפת האמנות.

שוב ושוב חוזר פוקו אל העיון ביצירות אמנות, המהוות תבניות מה שמקובל עליו (גבל לא על היסטוריונים החולקים עליו) כהתגלות עמוקה של אמת היסטורית, לפעמים התגלות היחידה שהוא נזקק לה בבחינת נתון מהימן. האודיסיאות של "ספינת השוטים" בימי הביניים וברנסאנס הפלמי, הדימויים המסורפים אצל בוש וגוייה (מי אם לא פוקו מגדיים כבאלה, הגיבור הטראגי מרוקה-דעת אצל ראסין, הפנטאסיות של סאד וחייו של הארגון, מדברים בלשון שאינה נגועה, בעיני פוקו, ב"אי-תבונה" של השיח התבוני. דרכם, מאמין פוקו, אפשר להבין מה שהתבונה מכחישה בו. ובכל זאת, כלום תרגומה של הבנה זו ללשון השיח, בידי ההיסטוריון-הפילוסוף, אינו מגביר אותה מחדש לכבלי התבונה? וכלום הפנייה אל מגוון ספציפי מאוד של אמנות, זו הנוגעת באותן הפחות סובלימאטיווי בשיגעון, אינה בעצמה בגדר "היסטוריה אלימה"? וכלום רשאי פוקו, אפילו פוקו שלא לדון בבעיות המתודולוגיות הקשורות במעמד הסבוך של יצירת-האמנות כצומת של פרשנויות אפשריות?

הספר קרוי במקור "תולדות השיגעון בעידן הקלאסי". השם העברי עשוי להטעות גם את הקורא המשכיל. אין זו סקירה על השיגעון במסגרת התרבות התבונית כולה. זוהי ביקורת על המעבר מתפיסת-השיגעון בימי הביניים וברנסאנס (תפיסה שבה עדיין יש מקום לגישימי לתוהו, לאפלה כבחינת אמת, או בבחינת אוורה אלוהית), אל השיגעון כפי שהבינה אותו התקופה המתיימרת להיות נאורה במפגיע, בערך ממחצית המאה השבע-עשרה, ובעיקר המאה השמונה-עשרה. זו שלגביה השיגעון נעשה בבת אחת גם זרות גמורה, גם חטא כלפי הטבע הפשוט, הטוב. בתקופה זו היחס אל השיגעון ניזון מביקורת-הציוויליזאציה את עצמה, העתידה להגיע לשיאה אצל רוסו. כעת נתפס השיגעון כתולדה של חיים מקולקלים. הוא נתפס כזרות, אבל כזרות הפורקת מעליה את הסדר האנושי של הטבע, ועל-כן היא מאכלת את עצמה ונעשית הקבעות לאי-קיומנא. המינוח הצרפתי המקובל קורא לתקופה זו בשם "העידן הקלאסי". בתקופה זו נתפסים מושגים וערכים שהם בורגניים מעיקרם (למשל מושג האבי, מושג הרציונאליות), ועל-כן יוחסים מבחינה היסטורית, כמבועים במהותה של התבונה האוניברסאלית. ביקורתו של פוקו נסבה אם כן על מקומו של השיגעון בתודעת התבונה הבורגנית את עצמה, ובמובן זה זוהי ביקורת על התודעה המודרנית, על המושג העצמי של התבונה המעוגן עד היום בבסיס חומרי-חברתי מסוים מאוד, דהיינו, במערכת כלכלית שיסודותיה בורגניים פרוטסטנטיים-דמוקראטיים, ושלב התאבנות האחרון שלה הוא הקאפיטאליזם המאוחר.

"עידן התבונה", המופיע בכותרת הספר, הוא מונח רופף וכללי מדי מכדי גישה מאחר גישה, מפיעים "העידן הקלאסי" ו"התקופה הקלאסית" בלי הרף בגוף הספר (ללא הערת-הסבר של המתרגם או העורך), אשר הסרתן מורגש גם בעניינים אחרים). כיוון שבעברית "התקופה הקלאסית" היא דבר שונה לגמרי, נוצר מתוך כך קושי נוסף בקריאתו של הספר הזה, אשר דומה כי גרסתו העברית הטהורה, הרבקה-כל-כך במבע היפה, סבוכה עוד יותר מן האנגלית הצרפתית. (כבר זה מובא לסיום מאמר מצוין ובהיר מאוד של עדי אופיר, שכבר עם יש בו כדי לכפר על אי-אלה מטמומותיו של פוקו).

במקום בו מתחיל השיגעון, אומר פוקו, מסתיימת האמנות. ומסתיימת הפילוסופיה. השיגעון הוא היעדר-זהות, ועל-כן אמללות. האמנות איננה חלון אל השיגעון, גם לא פרעל-יוצא שלה. היא היא הבעתו, בלא לעשותו זר מתוך כך. השיגעון אינו אתפציה אנושית שוות-ערך לתבונה, ואף הרסנותה של זו, כפי שמנו חזור במובן מאליו (וכי אפשר אחרת?) מעצם כתיבתו של הספר הזה. המוצא היחיד, כך נדמה מקריאת "אחרית-הדבר" הנפתלת שלו, היא האמנות. היא יכולה להראות את השיגעון על כל פניו, כחטא כלפי הטבע, כאמיתו האפלה של הטבע, כפרי, כאולת-יד, בלא להתחייב מתוך כך למה שמתבקש, כך נדמה, מן הכעס של פוקו. כלומר, להשיבה אלטרנאטיווית. לכל היותר יכולה האמנות לחולל "קרע בלי פיוס, שבו העולם נאלץ לפקפק בעצמו". יש כאן רמז, אשר לא ייתפך בספרים הבאים לקריאה ברורה, כדבר התיקון החברתי המתבקש בעולם שיהא מוכן לראות באמנות הבמה של אפשרויות אחרות, הכופרות בבלעדיותה של התבונה הבורגנית, הטכנולוגית, הייצרנית, היהודת. מה עשוי להיות פרצופו החברתי של אפשרויות אלה, בידיעה זו אין פוקו חתן אותנו.

מה שווה המלה

מאת איל מגד

לא פעם ניסיתי להשיב על השאלה מה בעצם שווה המלה שלי: לא כאבחון בגוף השיר, אלא כהבטחה שעלי לקיים ביומיום. לא כמשורר, אלא כאדם. לא כמשורר או סופר, שהוא מטבע בדייונו "חי למחצה", ביטוי שאול מתוך היכרונות של אריקה מאן, בתו של תומאס מאן, שעם כל ההתפעלות שלה מאביה אמרה עליו, שהוא היה חי-למחצה, וזו הגדרה די קשה.

מה פירוש "חי-למחצה"? זהו אדם שאינגו חי את החיים במלואם. אנחנו חיי הושכים, שסופר, או משורר, חי את החיים בצורה יותר מלאה מאדם רגיל. והראייה, יש לו כל-כך הרבה מה לומר עליהם. אבל כנראה שזה לא כל-כך פשוט. כי מה שמשורר עושה, בעצם, לאורך כל חייו, הוא חיפוש בלתי-פוסק אחר הדימוי. הוא מתפש את המשל. הוא מסתכל על החיים כמשל.

לפני זמן מה קראתי שוב את ספרו של איטלו סבבו "גבר מזדקן"; כך הוא נקרא בעברית. אני הייתי מרגיש את המעול הקורא לו "כשגבר מזדקן", כי הגבר המזדקן שעליו מדובר הוא רק בשנות השלושים שלו. יש שם שורות שתפסו אותי חזק. בתוך סיטואציה של אהבה וצינבובת הגיבור מסתכל על מלח שניצב על החוף בטריאסט, והים סוער, והוא מביט על המלח בקנאה ואומר, כשהוא מתבונן לעצמה: "אילו היה צריך רק פעם אחת בחייו להתיר הבל ולקשור אותו שוב ברגע נתון; אילו גורלה של ספינת-דיג אחת הופקד בידיו, נמסר לראגתנו, לאומץ-לבו, אילו נאלץ לגבור בקולו על שאון הרוח והים, כי אז היה ענה פחות חלש, פחות אומלל".

הקטע הזה הוא לא רק מפתח לספר, אלא גם להתלבטות שלי, של החי-למחצה. המשיכה לחזור על השיר תמורת אחריות על איזו ספינת-דיג אחת, לקשור את הקשר ולפרום אותו, זה כבר משהו מעשי, שמרגים את הסתירה בין לקיחת אחריות ביומיום, לבין המלה כקישוט בשיר, גם אם היא מלה-הכללית.

מאז ומתמיד ראיתי את "החיים הספרותיים" שלי כדבר שמשמשת את ההשתפרות שלי כבן אדם, את השתכללות האישיות שלי, יותר מאשר את השתכללותי כמשורר. ראיתי בשיר אמצעי תרפויטי, טיפולי. שיר הוא בעיני מעתה, בדיוק כמו חלום, להבהרת דברים סמויים מעיני, או סמויים מהכרתי. השיר, כחלום, הולך לפניך כעמוד-אש. מתגיע אותך במה שהוא מגלה לך. במלים אחרות, הוא מקדים את התודעה. "מחשבות מתגבר לצלילות רעות: הרים/מתמקים על מקורותיהם", כותב לו צ'ו, משורר סיני מהמאה ה-ז.

כמובן, הוא גם מתפרש שוב יותר על-ידי תולה. הייתי אומר עוד יותר מזה, שהבחינה הראשונה של איכות השיר בעיני בהתבו היא, אם אמנם הוא קבר על-יוצרו. אם הוא הפתיע ראשית כל אותו עצמו, כאותו חלום שהקדים את התודעה.

אני חושב, שבכלל תהליך הכתיבה הוא תהליך של השתפרות חיי הנפש, העשרה שלהם. השירה שאני מאמין בה נובעת ממשורר שהוא בעל עדינות מתמדת לא רק לפיתוח היצירה שלו, אלא גם לפיתוח האישיות שלו. ואני מודע לגמרי לפרובלמטיקה בעניין הזה. כי הרי המשורר מאוהב בפאתולוגיה שלו; אין לו, בכל, "אינטרס" לעשות למען פתרונה של הפאתולוגיה הזאת. כי היא מקור יניקה ליצירתו. ברגע שהוא פותר, לדוגמא, את הצורך הכפייתי להיות רצוי ואהוב, הוא סותם את מקור הנביעה העיקרי של שירתו.

משורר המוקסם מספיותיו כמשמם את המציע שיכול להיות לו לשפר את מצבו. הוא, למעשה, הופך את הבעייתיות שלו לאורחזיים, והכתיבה לגביו היא מעין סקירה קבועה שלה. "הזיון" של אפשרויות הדימוי הנפשיות והשתקפותן באיזו דעים הזיצניים. והליכה אצל משורר מהסוג הזה היא כבר חצי-עבודה. כל שנותר לו לעשות הוא להעבירה דרך מסננת התודעה הערה שלו.

אולם עליו להיזהר. שיר הוא יצור מתחכם המערים על יוצרו. מתחת למחלצות פשוטות, הוא מסתיר לפתוח את כוונתו האמיתית של המשורר. את האמת שעודה מקננת במרומי הכרתו. איך הוא עושה זאת? באמצעות פיגוקים מוניפים.

אמיר גלבע, עליו השלום, אמר לי לא פעם: "שורה שנשמטת, זה רק לברכה". הוא, כמובן, לא התכוון לכל שורה. שעל שירה שכוונתו, שהביד את כל ה"טריקים". מה שרצה לומר הוא זה, שלפעמים שורה הנראית דווקא כסגורת מעגל, כמעגלת קצוות, היא זו שעלינו לבדוק בביציה, כי ייתכן שדווקא היא, הנראית כה עגולה ומושלמת, מקהה את עוקץ השיר, כצורי על צלקת, ויש להתקבה משיכובה.

ראה זה פלא, אך עמות בפיתוי להאירה השמטמת אותה, היא נופלת כקדום מוצצה, השיר מתפרש לאשורו, עירום וערה, משולל הגיגות, עצב חשוף או אהבה שאנוגת נאיבי מלמצוא אותה. מקבל תפנית חדשה לגמרי המסף ממעמתו מרכבה משוכלל לגילוי.

השיר מגד אומר מקום, זה נכון, אך מצד שני הוא חוסם, חוסם, כי מנהג המשורר לעשות את הדבר שמפניו הוזהר לזוז, להיעצר ולהסתכל לאחור. המשורר אינו נגוף עם זרם החיים קדימה לפני כיצוי הקטע הקודם. חיי המשורר, מבחינה זו, הנם רצף של מעצורים והתאבנות. הוא אינו מתקדם לפני גיקוי הנגרות.

אבל יש גם הינם שוה השיר כקרש-קפיצה. כחותם פרק כדי לאפשר את ההליכה הלאה. יש בו גם, וזה אולי העיקר, מהביבה של אי-עקביות הבחות לעצמה, של ההילחצות אל הקיר. המלים הקולעות, הסדייקות, הלא-מתחרות, הן, כאותן פאר-הכסאלי, אמצעי להבקיע את חומה הנסורה. המאגי-סלאקטיוויות, ההבנות ליצאת מהמסגרת המוכרת והממבית של האישיות, כמו לאשה הגדירה, בה נעתקות המלים וממהרות את להוסוקן השפה השפוי לעולם, בלי הטיית. בלי התיחוד שלכך. זו, אם נרצה, השאלה האמיתית של השירה.

אילן שיינפלד / שני פרקים ראשונים

א.

אהבה היא המוסיקה שאותה מנגן —
יד המרחפת על המקלדת,
גוף בציפייה,
כף רגל זעירה המזיזה חרישה מוזהבת
מגע תו המכוון בנפש
מנוחה בין קליד
לקצה אצבע —
בלבי, תהודתו מרעדת.

ב.

אהבה היא המוסיקה שאותה רוקד —
חוך המיתרים מול הקיר המוכסף,
מבוכת הרוקד,
מטיסת רגלה של רקדנית הפרקט,
מגע האור הנוהה מעיניך
בנשימה שיש לה
משאים רבים מדי, מבטחים
שאין להם ולו נבכה אחד.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

התגנבות יחידים, רומאן
מאת יהושע קנז
ספריית לעם, הוצאת עם עובד, 1986, 597 ע'

יש משהו מטעה במכוון, אפילו מביך, ב"התגנבות יחידים". רומאן שאין בו גיבור מרכזי אחד ברור, שאין בו התרחשות מרכזית אחת ברורה, אלא נחשולים של התרחשויות ואפיזודות, שהתוכם אנחנו הוא הזמן ה"טכני", החיצוני, של קורס טירונות בבה"ד 4, איראן בשנות החמישים. הפני המספר, המשתתף בעלילה (טירון מפתח־תקווה שמדביקים לו את הכינוי "מלבס", מן הסתם בדרמותו של קנז האוטוביוגראפי) אינו יכול בשום אופן להיחשב לדמות המרכזית ברומאן, אלא משמש בבחינת צופה־משתתף, פאסיווי למחצה.

יש משהו מטעה ב"התגנבות יחידים" גם בכך, שכנגד קבבן האולם של ההתרחשויות הפראיות במסע הישול שמייצגת הטירונות, שורה, לפרות הכל, על הרומאן תחושה של שלווה גדולה, של השלמה קלאסית עם גורל שיש לעבור בפרק זמן קצוב ובמקום מתוחם, כדרך הטראגדיות הגדולות. לתחושה של שלווה זו בנוי הרומאן משלוש הסיבות הזהות־כמעט באורכן, פרק מהיר, איטי, ושוב מהיר, כסימפוניה לתזמורת אדירה, שלכל הכלים בה מעמד שווה, ואין סולן המעיב עליהם. הקתרזיס הכפול בסוף הרומאן — התאבדותו של אלון, בן הקיבוץ, שאינו יכול לשאת את חרפת כושרו הלקוי, והבנת שמחת הלידה שמתבשר עליה "אפס אפס", הטירון העולה החדש — מוסיפים אף הם לתחושה שהארגון הקלאסי היה חשוב לקנז יותר מכל. אולי מפני שביקש לטעת בקורא מודעות לכך שאת הרומאן הזה צריך לקרוא מתוך ריחוק, כאילו משחק מתרחש לנגד עיניך, אפילו הוא משחק מסוכן התובע קרבנות, המגולף על סף של המוות.

קל לטעות ולראות ב"התגנבות יחידים" פיסה של הווי לשמו, רומאן צבאי גדול שענינו תיעוד חוויית טקס־התבגרות רווק. באותה מידה, מפתה לקרוא את הרומאן כאלגוריה של המצב הישראלי, ולשייך כל דמות בה לאחת משכבותיה של החברה הישראלית על מתחיה העדתיים והמעמדיים. דומני ששתי הגישות יחד מחטיאות את מטרתן. ככל הסופרים הגדולים באמת, יותר משהוא מספר חוויה חדשה, מוליך קנז את הקורא לסוג חדש של קריאה, שיש בה חירות גדולה, אולי הגדולה ביותר שמצאנו ברומאן ישראלי כלשהו, לבחור לו את מושאי ההזדהות שלו בין הדמויות, ולבחון את המציאות, המוטלת לפניו כאילו באובייקטיוויות קולנועית, תיעודית למחצה, בדרך שיבחר לעצמו.

על שאפשר חוויית חירות כה עזה, על שצייר עולם מלא בלי רגע של מעידה לתוך התהום של כפיית משמעויות ספרותיות, ראוי יהושע קנז לכל השבחים.

שירה

חזרתי אל הכפר, שירים
מאת נעים עריידי
הוצאת עם עובד, 1986, 53 ע'

בעייתה של השירה העברית, שהיא חולה ברובה להתעסק בבעיות, ועושה מכיטים תבופת בעיניים תמהות בקמץ אלה הנושאים עדיין את הדגל הישן של השירה הענייה בעל־גרונים והפרי־שלוה, ומיד מתכנסים שוב בסטגנאציה הגדולה ובמציאות הקטנות. ואכן צריך מידה גדושה של תמימות כדי להאמין שיש בכוחה של שירה לייצג מצוקות קולקטיוויות ולהחיות אנשים על לוח השתמם של הזיים. עריידי הוא מן התמימים הלא־נבאשים האלה, משורר דרוזי הכותב עברית כמדבר במיקרופון אל קהל מובטח של מאזינים, בדימויים ויומריים ברורים ובשפה אכספרסיווית, המנגנת מבוקות של בן לעם הנצוי בין גבולות, בארץ — בין תרבויות, ומה שחשוב, בין אשליות של הזוית.

"לו הלכנו בדרכנו והיבונו בשפתנו ודבבנו על גמל ורעבו וצמאנו ועשינו אהבה והסל", כותב עריידי (ע' 42). שירי־מצית, המבטאה את תחושת התחבטה של עדה שנכבסה לתוך גלגל המודרניזציה ואיבדה את הבכה הזהות [illegible]

להיות דרוזי, ומשורר דרוזי על אחת כמה וכמה, פירושו אי־אפשרות טראגית לפרות הכל, להזדהות עם ערכי המדינה במלואם, הדברים באים לביטוי בשיר היפה "בשעת מלחמה נצרך קולי". יהודים יכלו למחות בלי־שוד בכיסר מלכי ישראל. עריידי חייב לשתוק, ובכל מקרה ייחשב לבוגד. המפלט בחיק האהבה והאדמה הוליד כמה שירי אהבה מהיפים שקראתי בעברית.

מוסיקה

ספר אברהם צבי אידלסון
בעריכת ישראל אדלר, בתיה באיאר, אליהו שליפר ולאה שלם
יובל, כרך ה', המרכז לחקר המוסיקה היהודית, האוניברסיטה העברית, הוצאת י"ל מאגנס, 1986, רמ"ב ע' בעברית + 426 ע' בלועזית

השנה מלאו 104 שנים להולדתו של אבי חקר המוסיקה היהודית, א.צ. אידלסון (1882—1938), והספר עב הכרס שיצא לכבוד מכנס שפע של חומר גם על חייו ויצירתו, וגם על תחום עיסוקו העיקרי — המוסיקה היהודית. גלגולים ונדודים רבים עברו עליו; מליטא לגרמניה, תקופת חיים פוריה בארץ־ישראל המאנדאטורית, ופרק שלישי ואחרון בחייו בסינסינטי שבארצות־הברית, שבו הוא מסיים את עבודת חייו הגיגאנטית ושמה "אוצר נגינות ישראל". אך לבד מהיותו מוסיקולוג היה אידלסון מלחין בזכות עצמו, ואין רבים יודעים שהוא מחברה של האופרה הראשונה שחוברה בארץ, היא "יפתח". אידלסון הותיר אחריו רשימות אוטוביוגראפיות, המובאות כאן במלואן בציורי הקרמה. אך אלה רשימות המגלות טפח ומכסות טפחיים, וניכר בהן שנכתבו בידי אדם מיואש וחולה, שאינו מאמין כי ישלים אי־פעם את מפעל החיים שהציב לעצמו לסיים.

מן התקופה הארץ־ישראלית שלו, שבה התרחש המפגש הפורה הראשון של אידלסון עם מוסיקת העדות הישראלית, ולא רק היהודית, מתפרסם פה ברוח גאלץ שחיבר הוא וש"ז ריבלין בשנת 1910 המודיע על הקמת "מכון שירת ישראל", בביליוגרפיה של יצירותיו, שאסף שלמה הופמן — שרובן אם לא כולן נשכחו — מופיעים שפע של עבודה מוסיקאלית, משירונים לגני־ילדים ועד לפרקי חזנות, ובאמצר — גם אופרה יש. רק מנגינות מעטות שלו נשתמרו עד היום בפי העם, ובהן "שבת המלכה" למלים של ביאליק, ו"עצביה" למלים של קיפניס.

ביתרו של הספר מאמרים מוסיקולוגיים בעברית ובאנגלית בתחום המוסיקה והליטורגיה היהודית בעדותיה הנידחות ביותר: קיי קאופמן־שלמי בודק אם הליטורגיה הפאלאשית דומה לליטורגיה היהודית יותר משהיא דומה למסורת התפילה האתיופית־נוצרית. דוד הלפרין בוחן את "צוואת איוב" — הנבמה את הספרים החיצוניים — ומוציא מכנו מידע מוסיקאלי חשוב על כלי־נגינה ונורמות מוסיקאליות בתקופה ההלניסטית. ברוחו של אידלסון, שטען כי יהודי המזרח שמרו על מסורת הנגינה המקורית של התפילה והמקרא, בודקים חוקרים את אמיתות הנחותיו, שהתבססו ברובן על משאלות־לב רומנטיות, אך מוצאים להן גם ביסוסים חלקיים.

עדות

זכרון שלוניקי — גדולתה וחורבנה של ירושלים דבלקן, כרך ב'
העורך: דוד א. רקנטי
הוועד להוצאת ספר קהילת שלוניקי, תל־אביב, 1986, 624 ע' ו־48 ע' בלאדינו

ארבע עשרה שנה מפרידים בין יציאת הכרך הראשון של "זכרון שלוניקי" לכרך השני, הנוכחי. בפרק זמן ארוך זה לא זו בלבד שהלכו לעולמם חלק מחברי המערכת הכותבים, אלא התערערה הרוח שאפשרה את משפחת רקנטי, שריכזה ועדיין מרכזת את הקשור בתבגות הקהילה של סלוניקי. והחשוב מכל: אם לפני ארבע עשרה שנה היה ספר הזיכרון על סלוניקי מהספרים היהודים על קהילה ספרדית ובבחינת אטראקציה משום כך, הרי היום התפתח כבר חקר מורשת המזרח כלל, עד שהכרך הזה נראה אנאכרוניסטי־משהו באי־מעיותו ובהדגשתו על הסמנטיות, והווי העדות הזה.

סלוניקי היתה תופעה נדירה בעולם היהודי — שודמת לה היו אבן רק במולין שלפני השואה — של עיר בעלת רוב יהודי, שהתגעקו אליה כתוצאה מגלי ההגירה החלמאית מספרד ועד שלהי מלחמת העולם הראשונה. רוב שגדל והלך באורח פלא, למרות שרפות ומגפות לארוטוסקות, שפרעו בעיקר בשל צפיפות הדיור ותנאי המחיה והסוציאליה הקשים. יהודים הלכו ובנו להם שכונות חדשות בלי הרף, שעליהן כתב מיכאל מולכו את המאמר הפותח בספר, המשלב עובדות הווי, היסטוריה ותעודות. יוסף קובו מתאר את הדרך שבה הבליזו מגורשי פורטוגל ומאמצים אחריהם לשמור את זהותם הנפרדת בסלוניקי ואת זיכרון ארץ־מוצאם, עד ימינו: ברומאנסות, בפתגמים, במנהגים ובארגון קהילתי נפרד.

שלל רשימות, אגרות, תעודות, זיכרונות, מובאים פה בשפע מהמם, מתעתיקי כתובות־מצבות ועד למלות־הזמר גלהב של צעירי היהודים של סלוניקי לכבוד השולטן התורקי. בפרק המוקדש לארגון הקהילה נסקרים בפרוטרוט כל מוסדותיה ופעולותיה, מהמכבי־אש ועד בית הספר אליאנס. וכיצד לא להזכיר את הסבלים הסלוניקאים שהיו לאגדה, המשיכו את יהדות סלוניקי שחרבה בשואה, כאן בארץ, כפועלי נמל חיפה ונמל תל־אביב.

עיון

הסכסוך הישראלי־ערבי בסבך המעצמות
מאת משה ז'ק
סדרת קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1986, 178 ע'

ספרו של העיתונאי והעורך משה ז'ק הוא ניסיון לסיכום היסטורי של הסיכויים, הקלושים ממילא, לכך שברית־המועצות וארצות־הברית יגיעו ביום מן הימים להסדר משותף לפתרון כולל של הסכסוך המזרח־תיכוני. הסיכויים קלושים, טוען ז'ק, משום התשורגת המאפיינת את שני הצדדים בכל ניסיונות הרגיעה. שהמזרח התיכון הוא אסטקלריה שלהן: היעד של ברית־המועצות הוא להיות שותפה בכל הסדר במזרח התיכון בעוד היעד של ארצות־הברית הוא בליעת ברית־המועצות במזרח התיכון, ומאירובה ראשונה זו מתגלגל כל השאר: ברית־המועצות מתנגדת ומסיתה את מדינות ערב כנגד כל הסדר נפרד בנוסח קמפ דיוויד הנוטל ממנה את עמדת הבקרה, והגלגלת ברעיון ועידה בינלאומית להסדר במזרח התיכון. לפרכה הפאראדוכסם, התנגדות זו היא גם מקור חולשתה של ברית־המועצות, מפני שהיא נאלצת להתיישר לפי המכנה הקיצוני שבמחנה הערבי, וכך נמנע כושר התמרון המדיני שלה. חוזר וחילה ארצות־הברית יכולה לתמרן ביתר קלות בין ישראל לערבים מתונים, כפי שהוכיחה בקמפ־דיוויד, ומערישה המדינות החלקים עליצבי ועידה בינלאומית, וברית־המועצות מערימה קשיים על כל ניסיון להסדר כזה.

ז'ק מפרט את נוקיה וסכנותיה של ועידה בינלאומית כזו שתדרוש ברית־המועצות שבה יקבלו האינטרסים הישראליים, ייכפה עליה הסדר שלא תוכל לסרב לו, והאמריקאים יאבדו את היתרון המרכזי שיש להם במזרח התיכון כשחקני־סכסכים. הוא סוקר את ניסיונותיה החוזרים ונשנים של ברית־המועצות לפרוץ את דרכה אל מעגל המכריעים בגורל המזרח התיכון, החל בוועידת יאלטה ועד היום, דרך ארוכה רצופה מלחמות ועידות, שברית־המועצות לא שינתה בה ולו לרגע את המוה של "בעל־בית הרוש שיתחשבו בו", כדברי ז'ק.

אלבום

עפרה חזה
[illegible]
ראיונות ועריכה לעתה של: [illegible]
עיצוב: חיים שטייר ואסתר ארותי
הוצאת כתר, 1986, 128 ע'

מלחמת הכוכבות הספיה והלארסמיה הישנות בין עפרה חזה לריטה, ובין עפרה חזה לירדנה ארזי, היא תחום מתחומיהם של בעלי מרחרים אחרים. יש בהם הטוענים שחזה מגיה בירידה מסויימת מרגע שהגיעה לסטנטה השקט הלירי שעל גבול הפולקלור, ועברה לתחום הרועש ביותר, ויש הטוענים את ההיפך. כאן, באלבום, מכל מקום, מוצגת עפרה חזה הילדה־שוכנת־שכונת־התקווה, המצטלמת בתצלום משפחתי עם הוריה, והמשמשת שופר של פולקלור תימני, ועל אף הצלחתה בעולם הגדול אינה מתביישת במקור שינקה ממנו. זו עפרה חזה בעלת ביוגראפיית־סינדרלה, שהיתה לה "ילדות משגעת" אמנם, והמצליחה בכוח התמורה והרצון להגיע עד לשיא — תחרות האירוויזיון שבו זכתה במקום השני עם השיר "חי". לאחר הירידה מהמסגרות היא פונה תחילה לפולקלור תימני, ואחר־כך מבסה את כוחה במגנון "ארץ ישראל".

האלבום מביא את חזה בבגדים ובכבעי האיפור האהובים עליה, ותוך כדי פירוט עד היום שלה, לפרטי פרטיה, היא מסבירה את שיטותיה לטיפוח הפנים, הגוף והגראה, והסיבות, בשביל האודישקים, ב"ברוך השם. אני מודה לאלוהים על שנתן לי את כל מה שנתן". יש ראיון "חושפני" ארוך, ויש תמלילים של שיריה הידועים. אלבום ססגוני, חמוד ובומבוני, המגלה בעיקר, שעפרה חזה שמאחורי הקלעים אינה, אחרי ככלות הכל, אישיות מרתקת כל־כך.

לילדים

בארץ סין, שיר־סיפור
מאת לאה גולדברג
ציורים: אבנר כץ
ספריית פועלים, 1986, 32 ע'

מי זה אינו זוכר את צ'ו־סין־לין, שגר בארץ סין, בבית עם גינה ולו שלושה בנים ובת אחת קטנה? שירה המתנגן של לאה גולדברג מן הספר "מה עושות האיילות" יוצא עתה לאור בנפרד, במהדורה ששמה למען ילדי שנות־השמונים, שכוחה של גולדברג ברוחק אצלם לפרכה הצער מפני שירי־הגם של טוח־לב חוסם. התוצאה מבטיחה בהערה בעמוד האחרון של הספר, כי גם שירים סיפוריים נוספים של גולדברג יצאו לאור מחדש בפורמאט דומה ואין לנו אלא לברך על כך.

"נשים הבמוכר להיות משוררות הילדים הכי מצוינות", כתבה גולדברג ביומנה מן ה־28 בנובמבר 1927. "הן קרובות יותר לנשמת העוטצות מאשר הגברים. אחד החלומות הכי ישנים שלי, לכתוב פעם ספר אגדות לילדים. אני יראה שלי לא ירשו לעשות את שני הדברים, הפסימיות שישנה בי מן הטבע, ועוד דבר שאת שמו העברי איני יודעת, ברוסית קוראים לזה "ציאוקלאוסט" (מתוך "פגישות עם לאה גולדברג" לאב. ישמן). צריך היה שכעיות פרנסה פשוטות ידחפו אותה להתגבר על התחייבויותיה. לאחר עלייתה לארץ היתה גולדברג לאחת מהמשתתפות הקבועות ב"דבר לילדים" שבעריכת יצחק יציב ופרסמה בו כמה מהעלילות המחורזות שהיו ללהיטים בפי ילדים, כגון "מר גחמאי הבראי" ו"הכיבר העליז". בספריית פועלים, שבה עבדה בתרגום, פרסמה את "ידידי מרחוב ארנון" ו"מה עושות האיילות" (1949).

מירי ברוך, מרצה בבית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית, הקדישה לשיר "בארץ סין" שיחת־ויו מאלפת במסגרת התכנית האוניברסיטה המשודרת, כרגם של מיפתי של "אגר שירי־הסיפור". ביחוד לשיר העביר (נוסח "מעשה במעיל" של קדיה מולודובסקי) הבנוי אפיזודות אפיזודות, שמקשר ביניהן מוטיב חוזר, הנועד לילדים שהקשב שלהם אינו מפותח עדיין או שאינם יודעים לקרוא, השיר הסיפורי נחשב ל"מפותח" יותר. יש בו עלילה המתפתחת לאורך זמן ובמקום, האב היוצא לדרך ומפקיד את בניו לשמור על אחותם הקטנה; המעשה "הנורא" עם הדרקון המתרחש בהיעדרו, והאפיזודות קשורות ביניהן בקשר סיבתי וכרונולוגי כשהיסוד הדראמטי הוא הבולט בהן. במלים אחרות, "בארץ סין" כולל את כל היסודות של מעשייה קלאסית, שיש בה גם כלו הדרשיה, נוסחה של שילוש (שלושה בנים, שלושה ימי היעדרות של האב מהבית) ומסע, והכל בתחיה המלבבים של הגברת המנוחה של שירת הילדים העברית.

מעולם הספרות והאמנות

סנטה־קלאוס של הבדידות

ריינר מאריה רילקה: בחיפוש אחר החלל המוחלט

איך אפשר לכתוב ביוגראפיה של משורר, ששם לעצמו מטרה להפנים כל מציאות חיצונית שהיא, שאל מבקר המוסף הספרותי של ה"טיימס", הסוקר ביוגראפיה חדשה שכתב דונלד פראטר על המשורר ריינר מריה רילקה. למן הרגע שרילקה גילה את ייעודו — היה זה בגיל שלוש־עשרה, באקדמיה הצבאית שאליה נשלח בעקבות משבר הנישואים של הוריו — הקדיש את חייו לחיפוש אחר החלל המוחלט, שבו, אם להשתמש במלות ה"סונאטות לאורפאוס", יוכל להדהד כמו "זכוכית מצלצלת". בנחישות חסרת־פשרות החליט לחיות למען אמנותו, לא ממנה. מתוך כך, עברו עליו חייו בחיפוש אחר פטרונים שידאגו לכל מחסורו.

במעגל מתרחב של מסעות שהרחיקוהו אל מחוץ לפראג, שבה נולד ב־1875, סבב רילקה באירופה — ממינכן לברלין, ממוסקווה לפאריס, מרומא לקופנהאגן, ממצרים לאפריקה לספרד — עד שמצא את השלווה בטירה דמוית מגדל, שבה עשה את שנותיו האחרונות (1921 — 1926). אבל לא הרחק ממגדל־ההתבודדות שבנה לעצמו ישב בבליקגן.

את שמות המקומות בביוגראפיה של רילקה מסמנים שלבים במסע האגוצנטרי שלו להכרת עצמו, הרי מפתח שמות האנשים שפגש בחייו נראה כמילון המיתוסי של אירופה באותם ימים. בנוסף לדמויות המכולות של התרבות הגרמנית פגש רילקה את הכוכבים היותר נוצצים של העילית האינטלקטואלית של אירופה: טולסטוי טייל עמו ועם לו אנדראס־סלומה במאפיק של יאסנאיה פוליאנה (הרעיה, סרת־הרות, סירבה להקביל את פני האורחים הלא־קרואים). שנים מספר היה מזכירו של רודן הפסל. לאחר מכן התיידד עם רומן רולאן, אנדרה ז'יד ופול ואלרי.

אך היו אלה נשים, בעיקר, שהקיפו אותו בראגה, כדרך שהן מקיפות את התורן בשטורי־הכיף שרילקה כה הצטיין בתיאורן. ארבע נשים בקשרו אל חייו במעין זרם אלקטרומאגנטי: אמו פיה, שהלבישה אותו כילדה ואילצה אותו לנשק את פצעיו של ישו בצלמיות העץ; הנסיכה האומהית מאריה מטורן וטאקסיס, שטירת דואינו שלה הולידה את האלגיות הראשונות הישות של רילקה; לו המבריקה, שסירבה לקיים אתו יחסים קרובים יותר מיחסים של אחות, אך האינטלקט והקשיחות שלה גרמו שישנה את שמו מרנה לריינר; אשתו, הפסלת קלארה וסטהוף, שרילקה שמר לה אמונים אף שהצורך שלו בבדידות הוציא מכלל אפשרות כל צורה של חיים בצוותא. לבד מארבע נשים אלה, פונק רילקה בידי כמה מהנשים היותר־מוכשרות והיותר יפות של זמנו, שאירחו באחוזותיהן או בדירותיהן את הגבר השקט והצמחוני, שכרוב המקרים העדיף שידעיפו עליו לא אהבה, אלא חיבה שקטה של אחות. חייו היו חיים הסוריאליים, שלאירועי הזמן לא היתה כמעט נגיעה בהם. רילקה טען שמעולם לא קרא עיתונים, והספרות התבותיות הפוליטיות של זמנו חדרו לחייו הפנימיים פעם אחת בלבד. באוגוסט 1914, נשבה, כאמנים רבים אחרים, באופוריה של המלחמה, שנמשכה אצלו זמן רב דיו לכתיבת סדרה של חמשה "המנונות" צבאיים. אך ששה חודשים בצבא — סוראי רילקה במדים התלויים עליו כקולב היה מן הסתם החייל הלא־אפשרי ביותר בצבא האוסטרו־הונגרי — הספיקו לו להתפכח מכל אשליותיו. אף כי עשה את כל שירותו הצבאי הרחק מהחזית, במקום העורפי ביותר שאפשר לשער, ארכיון המלחמה בוינה.

יש שמתעורר הרושם שרילקה, שכונה על־ידי אודן "סנטה קלאוס של הבדידות", בזבז זמן רב יותר בחיפוש אחר חברה מאשר בחיפוש אחר הבדידות. הביוגראפיה של דונלד פראטר מציגה יותר מארבע מאות חברים ומכרים שרילקה שיחע בפניהם לחברה, או לכסף: לסיפוק יצר המסעות שלו, לתשלום לימודיה של בתו, למלונות הפאר שאהב, לבגדיו האפנתיים ולעקסי הבתובות המסורכים־עוד שמילא בלי הרף. הוא כתב מכתבים כה רבים עד שהגדיר את עצמו כ"בית־חרושת למכתבים". "אני כותב אותם לפי מטר, אם לא לפי קילומטר", אמר ב־1921. חמשים כרכי המכתבים שלו אכן תופסים יותר ממטר על מדפי הספריות.

במכתבים הללו, יותר מאשר במעשיו, עיצב רילקה את חייו לא פחות מאשר בשיריו. פראטר השתמש במכתבים במיומנות כדי לבנות את הביוגראפיה העשירה שלו. מקורות ביוגראפיים קיימים וכתבי־יד גנוזים הועילו גם הם לגילוי כמה פרטים מפתיעים על חייו, כגון הקושי שהיה לו להסתגל לעבודה שהיה לסבא, בעוד "יש לי כשרון כה מועט". דגש רב, אולי רב מדי, מושם על דאגותיו ההיפוכונדריות ומצוקות היומיום שלו.

עם כל זה, יש משהו מאכזב מאלי בתיאור חייו של משורר, תוך התעלמות מכוונת מיצירתו, כפי שבחר פראטר לעשות. משורר אינו איש־מעשה הנבחן על־פי מעשיו. אם רצוננו להאמין שרילקה לא היה סתם איש ספרות מן השורה, אם רצוננו להבין את יכולת המשיכה המאגית שלה, אי־אפשר בלי להתרקק ליצירתו, כפי שהתפתחה משיריו המוקדמים עד למוסיקאליות המבריקה של "שירים חדשים" ולפריצה המקסימה של "מלטה לאורידס בריגה", לשגב של "אלגיות דואינו" ושל "הסונאטות לאורפאוס". כל זה חסר בביוגראפיה של פראטר. ב־1907 כתב רילקה: "אני שקוע בעבודתי כמו הגלעין בתוך הפרי". בביוגראפיה המפורטת של פראטר יש הרבה מן הפרי העסיסי, אך רק מעט מן הגלעין הקשה, המוצק, שממנו נולד הכל.

Donald Prater: A Ringing Glass, The Life of Rainer Maria Rilke
472 pp. Oxford: Clarendon Press. 25

תערוכות

בלשון הקודש ובלשון לע"ז

אלכסנדר אוקן, רישומים ירושלמיים, גלריה דבל, עין־כרם.

*

גבי דורין, רישומים, גלריה נורה, בר־מימון 9, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

אלכסנדר אוקן: ריחוף בעולמות עליונים

שתי תערוכות הריבות בגוף האמנותי המקומי המגלות ציירים יוצאי־דופן ביכולתם הרישומית, הנבדלים מאוד איש מרעהו בדרכי ההבעה ואף מקוטבים זה לזה מבחינת הסגנון והמסר. הגורם היחיד המשותף לאלכסנדר אוקן ולגבי דורין, לבד מעובדת עלייתם לארץ מברית־המועצות בשלהי שנות השבעים והתמקדותם, לפחות בתערוכות הנוכחיות, באמצעי ביטוי "רזים": אוקן בעיפרון המחוק בלבד ודורין בדיו שחורה, כשלפעמים הרקע מגוון בכתמיות אקווארלית בהירה, הוא עיסוקם בתכנים מפורשים המגיעים לכלל הרמזות למקורות ספרותיים. מאפיין חיובי נוסף לעבודתם הוא אינטנסיביות עצמה הגורמת למתבונן בציורים להדהד בביטוי "מוח קודח" ולפרשו לאו דוקא על דרך המטאפורה.

עולמו של המבוגר בין השניים, גבי דורין, יליד אודסה 1938, כפי שהוא מתבטא בסדרות הרישומים המוצגים בגלריה "נורה", נע במעגלי הבריות והוויותיו שטופות היומה.

הכותמיות ממלאות את דפי הציור עד לשוליהם כשוק תבות ומסתור רדות שלובות זו בזו כמין ריקוד קועים ברוסטקי. יצורים הוללים, המונים, עבי־בשר אלה, גברים כנשים, מעלים על הדעת שמץ מההוויה הגשמית של שולי כרכים מסוימים, מין יהדות שרידים אורמאות של הצרות עגלונים וקרקפי־עצים, אלא שבוראיהם־מהותו הקודרת של דורין, על אף היצמדותם לסמלים שבקדושה (נרות שבת, ספר תורה) המבובבים פה ושם מתוך התהלכות הפריצות, שקועים ביוון ההומה כשהם אטומים לחלוטין לשוועת המדיו של הבשר החוטא המורעבת מגרונם של גיבורי יצחק באבל, הבשל קר נושאים ודפים אלה אופי קליל, בורלסקי במובהק.

דומה שרטוטיו של דורין נוצרות מתוך עימות עם המצוי "הנורמלי", כשהצייר בוחר באמצעים גרוטסקיים מתפלגים ומשתמש ביסוד־מאגיה כמגן מפני הריאליה המבשית, המפחידה — מעין בריחה מן המציאות ו"נקמה" בה מרחוק, מאחורי ריחוק של עיוות וגיחוך.

ציוריו של אלכסנדר אוקן בגלריה "דבל" שייכים לקטגוריה שונה לחלוטין. לפנינו צייר בעל שיעור־קומה אמנותי רב, המגלה הפעם פן בלתי־מוכר בעשייתו. רישומי עיפרון המתייחדים באיכויות ציוריות נדירות והנושאים אופי מונומנטאלי על אף תכונותיו המגעגיות של המבצע (המדיום) ה"רזה".

דומה שאוקן, יליד לנינגראד 1949, שרוי בספרות מיסטיות ובעולמות עליונים והמיזותיו קודנות יד פי וקדושה גם כשהוא מצייר סצנות שימוש בגראות חולין והווי ירושלמי יומיומי, אריצי ביוזר, דוגמת שוק מחנה יהודה, למשל.

המעולים ברישומיו של אוקן הנם בבחינת פנינים ציוריות. צירוף של דמיון וריאליזם, סימבוליזם ותמימות, איזוניה דקה ואמונתיות הנודבנאים בסבכו עצמאי מגבש המשכיל לשלב במינון נכון את מיטב לקחי המורשת הקלאסית המערבית עם זיכרונות ציורי האיקונין הרוסיים ועם הרשמות מעודנות לתרבות היהודית.

מיטב פתרונותיו הציוריים של אוקן (עבודות כמו כפרה, נושאת מתים חוזרים בלילה לבתיהם, מלאך השוק, ילד פלוני, שמחת תורה, הכלה) עשויה להעלות על הדעת התגלויות נוראות־סוד ואוורות ביצרדיה כמו ממלאה אחר משאלתו של ר' נחמן מברסלב בספר מעשיות החסידים "למעלה כותבים בלשון הקודש ולמטה בלשון לע"ז".

מטען סימבולי כבד

ראובן ברמן, גלריה "מבט", גורדון 31, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

"הפקע מקלעת אלגזורי" הוא הנושא של אחד ממוצגי התערוכה הנסקרת. קלעת אלגזורי, מצודת החיל, היא מצודה מוסלמית מן המאה ה־12, ששרידיה מצויים בקרבת סיני. היא נבנתה על־ידי צלאח א־דין אלאיובי, השולטאן הכורדי של מצרים, במסגרת מאבקו במדינת הצלבנים, ויצוין כי לקחים מגורלה של המדינה ההיא ממלאים תפקיד מסוים בהתבצרות הערבית־ישראלית הנוכחית. ייתכן שהתייחסות לעניין דומה מהווה העבודה הקרויה "מבצר ישראלי", והיא עיבוד של תבנית־מצודה מתחילת תקופת המלוכה. גם "כחירות המון הבמבר", טמון, אולי, איזה קשר לעניין זה, בהתחשב בכך משהו במעין אותות־שמות ישראליים, כאלה שטנרים על חולצות הפרים, שמשולב בקומפוזיציה, ומן הסתם גם בזו המכונה בשם "מצפה".

יש להניח כי ברמן, אם אמנם סרוחה משנתו הישב, כלל במסכתו, כאותן אורגאנים, גם את "מתנת איזוריס לאוזיס", בהתחשב במעמדם בפנתיאון המצרי בתורת האל המגן על המתים, ובתורת אלת־המשפחה והנישואין, שהיא, במחילה, הן אחותו והן אשתו של הראשון. מה ענינה של "הר פאלאצי" לכאן קשה לדעת, אך קרוב לוודאי שברמן מבא לאדריכל איטלקי זה, איש המאה ה־16, תפקיד מפוים בתוך האופרה או האופרסה שלו.

מכל מקום, מתקבלת תמונה כלילית של ניסיון להעמיס על חפצים קטנים, מפשטים, עשויים עץ צבוע, מטען סימבולי כבד. אין בכך משום חידוש גדול, ואף אין וראות שסימנים בזה חומרים מגרים מבחינה אינטלקטואלית. עם זאת ניתן לאתר במעין־מיניאליזם המוצג ערכים חזותיים מעניינים. איחוד זה חייב להתגבר הן על המכשול התמאסי הטכני, הן על זה המעוגן בחזות הגראפית המטופלת בקפדנות, של החפצים הסמליים המוצגים.

ספרים טובים

יותר מ־100 כותרים יש כיום בספריית "מרגנית" — ספרי מופת לילדים ולנוער. זו הספריה היחידה המביאה לקורא הצעיר בישראל ממיטב הספרות העולמית של הדורות האחרונים ושל דורנו, בצד ספרים קלאסיים בתרגום חדש, רהוט, עם איורים מרהיבים ובאיכות ביצוע ברמה גבוהה.

בין ספרי "מרגנית" גם שתי הסדרות הנודעות:

סידרת בית קטן בערבה / לורה וילדר

סידרת הטלוויזיה שהלהיבה את בני הנעורים, חוזרת ומלהיבה בספרים על החיים ביערות ויסקונסין ובערבות דקוטה. התנאים החלוציים, המאבק נגד הטבע וקשיי הקיום. בלב רוטט עוקב הקורא, אחר חייה של משפחה מחוננת בשמחת חיים פשוטה.
בסידרה זו:
- בית קטן ביער גדול
- בית קטן בערבה
- בית קטן על חופי אגם הכסף
- עיר קטנה בערבה
- בית קטן על גדות נחל השזיף.

סידרת פְּרִידַיין / לויד אלכסנדר

חמשת הספרים על ארץ האגדות זכו בפרסים רבים. אלה סיפורים של קסם והרפתקה, של צדק ורשע — סיפורים גדושי עלילות, רבי פעולה ומרתקים.
בסידרה זו:
- הקְדֵרָה השחורה
- ספר השלושה
- טירת ליר
- טָרָן הנודד
- המלך העליון

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

אוניברסיטת תל-אביב
דיקנאט הסטודנטים
המרכז לייעוץ לימודי
שירותי יעוץ לימודי
פתוחים למועמדים לאוניברסיטה ולסטודנטים וכוללים מבחני התאמה, שיחות אישיות ושימוש בספריית מידע.
השירות ניתן במשך כל השנה והוא כרוך בתשלום
פרטים: בנין רוזנברג, חדר 117
ימים א'־ה' בין השעות 09.00 - 14.00 טל: 420505

ההוצאה לאור משרד הבטחון

ספרים חדשים

מן היומן
מלחמת העצמאות תש"ח־תש"ט
בעריכת ג' ריבלין וד"ר א' אורן
תקציר "יומן המלחמה" של דוד בן־גוריון; נועד לתת בידי הקורא את עיקרו של היומן: קטעים העוסקים בבניין העצמאות ובלחימה עצמה, וקטעים המשקפים את מחשבותיו, שיקוליו והחלטותיו של האיש שעמד במרכז העשייה המדינית־בטחונית. עשרות מפות, מסמכים ותצלומים.

אביב של אפר
יוסף ויינברג
שרידי הפליטה בדרכי אירופה שלאחר המלחמה, אנשים ומעשים

עצים בשדרה
מיטר הלמן
עבריות: ר' ליבנית ול' לוישה
דיוקנאות של חסידי אומות העולם ושל היהודים שנצלו בזכותם. סיפורים של אחדים מתוך הנטועים, שעצים על שמם נטועים בשדרת חסידי אומות העולם ביד־ושם בירושלים.

אוירודינמיקה
פרופ' דוד אבגר
מהדורה חדשה המעודכנת של ספר־יסוד זה, המיועד לכל אדם הרוצה לחדור אל מכמניה של תורת האוירודינמיקה.

ספרי "מערכות"

תשעה קבין
ירושלים בקרבות מלחמת העצמאות
יצחק לוי (לויצה)
תיאור מפורט ומרתק, שאינו מוסח אף לא על יום אחד של קרבות. סיפורם של האנשים אשר לקחו חלק במערכה. הספר מהווה תרומה שאין ערוך לחשיבותה ללימוד המערכה של ירושלים.

סערה באוקטובר
אלישיב שמשי
מפקדו של גדוד הצנחנים "סערה" מספר על קורות הגדוד במלחמת יום הכיפורים, בלחימה שהיא מן הרצופות והאינטנסיביות שידעו גדודי השריון של צה"ל. "גדוד הצנחנים 'סערה' ומפקדו אלישיב שמשי ראויים שיהיו לנו למופת". — שר הבטחון יצחק רבין.

מלחמת יום הכיפורים
בעיני הערבים
שמואל בר
עוד ספר בסדרת "מרכז כובר", המתאר ומעריך בהרחבה את גירסת הממסד המצרי על־אודות המלחמה, מכל הגרסאות השונות של האוטוריטה במצרים, סוריה, אשרף, עיראק ולוב.

אביגדור המאירי
וספרות המלחמה
אבנר הולצמן
הספר מציג את יצירות המלחמה של המאירי בהקשריהן ההיסטוריים, הספרותיים והביוגרפיים, ובוחן את הדרכים השונות הנבקעות בהן לצורך עיצוב חוויות הלחימה והשבי.

חיל־רגלים ממוכן
ריצ'ארד סימפקין
עבריה: אל"מ (מיל.) ברוך קורות
בספר זה, שעניינו חיל הרגלים הממוכן והמשוריין, ימצא הקורא העברי כר נרחב להתגדר בו, בכל הנוגע לסוגיית מקומם של חיל הרגלים וחיל השריון בקרב היבשה ולחוש ביניהם.

ספריית "אוניברסיטה משודרת"

שחור־לבן, לבן־שחור
ראשי פרקים באפריקה של ימינו
תמר גולן

פרקים בשירה היהודית
דוד שולמן

ממושבות למלחמת־אזרחים
היסטוריה אמריקנית עד 1861
ארנון גוטפלד

עוד שיחות על האיסלאם
חוה לצרוס־יפה

ספריית "הכרמל"

נקמתו של גוליבר
משה ברשאול
סיפורים בעלי נימה אוטוביוגרפית, המדברים על חיי נער בנעוריו, בהתבגרותו ובבחרותו.

אנשים חדשים בהרים הגבוהים
שלמה שבא
סיפורים של יוצאי תימן המיישבים כפר נטוש בימי העלייה הגדולה, במקום מרוחק בקצה דרכים נידחות בהרי יהודה.

ספרי ההוצאה לאור נמכרים במרכז המכירות, רח' דוד אלעזר 27, הקריה תל־אביב, ובכל חנויות הספרים המובחרות.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

תקשורת עם כיפה?

נסיונותיהם של הפרופ' שאקי וחבריו לכפות עלינו תוכניות רדיו וטלוויזיה "ברוח ההלכה היהודית" לפי פרשנותה האורתודוכסית ומתקפותיהם על מאיר שלו בגין תר ביותו המצגינת "זאיוון הקודש", אינם מגינים על קודשי היהדות. זהו ניסיון נוסף להשתלט על התקשורת האלקטרונית הממלכתית ולהטיש כיפה על כל תוכניותיה. זאת על אף העובדה שיש בשידורים תוכניות דתיות במוצהר (תפילת הבוקר, סוגיה בגמרא, פסוקו של יום, שניים אוחזין, מכל מקום, צירופים ושאר תכניות בערבי שבתות, בערבי חגים ובמוצאיהם) אשר הנודיתן היא מגמתית ואין כנגדן תוכנית שתאזן, ברוח זרמי היהדות האחרים. זאת למרות שלפחות שמונים אחוז מהאוכלוסיה היהודית של המדינה אינם משתייכים לזרם האורתודוכסי של היהדות. הרוב הדומם של הציבור בארץ מאס בהשתלטות הזרמית על חיינו האישיים והציבוריים. יניחו נא למאיר שלו ולאנשים נוספים כמותו להאיר עינינו ולהרחיב את אופקינו בתכניות מאלפות, ואל יקצצו בחופש הביטוי והבעת הדעה.

ד"ר צפורה מלר
רמת אביב

הצד היהודי של הרובע המוסלמי

מאמר המערכת של "הארץ" (17.11), שנכתב בעקבות רצח אליהו עמדי ז"ל בעיר העתיקה, חולק על זכות היהודים להימצא ברובע המוסלמי בירושלים העתיקה, "כי ההיגיון שעל פיו שקדו לשקם את הרובע היהודי בעיר העתיקה, כפי שהתקיים במאות השנים של השלטון העותמני, היה צריך למנוע כניסת יהודים לתחומי הרובע המוסלמי". מאז תחילת המאה הי"ט התגוררו משפחות יהודיות גם ברובע הנקרא כיום הרובע המוסלמי. היו אלה תלמידי הגר"א מוילנה שהגיעו ראשונים לאיזור. מאוחר יותר, כאשר החלה היציאה מהחומות ובניית השכונות החדשות היתה גם התיישבות יהודית מחוץ לרובע היהודי — ברובע המוסלמי. באיזור הוקמו עשרות מוסדות תורניים. לאחר שהתרבה מספר היהודים שם, נקרא "רובע היהודים" ברחוב הגיא.

אותה חצר ברחוב מעלה הלדייה שבה שוכנת כיום ישיבת "אבי בניה", ושעל ידה נרצח הבחור, נרכשה בשנות ה־80 של המאה הקודמת על ידי כמה מרבני פולין — נוסדה במקום ישיבת "חיי עולם". רבנים אלה רכשו אף קרקעות, באיזור מרוחק יותר, ברחוב הנקרא "באב־חוטא" — בין שער־האריות לשער־הפרחים, בצפון מזרח העיר העתיקה. קרקעות אלה הם עד היום קניין יהודי. נראה התודרתו: "זאת תורת הבית" בחצר הישיבה תרפ"ט — 1929).

רק לאחר פרעות 1920, 1921, 1929 ו־1936 נאלצו המתיישבים היהודים לברוח והבתים נשארו חרבים ושוממים מאז ועד היום.

שבתי זכריה
ירושלים

מס על הפנסיה, והאלטרנטיווה

כוונתו של האוצר לגבות מסים על פנסיות הקשישים היא הוכחה נוספת לחוסר הכשרון, הרפיון ואוזלת היד של כל העוסקים בגביית מס אמת. המס המוטל על שימוש ברכב חינם הוא דוגמה לכך. שווי הרכב הוא עיוות משווע, ואילו קבעו "מחיר" נכון להטבה הזו בלבד היו מכניסים את הסכום שהיה מכביד המס על קצבאות הקשישים.

אנו, הקשישים, את המס על הפנסיה כבר שילמנו מזמן ובמזומן. הייתי שכיר כל חיי החל מ־1948 אני משלם במקור את כל המסים והיטלים למיניהם וכן המילוות מרצון ומאונס.

י.ת. ירדידה
חולון

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

לא הכל הפקר

הטלוויזיה שמה לה כנראה למטרה להתחרות בעיתונות הצהובה של סוף־השבוע. לא די לה בפריווילגיות הממלכתיות שלה. כחושים בלשים מפותחים, מגלה חנן עורן, בעליית גג מסתורית, את יומנו האישי של מרדכי אבנרי — ומביא קטעים אינטימיים נבחרים מיומן זה, ב"מבט" של ליל שבת. הוא אף מצטט בעין שיר שכתב אבנרי. כלומר, אף הנימה הפיוטית אינה חסרה. ואנו בתוך קלות רוחות של השערות, הנחות, מסקנות, ממש מתקפה של פסיכולוגים, אסטרולוגים, גראפולוגים, מומחים לספרות ולשירה, וסתם כאלה שמתראיינים בכל מקום ובכל זמן, ויש להם מה לומר בכל נושא תחת השמש. לכולם דעה מוסמכת על האיש, על מבנהו הנפשי, על מניעיו.

עוד לפני התגלית המרעישה של עורן, כתב דוד שוהר ב"ידיעות אחרונות", כי לאחר השתיקה בפרשת אבנרי, אנחנו מוצפים עכשיו במידע מרתיע — פרטים שוליים, חסרי כל חשיבות, וסיפורים רכילותיים, ההולמים דמות גיבור ברומן למשרתות. יש תחושה שהחגיגה התקשורתית סביב אישיותו של אבנרי ופרטי חייו האינטימיים, משמעה חיפוש הסברים ונסיבות מקלות לאיש ולפרשת הבגידה המיוחסת לו. אבל הנושא אינו אישיותו של אבנרי ולבטיו, לא בקשר ליחסי המין שלו וקשריו עם בני משפחתו — אלא המעשה המיוחס לו. לא פסיכולוגים ואסטרולוגים אמורים לשפוט אותו, אלא שופטים. והשופטים יחליטו אם הוא כשר לעמוד בדין מבחינה נפשית. כל הפרטים האחרים אינם רלוואנטיים. כל החגיגה התקשורתית סביב אישיותו, וסיפורי־הצבע הנרחבים, רק מסיטים את נקודת־הכובד מן הבעיות המרכזיות, שהן גם בעיות ביטחונה של המדינה.

אני אף נוטה להאמין, שאפילו אבנרי הוא בוגר חולה אישים, לפי הכללים והחוקים, אין הוא רכוש הציבור, וחשיפת יומנו האישי, ללא רשותו, היא פגיעה גסה בפרטיותו, גם אם הוא עציר ונאשם. והרי אבנרי אינו קטין, כדי לחשוף את יומנו יש לקבל את רשותו. כל היתממות מצד הטלוויזיה, אין בה להצדיק את המעשה. וגם אם זכתה הטלוויזיה הפעם בסקופ מרעיש, היכתה מכה אחת אפיים את כל המוספים, מתעוררת שאלה ביחס לאתיקה המקצועית־העיתונאית המנחה את עורכיה וכתביה. מכל מקום, בתחרות הפרועה בינה לבין עיתונות הרפש, ידה תהיה תמיד על התחתונה. ובינתיים, אני מקווה שעורך דינו של אבנרי, אמנון זכרוני, יגיש, כפי שהודיע ב"ערב חדש", תביעה נגד הטלוויזיה. לא יזיק ללמד אותה לקח, שלא הכל הפקר.

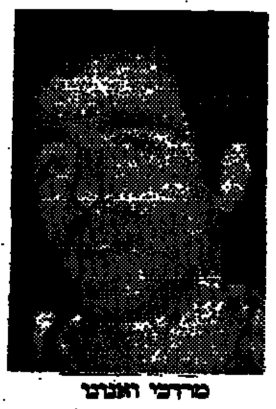
מרדכי אבנרי

חנן עורן

ממה חושש שצ'רנסקי

נתן (אנטולי) שצ'רנסקי הוא כיום אזרח ישראלי, ככל אזרח — אולי מוכר ונערץ יותר. אבל אין שום סיבה שהטלוויזיה המסתודרת ומאבדת לעתים כל חוש מידה ושיפוט, תעניק לו זכויות יתר; ובוודאי אין לו מעמד מועדף בכל הנוגע להופעה בטלוויזיה. אבל ב"מבט" חושבים אחרת. והם נכנעים לתנאים התמוהים שמעמיד שצ'רנסקי. הוא קונה לו זכות המוענקת — רק במקרים נדירים — לנשיא המדינה או לראש הממשלה; זכות שלא היתה גם לרמטכ"לים ולשרי ביטחון, הם נאלצו להתאים עצמם לתנאים המקובלים. אבל לא שצ'רנסקי.

לו יש מעמד חריג. הוא מתחמק מסטאטוס של מרואיין מן השורה — כלומר, אינו מסכים שישאלו שאלות וישיב עליהן תשובות, בקשר למפגש שלו עם פלשתינאים מן הגדה. והטלוויזיה מסכימה כמובן מאליו לתנאים שמעמיד לה שצ'רנסקי. וכך הוא מופיע מול פני האומה, קורא מן הכתב הצהרה בנוסח מבאני מאד, לאראיש. כאילו אילצוהו השלטונות — כמו בארץ שממנה בא — להכות על חטא, להכחיש כל קשר עם האנשים שפגש ולהשמיע בתוך כך האשמות קשות כלפיהם.

אי־אפשר לחשוד בשצ'רנסקי בנאיוויות. הוא ידע מראש מי האנשים שפגש, למה הם משתוקקים לפגוש דווקא אותו וכיצד הם עלולים לעשות בפגישה זו שימוש למטרות תעמולה ופרסומת. ואפילו הוא מתחרט — מדוע אינו מוכן להתראיין ככל האדם? האם יש לו מה להסתיר? למה הוא מחשיד את עצמו?

איני רואה את החשיבות הרבה שיש לפגישתו של שצ'רנסקי עם פלשתינאים. אלא, כאמור, אם פגישה זו תשמש לצורכי תעמולה לא־כשרה. הרי מותר לו להאזין לפחות לטיעונים של הצד האחר — וגם לא להסכים, ולהתווכח אתו: אבל, מכאן, ועד להצהרה לאומה, במלוא הרצינות, ארוכה הדרך, והעניין אף נעשה מגוחך. מי יודע, אולי חושש שצ'רנסקי כי גאולה כהן תבריח שיש לגרשו מיד מישראל, תצביע עליו כעל בוגד, והוא מיהר והקדים תרופה — לא יעילה ולא משכנעת — למכה.

נתן שצ'רנסקי

ירושלים זקוקה לטדי קולק

יש לי חולשה לראש עיריית ירושלים, טדי קולק; ולא רק בזכות ירושלים, ומה שעשה למענה, אלא בשל אישיותו, בשל הכוח והקסם השופעים ממנו. בנוף הציבורי הישראלי, קולק הוא דמות בולטת, יוצאת דופן. אוהביו ושונאיו מכירים בעובדה זו. אבל קולק אינו מחוסן מפני קנאה והשמצות. ובמיוחד אחד כמוהו, שהצלחתו היא בתלותיה באמבה לו, הוא מקובל ואהוד על אישים בעולם כולו, מאציל עליהם קסם נדיר.

תחילת הסיפור בפרשת קרן טדי. ועכשיו הפרשה צוברת תאוצה ומגדילה ממדים, עם מעצר מקורבים של קולק, ושי לוי. כיום, טדי קולק מבטעד שלא נקבעו נוהלים לקרן ירושלים. אבל ברור שקולק גייס מאות מיליונים, תודות לאישיותו ולקסמיו ולקשרים האישיים שלו, ולא לקח דבר לכיסו. הוא עשה דברים מופלאים למען ירושלים, דברים שלא היו נעשים אלמלא הכספים שהביא.

די להסתכל בחליפה המיושנת שלובש קולק ב"זה הזמן", בחור לצה המתוחה שלצווארונה רשים והכים, כדי לדעת שהוא לא התעשר על חשבון הציבור. דומה שאין לו עניין בכסף, לשם מה לו כסף, כאשר הכל פתוח לפניו? הרי משימתו האחת והיחידה היא ירושלים — העיר שהוא הפך לפניה, והוא מזוהה אתה. גם אם לא נקבעו נוהלים לקרן ירושלים, הרי ראה בה קרן שהוא יכול לעשות בה כרצונו, אין זה חטא ופשע. חבל שעניין זה משמש עילה לשנאה, ולמקנאים בהצלחתו הכבירה. הגיעו הדברים עד לידי כך, שבוועדת הכספים של הכנסת מערבים את היוזמה, ואולי מתבלבלים מרצון, האין מאשרים לעיריית ירושלים הזב של עשרה מיליוני שקל. גם מסרבים לבקשה לפטור פסלים שהוקמו בעיר מתשלום מע"מ. מתברר כי חברי הוועדה אינם יודעים באיזו קרן המדובר, אבל השמועות וההשמצות עשו להן כנפיים וכבר הגיעו אל אוזניהם הכרזיות.

טדי קולק, ב"זה הזמן", מוטרד ועייף, אומר שהוא אבן שוקל התפטרות, מפני שלדבריו, לא רק "משגעים לו את השכל", אלא הוא חש שאיבד את יכולתו לפעול. לדבריו, הוא מוכיח בימים קשים את הבעיות האמיתיות של העיר, שאין בכוחה קשה וסבוכה לניהול ולשליטה. בהרהור שני, אומר קולק, אולי הוא מביא נזק יותר מתועלת. למשמע הדברים האלה, אוהבי ירושלים חייבים להרים קולם. אסור לטדי קולק להתפטר, מפני שירושלים זקוקה לו.

דיאלוג במישור אחר

דו־שיח בין שני אנשים אינטליגנטיים, מהירי תפיסה, ואמני ביטוי בעלי ידע, שבודק בסקרנות אינטלקטואלית, מעביר את הצופים למישור שונה של דיאלוג. שונה מזה שאנו מורגלים בו. הפעם, ב"סוף ציטוט", יזם לונדון מפגש את הפרופ' שולמית קריישלר, עם צאת ספרה "הפסיכולוגיה של הסמלים", עם הפרופ' גבריאל מוקד, עם צאת ספרו "השיפוט האמנותי". השניים היו אמורים לדבר כל אחד על ספרו, אבל התפתחה ביניהם שיחה מרתקת.

נקודת־המוצא היו דבריה של שולמית קריישלר. במשמעה מפני ישימה, בכושר ניסוח נדיר ומבריק, ניסתה להסביר נושא מורכב וסבוך; משמעותם של סמלים והפירושים השונים שמעניקים להם, ככלי ביטוי לעולם פנימי — סביבותינו מבגאן, והאמנים מבגאן. מכאן עבר הדיון לעניין השיפוט האמנותי. המאבק שמנהל מוקד, גם בספר זה, נגד הרלאטיוויזם של השיפוט האמנותי. הוא מציג אמות־מידה אובייקטיוויות. אם איני טועה, אמות־מידה אלו מתקבלות בספקנות על הפרופ' קריישלר.

אמנם יש לרעננה המכמה בכ־ורה ביחס לסמלים ולסימנים בתחום השיפוט האמנותי — אבל אנו בשטח מסוקס. דומה שי אמות־מידה אובייקטיוויות, כגון אלו שמוקד מציג, נוצרות רק בפרספקטיווה של זמן. אין אנו קיימים במסגרת של מציאות בעלת ערכים אבסולוטיים. משום כך, שיפוט אבסולוטי בעצם אינו בר־השגה. ואפילו, כפי שטוען מוקד, האמנות היא תחום צודק יותר מהיסטוריה ופוליטיקה — ואני תוהה אם אכן צודק יותר מהיסטוריה — איני משוכנעת שקריישלר השתכנעה מכמה מהנואמים. בכל מקום, זה אינו עניין לשכנע. הדיאלוג בין השניים היה אירוע אינטלקטואלי מרתק.

השופט בנימין כהן ככוכב

אין לי ספק, שכוכב "תביעות קטנות" יהיה השופט־בדימוס בנימין כהן. השופט ממש נולד לטלוויזיה. הוא פיקח וחכם, בעל כושר מעולה לביטוי ולניסוח, בעל הומור עוקצני ודק. יש לו תחושה תיאטרלית בכוונה, אם כי במידה. ממש תענוג לצפות בו ולהאזין לו. מולו נראה הקהל באולפן כאוסף מקרי מאד של סטאטיסטים, שאינם יודעים לאן נקלעו. לפחות היה אפשר לתת להם הוראות־בימוי מינימאליות.

המתכונת של "תביעות קטנות", גם אם עדיין זו תבנית חגורת דם — בלקוחה ישר ללא וראיאציות, מתכנית אמריקנית. אלא ששם השופט נראה כמוליך, שנלקח ממחסן הליהוד להתאוררה. השופט כהן, לעומתו, אנושי מאד, בקי ומנוסה. כנאשמת הייתי חוששת מפגיעתו.

מעניין לצפות בו מקרוב, לעמוד על ההיגיון המיוחד במינו של המוח השיפוטי. אמנם כהן מבהיר שהוא מנסה להבין מה אומר השכל הישר, אבל יש להודות שזה שכל שיש לו חוקים וכללים מיוחדים משלו.

הפעם עלתה בתכנית שאלה חשובה לציבור הצרכנים: השירות בחנויות בישראל, שבהן אין מחזירים ללקוח את כספו אם יחזיר סחורה לא רצויה. ההסדר מקובל בעולם. בארץ מתעקשים בעלי עסקים שלא להחזיר את הכסף, במקרים רבים גם מסרבים להחליף סחורה, רק לאחר שידולים ואילוצים, מוותרים בפנים המוצאה, כאילו עשו טובה גדולה לקונה. השופט כהן פסק, שיש להחזיר כסף מלא כנגד סחורה פגומה או לא־מתאימה. מי יודע, אולי, כלשון הבוטיקאית שהפסידה במשפט, פסיקה זו תהיה תקדים מבורך דווקא.

הרע במיעוטו

קשה לי לגבש דעה קטיגורית ביחס לכושים העברים. איני חושבת שהם חסרים לנו כאן. הרי יש לנו די צרות גם בלעדיהם. גם ברור שאינם יהודים. אבל בתוך כך, במופע הג'אז המרשים שלהם, כשאני שומעת את המלה "גירוש", אוחזת אותי חלחלה. מתעוררות בי אסוציאציות מפחידות. קשה לשאת זאת.

איני מבינה מה חושש מפני 2000 איש — אבן, בני כת מוזרה — ומדוע אין מאמצים את המלצותיה של ועדת גלס, שהן הרע במיעוטו. אודי גולדשטיין, ב"עצם בגרון", במסגרת "מבט שני", רוחש כמדומה אהדה מסויגת לכושים העברים. הוא אף מציג את טענותיהם, למדי. המצלמות גם הן אוהבות את בני הכת, המדריכים את מנוחתה של דימונה. הם בחושפים בכת ציורית הצבעונית מאד: קבוצה תמהונית, מוזרה באורחות חייה ובאמונתה. אבל ככל שהיה אפשר להסיק מן הכתבה, אין זו קבוצה מסוכנת, כפי שמציגים אותה שר הפנים הרב פרץ, ואנשי משרדו — קשה להבין מה מבהה את אלה, אלא אם כן הם חוששים מפני לא־יהודים.

במקרה הטוב, זו כת בעלת אמונות מבולבלות. אבל גרוע מבלבול זה, הוא הבלבול ההולך בקרב הרשויות הישראליות. בכל הקשר בכושים העברים, החיים כאן שבע עשרה שנים, ללא כל מעמד חוקי. איש אינו רוצה בהם, אולי חוץ מח"כ דק אמיר, שנעשה פטרון שלהם. עד היום אין איש מסוגל להחליט בגורלם.

מכל מקום, הכתבה של אודי גולדשטיין הציגה את בני הכת באור חיובי למדי, גם עוררה מחשבה את הבעיה. כמו קרפין וגולדשטיין. גם אני הייתי נוטה לאמץ את מסקנות ועדת גלס, אפילו אנשי הכת הם בחזקת מסוד. הרי אפשר לאסור בעתיד על כניסתם של בני כת נוספים לישראל. בינתיים, יש לפתור את בעייתם של אלה שהחליטו להישאר כאן ויהיו כנה. אין לעשות שימוש בשיטות גלוחות, כדי להפחידם, להעניבם ולגרשם.

מסע ארוך לתוך לילה אפל של זיכרונות

כל דרגות ההפלגה נעשות חגיגות משמעות, לאחר צפייה בארבעת הפרקים של "פאני ואלכסנדר" סרטו הגאוני של אינגמר ברגמן. חכבתי בדעתי אם יש להגיע על הסרט במסגרת של ביקורת טלוויזיה, ולעשות לו עוול. הרי יצירה זו ראויה לסדרת מאמרים ארוכים ומפורטים. בכל מקום, "פאני ואלכסנדר" היא הסופה, המעולה המעניינת מבין יצירותיו של ברגמן. אפילו איני ברגמניסטית נלהבת, אין לי ספק שהאיש גאון קולנועי. פרקי "פאני ואלכסנדר" גרמו לי מין תחושת התלהבות פנימית והתרוממות הנפש, לרגעים כמו בעצירת נשימתי. זו תחושה המלווה אותי כאשר אני נתקלת ביצירת־מופת של ממש, בכל תחום אמנותי.

ב"פאני ואלכסנדר" עושה ברגמן מעין סיכום אוטוביוגראפי. לנגד עינינו מסע ארוך של האמן היוצר, אל תוך הלילה האפל והסיוטי של נשמתו. זה מסע רצוף חשיפות מרעידות־לב, אנושיות עד לאימה. דומה שאין דבר אנושי זר לברגמן. וגם אם הדברים קרים בארץ צפונית רחוקה מאתנו, אין קרה חרה, בערכי חיים גם שונה, בכל זאת, זה מסע של נפשנו, אל תוך הלילה האפל של הזיכרונות.

לעתות השני, אנו מוגלים להזדהות עם הילד אלכסנדר ועם הדימויים שהוא רואה סביבו. אנו יכולים להבין כיצד צמח יוצר חשוב כברגמן. מן הילד חוכם, הרגיש, המרדני ובעל הדמיון חסר המעצורים. זה ברגמן המבקש את משמעות החיים והקיום האנושי, שמחשבת המוות רודפת אותו.

ברגמן בוחר הפעם לבחון את חייו והתעיותויו באמצעות סרט טלוויזיה, שיש בו איזון נדיר בין הספרות לבין התיאטרון. יש בו יסודות חזותיים מרהיבי עין. עבודת המצלמה בסרט היא מלאכת מחשבת אמנותית. היכולה להתמודד בקומפוזיציה של יצירות אמנות גדולות וחשובות. ברגמן חוזר בסרט אל המשפחה — משפחה אמידה של אנשי תיאטרון. המשפחה היא המקף ההתחלה: בה מפגים הקשיים האוטוביוגראפיים החזקים ביותר, ההשפעות המכריעות ביותר על חיינו והתנהגותנו. בעוצמה אנו מתחילים, בה אנו מסיימים את קיומנו עלי אדמות. היא מלווה אותנו כל שנות חיינו, והרי אלה, מעריצו של ברגמן, לא ממנו, בסרטו החדש "זבה האדוותיה". המוקרן בימים אלה בארץ, הוא חוזר בחיפוש אל המשפחה. מן הדמויות לי להמליץ על סרט נפלא זה.

ב"פאני ואלכסנדר" האמירות של ברגמן הן משמעויותיו החשובות. אני תוהה לאן הוא ברעתו לעשות לאחר סרט זה. אבל אין גבול לדמיונו היוצר של ברגמן. כמו שאין גבול לדמיונות ולשגרים ולחזות המלווים אותו. רק עכשיו, לאחר שפרקי "פאני ואלכסנדר" הגיעו לסיומם, אני מבשונת על שלא המלצתי על הסרט מבעוד מועד, כאילו שמרתי אותה לעצמי, במעונה בידה. אני מקווה, שהטלוויזיה תשדר אותה שוב. לכל אלה שהחמיצו יצירת מופת נושנת זו.

מבצע "נוסעים באגד"

רשימת הזוכים בהגרלה הראשונה שהתקיימה ב־30.10.86

גלויות נשלחו לזוכים בדואר

4 כרטיסי טיסה לאירופה

אביב אלי - חיפה, גורן מיכל - ערד, דאהן אילה - מצפה כליל, קמינר ריקי - שדה אליעזר

25 טיולי סופש חג"ים לאילת

אבני שלמה - נתניה, אריאלי מיכל - ירושלים, בלייברג שירי - כפר סבא, בן־חורין רות - קבוץ העוגן, גלסקר דוד - דימונה, גלר חני - כפר מימון, הוכשטיין מאיר - צה"ל, זיידה רות - מושב זוהר, חורש עדי - עתלית, חבאג שבתאי - מושב שלוה, יוסים פרידה - רעננה, כהן אילן - צפת, מימון אילנית - ראשל"צ, מילאד ססיטי - כפר מקר, סויסה מרדכי - אשקלון, עובדיה יעקב - מושב בן זכאי, קולמן רחה - חדרה, קולינס אביגדור - כרמיאל, קופרמן ענה - רחובות, רייכמן יונה - ראשל"צ, רפאה דורית - עשרת, שגב בטי - כפר סבא, שוורץ עמי - צה"ל, שלגי אורי - חיפה, שלום סיגל - בית דגן.

50 כרטיסי נסיעה לקהיר

אברהם רות - ירושלים, אילון אבי - תל־אביב, אלישיב שרונה - פתח־תקוה, ביטון דוד - דימונה, [illegible]

500 כדורים מתנפחות

רשימת הזוכים מסווגת עפ"י אזורים בהם פועלים משרדי אגד הבילות.

[illegible]

1000 חולצות "נוסעים באגד"

רשימת הזוכים מסווגת עפ"י אזורים בהם פועלים משרדי אגד הבילות.

[illegible]

ההגרלה הבאה 30.11.86
האריך להשתתף ואולי תזכה גם אתה.

בכל שתשלח יותר מעטפות יגדלו סיכוייך לזכות!

אגד משתלם לך בכל דרך.

הארץ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן דרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות

דירות למכירה

קבלנים מציעים

האחים ישראל
מציעים למכירה
דירות חדשות בנות
5,4 חדרים ברמת
ביצוע גבוהה
באזורים:
רמות-שרת, פסגת-זאב
משרד מכירות
"צור"
טל' 02-240547

4 חדרים ויותר

וילות ובתים

3.5—3 חדרים

2.5—2 חדרים

דירות למכירה

ביקוש וילות

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

1.5—1 חדרים

דירות בדמ"פ

דירות בשכר חודשי

דירות להחלפה

מכוניות

מכוניות כללי

ב.מ.וו.

אודי

נ'י.אס.טי.

ג'יפים

דייהטסו

חלבו

אוסטין

מלבס

אוטוביאנקי

מונדיאל

אופל

לנציה

מסחריות

מרצדס

סובארו

אלפא

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ירושלים

[illegible]

פיאט

[illegible]

רנו

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

מסחריות

[illegible]

אופנועים

[illegible]

ביקוש רכב

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

עסקים

מחסנים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מבני תעשייה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

משרדים

[illegible]

הזדמנויות

[illegible]

השקעות

[illegible]

מציעים למכירה

מכירות

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מלונאות

[illegible]

תינוקות

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

שונות

[illegible]

בעלי חיים

[illegible]

בריאות

[illegible]

בתי אבות

[illegible]

טיולים

[illegible]

קורות גג

[illegible]

בריאות יופי והמלצה

[illegible]

חימום והסקה

[illegible]

פסנתרים

[illegible]

מקררים

[illegible]

מחשבים

[illegible]

ספרים

[illegible]

שיעורים

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

מערכות קול

[illegible]

מוצרי חשמל

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

צילום

[illegible]

שירותים

[illegible]

הזדמנויות מיוחדות

[illegible]

וידאו

[illegible]

שידוכים

[illegible]

אגודת מה"ל

[illegible]

הכרויות

[illegible]

הלוח הארצי העיר צמרת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

[illegible]

קבלת מודעות ללוח העיר "רשפים" טל: 371622 אשראי ל־60 יום. מכבדים ויזה וישראכרט

דיור פלוס

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

מגורים

[illegible]

דירות גג

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

מכירה השכרה דירות וחנויות בשיטת "קאופמן יעקב" בהדיין 171 ר"ג 03-778924

המשך ת"א גוש דן והשרון

[illegible]

תל אביב

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

426293-7
המרכז הישראלי לדירות

3—3.5 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

שיעורים
מתמטיקה פיסיקה
אנגלית
גם בבית התלמיד
טל: 03-321261

שיעורי עזר
מרכז הלמידה

גוש דן

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

האירוע מטעם
האגודה ליהדות
הומניסטית חילונית
יתקיים ב־26.11.86
פרטים בטלפון
03-737833 03-262374

4 חדרים ויותר

[illegible]

איזור השרון

קונים זהב
יהלומים גדולים
יהודה הלוי 143, ת"א
ZAMLER
טל: 03-235924

[illegible]

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיטת
"קאופמן יעקב"
מודיעין 171 ר"ג
03-778824

3—3.5 חדרים

[illegible]

מודעון 03/38-38-38

هكذا من الاصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מכוניות

[illegible]

אאודי

[illegible]

קבלת מודעות
ללוח העיר
"ר ש פ י ם"
טל. 371622
אשראי ל־60 יום
מקבלים ויזה וישראכרט

חינם !! חינם !! ... "מידע דירות" [illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

שותף/שותפה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות בדמ"פ

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

נתניה

4 חדרים ויותר

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

שכ"ח

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

3—3.5 חדרים

[illegible]

1—1.5 חדרים

[illegible]

חולון ובת־ים

4 חדרים ויותר

[illegible]

2—2.5 חדרים

[illegible]

נצא לאכול

ספרדית מקורית
● סאב. המסעדה דון אלפרדו פותח דלתותיו לפני אוהבי המוסיקה, האווירה והמאכלים הספרדיים המקוריים. בואו ואכלו את המטבח המקורי, המוכן עכשיו ע"י שף ספרדי אמיתי עם המוסיקה המוכרת אגב מגישים פורטוגזית, פאייה ולנסיאנה, פאייה מרינרה ועוד. ביתן אלפרדו – פלמות פירותי ים מיוחדות בערב. המסעדה – פתוחה בצהריים גם לארוחות עסקיות והמטבח ישמח לשרותך עד אחרי חצות. הופעות אמן – אורח ומוסיקה מקורית.
דון אלפרדו – דיזנגוף 277, להזמנות 443907.

עסקיות ומשפחתיות
● "המסעדה" בבית לסין. ארוחות משפחתיות ועסקיות. כשר. חניה צמודה. קומה עליונה, חדרי ישיבות ומסיבות, אירועים מכל הסוגים, מבצע חודש – בירית/מילה במחירים מוזלים. פרטים והזמנות 03-252595 וייצמן 32 תל־אביב.

בוכריות
● הורש ויחזי, לחובבי האוכל הבוכרי, לאוהבי מאכלים בוכריים מבית אבא, רוסקה, קטפה, גושינ'קה, פלוב. בטבל 15 מאכלי הבורות ברמתגן. אפשר להזמין ולקחת הביתה. 7515505.

טבעוניות
● בטבעוניה של ביתה ביקעה שפע מאכלים צמחוניים, ביתיים, מרקים, פשטידות ודגים. כשר. ביהודה 59. טלפון 246752.

ים תיכוניות
● בפונדק הצבאיות, רחוב סידקין 4 גבעתיים, מאכלי ציד ואוסקלה, פתוחים, התפריט מיוחד האווירה מקסימה. טלפון 728200.

● במפגש האוזים מבחר גדול של סלטים ומטבלים, שניצל, ממולא, בשרים ודגים על האש. המחירים סבירים והאווירה נעימה. שרות רחוק ע"י תחנת דלק. 475309.

גלידריות
● הגלוק, רשת מסעדות הגלידה השווה ביותר בארץ. בואו אל הבלון הענק מקרנבל של גלידות הקשורות מהמקורים טבעיים. עכשיו הבלון גם בבן יהודה 165, בהרצליה פיתוח ובקריות ובנתניה.

חלביות צמחוניות
● פלינצ'י המתוקים – המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס וחלבי בלבד, מרקים וסלטים. ירמיהו 17 טלפון 443617.
● נפלי בלינצ'ס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף אווירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משעה 4 ופתוח עד חצות.

ישראלי מקורי
● מפגשים מסעדה השיכון לסוג המשובח. התפריט מגוון וכולל גם ממולאים, סלטים, בשרים על האש ודגים. במפגשים אלה שיעור לאורחים מכל הסוגים. במפגשים וזריה אמיתית. רחוב אחרון קציר תל־השומר. טלפון: 769427.
● המפגש הפטריארי אבן גבירול פינת באזל, מול "אטריות" מבחר מטבח מרקים, פול, מגורציות בפתיים, מבחר סלטים תוצרת בית וארוחות קלות.
● יש אוכל ויש תענוג. מאכלים ביתיים וגם דיאטטים מאפים חמים, סלטים, תבשילים ומרקים, חמין וגפילטעפיש כל יום חמישי ושישי בצהריים, בירה מהחבית ויין. אבן גבירול 187 מול כיכר מילנו.
● המזנון – צמת מטבלים דרך לוד. מגוון של סלטים ביתיים, בשרים ומבחר של דגים. להזמנות: 03"357605

מזרחיות
● שיפודי ג'ינקי – מסעדה כשרה ומזרחית. כל סוגי הבשרים. גם לאירועים, בריתות והרמה. בפמוטים עסמיים, רוטשילד 48 מול קולנוע בת־ים 868329.
● מסעדת "בית השיפודי" בהשגחת הרבנות. ★ מבחר בשרים על האש ★ מרקים ★ דגים ★ סלטים מרחבים מלוא השולחן. בירבבית השיפודי אווירה חמימה, שירות אדיב – המחירים נוחים אבי"ל 11 שכונת התקוה 377053.
● בטנות אסטיאל פאוס כראי לאכול במסעדת חלבי המזרחית. התפריט מגוון ומזרחי וגם אירופאי. שיפודים, ממולאים, ומגני סלט בטחור סביר. בהנהלת גביל 063"52850.

סטקיות
● "בשורקי" הכי הכי בעיר, סלטים ממולאים ובשר על האש. הכניסה מדרך השלום 24. טלפון 536509.

סאב מסעדה
● מקודש סאב הרצליה ע"י הזהות מבכראש מחזרו עד השעות הקטנות. המחירים עשיר, אמן אורח. 052"557899
● ארוחות קלעבק – סאב מסעדה, היולל הזקן. ארוחות, מוסיקה ופרטים, רח' הילל הזקן 6, מאחורי קולנוע אלנבי.
● מבחר סאב מסעדה, בשרים ודגים מעושנים, מיוחדיותנו וזה רשוק אחר הנרגים שבעיר. פתוח מ־12.00—15.00 בצהריים גם לארוחות עסקיות ומ־20.00—02.00. ביהודה 231 טלפון 451629.

ים כלבי
● "מסעדות ים כלבי" ... מכלי צירה בעיר אבי, תומאות פלאנות, כיכר יהודה מקרקפע, ... ים ענקיים – בקורנות ...

● "יואב לסלי" – ארוחות צהריים ב־10 ש"ח. ★ מנה ראשונה ★ מנה עיקרית ★ מנה אחרונה. בן־יהודה 113.

יהודיות
● בקישות, מטבח יהודי ביתי ותפרים מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03"233679.

בלקניות
● אליהאווי. מסעדה מקסימה, ארוחה במטבח בלקני מרוחי. פתוח בכל ערב שישי. בגדראי 5 הרצליה ב'. 052"78850.

רומני מקורי
● "מסעדות בוקרשט". לאוהבי הגריל הרומני האמיתי – מטבח רומני ביתי ארוחות אקסלוסיביות, עסקיות ומשפחתיות. מקבלים הזמנות לאירועים עד 120 איש. שדרות חן 52 טל: 262922

דגים ומאכלי ים
● מאובה – במרשטן 14 לאכול באווירת יפו, בלב תל־אביב. מבחר דגים, פירותים, בשרים, ממולאים ועוד. לרגל הפתיחה – ארוחות עסקיות ב־11 ש"ח. טלפון: 03"225507

● שפרין הלוטן – דיזנגוף 189 מסעדת הדגים האקסלוסיבית מציעה מבחר של דגים ומאכלי פירות ים, מגוון של סלטים, במחיר סביר, השירות אדיב. הזמנות בטלפון 232425 חניה בחינם.

"דון־אלברטו" דיזנגוף 277, להזמנות 443907 [illegible]

● "המסעדה השמוריות על הנוק של אדי בתל־ברוך ★ דגים ופירות מהירים ★ מבחר בשרים ★ הזמנות לאירועים בליווי אמן. ● מבצע אבל בני השבוע בשר. ★ ארוחות צהריים עסקיות (15 ד"עו ש"ח) ★ מבחר סלטים עשיר ★ ליקר ע"ח הבית ★ אווירה נעימה. בן יהודה 192, 03-237784

מרוקאית מקורית
● נפתחה מסעדה מרוקאית אותנטית "קוזבלנקה" בהנהלת מישל האזי. ★ קוסקוס יום יום ★ ממולאים ותבשילים מרוקאים מיוחדים ★ דברי מתיקה ותה מרוקאי בהגשה מרוקאית. פתוח כל השבוע למעט יום ו'. כיכר מלכי ישראל 4 טלפון: 263987

פיצריות
● סבי פיצה שנים ומאכלים איטלקיים על טהרת החלב. פיצה דוכנר רחוב המאספים 4 ת"א. מול בית אליהו, פתוח כל השבוע עד 24.00 ובמוצ"ש.

מועדון מסעדה
● באמבוזיה, תכנית בינלאומית מאותנה באווירה יוונית אמיתית. רחוב המלאכה 30 באזור התעשייה חולון. טל: 800500.

בתי קפה
● "קפה בגורדון" – במרפסת הירוקה ניתן לאכול ארוחות בוקר, ארוחות קלות, מרקים ועוגות מתוצרת הבית, סלמון מעושן וכריכים. אווירה מיוחדת. פתוח רצוף מ־9—24. כ"ב מחלקת פרחים וצעיצים לשרותכם. בן־יהודה פינת גורדון.

● "הפינישי" – אווירה ים תיכונית. לבחירתכם דגים, בשרים, סיגרים, פיצות, בלינצ'ס וגבינות, מדי ערב אמן אורח, פתוח לאירועים עד 130 איש. בן־גוריון 61 בת ים. 5525178.

● במלון אירופרים "ימה אמור" המרפסת פתוחה לאורחים עד מאתיים מקומות וגם בשבת. בן גוריון 95 בת־ים טלפון: 5522424.

קונדיטוריות
● קונדיטוריות מבבי יפו "צבוריס" ★ מבחר עוגות עשיר ומגוון ★ הספקה להבריות ולבתי קפה ★ מקבלים הזמנות לאירועים שונים – מבצע משבכיות לחנוכה. שדרות ירושלים 57 יפו טלפון: 825411 סניפים: כליבר שלום סופרסקל, גמל תעופה בן־גוריון.

● במדר קונדיטוריה ובית קפה "זהב הדבשי" – כשרה למהדרין. המתכונים בהשגחת הבד"צים. מבחר עוגות, עוגיות, מרקסים ובכושה – עבודה עצמית. קרן היסוד 1 ק.ט. חולון טלפון: 803667.

פיצות איטלקיות
● "פיצה קודיגבלי" – מגוון פיצות, מאכלים איטלקיים ממטבח איטלקי מקורי ★ שרות משלוחים לאזור רמת־אביב. טלפון 423736 אינשטיין 27 רמת־אביב ב'.

צרפתית
● מסעדת הרשאי מציעה לאוהבי המטבח הצרפתי המשובח – ערב שהוא יותר מארוחה. מסעדת הרשאי בעלת המותק של למעלה מחמש־עשרה שנה בארוחות, מציעה מדי ערב מאכלים צרפתיים, יינות משובחים, הופעת אמן־אורח ומוסיקה לריקודים. מסעדת הרשאי באילת 57 ת"א טלפון: 655552

עירוך ע"י מודפכון 38 38 38

המשך ת"א גוש דן והשרון

אוסטין

אופל

אינוסנטי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

ג.ס.או.

סובארו

וולוו

קונטסה

מלבום

לנציה

מוריס

מרצדס

פריגמר

סוזוקי

סוסיתא

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

סיטרואן

סיאט

פיאט

פיז'ו

רנו

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק לוח העיר

לא מכרת

לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

קבלת מודעות

מודעות לוח ומשפחתיות

מ־8.00 עד 20.00

הלוח הארצי | הארץ חדשות | לוח העיר

עד 60 יום אשראי

03-738707

03-739297

לבעלי כרטיסי אשראי

המשך ת"א גוש דן והשרון

מודדים

[illegible]

מסחריות

[illegible]

איתור רכב גנוב

[illegible]

ביקוש רכב

[illegible]

בתי־ספר לנהיגה

[illegible]

חלפי רכב

[illegible]

מלפונים למכוניות

[illegible]

משאיות

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

קרוואנים

[illegible]

אופנועים

[illegible]

הצעות עבודה

לוח דניאל
החברה לשרותי כח־אדם

מהנדס פיתוח ניסיון במעגלים מודפסים
מהנדס אלקטרוניקה ניסיון באחזקת מערכות סי.אנ.סי שכר מיוחד למתאים
שמולות ממון בעל ניסיון בתחום לאזור ק. מלאכי.
הנדסאי אלקטרוניקה ניסיון בתכנון חיווט
הנדסאי פיתוח לתפעלת מתקן ייצור
אלקטרונליסט שליטה בע/אנג עדיפות לבעלי ניסיון
לבורנט פיתוח לעבודה במעבדה
שרטט חשמל בעל ניסיון
מפעילי מחשב בוגרי ב"ס ותיכון לאחר שירות צבאי
אלקטרונאים ידע בחווט איזוני במטוסים אמריקאים
מפעיל סי.אנ.סי. – חרש כרסם בעל ניסיון בהפעלת מחשב ג'נרל אלקטריק פי־50 למשמרת שניה ושלישית.
כרסם / חרש קונב' בעל ידע באנגלית טכנית וקריאת שרטוט
חרש / כרסם קונב' עדיפות לבעלי ידע במבלטונות, ניסיון של 5 שנים
משחיזון ניסיון בהשחזה גלילית ושטוח על שטרדר כמו אוטומט במשחזות למשמרת לילה
חשמלאי אחזקה מוסמך בעל ניסיון בתעשייה במתח גבוה ונמוך עד 30 אמפר
חשמלאי מטוסים רקע במטוסי אפ־15 אפ־16 מנוע יתגא ה'א
מכונאי מטוסים רקע במטוסי אפ־15 אפ־16 רתך שריון עם תעודות
בוגרי ב"ס מקצועי א. במגמת חשמל ב. בנגרות ג. במסגרות רתוך
מכונאי בעל ידע בפנאומטיקה ואוטומציה בוגר ב"ס מקצועי רצוי ניסיון צבאי.
צבעי תעשייתי עם ניסיון בהתזה ועבודת ערבוב צבעים לפ"ת.
מפעיל מכונות בוגר ב"ס מקצועי, ניסיון צבאי כמכונאי טנקים / מטוסים
מלחימות / מרכיבות א. ניסיון במיקרוסקופ ב. מעגלים מודפסים ג. טיאר־אפ לאזורים פ"ת, רחובות, חולון ואשדוד
למתעניינים שכר הולם. הסעות. ארוחות ותנאים סוציאליים מלאים

בדבר פרטים נוספים למנות לסניפנו:
תל־אביב
רח' גורדון 88 טל: 222266, 245541, 03-240878
רחובות
רח' הרצל 187 במטי טל: 03-455904
ירושלים
רח' בן יהודה 7 טל: 02-242801
אשדוד
רח' רוגוזין 8 טל: 33644, 055-32221

אורות

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

חרפים/מסגרים

[illegible]

חשמל

[illegible]

דפוס

[illegible]

הנהלת חשבונות

[illegible]

מ כ ו נ א י ם /

הנדסאים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מוכרים/ות

[illegible]

מכירות

[illegible]

מחסנאים

[illegible]

נגרים

[illegible]

נהגים

[illegible]

ספרים/ות

[illegible]

רפואת שיניים

[illegible]

סוכנים/ות

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

הצטרף לענף המלונאות

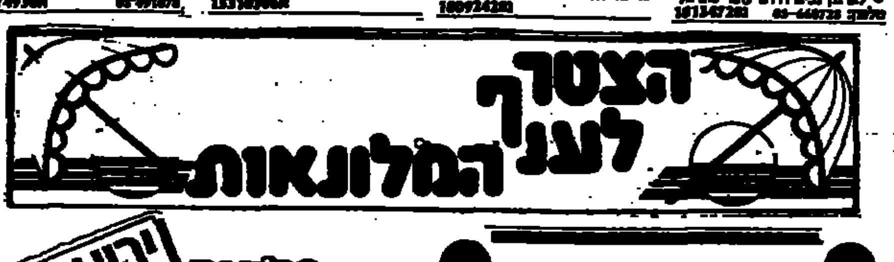

מלונות ירושלים
מוריה
דרוש
איש ביקורת
מזון ומשקאות
★בעל נסיון מעשי במלונות 5 - 4 כוכבים
★ בעל נכונות לעבודה גם בשעות לא שיגרתיות
נא לפנות למחלקת כח אדם רוח קרן
היסוד 39 ירושלים. טל: 02-232232

★★★★★
מלון יוקרתי 5 כוכבים
מחפש
שף קונדיטור
מקצועי ובעל נסיון מוכח
של 10 שנים לפחות בקונדיטוריה
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
לת.ד. 20028 ת"א 130/ל עבור שף
מיקוד 66186
- סודיות מלאה מובטחת -

מלונות דן DAN
לבי"ס למלונאות
דבקי חיפה
דרושים/ות
מנהל/ת מגמת מבשלות
אחראי/ת מטבח
מדריך/ת מבשלות
כישורים דרושים:
ניסיון בהדרכה סוג 5"3
לפרטים לפנות
למר דבירי טל 04-389131

דרום
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דרום.

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

פועלים/ות

פקידים/ות

עסקים

דרושה
מחרטה
במצב טוב קוטר
הריטה 660 מ"מ
מעל המיטה הנוצבת
באורך 2 מטר מינימום

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

שליחים/ות

חבר
המרכז הגדול
לכוח אדם מקצועי

● דרושות: כתבניות מנוסות לעבודה במעבדי תמלילים "למער" "I.B.M." "אפל" וכד'. לעבודות מיידיות + שכר גבוה.

● דרושות כתבניות עברית/אנגלית מנוסות לעבודות מיידיות זמניות או מתמשכות + שכר גבוה.

● טכנאי כימיה/לבורנטים למחלקת פיתוח במפעל מתקדם בשרון.

חבר המתרגמים בן יהודה 100 ת"א
טלפון: 03-221214
שעות הקבלה 09.00-14.00

משרדים

חנויות

קבלת מודעות
ללוח העיר
"רשפים"
טל: 371622
אשראי ל-60 יום.

הלוואות

מקור ההלוואות
★ הלוואות
לשכירים קבועים
לרכב חדש ומשומש
נכויות צ'קים
ושטרות מסחריים
03-650527/8

מבני תעשיה

נופש

מציעים

מגרשים

עוזרת ואומנת

ביקוש עבודה

או.אר.אס

למכירה!!!
מיכלי פלדה
משומשים
מ-20,000 עד 1,000
ליטר
טל' 052-61898

חקלאות

פתיחת קורס נהיגה
לטרקטור
ברחובות
ב-1.12.86 מגיל 15
055-92779

ריפוי והרזיה

מסג בביתך!!!
ברשותינו צוות בנות
נהדרות למסג מטריף
באווירה אינטימית
03-7515288
03-7511063

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות בביטול יתקבלו
בלוח העיר בימים א'-ד'
בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

טל. מיוחד לוח העיר 885-885
למסירת מודעות

هكذا من الأصل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

פיזיותרפיה

בריאות

מוצרי חשמל

תכשיטים וכלי כסף

כרטיסי ביקור

מלגזות ושינוע

ציוד אלקטרוניקה

רוצים לקנות
אובניים
תנור חדיש
052-443481
02-634121

מערכת סטריאו

בדוק שערדו
התאמה אישית של
תוצאה לפי תוצאה
של בדיקת השיער
לקביעת כמות המינרלים
והצטברות מתכות
רעילות בגוף.
03-239682 03-491522

ניקוי ופוליש

הברק
לשטיח
כל סוגי
ניקוי השטיחים
ובדי ריפודים
בשיטה החדשנית
לך על בטוח
הדגמה חינם
בבית הלקוח
טל' משרדי:
03-363930
ערב: 03-359857
03-355728

רוצים לקנות

מזגני אויר

וידאו

רהיטים

חיות בית

צילום

כלי נגינה

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

הדברה

מפות וקירים

שיפוצים

הלבשה והנעלה

מיסים

שיעור

מחשב

שירותים

אמנות

נשק ותחמושת

שידוכים

עלון "קשר"
עלון הפנויים/יות
מס' 1
בישראל

רק טלפון
ותקבל!
חעלונים נשלחים
במעטפות סגורות
ללא תו זיהוי
השולח

כ-5000 מנויים/ות,
שני משרדים, צוות מקצועי
וניסיון, 10 שנות נסיון.
והחשוב מכל כ-1050 פנויים/ות
מציגים עצמם מדי חודש,
בעלון "קשר" במודעות
מפורטות מאוד
(כ-50% עם תמונות)
מחכים לקשר איתך.

03-733994
04-446025
21-9 ימים
גם בשבת

קשר אסטרולוגי
לפנויים ופנויות

ברוג

הברזות

חוגים

בתוג

מקרר

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

טלויזיות

תן

סירות

ספר

דרוש
רופא שיניים
כללי בקריית גת
בוגר הארץ
או ארץ מערבית
תנאי שכר טובים
אפשרות לינה
במקום
טלפונים: 051-882306
02-963151

החיתו
חצי חינם

במלון קיסר אילת – הכל נראה אחרת
הוספנו... שיפצנו... הרחבנו... שיפרנו...
מרכז הזמנות ת"א: 03-226169 מלון קיסר אילת: 059-76161

הלוח הארצי הארץ חדשות

הלוח הארצי | **הלוח הבטוח** | **חיפה והצפון**

דירות למכירה

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

קבלנים

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

2—2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

3—3.5 חדרים

קריות

וילות ובתים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

5 חדרים ויותר

4—4.5 חדרים

דירות למכירה

נצרת

וילות ובתים

גליל

וילות ובתים

דירות בשכ"ח

עסקים

מחסנים

מגרשים

משרדים

הצעות עבודה

עסקים

עורכים

עתקות

תיירות וקיים

ארוחות למפעלים

מחשבים

דרושים

מלגדיות

וידאו

תנורי אפיה

מקרר

מערכות קול

יד שניה

עתיקות

חיות בית

מכירות

מציעים למכירה

עורות ומפלגות

ביקוש עבודה

הלוואות

מכוניות

אוסטין

אופל

אוטוביאנקי

ג'יפים

מרצדס

סובארו

מיני מינור

ג.ס.או.

ולוו

פולקסווגן

סיאט

סימקה קרייזלר

סיטרואן

פורד

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

مكبر من الاصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

המשך חיפה

● ברנזה 1300 1978 אוטומטית 89.000 מצב מכני מצויין טל. 527606 (41)

● מזדה מרטיס 1977 במצב טוב 04-321522 04-463405

● מיצובישי 1984, יד ראשונה 21.000 ק"מ בהרשה טלפון 530317

● מזדה אריקה 1300 סלון 1984 ברגבית 5 דלתות מצב מעולה 719666

● קורטינה סטיישן אוטומטית 73 + טסט מצב מכני מעולה + רדיו 04-730512

● אסקורט 1100 1975 2 דלתות + טסט מזרון במצב טוב 716891 (12)

● קורטינה 1600 1982 + מזגן מצב טוב כיום א' לקליל 04-711161 (12)

● לבכירה מזדה מיצובישי 80 מצב מצויין 04-713159 532477

● אסקורט 71 1100 4 דלתות טסט שנה במצב מצויין 440386

● אסקורט ברגבה 78 1300 יד שניה 04-233070 גם בשבת

● מיצובישי 79 במצב מייר 85.000 ק"מ יד שלישית 04-234666

● מיצובישי 83 1800 שנה טסט ל"ש הורשים במצב מצויין 704632

● קורטינה סטיישן 1981, טסט שנה + ממש אפשרות להחלפה בזולה (12) 04-934408 04-933497

● מזדה קורטינה ג'יאל 1600 1978 אוטומטית שלישית + טסט בחרשה 04-385380

פיאט

● אונו 55 אס 1984 5 דלתות 5 הי' לוכים + מערכת בטרשה 04-739725

● כאיר לראות 127, 4 דלתות 1979 58.000 ק"מ + טסט במיינת 04-452064

● 131, 1300, סטיישן 77 טסט 11 חודש 04-445138

● 127, 1983/3 יד שניה 45.000 ק"מ בחלה 892643

● פיאט 127 שנת 1975 במצב טוב, מזורזת, טסט אפריל 221401

● פיאט 128 סטיישן 1974 79.500 ק"מ יד שניה + רדיו 247850

● 127 900 1983 שניה במצב מעולה 48.000 ק"מ 04-916978 04-915653

● 127 שנת 1979 טסט 8 חודשים במצב מכני טוב 065-77598 (12)

● סיאט 850 1970 אוטומטי מנוע בלי סיט טסט ... 440475

● אונו 86 חרשה 45 אס 10.000 ק"מ ראשונה 04-961438 בערב (12)

● 127 86 בחרשה 2000 ק"מ טסט + אפיה לשנה 701654

● פיאט 127/2 סטיישן 1981 יד ראשונה 54.000 משבת 500796 (12)

● פיאט 127, מודל 82 60.000 ק"מ מצב מעולה 532716

● פיאט 124 1975 1200 + טסט שמורה ומטריינית 530924

● 127, 1975 שלישית 110.000 ק"מ + רדיו שמורה ומטופלת 334919

● בהזדמנות ריטמו 1980 שניה 70.000 ק"מ + מערכת + תוספות 521669

● פיאט 127, 1975 שמורה במצב מצויין 330147

● פיאט 128 1982 במצב תקין טסט מרץ מחיר כולל רדיו 04-740844

● פיאט 127 1975 שמורה יפהפיה טסט לשנה + אזעקה + תוספות 04-910797

● 127 1975 טסט 8 חודשים יד שלישית 04-737377

● 133 1979 יד ראשונה רדיו טייפ 66.000 ק"מ 04-736498

● פיאט 127 שנת 74 + רדיו במצב טוב 731232

● 127/3 81 במצב חדש לרציניים בלבד 725781

● 127/2 1983 מכונה 45.000 אזעקה + במכבר 451078 (לא בשבת)

● 124 1978 1400 סטיישן + רדיו + במכבר שמורה ומטופלת כחדשה 332215

● פיאט 127 1981/2 ראשונה 58.000 ק"מ שמורה היטב 04-932874

● 127/ ג'יאל ראשונה 80.000 ק"מ + טסט 8000 ש"ח 527687

פיז'ו

● פז'ו 385 יד שניה מוף 83, 57.000 ק"מ 04-758838

● פז'ו 504 מודל 1975 טסט 10 חודשים במצב טוב (12) 724962

● 205, 1984, ג'י.אל, כסף מטלי, יפהפיה, רדיו טייפ טסט לשנה בעבודה 711056 בבית 383280

● פז'ו 104 1983 + טסט היטל יפה 230040

● 104, ג'י.אר 1982 ראשונה 48.000 + טסט לשנה + רדיו ממטלי 510152

● 504, 72 1800 סט"ק (מצרה) 2800 ש"ח נח. 04-452095 04-442345

● פז'ו 504 81 אוטומטית + מזגן מזרון 04-725829

● פז'ו 104 ג'יאל יד ראשונה 42.000 ק"מ במצב מצויין 04-441894 (12)

● מכיר פז'ו 504 ראשונה טסט לשנה 57.000 מעולה 335791, 336115

● פז'ו 305 1985 מצב מעולה צבע מטלי 04-222377

רנו

● 12 ס.ט.ם 79 יד שלישית + טייפ (12) 04-725611

● מאנו 1982 למבינים טסט לשנה 04-440737

● 14, 82, ראשונה 54.000 04-443567 בבית (לא בשבת) 761477 בעבודה

● רנו 5, 1300 1981 אוטומטי 50.000 ק"מ 04-331519

● 5 3 דלתות 83 ראשונה ממטלי 34.000 ק"מ 04-758921

● רנו 14 1982 49.000 ק"מ טסט לשנה במצב מצויין 04-705701

● פ. 1985, סטיישן 1250 יד שניה 12.000 ק"מ תוס מת 227812

● רנו 12 ג'יאל 1979 יד ראשונה 60.000 ק"מ טלפון 524087

● רנו 14, ראשונה, 1982. מהסכרת מצויינת 95.000 ק"מ 9.350 ש"ח 245144, 254374

● רנו 9 ג'י.טי.אס 38.000 ק"מ יד שניה במצב חדש 04-447312

● רנו 9 ג'י.טי.אר 1984 יד ראשונה 51.000 ק"מ 04-355115

● רנו 5 1980 1300 אוטומטית טסט 10 חודש תוספות 04-449779

● 5 5 דלתות 1983 יד ראשונה 14.900 ש"ח 714812 אחה"צ

● רנו 16 1979 יד ראשונה במצב מצויין כל הציל 339046

● רנו 5, 5 דלתות 1981 39.000 ק"מ במצב חדש (12) 04-234758

● 5, 1983 45.000 ק"מ יד שניה מעולה 14.000 נטו 255169

● 5, 1982, 1100 5 דלתות טל. 04-443186 לא בשבת

מנדרים

● סובארו 1600 4/4 81 מצב טוב (12) 524652 בשבת 727537

● קדילק 1100 78 מצב מצויין יד שלישית 714469 718410

● פז'ו 404 חדש 1986 3500 ק"מ + תוספות 04-729334

● פיירינג 1981 1850 מצב ל"ש הר רשים במיין 53.000 ק"מ 04-730990 (41)

● פז'ו 404, 1981 במצב מצויין מזרון + רדיו סייט שלישה 04-641831

● מכיר פז'ו 79 ארגז פתוח + צבע שחורות פתוח מזורזון 258575

● רם כרמל 80 טסט לשנה מצב מכני מצויין 04-723885 04-455036 (12)

● מכיר פז'ו 404 מזורזון שנת 78 525505

● בהזדמנות פולקסואגן רבל טבינה 69 טסט יד שניה מעולה 04-700004 (12)

● סובארו 1600 4X4 81, מצב טוב 727337 בשבת 524552 (12)

מסחריות

● פולקסואגן מסחרית 1972 במצב מעולה + בגוע 84 5.500 ש"ח 757857

● פולקסואגן טרנספורטר 2000 80 אוטומטית לגם עים אחרי אחה"צ 04-720920 726393

● פולקסואגן טרנספורטר עם מושבים 82 מצב מצויין 067-92822 (12)

● מזדה מרטיס קומבי רגם חדש 86 במצב חדש 04-233952

● הזכרנטל סטיישן 79 שמורה במצב מצויין 714275

אופנועים

● הונדה מוטר 1975 מודרנית ויפה 1600 ש"ח 04-211152 לא בשבת

● טנוטיק ריידר 50 סמ"ק 1986 4.300 ק"מ בחרשה 252342 (12)

● ג'יאמאהה 500 מודל 83 במצב מכני טוב טלפון 04-231317

● אופנוע "פוזטיק" מנוטר קוזט מוף 1982 + תוספות טל. 253956

● סוזוקי 68 + סירה מצב מכני מצויין 719647 רק בימי חול

● הונדה 200 83 8.000 ק"מ בחרשה 247288 258889

לסוכנות מכוניות בירושלים
דרוש
מחסנאי
נסיון קודם הכרחי • תנאים טובים למועמד המתאים
בדבר פרטים טל. 02-226491-2 (שושן)

דרוש
עוזר חשב
רואה חשבון מתחיל
עד גיל 35
לחברה המתמחה בניהול נדל"ן
לפנות בכתב עם קורות חיים ת.ד. 8205 ירושלים

רציניים/יות
לעבודה אחה"צ
לפנות ליפה 055-57901

לחברה תעשייתית גדולה באיזור אשקלון
דרוש/ה
אחראי/ת אחזקה למכונות אריזה
■ בעל/ת הכשרה מקצועית טכנית ■ בעל/ת נסיון במכונות אריזה תעשייתיות ■ בעל/ת כושר ניהולי ויכולת לפקח על צוות עובדים.
תנאי שכר ותנאים נלווים הולמים למועמד/ת המתאים/ה.
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 עבור "אחראי אחזקה".

קרן קימת לישראל
דרושים/ות
17/86 – שליחים לארצות דוברות אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית
דרישות התפקידים:
* השכלה אקדמאית מתאימה ונסיון רב בתחום הארגוני, בעריכת מגביות ובעבודה ציבורית;
* ידיעת השפה העברית ושפת ארץ השליחות על בוריין (לגבי ארצות דוברות אנגלית: קנדה, ארה"ב ואנגליה ידיעת השפה האנגלית על בוריה; לגבי ארץ דוברת צרפתית: בלגיה ידיעת השפה הצרפתית על בוריה וידיעת השפה האידית; לגבי ארץ דוברת ספרדית: ונצואלה ידיעת השפה הספרדית על בוריה; לגבי ארץ דוברת גרמנית: גרמניה, ידיעת השפה הגרמנית על בוריה).
* כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפות הנ"ל;
* ידיעה יסודית בהיסטוריה, במסורת ובתרבות של עם ישראל והכרת הקהילות היהודיות בארצות הנ"ל;
* כושר וניסיון בקיום בית פתוח ומגע עם אנשים;
* מועד השתלמות: פברואר—מרץ 1987;
* מועד משוער של תחילת שליחות: יוני—יולי 1987 (כפוף לשינויים)

הצעות של מועמדים/ות אשר לא שהו בישראל ארבע שנים ברציפות לפני מועד הודעה זו לא תובאנה לדיון.
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות התפקיד הנ"ל יפנו בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון, לקרן קימת לישראל, אגף האדמיניסטרציה, ת"ד 283 ירושלים, לא יאוחר מיום 2 בדצמבר 1986. נא ציין על-גבי המעטפה "מכרז לתפקיד...".

לעבודה מעניינת בניהול
דרוש
איש מכירות מנוסה
לעבודה באזור נהריה
★ ידע בשיווק
★ כושר מסחרי
טל' 04-530785
04-515804

תגים
דרושים
מרכיבי תריסים
ואלומיניום מקצועיים
תנאים טובים למתאימים
02-712679

לבנק דרוש/ה אקדמאי/ת
לתפקיד גבייה וביצוע משכנתאות לסניפנו בחיפה
רצוי ניסיון קודם בנושאי כספים, שיווק וקבלת קהל. מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת"ד 2255 ירושלים

פאגלין - סלפי
סוכנויות לביטוח בע"מ
סוכן או סוכנת ביטוח!!
(גם אלה המעוניינים לפתח קריירה כזו)
אנחנו מחפשים אתכם
סוכנות ביטוח ותיקה (אלמנטרי/ חיים)
מרחיבה תחומי פעילותה בדרום: אופקים, אשדוד, אשקלון, יבנה, נתיבות, קרית-מלאכי, שדרות
טלפנו: 03-336168/9 **עכשיו!**

למפעלי פקר גלוון
קרית-מלאכי
דרוש
מחסנאי טכני
עם ניסיון
טלפונים: 055-81051-4 לשעיה

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
מפעלי החורף
דרושים/ות מדריכים/ות חברתיים
לעבודה בחודשים דצמבר ינואר, עם נער מחו"ל
• המדריך יהיה צמוד לקבוצה במשך כל שעות היממה
• עבודה רצופה מ-3—5 שבועות
כישורים נדרשים: **השכלה תיכונית כולל בגרות • לאחר שירות צבאי/לאומי • ידיעת השפה האנגלית • נסיון בהדרכה**
נא לפנות לטלפון 02-226111 שלוחה 245, 244
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי

למפעל באזור המרכז
דרושים
מסגרים מעולים
רתכי סי.או.2
טלפון 052-23217-8
מיום א' לפנות לאפרים

ב"ה
לבית ספר המקיף הדתי
"אורט" בית שאן
דרושים:
* מורה לאנגלית חט"ב + חט"ע
* מורה מחנכת (בנות)
* מורה מ"מ (מתמטיקה)
מועמדים מתאימים יפנו למזכירות בית הספר.
טלפונים: 87458, 065-86034

אופיר אופטיקה ירושלים בע"מ
OPHIR OPHIR OPTICS JERUSALEM LTD.

למפעל עתיר ידע בתחום האופטיקה
דרוש
איש שווק ומכירות
לניהול וביצוע שווק ומכירות בארץ ובחו"ל
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מוכח של לפחות 5 שנים בשווק ומכירות
★ ידע טכנולוגי (מהנדס או פיזיקאי)
★ שליטה מוחלטת בעברית ובאנגלית

יועדפו בעלי השכלה בשיווק
מועמדים תושבי ירושלים, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת"ד 16042 ירושלים 91160, עבור איש שווק

לבי"ס חקלאי בצפון הארץ
דרוש:
מרכז ענף הנוי (גנן)
דרישות המשרה:
* *12 שנות לימוד (לפחות)*
* *ידע וניסיון בגינון*
* *בעל יכולת הדרכה וריכוז תלמידים*
תבחן אפשרות של מגורים במקום. מועמדים בעלי כישורים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף תעודות השכלה וניסיון לת.ד. 41 כפר-תבור, או לטלפון 067-67536/6

למפעל תעשייתי גדול
דרוש:
טכנאי / הנדסאי ייצור
לעבודה במשמרות
נא לפנות לטלפון 065-71020

לטלמרק
דרוש
עובד אלומיניום
מנוסה
02-233072 לספרי אביר

למערכת
אדם ויפית!
דרושים / ות
חכשי מודעות מסים
אנו מציעים:
■ *קידום מעניין ומבטיח*
■ *תמורה הוגנת מאוד*
■ *שיתוף במערכת רצינית ומקצועית*
אנו דורשים:
■ *ראש טוב בפרסום ויחסי ציבור*
■ *כושר הבעה בכתב ובע"פ*
■ *חריצות (אמיתית)*
רציניים מתבקשים להתקשר: 03-371610

קיראו בגליון האחרון
של
אדם ויפית
■ בתי עץ בישראל
■ תנורי חימום
■ שטיחים והטיפול בהם
■ פתרונות לאיחסון
■ דלתות הזזה
■ תיכנון תאורה ביתית
■ שערים אוטומטיים
■ עזרה ראשונה לצמחי בית
■ פרוז משמרות את אתריה
■ אירוח על קצה המזלג ■ הקרקע, המינהל ואתה
■ ליקויי תיכנון בבניה ■ אורח נטה ללון - כתבתו של האדריכל אבי רסקין
להשיג בחנויות הספרים והעיתונים

יותר טוב מנפאואר
1800 ש"ח
לכרסמים וחרטים CNC ואוניברסלי
מעל 5 שנות נסיון,
פרופיל 72 ומעלה, לתקופה ממושכת,
5 ימי עבודה בשבוע (כולל משמרות),
הסעות מרוב חלקי מרכז הארץ.
עבודות באיזור ת"א, ובאיזור ירושלים,
(לעוברים לירושלים סיוע זמני בדיור),
וארוחות.
*
ראיונות לתל-אביב -
לתאם עם ערן 03-298877
*
ראיונות לירושלים -
לתאם עם זאב או ארז 02-233436.
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

קפוס מקוס בריסו!!!

□ חברה יציבה מבוססת ודינמית.
□ "רים" מייצאת לרשתות השיווק היוקרתיות בארה"ב.
□ שבוע עבודה בן 5 ימים.
□ תנאים סוציאליים משופרים.
□ שרותי רווחה מפותחים.

למפעלי החברה בירושלים
דרושים/ות
למחלקת אחזקה:
1. חשמלאי
נסיון בפיקוד ובקרה יתרון
2. מסגר/מכונאי

מפעילי מכונות
10 שנות לימוד
רצוי בבית ספר מקצועי
נגר מודלים
לבניית דגמים לייצוא, ולשוק המקומי
מנהל/ת חשבונות סוג 2
רצוי נסיון קודם
פקידת חשבונות

נא לפנות ל"רים" 02-521111 מיום א'

חורים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל

הלוח הארצי — כאן דרום — אזור הדרום

דירות למכירה

● למכירה דירה באשדוד במצב הנכה. 174627301 051-34787

● בית פרטי בגדרה 750 מ"ר 174546301 055-96295

● באשדוד במגורים יפהפיה 95 מ"ר, קל"ד 543.000 055-57073 בחול 174754302

● בזינושי + מגרש 800 מר בגדרה 055-82498 055-92784 175931301

● 3.5 חדרים בדירקומני 84 מ"ר + מטבח בקרית גת. 051-085347 180137301

● דירה למכירה במגמגוריני מקום טוב, 051-38912, לא בשבת! 181157132

וילות ובתים

● וילה באזור ה' הדרים בהזדמנות 055-58772 055-33001 180110301

● למבינים בינה מגרש 332, בנוי 350, מסודרת מתאימה גם לרחוב / משפחה הורים. 08-439669 180310132

● וילה מטיף ביבנה 6 חדרים, אפשרות להולנה. לא בשבת. 08-430051 180957132

4 חדרים ויותר

● ביבנה 5 ק"נ מסודרת 42.000 דולר 173742301 08-439950

● 4 משופצת מסודרת קומה רביעית בלופה 174329307 051-080494

● באשקלון 4 חדרים 94 מ"ר מסודרת מיקום מצויין בהזדמנות 175328301 051-30033

● תחילת ספירא 4 חדרים משוקפ לים ק"מ 174442064 051-31954

● דירה 4 חדרים בברנע להשכרה בשעות העבודה 051-31611 175425064

● לזוגים: בהנדסמיוקן 500 מ"ר לבניה מיידית 055-92051 באחה"צ 180442064

● באשקלון מגדל 4 חדרים, ק"ד, שירותים כפולים, מעלית. 051-47119 051-24658 180115132

● בברנע 4 חדרים 136 מ"ר, מסודרת, ברואית. 051-38883 180850132 051-27555

● דירה 4 חדרים + תוספת 130 מ"ר באלי כוף 175249207 051-34865

● 4 חדרים בקיקון באפרידר אמקר לון מסודרת 051-33624 175532207 051-28367

3.5 — 3 חדרים

● דירה למכירה באשדוד רובע י"א 3.5 חדרים ק"א טל' 08-248112 175906301

● בהזדמנות דירה 3 חדרים ק"א ברבה־אשכול 051-27648 174356064

● בינגה דירה 3 חדרים 72 מ"ר ק"ע 174421064 08-439937

● 3.5 חדרים ק"ד בקרן היסוד כיווני שמש 055-51243 338000 175520064

● בהזדמנות 3 חדרים + חדר שינה בניצנים ימה 051-33601 180208064

● תחילת ספירא 3.5 חדרים שניה כיוון שמש 051-31428 180229064

● בהזדמנות 3 חדרים מסודרת, דירת שיכון עובדים. בערב: 051-28248, בבית: 051-32077 180402132

● 3.5 במעפילים עם אפשרות לתוספת בניה 055-22429 174659201 055-23946

● בהזדמנות 3.5 ח' המעפילים פינת יוסף הסדה משפחת 055-31492 174933201

● באשקלון בהסתדרות דירה 3.5 חדרים מסודרת. בערב 051-39324 174932201

● באשקלון, במגדגדורי 3.5 חדרים מסודרת ק"א 051-39319 338.000 175120201

● בהזדמנות בינה 3 ק"ג + ק"א + חדר"ש + טלפון מיידית. 39.000 175124201 08-478117

● בקן היסוד 3.5 ח' 84 מ"ר ק"א בביצה מיידית 055-57861 175317201

● 3 חדרים בגל"ק ק. מלאכי מסודרת 72 מ"ר, עבודה 055-85161 בית: 055-85198 175232201

2.5 — 2 חדרים

● יבנה 2 ק"ד מסודרת לא בשבת 174883064 בשבת 08-430277

● באשקלון, מרכז אפרידר ק"א 40 מ"ר, כניסה נפרדת מתאים למשרד / מרפאה 08-5460576 30.000 דולר 175239206

שכ"ח

● מעניין לשכור דיר באזור אפרידר לפחות 3 חדרים ללא תיווך 174601307 051-32517

● נשה, דירה דרושה להשכרה. להשכיר אכזבה/עבודה כרוכבת + טלפון + רהוט "עמית" 08-442376 175041063

ביקוש דירות

● מורה למלאכת יד, מעונינת בחדר משרה. בית: 08-430521 174514302

מכוניות

● רקורד 69' סטיישן + מגורי כף סיום טל' + רדיו 051-31115 175438302

● ג'יאמאהה 74 בהזדמנות + מזגן להשכה בשוקים מנוחים 055-24869 175452132

אאודי

● אאודי 80/82 1300 שניה 58.000 ק"מ טסט לשנה 055-24139 174741202

אוטוביאנקי

● אוטוביאנקי 1984, ראשונה פרטית 051-33152 טסט לשנה, 23.000 180823132

אופל

● אופל אסקונה 82 מצב מצויין בערב 174635202 055-36950

סובארו

● סובארו דיאל 1400 78 יד שניה 174134301 055-52158

● מיניבוס סובארו 600 5 דלתות מוף 82 175655064 055-82196

● סובארו 1979 1600 סטיישן במצב עבודה בית בערב 055-57620 180707064 08-264424

● סובארו קופה 1500, 1986 חבלת ביטאלי + מזגן. 08-483695 182640063

● סובארו דיאל 79 1400 בעבודה 055-86420, בבית 055-81515 174510202

● סובארו 1979 כחול מיטאלי 1600 051-39827 מכני מעולה 175604202

● סובארו סטיישן 83 1300 מצב מצויין. 175647202 055-74696

סימקה/סימה? — סימרואן

● סיטרואן ויזה 1124 83 33.000 ק"מ מעולה 175323064 055-57066

● סיטרואן ג'יאס.אי. סלאוס, 1983 יד ראשונה. 055-55847 180338132

פולקסואגן

● שונד מרגיט 80 חלונות, מטלים, מערכת אזעקה 051-32928 175446064

● חיפושית 63 מצב מכני מצויין צבע מטאלי 055-52043 175831064

● גולף ג'יאל 1982 ממורה למכירה, מצב מצויין. 051-33276 174816204

פורד

● פורד טרנזיט 74' במצב מצויין, אחרי אוברול. 055-51421 174244302

● פיאסטה מטלי 1984 ראשונה 055-30488 ק"מ 25.000 174819307 055-52331

● פיאסטה 1983, 56.000 מזורזן לא בשבת. 051-37729 051-28296 175439301

● פורד פרנים מוף 83 במצב חדש בהזדמנות 055-59145 055-22526 174950063

● קורטינה 1600, ג'יאל, אוטומטית, 1979 ג'יאנ 14.000 055-85761 180611132

פיאט

● למכירה פיאט 85/127 יד ראשונה בערב לא בשבת 055-59392 175140301

● פיאט 124, 71 טסט לשנה במצב טוב. 172855061 051-27357

● פיאט ריטמו 1100 1980 יד שניה במצב במיין מזורזן 051-30601 180534064 051-25795

● פיאט 127, 1982. 051-39904 לא בשבת 181047132

● פיאט 1974, 640 מצב מצויין, צמיג חדשים. 051-97168 174839201

● פיאט רגטה 1985, ראשונה + מוספות 21.500 ק"מ 051-37436 175345201

פיז'ו

● פז'ו 504/78 טסט לשנה 051-34625 051-21683 175839301

● פז'ו 404, 1983 ראשונה + מזגן 051-22879 051-33967 175950132

● פז'ו 104 82 1219 43.000 ראשונה מצויינת 055-39279 174547202

רנו

● מעונין ברנו 12 סטיישן, במצב מכני לקוי. 08-410119 174531303

מגרשים

● מגרש בגדרה האזור לזמן 500 מ"ר. 02-865832, 02-418697 180229301

● בהזדמנות מגרש במרכז אפרידר 350 מ"ר, טל. 051-23296 אשקלון 181112132

● בהזדמנות מגרש במרכז אפרידר אשקלון 051-23296 350 מ"ר 175432201

בריאות ויופי

● מלחי מרגע של "ים המלח" למכירה במבצע ... 174952204

שידוכים

● פלוני "קשר" קלון הזמניים/ות ... 05-733994, 9.00-21.00 04-446823 174408302

● אין צורך להתבייש ... 174455302

● רוצה 39 ... אשדוד 175858064

הדרכות/הסעות (?)

● ... 175946064

● ... 180248064 055-42152

● המוסד הבריטי-ישראלי — לסטודנטים/יות אנגלית, הכנה ושיפור 175348201 055-53119

מכירות

● וידאו טיב, קססות ... 051-23495 175204301

● ... 175419301

● ... 174016064 08-437949

● ... 172123061

● ... 051-24160 174857064

● ... 174120064

● ... 172333061

● ... 180514132 08-439666

● ... 174615202 051-31965

● ... 051-37145 174633206

● ... 174719202

● ... 174732206

● ... 051-34494 174826207

שעורים

● ... 055-33346 174689206

בעלי חיים

● ... 174658202 055-34361

שירותים

● ... 24955 174902202 051

למרפאת שיניים
בקריות
דרושה
פקידה
מנוסה
לקבלת קהל
סייעות
מנוסות
למשרה מלאה
טל' 04-910475

תרקטורים

● טרקטור 1979, 1280 ... 051-38879 180817132

אופנועים

● ... 174114301 055-57234

● ... 055-58188 180647132

הצעות עבודה

● לאצרו דרושים סוכנים להפצה ... 175531301 055-92473

● דרוש מנהל להפעלת מסעדה ... 174508064 08-842214

● למפעל ביבנה דרושה פקידה ... 08-437566 175032132

● ... 08-262531 180226132 08-216015

● דרושה פקידה ... 055-22067, 055-21586 188541132

● למטפלת ... 055-31520 180735132

● דרוש חשמלאי ... 055-86197, 055-86211 180930132

● דרושים מתקינים למערכות אזעקה ... 055-92672 174343204

● למתפרת שלום דרושות תופרות ... 055-42574, 055-52856 174702202

● מעוניינים לנקות חדרי מדרגות בעיר אשדוד 055-41092 174844202

● לחיפוי דרושים ... 174958202

● לתרמטה הגדולה בקרית מלאכי ... 175510202 055-87567

עוזרות ומטפלות

● דרושה מטפלת משעה 055-50251 175559301

● מטפלה לתינוק ... 051-38750 174656204

● ... 174912204

● ... 174750202 051-24860

ביקוש עבודה

● ... 174335064 051-48508

● מורה למלאכת יד, מעונינת בחדר משרה. בית: 08-430521 175244063

● ... 174509204 055-24062

עסקים

● מסעדת "ליימס מגן" בעלות ... 173846302

● דרושים שותפים ... 174314302 08-444825

● להשכרה איטליז ... 174439204

חנויות

● למכירה בר ... 055-24941 174804062

רק בלוח העיר!
מהפכה גדולה במודעה הקטנה:

לא מכרת לא שילמת

פרסם עד שתמכור
אבל...
אם לא תמכור בתוך חודש
תקבל את כספך בחזרה!

מוכר מכונית? דירה? מחפש עובדים?
עכשיו, בלוח העיר, אתה יכול רק להרויח
כי המבצע החדש של לוח העיר הוא מהפך אמיתי!
אתה משלם 42 ש"ח בלבד (פחות מכל הלוחות האחרים),
ומודעתך תתפרסם שוב ושוב בעתונים:
העיר (העתון הנקרא ביותר בת"א וגוש דן)
וגם ב: הארץ, חדשות וצומת השרון. אבל...
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת, כל מה שעליך לעשות הוא
לצלצל למשרדי הלוח, להודיע שלא מכרת,
וכספך יוחזר לך. לוח העיר מוכר מהר. בזאת אנחנו בטוחים, לכן
רק לוח העיר יכול להציע לך הצעה מהפכנית כזו.
עכשיו בלוח העיר - מרויחים בלבד.

לוח העיר

זה עובד!

מודעות מתקבלות בכל משרדי הפרסום ובמשרדי הלוח בטלפון: 03-371261

مكرر من الاصل

هكذا من الأهل

הלוח הארצי — הארץ — חדשות

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים בימי ... מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 20.00-8.00
בימי ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433500, 03-433500
"שקמ" — שירות רפואי לקופ
טל' 03-7549111 "שקמ" קוד ...
קו"ח — עזרה ראשונה בשעות:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-261111
נתניה 35516
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-228958
ירושלים 02-245554
חיפה 04-382611
רח' כנאל 18 תל־אביב
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל' 03-284649
חיפה: רח' הנמל 26, קומה ב', טל' 04-523566
שעות הקבלה כל יום 20.00-23.00
מוקד יום 02-669531, 660585
מוקד לילה 226191
תל אביב, מוקד יום 218898, 218820
ירושלים
שערי צדק — (כירורגיה, אורטופדיה).

עיניים
הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית)
הדסה הר"צ — (נשים)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שור טבעון 27 441449
בני דיזנגוף 174 222386
ירושלים
אשר מ. ממסיר ק. יובל 415841

חולון
ד"ר הורי סוקולוב 70 842435
בת ים
מור הביבה רייך 20 583360

רמת גן
רמה ז'בוטינסקי 65 7514488
פתח תקוה
קופ"ח הכללית חיים עוזר 905271
נתניה
קרניאל מ. מסחרי קרית נורדאו 51774
הקריות
ביאליק שד' ירושלים 15 ק. ביאליק 721238
חדרה
קופ"ח כללית שד' רוטשילד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אבחנה מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00-20.00.
בגרשמן 66 ת"א, טל. 281228-9.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הסוהרים 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים, בימי ... מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 20.00-8.00
בימי ו' 15.00-8.00
טלפונים: 03-433500, 03-433500
קו"ח — עזרה ראשונה בשעות:
24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35516
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי חולים

תל אביב
דוקה — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
מרכז מידע לקדמנות ... — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-82611
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל' 03-284649
שערי צדק — (ילדים, פנימית)
ירושלים: שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים)

תורנות בתי־חולים

תל אביב
דוקה — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)

ירושלים
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
אוזה דיזנגוף 165 224717
מצ"פ בריאות המלך ג'ורג' 28
מצ"פ אוזה דיזנגוף 165
ירושלים
מרפאת רוממה הכ"ב 28 523191
מצ"פ נווה פלוס בר אילן 2 822237

חולון
ד"ר הורי סוקולוב 70 842433
בת ים
מור הביבה רייך 20 583560
פתח תקוה
פינסקר פינסקר 2 910505
רמת גן
רמת יצחק ירושלים 96 277506
נתניה
תרופה הרצל 2 28656
הקריות
מכניה הגנן 24 ק. ביאליק 712674
חדרה
קופ"ח כללית שד' רוטשילד 35884

מרכזי מידע — אגד
03-432277 ,02-528231-2 ,04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי הסנה — חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.01	5.15
תל אביב	4.19	5.17
חיפה	4.09	5.14
באר־שבע	4.17	5.15

הסנה — חברה ישראלית לביטוח בע"מ

דרושים

א. כלכלן בכיר תאור התפקיד:
ניתוח הוצאות ובדיקת כדאיות
יעוץ כלכלי,
בקרה עסקית
כישורים נדרשים:
מוסמך מינהל עסקים
נסיון של 3 שנים לפחות בתפקידים דומים
נסיון בעבודה עם מערכות מידע ממוחשבות.

ב. כלכלן תאור התפקיד:
עריכה וניתוח של דו"חות,
השתלבות בפיתוח מערכת בקרה ותמחור.
כישורים נדרשים:
בוגר כלכלה (מינהל עסקים/סטטיסטיקה - יתרון)
נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות
נסיון בתפקידים דומים - יתרון
המעוניינים יפנו בכתב יד
בצירוף קורות חיים
והשכר המבוקש אל:
"הסנה" - מחלקת כוח אדם
ת"ד 805, תל־אביב 61007

זמיר שרותי כוח אדם בע"מ

לסניפינו בת"א וברחובות
דרושים/ות

★ מהנדס אלקטרוניקה
נסיון של 3 שנים בתיכנות ואחזקת N.C., יוצא צה"ל + פרופיל גבוה

★ מהנדס ייצור/תעשיה וניהול
נסיון של 3 שנים בתיכנון לוחות זמנים, יוצא צה"ל + פרופיל גבוה

תנאים מצוינים, ארוחות, הסעות ושכר גבוה
ת"א: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
רחובות: הרצל 202, טל' 08-473832

תעסוקה ברמה גבוהה

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 תל־אביב

דרושים
מעצבים
עם ניסיון
לעבודה במשמרות

טלפון: 330544 אחרי 20.00
מוטי גלילי

ארדים הכוונת כח אדם בע"מ

דרושים
■ **מהנדס כימי**
+ 3 שנות נסיון בתעשייה כימית
■ **הנדסאי/מהנדס מיזוג אוויר** 5 שנות נסיון
■ **טכנאי קרור**
עם ידע במיקוני מערכות קירור + 3 שנות נסיון
■ **מזכירה ע/א**
+ הפעלת טלקס + נסיון
הרצל 1 קומה ג' טל' 668166

למפעל תעשייתי באיזור חיפה
דרוש
הנדסאי חשמל
* בעל ידע ונסיון במערכות מיתוג, פיקוד ובקרה - למכונות אריזה אוטומטיות
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטלפון 04-842351 לשמוליק

ישנם אנשים שמדברים על כסף
וישנם אנשים שעושים כסף.
אנחנו עושים כסף

חיפאי/ת
אם אתה שייך לאלה שעושים
ולא רק מדברים
מקומך איתנו
אם הינך בעל כושר ביטוי ובעל יוזמה
מעל גיל 25 אנשי השיווק שלנו יקלטו אותך
בהלמול הטלפון הראשון שלך אלינו.
לקביעת ראיון אישי נא להתקשר ביום א' 04-387351
בשעות 09.00-15.00 ובשעות הערב 385125 לצימי

דרוש: **אדריכל**
עם נסיון של 5 שנים
לפנות לת.ד. 6245 מיקוד 31062

עצמה הכי לשרותי כח אדם

דרושים
לעבודה מיידית
☆ **טכנאי קרור** מנוסה
☆ **טכנאי טלויזיה** מנוסה
☆ **רתך ארגון** מיג/טיג מעולה
☆ **חרטים** מנוסים
☆ **מסגרים — צנרים** מנוסים
הרצל 7 חיפה; טל' 667686

דרוש/ה
עיתונאי/ת
תלמיד/ה החוג לקומוניקציה או עיתונות
לצורך סיוע בהכנת ירחון של מוסד רפואי בירושלים
טל: 02-447234

לחברה מסחרית בחיפה דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת — חשב/ת

הכישורים הדרושים:
1) יכולת לנהל צוות עובדים.
2) שליטה בשפה האנגלית.
3) ניסיון קודם בעבודה דומה.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 1512 חיפה. עבור "סי"
— סודיות מובטחת —

דרוש
מכשירן
בוגר בי"ס מקצועי
במגמת מכניקה עדינה
תינתן עדיפות לבעלי ידע וניסיון באופטיקה
נא לפנות
למשה לביא

בית ברמל
דרושים
רשת השיווק הישיר של שירותי כרמל
חיילים משוחררים
לעבודת מכירות 04-721558

לבי"ס תיכון מקיף
ע"ש י. רוגוזין במגדל העמק
דרושים מורים
□ לשרטוט בניין/אדריכלי
בעל/ת תעודת הנדסאי/ת לפחות
בהיקף משרה מלאה
□ מורה לספרות ולשון עברית
היקף של חצי משרה (מילוי מקום)
□ מורה לתורה שבע"פ
בהיקף חצי משרה
בדבר פרטים להתקשר לטלפונים
065-41923, 065-40372, או אחה"צ
לישראל ויינגסט 065-72725

לניהול אתרי בניה גדולים
דרוש
מהנדס ביצוע
טל' 04-714524 בערב

למפעל הלנה חבינשטיין
דרושה
מזכירת מנהל מפעל
1. עצמאית, חרוצה ודינמית.
2. נסיון בניהול משרד בתפקיד דומה הכרחי.
3. ידיעת השפה העברית והאנגלית כולל הדפסה.
4. ידע בהפעלת מסוף
5. יחסי אנוש נאותים.
על המועמדות המתאימות לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 1 מגדל העמק

לפרזו להכשרה ברעננה
דרוש
הנדסאי חשמל להדרכה
טל: 052-445034, 052-445871

שאש שרותי אבטחה ושמירה
קרל זינגר בע"מ
העצמאות 60 חיפה טל' 642528
לעבודה בטחונית ב־3 משמרות
דרושים
מאבטחים בנמל חיפה
לעבודה קבועה
* מאזור חיפה והקריות בלבד
* בוגרי צבא / משטרה
* בריאות: פרופיל 72 ומעלה
* בוגרי 10 שנות לימוד לפחות
* גיל עד 45
תנאים מצויינים למתאימים
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס שחרור, פנקס מילואים, 2 תמונות
לפנות במקום.
ועדת קבלה כל יום בין 09.00-12.00.

פיברוניקס אתה בחברה טובה

דרושים
מנתחי/ות מערכות-תכנת/ת
• נסיון של 3 שנים לפחות ב־COBOL
• ידע במערכות תעשייתיות ופיננסיות
• רצוי ידע ונסיון במחשב HP-3000
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים. ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905
סודיות מובטחת.
פיברוניקס — תקשורת סינאפטית

⊛ **תעשיות רכב בע"מ**
נצרת עילית, ת.ד. 535, טל. 065-58111
דרושים לנו:
מסגרים/ רתכים
הכישורים הדרושים:
* שליטה מלאה בשרטוט
* 5 שנות נסיון
* לאחר שירות צבאי מלא
למתאימים מובטחים תנאי העסקה מיוחדים.
נא לפנות למנהל כח־אדם.

לסוכנות בטוח בעלת מוניטין בקריות
דרושות
1) **מגרת המכון לבטוח,**
לניהול תיק בטוחים עסקיים
2) **מנהלת חשבונות** בעלת נסיון
(אפשרות למשרה חלקית)
למתאימים תנאים הולמים.
לתאום ראיון נא לפנות לטל. 04-707858

החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ
דרוש/ה
מהנדס/ת מכירות
למפעל תדמופיל המייצר כבלי אלקטרוניקה ונמצא באזור התעשיה במעלות
הכשורים הדרושים:
* מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
* נסיון קודם של 3 שנים
* שליטה בשפה העברית והאנגלית הכרחית
* בעל רשיון נהיגה
מגורים באזור חובה
כבלים
בהצעות נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 443 חיפה 31003
סודיות מובטחת.

הבית מוצרי מאפה עכו
דרוש/ה
מקדם/ת מכירות בענף המזון
בכל חלקי הארץ
עדיפות לבעלי נסיון קודם + רכב
לפנות טלפונית 04-910709 לאבי או זמיר

למשרד פרסום בי-ים
דרוש/ה
גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית
עם נסיון מוכח
02-914301

MICROWARE THE COMPUTER STORE
אנחנו נקנה אם אתה יודע למכור
דרושים **אנשי מכירות**
לחברה המשווקת מיקרו מחשבים וציוד היקפי.
לקביעת ראיון לפנות לערן
טל. 04-388710, 383505
המתאימים יוכשרו במסגרת העבודה

דרושים
מאבטחים
* עד גיל 40
* יוצאי צבא או משטרה
* פרופיל רפואי מ־72 ומעלה
* ללא עבר פלילי
העבודה במשמרות, 5 ימים בשבוע, בתנאי שכר נאותים.
ועדת קבלה תתקיים בימים א, ב ה־23-24.11.86 בשעה 17.00;
במשרדי חברת השמירה, כיכר רסקו, טבריה
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות ובפנקס מילואים.

סוכן מחלק
דרוש:
לחברה ארצית שעוסקת בתחום יבוא ושיווק
דרוש סוכן מחלק, אחראי, מסור ורציני.
לקביעת ראיון טל. 667482

חיפה כימיקלים
המפעל הגדול בעולם לייצור תכן ואשלגן
דרוש/ה
הנדסאי/ת-טכנאי/ת כימיה
* לעבודה בבקורת תהליך במעבדת המפעל
* העבודה במשמרות
תנאים טובים למועמד(ת) המתאים(ה)
נא לפנות בכתב לת.ד. 1809 מפרץ חיפה
למחלקת המנגנון.

לחברת ספנות דרושה
פקידה
עם נסיון מוכח בהפעלת טלקס
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
טלפון 520941 לאסתר.

למפעל תעשייתי
תהליכי גדול בחיפה
דרושים
1. מהנדס/ת מכונות
2. מסגר מכני
בעלי נסיון של מספר שנים במפעל תעשייתי.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 4868 חיפה
מקוד 31048 עבור משרה מס' 674

למפעלנו במגדל העמק,
דרושים:
* **חשמלאי מכני**
בעל תעודת חשמלאי מוסמך.
נסיון מעשי בתעשיה.
* **מחסנאי טכני**
בוגר קורסים בניהול מחסן.
ניסיון בניהול מחסן טכני וחומרי גלם.
מועמדים העונים לדרישות הנ"ל יפנו לקביעת ראיון לטל. 065-41165
מבשלת שיכר לאומית בע"מ

למוסד ילדים "אהבה" בקרית ביאליק
דרושים:
1. עובדת מטבח
חצי משרה.
2. עובד תחזוקה וגינון
משרה מלאה
לקביעת ראיון להתקשר טלפונית 04-740296
לפנות במקום.
מוסד ילדים "אהבה" ת.ד. 4 קרית ביאליק.

דרושים
עובד פיברגלס ורתכי P.V.C.
04-761444, 04-761987

מתנ"ס נהריה
דרוש:
אחראי אחזקה
משרה מלאה, בשעות עבודה לא שגרתיות.
הכישורים הנדרשים:
• יכולת ביצוע עבודות מסגרות, נגרות, שרברבות, חשמל גינון.
• התמצאות בהפעלת מערכות שמע, פיקוח ניקיון מיבנים, ריכוז קניות.
בדבר פרטים נוספים והגשת הצעות נא לפנות למתנ"ס נהריה אחוז הפס 18 אי טל. 921727
הגשת מועמדות עד ה־28.11.86

דרוש
מנהל ויצור/אקונום
למטבח מוסדי
04-727534

דרוש
מהנדס / הנדסאי ביצוע
(רצוי ידע בשווק מוצרי בניה)

זמיר שרותי כח אדם בע"מ

למפעל עתיר ידע
דרושים:
מתכננים מכניים מנוסים
שרטטי מכונות או אלק' מנוסים
הנדסאי מכונות לנושא התכנון
הנדסאי יצור מנוסה לעיתוד מלאי
מהנדס רכיבים אלקטרו־מכני
נא לפנות טלפונית 04-670373 04-709284
או בכתב לת.ד. 44971 חיפה 31448
תעסוקה ברמה גבוהה

⊛ **תעשיות רכב בע"מ**
נצרת עילית, ת.ד. 535, טל. 065-58111
דרוש לנו:
קניין טכני
הכישורים הדרושים:
* בוגר תיכון מקצועי מלא * בעל רכב פרטי
* לאחר שירות צבאי * נסיון קודם יתרון
* בעל כושר ניהול משא ומתן מסחרי
למתאימים מובטחים תנאי העסקה מיוחדים.
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים למנהל כח אדם

לפרויקט ארצי דרושות
דיילות מכירה ברשתות השיווק
בשעות אחה"צ
תנאים: משכורת בסיסית + בונוס
בדבר פרטים נא להתקשר
החל מיום א' לדלית 03-613183

לבית ספר תיכון עיוני
דרוש
מורה לכימיה
לחצי משרה
052-33376, 052-33699

למפעל א. לוינשטיין
דרוש/ה
שרטט/ת מכונות
בעל/ת ניסיון רב
טל. 761053

דרושות **מראיינות**
לעבודה בקריות ובחיפה בשעות אחה"צ והערב.
לפנות בכתב ל"ישראמינפו"
מכון לבריאות המשפחה
בנין כרמל רח' מיכל 7
חיפה 34362

למפעל אריגה במגדל העמק
: דרושים :
אורגים מקצועיים לעבודה במשמרות
תנאים טובים
פרטים בטלפון: 065-43996

לצ'מפיון מוטורס חיפה
דרושים
מכונאי רכב
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות
לפנות בכתב 1973 חיפה